

کد کنترل

321

A

پنجشنبه

۱۴۰۳/۰۱/۳۰

گروه آموزشی ماز

آزمون الکترونیکی دوازدهم انسانی - مرحله ۱۷

آزمون اختصاصی - دفترچه ۱

ملاحظات	زمان پاسخ‌گویی	تا شماره	از شماره	تعداد سوال	مواد امتحانی	ردیف
۸۰ سؤال ۸۵ دقیقه	۳۰ دقیقه	۲۰	۱	۲۰	ریاضی	۱
	۳۰ دقیقه	۵۰	۲۱	۳۰	زبان و ادبیات فارسی	۲
	۱۳ دقیقه	۶۵	۵۱	۱۵	علوم اجتماعی	۳
	۱۲ دقیقه	۸۰	۶۶	۱۵	روان‌شناسی	۴

حق چاپ و تکثیر سوالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز» مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.

به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هرگونه استفاده غیرقانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

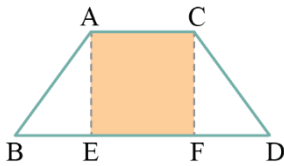
۱- مطلب ذکر شده در کدام گزینه، نادرست است؟

- (۱) پارامتر و آماره، ممکن است با هم مساوی باشند.
- (۲) در روش دادگان‌ها برای جمع‌آوری داده‌های آماری، مصاحبه بین ۲ نفر انجام می‌شود.
- (۳) برای متغیرهای کمی، مطمئن‌ترین نمودار، نمودار جعبه‌ای است.
- (۴) نمودار راداری، می‌تواند مقادیر سه متغیر کمی یا بیشتر را نمایش دهد.

۲- کدام گزینه دربارهٔ ریشه‌های معادلهٔ $\frac{1}{x+1} + \frac{1}{x-1} = \frac{1}{x+3} + \frac{1}{x+2}$ صحیح است؟

- (۱) دو ریشهٔ حقیقی معکوس هم دارد.
- (۲) دو ریشهٔ حقیقی قرینه هم دارد.
- (۳) ریشهٔ حقیقی ندارد.
- (۴) یک ریشهٔ مضاعف دارد.

۳- شکل زیر، دوزنقهٔ متساوی‌الساقین است ($AB = CD$). اگر مساحت مربع از $\frac{2}{5}$ مساحت یکی از مثلث‌ها به اندازهٔ $\frac{3}{5}$ بیشتر باشد، مساحت دوزنقه کدام است؟ ($BE = FD = 2$)

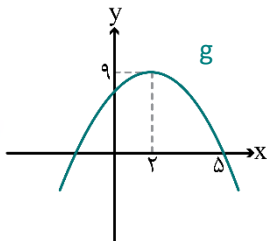

- (۱) ۳
- (۲) $\frac{3}{5}$
- (۳) ۴
- (۴) $\frac{4}{5}$

۴- ضابطهٔ تابع f به صورت $f(x) = \frac{3x+1}{x-1}$ و $f: A \rightarrow \mathbb{R}$ است. اگر مجموعهٔ $A = \{a, -3, b, \frac{1}{4}\}$ و برد تابع f به صورت $R_f = \{a, k, 4, 7\}$ باشند، $a+b+k$ کدام است؟ ($a \in \mathbb{N}$)

- (۱) -۷
- (۲) ۷
- (۳) -۲
- (۴) ۲

۵- اگر نمودار تابع $f(x) = x^2 + ax + 7$ و نمودار تابع g که در شکل زیر رسم شده است، فقط در یک نقطه مشترک باشند، مجموع مقادیر ممکن برای a کدام است؟

- (۱) ۶
- (۲) ۸
- (۳) ۱۰
- (۴) ۱۲

۶- میانگین ۱۰ دادهٔ آماری برابر ۱۲ است. با اضافه شدن داده‌های ۹، ۱۱، ۱۳ و ۱۵ انحراف معیار تمام داده‌ها برابر ۲ می‌شود، واریانس ۱۰ دادهٔ اولیه کدام است؟

- (۱) $\frac{3}{2}$
- (۲) $\frac{3}{4}$
- (۳) $\frac{3}{6}$
- (۴) $\frac{3}{8}$

۷- در نمودار منحنی نرمال (خم بهنجار) تقریباً ..... درصد از داده‌ها در فاصلهٔ ..... برابر انحراف معیار از میانگین قرار دارند.

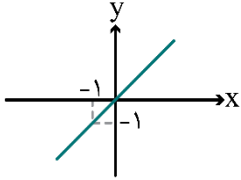
- (۱) ۶۸ - یک
- (۲) ۸۶ - دو
- (۳) ۹۸ - سه
- (۴) ۶۸ - دو

محل انجام محاسبات

۸- اگر $f(x) = [x] - [-x]$ و $g(x) = \text{sign}(x^3)$ باشند، بُرد تابع $y = (\frac{g}{f})(x)$ در محدوده $-1 < x < 2$ کدام است؟ $(x \in \mathbb{Z})$:
 نماد جزء صحیح است.)

- (۱) $\{\frac{1}{8}, 2\}$ (۲) $\{\frac{1}{8}, \frac{1}{2}, 2\}$ (۳) $\{\frac{1}{3}, \frac{1}{2}, 1\}$ (۴) $\{\frac{1}{3}, 1\}$

۹- اگر $f(x) = -x^2$ و نمودار تابع $(f+g)$ به صورت شکل زیر باشد، آن گاه طول پاره خطی که نمودار تابع g روی محور x ها جدا می کند، کدام است؟

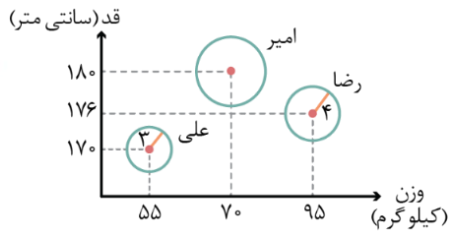
- (۱) ۱
 (۲) ۲
 (۳) ۳
 (۴) ۴

۱۰- با توجه به جدول زیر، در جاهای خالی، چه ارزش هایی باید قرار بگیرند؟ (T: درست، F: نادرست)

گزاره q: هر خطی موازی محور xها، تابع محسوب می شود.	گزاره p: پلاک منازل متغیر کمی است.	$(\sim p \Rightarrow F) \Leftrightarrow (q \wedge T)$
○	△	□

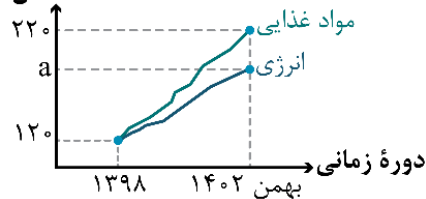
- (۱) $\square \equiv T, \circ \equiv T, \triangle \equiv F$
 (۲) $\square \equiv F, \circ \equiv T, \triangle \equiv F$
 (۳) $\square \equiv F, \circ \equiv F, \triangle \equiv T$
 (۴) $\square \equiv T, \circ \equiv F, \triangle \equiv T$

۱۱- در نمودار حبابی مقابل، متغیر سوم درآمد را برحسب میلیون تومان نشان می دهد. می دانیم درآمد امیر ۳ برابر درآمد علی است. درآمد رضا چند برابر درآمد امیر است؟

- (۱) $\frac{2}{3}$
 (۲) $\frac{13}{27}$
 (۳) $\frac{3}{4}$
 (۴) $\frac{16}{27}$

۱۲- با توجه به نمودار شاخص زیر، اگر هزینه انرژی و مواد غذایی در سال ۱۳۹۸ به ترتیب ۴ و ۷/۵ میلیون تومان و در بهمن ۱۴۰۲، هزینه مواد غذایی ۲/۵ برابر هزینه انرژی باشد، عدد شاخص انرژی در بهمن سال ۱۴۰۲ کدام است؟

- (۱) ۱۶۰
 (۲) ۱۶۵
 (۳) ۱۸۰
 (۴) ۱۸۵

۱۳- با ارقام ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹ چند عدد چهار رقمی بدون تکرار ارقام می توان نوشت که در آن هزارگان > صدگان > دهگان > یکان باشد؟

- (۱) ۱۲۶ (۲) ۲۵۲ (۳) ۴۳۶ (۴) ۳۷۸

محل انجام محاسبات

۱۴- از بین ۶ پرسپولیسی، ۴ استقلال‌لی و ۲ تراکتوری، یک گروه پنج نفری انتخاب می‌کنیم. در چند حالت از هر تیم، حداقل یک نفر حضور دارد؟

- ۴۷۴ (۱)   ۴۸۴ (۲)   ۴۹۴ (۳)   ۵۰۴ (۴)

۱۵- با فرض آن‌که A و B دو پیشامد در فضای نمونه S باشند و رابطه $P(A' \cup B) + P(A' \cap B) = 1/4$ و $P(A) = 0/3$ برقرار باشد، حاصل $P(B')$ کدام است؟

- ۰/۲ (۱)   ۰/۳ (۲)   ۰/۴ (۳)   ۰/۵ (۴)

۱۶- با فرض آن‌که a_n غیراول و a_n اول؛
$$a_{n+2} = \begin{cases} a_{n+1} + a_n - 2 & ; n \text{ اول} \\ \frac{a_{n+1} - a_n}{4} & ; n \text{ غیراول} \end{cases}$$
 و $(a_1 = a_2 = 12)$ باشد، جمله پنجم این دنباله کدام است؟

- ۴ (۱)   ۶ (۲)   ۱۰ (۳)   ۸ (۴)

۱۷- در یک دنباله حسابی با ۹ جمله، جمله پنجم برابر ۹ است. مجموع این ۹ جمله کدام است؟
(۴) قابل محاسبه نیست.

- ۸۱۰ (۱)   ۸۱ (۲)   ۱۹۰ (۳)   ۴ (۴)

۱۸- اگر در دنباله هندسی a_n با جملات مثبت، رابطه‌های $a_2 + a_3 = 18$ و $a_4 = 24$ برقرار باشند. مجموع پنج جمله اول دنباله کدام است؟

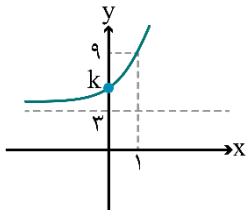
- ۹۱ (۱)   ۹۳ (۲)   ۹۶ (۳)   ۹۸ (۴)

۱۹- با توجه به تساوی $3(2^{2x}) - 2^{2x+1} = 8 \times (0/25)^x$ ، مقدار x کدام است؟

- صفر (۱) $\frac{4}{3}$ (۲)   ۱ (۳) $\frac{3}{4}$ (۴)

۲۰- نمودار تابع $f(x) = a(2)^x + c$ به صورت مقابل است. مقدار k کدام است؟

- ۴ (۱)   ۵ (۲)   ۶ (۳)   ۷ (۴)

محل انجام محاسبات

۲۱- کدام گزینه از دیدگاه «تاریخ ادبیات»، درست است؟

- ۱) زبان فارسی میانه که در مرحله‌ای میان فارسی باستان و فارسی دری قرار دارد، از حدود (۷۰۰ ق.م.) تا حدود (۳۰۰ م.) در ناحیه پارس رایج بود.
- ۲) فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی که به خط میخی نوشته شده است، مربوط به (۵۵۹ تا ۳۳۰ ق.م.) است.
- ۳) آثار ادبی «دری» به سبب اهمیتی که سنت شفاهی در ایران پیش از اسلام داشته، غالباً به کتابت در نیامده بود.
- ۴) «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» هر دو اصل پارتی داشته و در میان اندرزنامه‌های منظوم جای دارند.

۲۲- هر یک از ویژگی‌های زیر به ترتیب، کدام شاعر را معرفی می‌کند؟

- قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است.
- بسیاری از تکبیت‌های غزلش به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند.
- در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته است.
- واقع‌گرایی شاخصه اصلی سبک شعری او است.

- ۱) عبید زاکانی - صائب تبریزی - ابن یمین - وحشی بافقی
- ۲) ابن یمین - صائب تبریزی - سلمان ساوجی - وحشی بافقی
- ۳) ابن یمین - بیدل دهلوی - سلمان ساوجی - بابافغانی شیرازی
- ۴) عبید زاکانی - بیدل دهلوی - ابن یمین - بابافغانی شیرازی

۲۳- کدام آثار، همگی، مربوط به «سده‌های پنجم و ششم» است؟

- ۱) التفهیم - کشف‌الاسرار - تاریخ بلعمی
- ۲) سفرنامه ناصر خسرو - ترجمه تفسیر طبری - شاهنامه ابومنصوری
- ۳) کلیله و دمنه - گلستان - اخلاق‌الاشرف
- ۴) مقامات حمیدی - تاریخ بیهقی - چهارمقاله

۲۴- در هر دو بیت کدام گزینه، «ویژگی‌های فکری سبک عراقی» مشهود است؟

الف: سنگ سیاه تا نشد از خویشتن فنا	نی زر و نقره گشت و نی ره یافت در نقود
ب: سپیده دم چه به آید چو باد صبح دمید	نبید روشن و روی چو ماه و زلف سیاه
ج: آنچه زر می‌شود از پرتو آن قلب سیاه	کیمیایی است که در صحبت درویشان است
د: چو شب زلف سیاه افکند بر دوش	نهاد از ماه زرین حلقه در گوش
ه: سپیدروبی ملک از سیاه رایت اوست	سیاه رایت او پشت صد هزار عنان
۱) «الف» و «ب» ۲) «ب» و «ه»	۳) «ج» و «الف» ۴) «د» و «ج»

۲۵- در کدام گزینه، «ویژگی‌های ادبی سبک عراقی» و «ویژگی‌های ادبی سبک هندی» در نثر آمده است؟

- ۱) بی‌دقتی در ذکر تاریخ و حوادث تاریخی - به وجود آمدن سستی و ضعف در ساخت دستوری جملات نثر
- ۲) کاسته شدن از صحت و اتقان مطالب - از رونق افتادن نثر به علت مدح و چاپلوسی
- ۳) رواج نگارش کتاب‌هایی با عنوان فرهنگ لغت - روی آوردن به استعاره‌های دور از ذهن و آوردن سجع‌های متوالی
- ۴) رواج تاریخ‌نویسی در این دوره به اسلوب ساده - صنایع ادبی جای تعمق و تفکر را گرفت.

۲۶- از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام یک از قسمت‌های مشخص شده، نادرست است؟

«با روی کار آمدن سلسله قاجار و تثبیت حکومت مرکزی در ایران، بازگشت به شیوه و الگوی گذشتگان در ادبیات، از رونق

افتاده بود. عبدالوهاب نشاط، انجمن ادبی نشاط را تأسیس کرد؛ پس از آن انجمن ادبی خاقان به ریاست فتحعلی شاه در تهران

تشکیل شد. اعضای این انجمن شعر را به دوران گذشته، بازگرداندند و موجب پیدایش «سبک بازگشت» شدند که می‌توان آن

را حد واسط سبک هندی و سبک بیداری دانست.»

۱ (۱)	۲ (۲)	۳ (۳)	۴ (۴)

۲۷- چند مورد از آثار زیر مربوط به نویسندگان «سبک تلفیقی» دوره معاصر است؟
 «سگ ولگرد - سه تار - تنگسیر - آتش خاموش - چشم‌هایش - سووشون - طوفان در پراتنز - مدیر مدرسه»
 (۱) سه (۲) چهار (۳) پنج (۴) شش

۲۸- کدام مورد به ترتیب، بیانگر «ویژگی فکری شعر دوره معاصر و ویژگی ادبی نثر دوره بیداری» است؟
 (۱) ابهام و معنی‌گریزی در شعر - حضور راوی سوم شخص در بعضی صحنه‌های داستان
 (۲) زمینی بودن معشوق - کم توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی
 (۳) جدید و نو بودن صور خیال - متاثر بودن نثر داستانی از گفتار و محاوره اقشار اجتماعی ایران
 (۴) مورد توجه قرار گرفتن مفاهیم خصوصی - نگارش داستان مطابق ذوق عامه مردم

۲۹- با توجه به ابیات زیر، آرایه‌های «حسن تعلیل، مجاز، اسلوب معادله، ابهام، کنایه» در کدام گزینه آمده است؟
 الف: اگر جهان همه دشمن شود، به دولت دوست
 ب: کعبه، سنگ ره نشد سرگشتگان عشق را
 ج: فرهاد را چو بر رخ شیرین نظر فتاد
 د: نه من انگشت‌نمایم به هواداری رویت
 ه: در حقیقت تنگ‌دستی مایه دیوانگی است
 (۱) «ب»، «ج»، «الف»، «د»، «ه»
 (۲) «ه»، «الف»، «ب»، «د»، «ج»
 (۳) «ب»، «ه»، «الف»، «ج»، «د»
 (۴) «ه»، «ج»، «د»، «الف»، «ب»

۳۰- آرایه‌های نوشته‌شده روبه‌روی کدام ابیات، «کاملاً» درست است؟
 الف: عمری است که چون جام جگر تشنه عشقم
 ب: از حجاب عشق نتوانیم بالا کرد سر
 ج: زاهد شراب کوثر و حافظ پیاله خواست
 د: اگر مچو عود سوزی تن من فدای جانت
 ه: ز تندباد حوادث نمی‌توان دیدن
 (۱) «الف» - «ب» - «د» (۲) «ب» - «ج» - «ه»
 و ایام به من جرعه جامت نرسانید (تشبیه - استعاره مصرحه)
 در تماشاگاه لیلی بید مجنونیم ما (ابهام تناسب - تشبیه)
 تا در میانه خواسته کردگار چیست (استعاره مکنیه - مجاز)
 که خوش است عیش مردم به روایح عبیرم (جناس - ابهام)
 در این چمن که گلی بوده است یا سمنی (تشبیه - جناس)
 (۳) «الف» - «د» - «ج» (۴) «ب» - «د» - «ه»

۳۱- کدام گزینه فاقد «تشبیه حسی» است؟
 (۱) آن پسته سرگشاده را بین
 چونانک دهان ماهی خُرد
 (۲) به هوا درنگر که لشکر برف
 راست همچون کبوتران سفید
 (۳) عمر، جام جم است که ایامش
 همچو گوهر شکستنش آسان
 (۴) به نرگس بنگری چون جام زرین
 تو گویی چشم معشوق است مخمور

۳۲- آرایه نوشته‌شده مقابل چند بیت نادرست است؟
 الف: بدان هوس که به مستی ببوسم آن لب لعل
 ب: ز راحت‌ها همان بهتر که بی‌رنج و تعب باشی
 ج: راهی است مرا به کنج مطلوب
 د: فرقی عزیز و پهلووی نازک نهاده تن
 ه: روشنی روز تویی، شادی غم‌سوز تویی
 و: شکوه گنبد نیلوفری از آن سبب است
 (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار
 چه خون که در دلم افتاد همچو جام و نشد (مجاز)
 ز نعمت‌ها همان بهتر که بی‌کام و دهان بینی (ترصیع)
 هر رنج که از طلب رسیدت (اشتقاق)
 مسکین، به خشت بالشی و خاک بستری (لف و نشر)
 ماه شب‌افروز تویی، ابر شکر بار بیار (سجع متوازن)
 که دست خلق به دامان آسمان نرسد (حسن تعلیل)

۳۳- در کدام گزینه، یکی از آرایه‌های نوشته‌شده مقابل آن نادرست است؟

- ۱) تا بی سر و پا باشد اوضاع فلک زین دست
  - ۲) تخم وفا و مهر در این کهنه کشتزار
  - ۳) در زهد من نهفته بود رغبت شراب
  - ۴) تو پس پرده و ما خون جگر می‌ریزیم
- در سر هوس ساقی در دست شراب اولی (مجاز، جناس تام)
آن گه عیان شود که رسد موسم درو (استعاره مصرحه، تناسب)
چون نغمه‌های تر که بود در رباب خشک (حسن آمیزی، تضاد)
وه که گر پرده برافتد که چه شور انگیزیم (کنایه، ایهام)

۳۴- در کدام بیت، همه آرایه‌های «تشخیص، تشبیه فشرده، حسن آمیزی، کنایه» وجود دارد؟

- ۱) چشمم از زاری چو فرهاد است و شیرین، لعل تو
  - ۲) شربت‌ی تلخ‌تر از زهر فراق‌ت باید
  - ۳) شکرین پسته‌دهانی به تفرج بگذشت
  - ۴) عشق به تاراج داد رختِ صبوری دل
- عقلم از شورش چو مجنون است و لیلی، روی تو
تا کند لذت وصل تو فراموش مرا
که چه گویم؟ نتوان گفت که چون زیبا بود!
می‌نکند بختِ شور خیمه ز پهلوی من

۳۵- در همه گزینه‌ها، هم «تشبیه» و هم «استعاره مصرحه» وجود دارد. به جز:

- ۱) ز بهر سجده، بتی گر طلب کنم چه عجب
  - ۲) زر طلب کرد ز من آن صنم سیم‌اندام
  - ۳) ساقی تو بتی که سرمه سحر
  - ۴) سَهی سروش چو شاخ گل خمیده
- به غیر بت چو سرم را حواله‌گاهی نیست
که به قد، سرو روان است و به رخ، ماه تمام
دارد اندر دو نگرگس مخمور
چو گل صد جای پیراهن دریده

۳۶- در تمام گزینه‌ها، «وجه شبه» وجود دارد. به جز:

- ۱) در غمش چون دانه نار است آب چشم من
  - ۲) همچو چنگم سر تسلیم و ارادت در پیش
  - ۳) خورشید را به روی تو تشبیه چون کنم
  - ۴) پُر نشد چون صف از لؤلؤ لالا دهنی
- وز لبش کام روانم ناردانی بیش نیست
تو به هر ضرب که خواهی بزن و بنوازم
کاو همچو بندگان بدهد بوسه بر جناب (= درگاه)
که نه از حسرت او دیده ما دریا شد

۳۷- در کدام بیت، ردیف و قافیه در هر دو مصراع «مشبه و مشبه‌به» یک تشبیه فشرده هستند؟

- ۱) فرو درید رامین پرده شرم
  - ۲) چو دود شب بماند از آتش روز
  - ۳) دل کرد بسی نگاه در دفتر عشق
  - ۴) به چشم اندر چو باده روی دلبر
- که بودش جان شیرین برده شرم
فلک بنوشت خیری مفرش روز
جز دوست ندید هیچ رو در خور عشق
به مغز اندر چو ریحان بوی دلبر

۳۸- با توجه به بیت‌های زیر، اطلاعات مقابل همه گزینه‌ها، درست است. به جز:

- ۱) نیاز اندر جهان مانند به شیطان
  - ۲) ازین شد روی من هم گونه بُرد
  - ۳) تو گفتی مفلسی گنج روان یافت
  - ۴) تو شادی کن که شادی را سزایی
- سَخای دست او ماند به قرآن (واژه‌های قافیه: مشبه‌به)
تو کندی جوی، آبش دیگری بُرد (حرف روی: د)
و یا مرده دگر باره روان یافت (ذوقافیتین)
بران کامت که بر من پادشایی (قافیه براساس قاعده ۱)

۳۹- وزن کدام بیت، «ناهمسان» است؟

- ۱) هر تار ز مژگانش تیری دگر اندازد
  - ۲) دم عیسوی جوی کاسیب جان را
  - ۳) دیده‌ام سرچشمه خضر و کبوتروار، آب
  - ۴) هر زخم‌ها که بازوی آیام می‌زند
- در جان شکنند پیکان چون در جگر اندازد
ز داروی ترسناک شفا نیابایی
خورده و پس جرعه ریزی در دهان آورده‌ام
سازنده‌تر ز صبر دوا بی نیافتم

۴۰- وزن همه ابیات دولختی (دوری) است، به جز:

- ۱) منم به وحی معانی پیمبر شعرا
- ۲) مرا که چشم ارادت به روی و موی تو باشد
- ۳) سرو در آید ز پای گر تو بجنبی ز جای
- ۴) ز هزار خون سعدی بخلند بندگان

۴۱- کدام دو بیت را می توان به دو صورت دسته بندی هجایی کرد؟

- الف: جلوه کنان می روی و باز می آیی
ب: و ابرو که تو داری ای پریزاد
ج: می زد به شمشیر جفا می رفت و می گفت از قفا
د: دانی چرا نشیند سعدی به کنج خلوت؟
- ۱) «الف» - «ب»   ۲) «الف» - «ج»
۳) «ج» - «د»   ۴) «ب» - «د»

۴۲- اختیارات شاعری بیت زیر، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- «از بوی تو در تاب شود آهوی مشکین
گر باز کنند از شکن زلف تو تابی»
- ۱) بلند بودن هجای پایانی، حذف همزه، تغییر کمیّت مصوت بلند
  - ۲) حذف همزه، تغییر کمیّت مصوت کوتاه کسره اضافه، تغییر کمیّت مصوت بلند
  - ۳) تغییر کمیّت مصوت بلند، تغییر کمیّت مصوت کوتاه کسره اضافه، تغییر کمیّت مصوت کوتاه پایان کلمه
  - ۴) ابدال، تغییر کمیّت مصوت کوتاه کسره اضافه، تغییر کمیّت مصوت کوتاه پایان کلمه

۴۳- کدام بیت «فاقد» اختیار وزنی «ابدال» است و فقط یک مورد اختیار «زبانی» دارد؟

- ۱) عمر من اندر غمش رفت چو ناخن به سر
  - ۲) تا توانم دلت به دست آرم
  - ۳) من ازین هردو کمان خانۀ ابروی تو چشم
  - ۴) یار باید که هرچه یار کند
- ماندم ناخن کبود از تب هجران او
ور بیـــــــــــــــــازاریم نیـــــــــــــــــازارم
برنگیرم و گرم چشم بدوزند به تیر
بر مراد خود اختیار کند

۴۴- وزن شعر نیمایی زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- «سُست باران بهاری هرچه هر جا بود / یک شب پاک اهورایی / بود و پیدا بود»
- ۱) فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فَع / فاعلاتن فاعلاتن / فاعلاتن فعلن
  - ۲) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فع / فاعلاتن فاعلاتن فع / فاعلاتن فَع
  - ۳) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن / فاعلاتن فعلاتن فع لن / فاعلاتن فَع
  - ۴) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فع / فاعلاتن فاعلاتن فع لن / فاعلاتن فع لن

۴۵- نام وزن نوشته شده مقابل کدام بیت درست نیست؟

- ۱) همه درد چشم تو شد هستی تو
  - ۲) به دین و کفر مفروشم کزین پس
  - ۳) آبنوسم در بُن دریا نشینم با صدف
  - ۴) گر بلبل بسیارگو بست از فراق گل گلو
- شو از نیستی توتیایی طلب کن (مقاربت مثنیٰ سالم)
مرا هم کفر و هم ایمان تو باشی (هزج مسدّس محذوف)
خس نیام تا بر سر آیم کف بود همتای من (رمل مثنیٰ سالم)
گلگون صراحی بین در او بلبل به گفتار آمده (رجز مثنیٰ سالم)

۴۶- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

- ۱) نیست یک گندم خیانت در سرشت آسمان
  - ۲) چون نخواهی کت ز دیگر کس جگر خسته شود
  - ۳) نیک و بد یکسان بود پیش سپهر سنگدل
  - ۴) مکن تا توانی دل خلق ریش
- هرچه بردی جو به جو پس می دهد این آسیا
دیگران را خیره خیره دل چرا باید خلید؟
نیست ممکن آسیا فرق جو از گندم کند
که گر می کنی می کنی بیخ خویش

۴۷- کدام بیت با مفهوم بیت زیر یکسان است؟
 «مرا رضای تو باید نه زندگانی خویش
 (۱) سعدیا در پای جانان گر به خدمت سر نهی
 (۲) تسلیم جفایت چه کنم گر نکنم جان
 (۳) این جان عاریت که به حافظ سپرده دوست
 (۴) گر کندم قصد جان دریغ ندارم

۴۸- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟
 (۱) ابر چون در پیش صرصر، پای در دامن کشد؟
 (۲) خاک را چون مرغ عیسی شهپر پرواز داد
 (۳) حکم ما بر وحش و طیر این بیابان می‌رود
 (۴) کرد مشهور دو عالم صائب گمنام را

۴۹- کدام بیت «فاقد» مفهوم بیت زیر است؟
 «از صدای سخن عشق ندیدم خوش‌تر
 (۱) حدیث عشق ز ما یادگار خواهد ماند
 (۲) فرهاد اگرچه با غم عشق از جهان برفت
 (۳) مشکل حکایتی است که از ماجرای عشق
 (۴) عمر سعدی گر سر آید در حدیث عشق، شاید

۵۰- همه ابیات با بیت زیر ارتباط مفهومی دارند، به جز:
 «تنور لاله چنان بر فروخت باد بهار
 (۱) پیراهن از ز یاسمن و گل کند رواست
 (۲) لاله به موکب صبا گفت: هزار مرحبا
 (۳) نهاده لاله کله کج به شیوه خسرو
 (۴) باغ از شکوفه، لیلی چادر گرفته‌ای

اگر مراد تو قتل است و رهان ای دوست»
 همچنان عذرت ببايد خواستن تقصير را
 چون باز رهم، قوت بازوی که دارم؟
 روزی رخس بینم و تسلیم وی کنم
 کام من آمد چو کام دوست روا شد

مغز ما را چون کف دریا پریشان کرد عشق
 آسیای چرخ را بی‌آب، گردان کرد عشق
 داغ ما را خاتم دست سلیمان کرد عشق
 ذره ناچیز را خورشید تابان کرد عشق

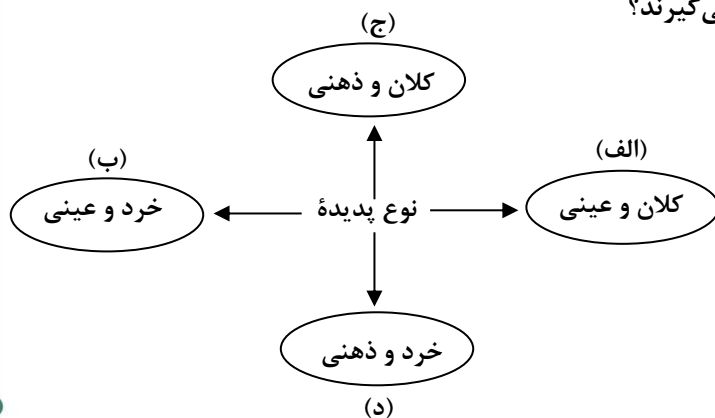
یادگاری که در این گنبد دوآر بماند
 بنای شوق ز ما استوار خواهد ماند
 لیکن حدیث سوز غمش در جهان بماند
 حرفی نگفته‌ایم و سخن‌ها شنیده‌ایم
 کاو نخواهد ماند بی‌شک، وین بماند یادگاری

که غنچه غرق عرق گشت و گل به جوش آمد»
 آن سرو لاله‌چهره که در غنچه قباست
 غنچه خزید در قبا، گل بدرید پیرهن
 گشاده غنچه دهن خوش به خنده شیرین
 از لاله کوه، عاشق در خون تپیده‌ای است

۵۱- عبارت درست در ارتباط با «کنش اجتماعی» کدام است؟

- ۱) احترام به قانون یک کنش اجتماعی است. - سایر پدیده‌های اجتماعی، آثار و پیامدهای آن می‌باشند. - به کنش‌هایی که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آن‌ها اتفاق می‌افتند، کنش اجتماعی می‌گویند.
- ۲) تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت می‌گیرد. - در آن، آگاهی و اراده کنشگر ناظر به دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آن‌هاست. - خردترین پدیده اجتماعی است.
- ۳) اگر کنش اجتماعی نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد. - خانواده، امنیت و صلح، کنش‌های اجتماعی هستند. - به پدیده‌های اجتماعی و پیامدهای آن، کنش اجتماعی می‌گویند.
- ۴) نوعی کنش است که با توجه به دیگران انجام می‌شود. - رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی در نیمه شب یک کنش اجتماعی است. - شیوه انجام کنش اجتماعی که مورد قبول افراد جامعه است را هنجار اجتماعی می‌گویند.

۵۲- هر یک از موارد زیر به ترتیب در کدام قسمت نمودار قرار می‌گیرند؟

- آزادی بیان

- عیادت از سالمندان

- علاقه به پرورش گل‌های آپارتمانی

- شهر اصفهان

۱) «الف» - «د» - «ب» - «ج»

۲) «ج» - «ب» - «د» - «الف»

۳) «د» - «الف» - «ج» - «ب»

۴) «ب» - «ج» - «الف» - «د»

۵۳- هر یک از عبارات زیر به ترتیب، با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟

- قدرتی که با مقبولیت همراه باشد و به صورت رسمی پذیرفته شده باشد.
  - اعمال قدرت سازمان یافته برای رسیدن به هدفی معین است.
  - حکومتی که از نظر ارسطو در آن اقلیت مردم بر اساس فضیلت حضور دارند.
  - نظامی که عقاید، ارزش‌ها و اصول حاکم بر نظام سیاسی را تعیین می‌کند.
- ۱) قدرت اجتماعی - نظام اقتصادی - پولیتی - نظام اقتصادی
  - ۲) قدرت مشروع - نظام سیاسی - الیگارش - نظام اقتصادی
  - ۳) اقتدار - سیاست - آریستوکراسی - نظام فرهنگی
  - ۴) قدرت مقبول - اقتصاد - موناشری - نظام فرهنگی

۵۴- به ترتیب، عبارات کدام گزینه درباره «اومانیزم» و «سکولاریسم» درست است و درباره «لیبرالیسم» نادرست است؟

- ۱) پاسخ فرهنگ معاصر غرب به پرسش‌های هستی‌شناسانه بشر است. - ابعاد معنوی انسان و جهان به فراموشی سپرده می‌شود. - در فرهنگ غرب به دو دسته آشکار و پنهان تقسیم می‌شود.
- ۲) جایز دانستن همه امور در قیاس با خواست انسان تعریف کرده‌اند. - بر اساس اصالت بخشیدن به انسان دنیوی شکل می‌گیرد. - به معنای آزادی انسان از همه ارزش‌های متعالی است که مستقل از او باشد.
- ۳) مهم‌ترین ویژگی انسان‌شناختی فرهنگ معاصر غرب است. - به ترتیب در حوزه‌های هنر، اقتصاد، سیاست و علم ظاهر گردید. - از نتایج منطقی سکولاریسم است.
- ۴) در بخش‌های مختلف فرهنگ غرب نظیر هنر، ادبیات و حقوق بروز یافته است. - در فرهنگ غرب به صورت آشکار و پنهان مطرح شد. - خواست و اراده آدمی را مبدأ قانون‌گذاری می‌داند.

۵۵- هر یک از موارد زیر به ترتیب، با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟

- پیش رفتن جهان تا آستانه جنگ جهانی سوم
- کاسموبولیتیسیم
- نخستین انقلاب لیبرال در جهان
- بحران بوپال در هند

- ۱) جنگ ویتنام - ابزار آموزشی، سیاسی سازمان‌های ماسونی - انقلاب روسیه - بحران اقتصادی
- ۲) بحران موشکی کوبا - آرمان سیاسی فراماسونرها - انقلاب فرانسه - بحران زیست‌محیطی
- ۳) جنگ ویتنام - هدف سازمان‌های ماسونی - انقلاب فرانسه - بحران سیاسی
- ۴) بحران موشکی کوبا - لژهای ماسونی - انقلاب روسیه - بحران فرهنگی

۵۶- موارد زیر به ترتیب، در کدام قسمت جدول قرار می‌گیرند؟

- حس‌گرایی، نفی عقل و وحی
- دئیسم
- بحران معرفتی

روشنگری		
پیامد	ویژگی	دوره زمانی
هـ	الف	قرون ۱۷ و ۱۸
ب	د	قرون ۱۹ و ۲۰
و	ج	پایان قرن ۲۰

۱) «ج» - «هـ» - «ب»   ۲) «د» - «هـ» - «و»   ۳) «ج» - «ب» - «و»   ۴) «د» - «و» - «هـ»

۵۷- با توجه به ویژگی‌های منورالفکران غرب‌گرا، پاسخ سؤال‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- الف: بیداری را در چه چیزی می‌دانستند؟
  - ب: نسبت به کشورهای استعمارگر چه نظری داشتند؟
  - ج: به کدام اندیشه سیاسی روی آورده بودند؟
  - د: حکومت آنان در کشورهای اسلامی، چه پیامدی را به دنبال داشت؟
- ۱) تقلید از رفتار فرنگیان - احساس خطر می‌کردند. - لیبرالیسم - حکومت سکولار
  - ۲) بازگشت به اسلام - حضور سیاسی و اقتصادی آنان را فرصت می‌شمردند. - اومانیسیم - استبداد استعماری
  - ۳) تقلید از رفتار فرنگیان - احساس خطر نمی‌کردند. - ناسیونالیسم - استبداد استعماری
  - ۴) بازگشت به اسلام - حضور سیاسی و اقتصادی آنان را مغتنم نمی‌شمردند. - سکولاریسم - حکومت سکولار

۵۸- علت هر یک از موارد زیر، در کدام گزینه به ترتیب بیان شده است؟

- الف: ایجاد زمینه‌های فرو ریختن اقتدار کلیسا
  - ب: پیدایش و رشد پروتستانتیسم
  - ج: پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف
- ۱) جنگ‌های صلیبی - انکار ابعاد غیرمادی جهان هستی توسط غرب - دست به عمل زدن انسان‌ها در موقعیت‌های مختلف
  - ۲) فتح قسطنطنیه - رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان - تنوع آگاهی و معرفت انسان‌ها
  - ۳) مواجهه اروپاییان با مسلمانان - توجه همه ظرفیت‌های انسان به اهداف دنیوی - فعال و تأثیرگذار بودن انسان‌ها
  - ۴) رویکرد دنیوی به عالم - فراموشی ابعاد معنوی انسان و جهان - تنوع اراده و اختیار انسان‌ها

۵۹- به ترتیب، هر یک از عبارات زیر به کدام مفهوم اشاره دارد؟

- مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه صورت می‌گیرد.
- جهان اجتماعی یعنی جامعه و فرهنگی که در آن زندگی می‌کنیم، این نوع دانش را در اختیار ما می‌گذارد.
- این نوع علم، دانشی مستقل است و قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند.
- جایگاهی است که یک فرد در جامعه یا در یک گروه اجتماعی دارد.

(۱) جامعه‌پذیری - دانش علمی - ریاضیات - موقعیت اجتماعی

(۲) جامعه‌پذیری - دانش عمومی - پزشکی - تحرک اجتماعی

(۳) کنترل اجتماعی - دانش علمی - زیست‌شناسی - تحرک اجتماعی

(۴) کنترل اجتماعی - دانش عمومی - فلسفه - موقعیت اجتماعی

۶۰- در بین عبارات زیر کدام موارد نادرست است؟

الف: تنوع و تکثر معانی موجب پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معنای آن‌ها می‌شود.

ب: اندازه‌گیری اجزای بدن در ایام جنگ جهانی دوم برای تعیین نژاد برتر، نمونه‌ای از ارزش‌زدایی است.

ج: انقلاب اکتبر ۱۹۱۷م. روسیه به دلیل رویکرد چپ و سوسیالیستی، درون فرهنگ غرب قرار می‌گرفت.

د: در جهان متجدد از نظر ماکس وبر، کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم انسانی تعقیب می‌کنند، به شدت رواج می‌یابند.

(۱) «الف» و «ب» (۲) «ب» و «ج» (۳) «د» و «ج» (۴) «الف» و «د»

۶۱- هر یک از موارد زیر به ترتیب، مربوط به کدام رویکرد در جامعه‌شناسی است؟

- پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی و جامعه همانند طبیعت در نظر گرفته می‌شود.

- دست شستن از داوری علمی در عرصه قدرت را بن‌بست زندگی انسان معرفی می‌کند.

- انسان‌ها را در برابر وضعیت موجود، منفعل و مجبور می‌سازند.

(۱) تبیینی - انتقادی - تفسیری (۲) انتقادی - تبیینی - تفسیری

(۳) تبیینی - تفسیری - انتقادی (۴) تفسیری - انتقادی - تبیینی

۶۲- گزینه نادرست در رابطه با دیدگاه طرفداران قشربندی اجتماعی کدام است؟

(۱) قشربندی پدیده‌ای است که در همه زمان‌ها و مکان‌ها وجود داشته است. - نابرابری‌های اجتماعی نتیجه تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی هستند.

(۲) با طبیعی دانستن قشربندی اجتماعی، نقش انسان‌ها و جوامع در پدید آمدن و ادامه یافتن آن را نادیده می‌گیرند. - با تأکید بر کارکردهای قشربندی، آن را تأیید و تثبیت می‌کنند.

(۳) رقابت را در زندگی اجتماعی ضروری می‌دانند. - از این نکته مهم غفلت می‌کنند که در رقابت عادلانه باید نقطه شروع رقابت یکسان باشد.

(۴) عدالت اقتصادی را مهم می‌دانند و معتقدند که با توزیع برابر ثروت، عدالت برقرار خواهد شد. - قشربندی اجتماعی توسط انسان‌ها پدید آمده و تداوم و تغییر آن هم به دست انسان‌هاست.

۶۳- هر یک از موارد زیر به ترتیب نتیجه کدام عامل است؟

- اخراج و کشتار مسلمانان میانمار

- جدایی فرانسوی‌زبانان ایالت کبک از انگلیسی‌زبان‌ها در کانادا

- شکل‌گیری جنبش‌های سبک زندگی

(۱) الگوی تنازع - مدل تکثرگرا - شکل‌گیری جهانی بدون مرز

(۲) الگوی تعارف - سیاست همانندسازی - در هم آمیختن فرهنگ‌ها

(۳) مدل تکثرگرا - سیاست هویت - اعتراض به تبعیض نژادی

(۴) سیاست همانندسازی - مدل تکثرگرا - جهانی شدن و توسعه ارتباطات

۶۴- به ترتیب «درک اصل انقباض و انبساط فلزات در علوم طبیعی»، «تحریف نظرات علمی پذیرفته شده در مدینه فاضله»، «دولت مصر به رهبری جمال عبدالناصر» و «عامل اصلی هویت یابی افراد و جوامع غربی» با مفاهیم کدام گزینه مرتبط هستند؟

- ۱) عقل تفسیری - مدینه فاسقه - تضعیف موقعیت گروه‌های فلسطینی - استعمار
- ۲) عقل ابزاری - مدینه ضالّه - مظهر ناسیونالیسم عربی - سرمایه‌داری
- ۳) عقل تجربی - مدینه جاهله - به رسمیت شناختن اسرائیل - اقتصاد
- ۴) عقل انتقادی - مدینه تغلبیه - امضای قرارداد کمپ دیوید - سیاست

۶۵- به ترتیب هر عبارت مربوط به کدام اندیشمند است؟

- با توجه به واقعیت‌های اجتماعی ایران با استفاده از فقه، نظام مشروطه را تبیین کرد.
- با طرح مسئله اعتباریات؛ تعریف دقیقی از علوم اجتماعی ارائه کرده و از دو سطح عقل عملی و عقل نظری سخن می‌گوید.
- از آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر، با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد می‌کند.
- وی حکومت اقلیت را بر اساس فضیلت انسانی، جامعه ضروریه نامید.

- ۱) امام خمینی - ابوعلی مسکویه - هانتینگتون - ارسطو
- ۲) میرزای نائینی - علامه طباطبایی - هانتینگتون - فارابی
- ۳) امام خمینی - فارابی - فوکویاما - ابن خلدون
- ۴) میرزای نائینی - طه عبدالرحمن - فوکویاما - ابوریحان بیرونی

۶۶- به ترتیب «روش مطالعه فرایندهای ذهنی»، «مبنای شکل‌گیری نظریات در علم تجربی» و «سومین مرحله از شناخت پایه»، کدام است؟

- (۱) آثار قابل مشاهده آن‌ها - مشاهده - تفکر
 (۲) کارکردهای مشاهده‌پذیر - نظریات غیر تجربی - حافظه
 (۳) تعریف عملیاتی از آن‌ها - تجربه - حافظه
 (۴) استفاده از ویژگی تکرارپذیری - مبانی غیرتجربی - تفکر

۶۷- هریک از عبارتهای زیر مربوط به کدام یک از اهداف علم روان‌شناسی است؟

- الف: دانشمندی سعی می‌کند با بررسی تأثیر اعتیاد بر عملکرد دانشجویان، این اثر را کاهش دهد.
 ب: پژوهشگری با تعریف کلمه درماندگی آموخته شده پژوهش خود را آغاز می‌کند.
 ج: محقق سعی دارد علت اشتیاق مردم به استفاده از ماشین‌های شخصی به جای وسایل نقلیه عمومی را بیابد.

- (۱) کنترل - توصیف - توصیف
 (۲) پیش‌بینی - تبیین - تبیین
 (۳) کنترل - توصیف - تبیین
 (۴) پیش‌بینی - تبیین - توصیف

۶۸- مریم فرزند اول خانواده و مهناز فرزند چهارم است؛ علت خجالتی بودن مریم و اجتماعی‌تر بودن مهناز، احتمالاً کدام عامل است؟

- (۱) عوامل زیستی مانند رشد
 (۲) عوامل فرازیستی مانند عوامل محیطی
 (۳) عوامل محیطی مانند یادگیری
 (۴) عوامل زیستی مانند ژنتیک

۶۹- هریک از عبارتهای زیر مربوط به کدام یک از جنبه‌های رشد است؟

- علی احساس می‌کند خانواده‌اش باید در تصمیم‌گیری‌ها، آزادی عمل بیشتری به او بدهند.
 - مهتاب احساس می‌کند زیباترین چشم‌ها را در تمام دنیا دارد.
 - پرنیان خود را فردی متعهد، مهربان و مذهبی معرفی می‌کند.

- (۱) شناختی - شناختی - اجتماعی
 (۲) شناختی - اجتماعی - درک اخلاقی
 (۳) درک اخلاقی - شناختی - اجتماعی
 (۴) درک اخلاقی - اجتماعی - اجتماعی

۷۰- در یک آزمایش به آزمایش‌شونده «الف» و «ب» چند صفحه از کتابی برای مطالعه داده شد. از آزمایش‌شونده «الف» خواسته شد مطلب را در ذهنش بخواند و از آزمایش‌شونده «ب» درخواست شد هنگام مطالعه آن را زیر لب به طوری که خودش آن را بشنود، زمزمه کند. در پایان آزمایش، سوال‌هایی درباره متن خوانده‌شده از هر دو نفر پرسیده شد. کدام یک نتیجه بهتری کسب کرده‌اند؟

- (۱) «الف»؛ زیرا تمام توجه او معطوف به خواندن و مرور مطالب در ذهنش بود.
 (۲) «ب»؛ زیرا هرچه گیرنده‌های بیشتری درگیر باشد، دریافت موضوع قوی‌تر می‌شود.
 (۳) «الف»؛ زیرا تنها حس بینایی او درگیر بوده و بهترین راه دریافت برای مطالعه همین است.
 (۴) «ب»؛ زیرا گیرنده شنوایی توجه بیشتری را نسبت به محرک‌های بصری به خود اختصاص می‌دهند.

۷۱- کدام یک از افراد زیر هنگام مطالعه جمله «غذای محبوب ایرانی، قرمه سبزی است.» راحت‌تر به اشتباه نگارشی آن پی می‌برد؟ چرا؟

- (۱) دانش آموز دوم دبستان - به دلیل رشد پردازش ادراکی در سنین کودکی
 (۲) استاد زبان فارسی - به دلیل تسلط بالا بر کلمات و پردازش مفهومی
 (۳) فارسی آموز انگلیسی زبان - زیرا این افراد به ظاهر کلمات توجه دارند.
 (۴) دبیر تاریخ - زیرا جزئیات در پردازش ادراکی اهمیت دارد.

- ۷۲- در هریک از مثال‌های زیر کدام عامل، عملکرد حافظه را تحت تأثیر قرار داده است؟
- به دلیل تعطیلات مربوط به آلودگی هوا، معلمان مجبور هستند در هر کلاس مطالب بیشتری را به دانش‌آموزان آموزش دهند.
  - پس از خرید و خروج از مغازه سیما گفت: «مغازه‌دار چه پیراهن زیبایی پوشیده بود.» شیما گفت: «واقعاً؟ دقت نکردم.»
  - علی هر چند هفته یکبار فراموش می‌کند کتاب درس روان‌شناسی را همراه خود به مدرسه بیاورد. او اعتقاد دارد مطالب این درس مفید نیستند.

- ۱) تداخل اطلاعات - عدم رمزگردانی - عوامل عاطفی
- ۲) مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی - عدم رمزگردانی - عوامل عاطفی
- ۳) مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی - مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی - عدم بازیابی
- ۴) تداخل اطلاعات - مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی - عدم بازیابی

- ۷۳- با توجه به یافته‌های علم روان‌شناسی، پاسخ‌گویی به کدام یک از سوال‌های زیر ساده‌تر خواهد بود؟
- ۱) نام درختی که با حرف «م» آغاز می‌شود؟
  - ۲) میوه‌ای زرد و بسیار لذیذ؟
  - ۳) اسمی مردانه به معنای آسمان؟
  - ۴) نوعی پوشاک زمستانه؟

- ۷۴- در کدام گزینه نوع مسئله‌های مطرح‌شده، یکسان است؟
- ۱) تعریف آزادی از نظر مردم یک جامعه - علت شیوع بیماری کرونا
  - ۲) دلیل کار نکردن دستگاه تلفن همراه - علت اشتیاق مردم به خرید کالای گران
  - ۳) تعریف عدد پی در ریاضیات - علت تفاوت سلیقه میان دو خواهر
  - ۴) پیروزی در بازی بسکتبال - علت خراب شدن میوه‌ها

- ۷۵- کدام یک از افراد زیر از «انتقال» در حل مسئله خود استفاده کرده‌اند؟
- ۱) سحر در جلسه کنکور سوال‌های شک‌دار را رها می‌کند تا در انتهای جلسه به آن‌ها مراجعه کند.
  - ۲) فهمیه برای کنار هم نگه داشتن دسته‌ای کاغذ، از گیره لباس استفاده می‌کند.
  - ۳) فاطمه برای حفظ کردن ۱۰۰ کلمه انگلیسی، روزانه ۱۰ کلمه می‌خواند.
  - ۴) سپیده برای درک نظریه داروین تلاش می‌کند پدیده‌های طبیعی را از دیدگاه او ببیند.

- ۷۶- هریک از عبارت‌هایی زیر مربوط به کدام یک از سبک‌های تصمیم‌گیری است؟
- «خود به خود درست شدن کارها - از دست رفتن زمان - تبعیت کورکورانه - هیجانات زودگذر»
- ۱) اجتنابی - وابسته - احساسی
  - ۲) اجتنابی - وابسته - تکانشی
  - ۳) احساسی - اجتنابی - تکانشی
  - ۴) احساسی - وابسته - احساسی

- ۷۷- کدام گزینه در ارتباط با متن زیر صحیح است؟
- «آقای شعبانی می‌خواهد برای سفر کیش یک هتل را انتخاب کند او از بین سایت‌های مختلف رزرو هتل، سایت الف را انتخاب می‌کند و در آن سایت مقصد خود را مشخص می‌کند از بین ۳۰ هتلی که به او پیشنهاد شده است، آن‌هایی را که ۲ و ۳ ستاره هستند، حذف می‌کند و به این ترتیب حالا باید از بین ۶ هتل یکی را انتخاب کند.»
- ۱) آقای شعبانی از روش کم کردن فاصله میان موقعیت فعلی و موقعیت مطلوب استفاده کرده است.
  - ۲) تعارضی که آقای شعبانی با آن مواجه شده است، تعارض گرایش - گرایش است.
  - ۳) آقای شعبانی به ناهماهنگی بعد از تصمیم‌گیری دچار شده است.
  - ۴) در تصمیم‌گیری آقای شعبانی که تصمیمی پیچیده است از روش میانبر استفاده شده است.

۷۸- کدام یک از گزینه‌های زیر به درستی یا نادرستی عبارتهای زیر در ارتباط با باورها و نظام ارزشی فرد اشاره دارد؟

- نظام باورهای هر فرد و جامعه موتور محرکه قوی جهت دستیابی به هدفهای فردی و جمعی است.
  - باورهای غلط باعث شکل‌گیری احساس ناتوانی و ناامیدی و همچنین عدم حمایت اجتماعی می‌شود.
  - باور، اعتقاد راسخ و واقعی به بودن یا نبودن چیزی یا انجام‌پذیر یا انجام‌ناپذیر بودن کار است.
  - باورها و نظام ارزشی فرد از جمله نگرش‌هایی است که تأثیر مثبت و منفی بر رفتار انسان دارد.
- (۱) درست - نادرست - درست - نادرست
 (۲) درست - نادرست - درست - نادرست
 (۳) نادرست - درست - نادرست - نادرست
 (۴) نادرست - درست - درست - نادرست

۷۹- نوع ادراک در کدام مورد نادرست ذکر شده است؟

- (۱) کیانا که احساس کرد دانش کافی درباره مسائل سیاسی ندارد، از شرکت در بحث خودداری کرد: ادراک کارایی
- (۲) هنگامی که گوشه دستمال کنار گاز آتش گرفت، مادر به کودکش گفت: نگران نباش خاموشش می‌کنم: ادراک کنترل
- (۳) سجاد که کارآموز وکالت است و با نمرات پایین در آزمون پذیرفته شده، در مورد یک پرونده مهم قتل راهکار حقوقی ارائه می‌کند: ادراک کنترل
- (۴) مهدیه احساس می‌کند هنگامی که مادر موهایش را شانه می‌کند درد بیشتری را نسبت به زمانی که خودش این کار را انجام می‌دهد، تحمل می‌کند: ادراک کنترل

۸۰- پاسخ پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- نوعی مقابله سازگارانه کوتاه‌مدت
  - نوع تأثیر خواندن دعای مطالعه بر سبک زندگی فرد
  - نوعی از علامت رفتاری فشار روانی
- (۱) شمردن اعداد - مستقیم - تکان دادن پاها
  - (۲) خواندن یک بیت شعر - غیرمستقیم - جویدن پوست لب
  - (۳) به خاطر آوردن رویداد خوشایند - مستقیم - نداشتن تمرکز
  - (۴) نوشتن خاطرات - غیرمستقیم - فرار

کنکور پرمیوم

- محتوای آموزشی آمادگی کنکور
- پوشش آزمون‌ها

جهت استفاده از محتوا در کانال تلگرامی ما عضو باشید:

 @KONKOORPREMIUM

کد کنترل

322

A

پنجشنبه

۱۴۰۳/۰۱/۳۰

آزمون الکترونیکی دوازدهم انسانی - مرحله ۱۷

آزمون اختصاصی - دفترچه ۲

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	از شماره	تا شماره	زمان پاسخ‌گویی	ملاحظات
۱	زبان عربی	۲۰	۸۱	۱۰۰	۲۰ دقیقه	۸۰ سؤال ۷۵ دقیقه
۲	تاریخ	۱۳	۱۰۱	۱۱۳	۲۰ دقیقه	
۳	جغرافیا	۱۲	۱۱۴	۱۲۵		
۴	فلسفه و منطق	۲۰	۱۲۶	۱۴۵	۲۰ دقیقه	
۵	اقتصاد	۱۵	۱۴۶	۱۶۰	۱۵ دقیقه	

حق چاپ و تکثیر سوالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز» مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.

به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هرگونه استفاده غیرقانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۸۱ - ۸۸)

۸۱- ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾: ای مردم...

- ۱) پروردگار خود را که شما و آنانی را که قبل از شما بوده‌اند آفریده است، باید عبادت کنید تا پرهیزگار شوید!
- ۲) پروردگار خویش را که شما و کسانی را که پیش از شما بوده‌اند آفریده است، پرستش کنید، امید است تقوا پیشه کنید!
- ۳) پروردگارتان کسی است که شما و آنانی را که پیش از شما بوده‌اند خلق کرده، پس او را بپرستید، شاید پروا پیشه شوید!
- ۴) پروردگارتان کسی است که شما و کسانی را که قبل از شما بوده‌اند خلق کرده، پس او را بپرستید، باشد که پرهیزگار شوید!

۸۲- «كان لهذه المدينة في الماضي زيادة على مائة و خمسة و ثمانين رباطاً، في كثير منها كان الزكب يزلون و يجدون فيها علف دوابهم و طعام أنفسهم!»: در گذشته...

- ۱) این شهر بالغ بر صد و هشتاد و پنج کاروانسرا داشت که در بیشتر آن‌ها سواران فرود می‌آمدند و برای تهیه علوفه و غذای خود و چارپایانشان اقدام می‌کردند!
- ۲) در این شهر بیش از صد و پنجاه و هشت کاروانسرا وجود داشت که در بسیاری از آن‌ها مسافران منزل می‌کردند و علوفه چارپایان و غذای خود را از آنجا فراهم می‌ساختند!
- ۳) این شهر بیش از صد و هشتاد و پنج کاروانسرا داشت که در بسیاری از آن‌ها کاروان‌ها فرود می‌آمدند و علوفه چارپایان و غذای خودشان را در آنجا می‌یافتند!
- ۴) در این شهر بالغ بر صد و پنجاه و هشت کاروانسرا وجود داشت که کاروانی‌ها در بیشتر آن‌ها منزل می‌کردند و برای چارپایان علوفه و برای خود غذا تهیه می‌کردند!

۸۳- «قد أستخدمت في إنتاج العطور مواد كيميائية و حمضية كثيرة إن نستخدم منها استفادة كثيرة لتعرضنا للإصابة بأمراض مختلفة في الجهاز التنفسي!»:

- ۱) مواد شیمیایی و اسیدی بسیاری در تولید عطرها به کار گرفته شده؛ چنانچه زیاد از آن‌ها استفاده نمی‌کنیم، ما را در معرض ابتلا به بیماری‌های مختلفی در دستگاه تنفسی قرار می‌دهد!
- ۲) در تولید عطرها مواد شیمیایی و اسیدی بسیاری را به کار گرفته‌اند و اگر از آن‌ها بسیار استفاده کنیم، در معرض ابتلا به بیماری‌های متنوعی در دستگاه تنفسی قرار می‌گیریم!
- ۳) مواد شیمیایی و صنعتی زیادی در تولید عطرها به کار گرفته شده است و چنانچه از آن‌ها زیاد استفاده شود، دچار بیماری‌های مختلفی در دستگاه تنفسی خود می‌شویم!
- ۴) در تولید عطرها مواد شیمیایی و صنعتی زیادی را به کار برده‌اند؛ اگر از آن‌ها استفاده زیادی کنیم، ما را در معرض مبتلا شدن به بیماری‌های مختلف در دستگاه تنفسی قرار می‌دهد!

۸۴- «إن تُشاهدوا طيران أصغر طائرٍ على الأرض و كذلك أيضاً تسمعوا إحداث الطنين بجناحیه فهدان سيثيران تعجبكم!»: چنانچه...

- ۱) پرواز دو پرنده کوچک را روی زمین ببینید، و همچنین پدید آوردن صدایی با دو بالش را هم بشنوید، پس این دو تعجب شما را بر می‌انگیزند!
- ۲) پرواز کوچک‌ترین پرنده بر روی زمین را ببینید، و همچنین پدید آوردن صدا با بال‌هایش را نیز بشنوید، پس این‌ها شگفتی‌تان را برانگیخته خواهند کرد!
- ۳) پرواز کوچک‌ترین پرنده بر روی زمین را مشاهده کنید، و همین‌طور ایجاد شدن صدا با دو بالش را هم بشنوید، پس شما از این دو تعجب خواهید کرد!
- ۴) پرواز دو پرنده کوچک‌تر بر زمین را مشاهده کنید، و همین‌طور ایجاد شدن صدا با بالش را نیز بشنوید، تعجب‌تان از این دو برانگیخته خواهد شد!

۸۵- «سألتني صديقتي عن هذه الدموع المنهمرة، فقلت لها: إن الدهر كأنه القيامة بسبب هجر حبيبي!»:

- ۱) دوستم درباره این اشک‌های ریزان از من سؤال کرد، به او گفتم: بی‌گمان روزگار به دلیل هجران دوستم مانند قیامت است!
- ۲) از دوستم درباره این اشک‌های ریزان سؤال کردم، به من گفت: همانا روزگار به سبب دوری دوستم همچون قیامت است!
- ۳) دوستم درباره این اشک‌های فراوان از من پرسید، به وی گفتم: بی‌گمان دنیا به دلیل دوری دوستم مانند قیامت شده است!
- ۴) از دوستم درباره این اشک‌های ریزان پرسیدم، به من گفت: همانا دنیا به سبب هجران دوستم همچون قیامت گشته است!

۸۶- عین الصّحیح:

- ۱) لا تُكثروا في أكل الطّعام أبداً حتّى تَضْمَنُوا سلامتكم الجسْميّة و الرّوحية: هرگز در خوردن غذا زیاده روی نکنید تا سلامت جسمی و روحی شما تضمین شود!
- ۲) هذا الفريق بعد تعادَلین و خسارة واحدة ضَبِعَ امتیازین آخرین و لم یقدر أن یذهب إلى التّهایّ: این تیم بعد از دو تساوی و یک باخت دو امتیاز دیگر از دست داد و به فینال نرفت!
- ۳) قد تُعدّی بعضُ الفلاحین علی نظام الطّبیعة تعدّياً للارتفاع الأكثر منها: بی گمان برخی از کشاورزان گاهی به سیستم طبیعت برای سود بردن بیشتر از آن دست درازی می کنند!
- ۴) الوحدة الإسلاميّة لن تكتسب إلاّ بالتّعايش السّلمی و عدم التّدخّل في شؤون الدّول الأخری: وحدت اسلامی تنها با همزیستی مسالمت آمیز و عدم مداخله در امور کشورهای دیگر حاصل خواهد شد!

۸۷- عین الصّحیح:

- ۱) يتقدّم شعبٌ لا یقبلُ أيّ ضغط من جانب العملاء و یقومُ بتعريف ثقافة بلده بتصدير صناعاته اليدویة: ملّتی پیشرفت می کند که هیچ تهدیدی را از سوی دشمنان قبول نمی کند و با صادر نمودن صنایع دستی خود به معرفی فرهنگ کشورش می پردازد!
- ۲) ترجم مدرّسنا هذه الجمل العربيّة لنا و طلب مِنّا أن نضع الكلمات الملوّنة في مكانها المناسب: معلّمان این جمله عربی را برایمان ترجمه کرد و از ما خواست که واژگان رنگی را در جای مناسبشان قرار دهیم!
- ۳) بنتُ أخي الكبيرة تُدرّسُ في جامعةٍ بمدينة شیراز الجميلة في فرع الكیمیاء: دختر برادر بزرگم در یک دانشگاه در شهر زیبای شیراز در رشته شیمی تدریس می کند!
- ۴) تسلّم عینك يا أخي، إن أمکن لك فصلح هذا السّریز أيضاً لأنّه قد انكسر: چشمت بی بلا ای برادر من، اگر برایت امکان دارد این تخت را نیز تعمیر کن، چرا که آن شکسته شده است!

۸۸- «این دختر با تنها عضو متحرک از بین دست ها و پاهایش، آن تصویر زیبا را کشیده بود!»:

- ۱) قد رسمت هذه البنتُ ذلك الصّور الجميلة بالعضو الوحيد المُتحرّك من بین یديها و رجلیها!
- ۲) كانت هذه البنتُ رسمت تلك الصّورة الجميلة بالعضو الوحيد المُتحرّك من بین أطرافها الأربعة!
- ۳) هذه البنتُ قد رسمت تلك الصّورة الجميلة بالعضو الذي یكون مُتحرّكاً من بین الأطراف الأربعة لها!
- ۴) هذه البنتُ كانت قد رسمت ذلك الصّور الجميلة بالعضو المُتحرّك من بین أیدیها و أرجلها الأربعة!

■ ■ اقرأ النص التالی بدقّة ثمّ أجب عن الأسئلة (۸۹ - ۹۳) بما یناسب النصّ:

هناك تصوّر شائع بأنّ عملیة تقدّم الأبناء أكثر تأخراً عن عملیة تقدّم البنات في آیام الطفولة و غالباً يُنتج الأبناء كلماتهم و جملهم الأولى في وقت متأخّر عن البنات لكن هذه الاختلافات هي فقط عدّة أسابيع أو أشهر. و كُشفت دراسة جديدة أنّ حجم المفردات لدى الأبناء أقلّ بالمقارنة مع البنات في نفس العمر. و لعلّ السبب هو أنّ خلايا (سلولها) الدّماغ في البنات تعمل أسرع من خلايا الأبناء و ربّما هذا هو السبب الرّئيسی الذي نفكر بأنّ البنات تتحدّث أسرع من الأبناء في الصّغر. كذلك اكتشف الأطباء أنّ الأبناء لديهم مساحة أكبر في الدّماغ بالنسبة إلى البنات لأداء المسائل و العملیات الحسابیة و على العكس لدى البنات تفوق ملحوظ في الاستفادة من أیدیهنّ و حفظ الحروف و كذلك الأناشید. لا یمكن إنكار هذه الحقيقة و هي إنّ العوامل البيئيّة لها تأثير أكبر على تطوّر اللّغة من العوامل الوراثیة. بدلاً من الجنس تُعتبر العوامل الأخری مثل الاضطرابات مؤثراً في فهم اللّغة أو التعلّم.

۸۹- عین الخطأ:

- ۱) التّفوّق في الرّیاضیات تحنّاجُ إلى مساحةٍ أكبر في المَحّ! (۲) البناتُ أكثر توفيقاً في حفظ الآيات القرآنیة!
- ۳) الأبناء یحصلون على نتائج أحسن من البنات! (۴) البنت عادةً تتحدّثُ أسرع من الابن في طفولتها!

۹۰- عین الصّحیح:

- ۱) كلّ الأبناء أسرع من البنات في العملیات الحسابیة! (۲) البنات أضعف من الأبناء في حفظ الأناشید!
- ۳) لا فرق بین الأبناء و البنات في القوّة! (۴) لِكُلِّ من الأبناء و البنات مواهب خاصّة!

۹۱- نستنتج من النصّ:

- ۱) لکلّ نزول صعوداً! (۲) در دایره قسمت ما نقطه تسلیمیم!
- ۳) گر صبر کنی ز غوره حلوا سازی! (۴) کن ابن زمانک!

■ عَيْنِ الْخَطَأِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (۹۲ و ۹۳)

۹۲- «شائع - ينتج - متأخر - كشفت»:

- ۱) شائع: اسم فاعل من المجزء الثلاثي «مصدره: تشييع» - مذكر - نكرة - معرب / صفة و مرفوع
- ۲) ينتج: فعل مضارع - مفرد مذكر غائب - من باب إفعال - متعد / فعل و فاعله «الأولاد» و الجملة فعلية
- ۳) متأخر: اسم فاعل من باب تفعل - مفرد - مذكر - نكرة - معرب / صفة و مجرور و موصوفه «وقت»
- ۴) كشفت: فعل ماضٍ - مفرد مؤنث غائب - مجزء ثلاثي «ليس له حرف زائد» - متعد / فعل و فاعله «دراسة»

۹۳- «أقلّ - تتحدّث - العوامل - تُعتبر»:

- ۱) أقلّ: اسم تفضيل - مفرد - مذكر - نكرة - معرب / صفت و مرفوع بالضمّة
- ۲) تتحدّث: فعل مضارع - من باب تفعل «مصدره: تحدّث» - معلوم - لازم / فعل و مع فاعله جملة فعلية
- ۳) العوامل: اسم فاعل من فعل ليس له حرف زائد - مذكر - معرّف بأل - معرب / اسم إنّ و منصوب بالفتحة
- ۴) تُعتبر: فعل مضارع - مفرد مؤنث غائب - من باب افتعال «مصدره: اعتبار» - متعد / فعل و فاعله محذوف

■ عَيْنِ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (۹۴ - ۱۰۰)

۹۴- عَيْنِ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- ۱) اللَّهُ الَّذِي يُخْرِجُ عِبَادَهُ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ ظُلُمَاتٍ الْجَهْلِ إِلَى النُّورِ!
- ۲) أَخْبَرَنَا الْمَسْئُولِينَ بِمَا شَاهَدْنَا فِي الْمَلْعَبِ الرِّيَاضِيِّ وَلَكِنَّهُمْ لَمْ يَلْتَفِتُوا!
- ۳) قَدْ يَلْعَقُ هَذَا الْقِطُّ جُرْحَهُ عِدَّةَ مَرَّاتٍ حَتَّى يَلْتَمِّمَ!
- ۴) هَلْ تَعْلَمِينَ أَنَّ الْبَيْطَ طَائِرٌ يَعِيشُ فِي الْبَرِّ وَ الْمَاءِ!

۹۵- عَيْنِ الْأَنْسَبِ لِلْمَفْهُومِ: «أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ»

۱) به خدا که هیچ کس را ثمر آنقدر نباشد	که به روی ناامیدی در بسته باز کردن
۲) چون تشنه جان سپردم آن گه چه سود دارد	آب از دو چشم دادن بر خاک من گیا را
۳) سایه عدل تو از دنیا و دین خالی مباد	زانکه از عدل تو نفع نعمت و دفع بلاست
۴) آنچه آن ابری نباشد پُرده بند	پرده در باشد به معنی سودمند

۹۶- عَيْنِ الصَّحِيحِ عَنِ الْأَعْدَادِ فِي الْعِبَارَاتِ:

- ۱) كَثِيرٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ يُعْظَمُونَ الْيَوْمَ الْأَرْبَعِينَ وَ يَنْطَلِقُونَ إِلَى مَقْبَرَةِ الْإِمَامِ الثَّلَاثِ (ع) فِي كَرْبَلَاءِ!
- ۲) إِنَّ مَوْعِدَ الْفُطُورِ فِي هَذَا الْفَنْدُقِ كَانَ مِنَ السَّاعَةِ السَّتَّةِ صَبَاحاً إِلَى السَّاعَةِ الثَّلَاثَةِ!
- ۳) سَعُرُ هَذَا الْقَمِيصِ كَانَ سِتَّةَ أَلْفِ تُومَانٍ وَ لَكِنْ مَا كَانَ عِنْدِي إِلَّا خَمْسُونَ أَلْفَ تُومَانٍ!
- ۴) فِي الدَّقِيقَةِ الْعَاشِرَةِ مِنَ الْمُبَارَاةِ أُخْرِجَ الْحُكْمُ وَاحِدَ لَاعِباً مِنَ فَرِيقِنَا فَوَاصِلْنَا الْمُبَارَاةَ مَعَ عَشْرَةِ لَاعِبِينَ!

۹۷- عَيْنِ عِبَارَةٍ فِيهَا مَفْعُولٌ:

- ۱) بعد أن اخترع الديناميت ازدادت الحروب و كَثُرَتْ أَدْوَاتُ الْقَتْلِ!
- ۲) الحوت يُصَادُ لِصِنَاعَةِ الرِّيبْتِ مِنْ كَبِدِهِ لِصِنَاعَةِ مَوَادِّ التَّجْمِيلِ!
- ۳) قد نزع من أعمال أصدقائنا و هم لا يهتمون بحزننا اهتماماً!
- ۴) التوازن في الطبيعة يحكم جميع موجوات العالم من نبات و حيوان!

۹۸- عَيْنِ مَا فِيهِ الْوَصْفُ مِنْ نَوْعِ الْجُمْلَةِ:

- ۱) سمعت أمس أن رجلاً مسكيناً وجد نقوداً كثيرة فأعادها إلى صاحبها!
- ۲) بعد سنوات طويلة تذكّرت زميلاتي في المرحلة الثانوية عندما رأيت صورةً منهن!
- ۳) الإنسان المعاصر يتعدى على بيئة يسكن فيها تعدى الظالمين و يُخربها!
- ۴) إذا تخلصت عن الكذب فتستطيع أن تخلص نفسك من جميع كبائر الذنوب!

۹۹- عین کلمة «مبتسمة» لیست منصوبه:

- ۱) الأمّ تریّ أولادها مبتسمة لیحضرُوا فی المجتمع و یقبلوا مسؤولیات كبيرة!
- ۲) الأفضل أنّ الممرضة فی المستشفى تكون مبتسمة عندما تواجه المرضى!
- ۳) إذا كانت لكم وجوه مبتسمة فی الدنیا فسوف یجعلکم الله مبتسمین فی القيامة!
- ۴) یا موظفین، واجهوا الناس مواجهة مبتسمة و لا تردّوهم خائبین!

۱۰۰- عین المستثنی منه لیس محذوفاً:

- ۱) عندما رأى النبی (ص) أنّ الرّجل لم یقبّل إلا ابنه انزعج من عمله!
- ۲) لم تكن للنبی (ص) أخت إلا الشّیماة الّتی كانت أخته من الرّضاعة!
- ۳) لم یقصد هذا العالم من اختراعه إلا تسهیل أمور البشر فی حیاته!
- ۴) إنّ الشّیطان لا یأمر الإنسان إلا بما یسخط الله لأنّه عدو للإنسان!

۱۰۱- کدام مورد دربارهٔ تقدم و تأخر زمانی رویدادهای مربوط به جنگ ایران و عراق درست است؟

- الف: معرفی رژیم بعثی عراق به عنوان آغازگر جنگ تحمیلی از سوی شورای امنیت
ب: پذیرش قطعنامهٔ ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد
پ: آزادی خرمشهر از اسارت دشمن بعثی
ت: عملیات ثامن الائمه و شکستن محاصرهٔ آبادان
- (۱) «پ» پس از «ب» و پیش از «ت» به وقوع پیوست. (۲) «پ» پس از «الف» و پیش از «پ» روی داد.
(۳) «پ» پس از «ت» و پیش از «الف» رخ داد. (۴) «ب» پس از «ت» و پیش از «الف» رخ داد.

۱۰۲- کدام مورد دربارهٔ اقدامات نخست‌وزیران پهلوی دوم درست است؟

- الف: اصلاح قانون انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی
ب: آغاز نخستین مرحلهٔ برنامه‌های اصلاحی با عنوان اصلاحات ارضی
پ: ایجاد فضای باز سیاسی در کشور و انتقاد از عملکرد دولت‌های گذشته
ت: پذیرش نخست‌وزیری با شعار آشتی ملی
- (۱) «الف» ← جمشید آموزگار، «پ» ← جعفر شریف امامی
(۲) «پ» ← علی امینی، «الف» ← اسدالله علم
(۳) «ب» ← اسدالله علم، «ت» ← جمشید آموزگار
(۴) «ت» ← جعفر شریف امامی، «ب» ← علی امینی

۱۰۳- کدام اقدام دولت دکتر مصدق در رابطه با مقابله با تهدیدها و تحریم‌های اقتصادی انگلستان درست است؟

- (۱) مراکز و تأسیسات نفتی را از حوزهٔ اختیار شرکت نفت ایران و انگلیس خارج ساخت.
(۲) با حضور در مجامع بین‌المللی از حقانیت مردم ایران دفاع کرد.
(۳) برنامهٔ اقتصاد بدون نفت را اجرا کرد.
(۴) به دنبال خسارت‌های مالی دولت انگلستان، اقدام به قطع رابطهٔ سیاسی با لندن کرد.

۱۰۴- کدام مورد عامل عصبانیت روس و انگلیس و تهدید ایران به اشغال شد؟

- (۱) اقدام مورگان شوستر برای اصلاحات دامن‌هوار در امور مالی و گمرکی ایران
(۲) رد قرارداد ۱۹۰۷ و دریافت وام از دولت‌های خارجی در مجلس
(۳) اخراج نوزبلژیکی از پست مهم مالی ایران
(۴) تأسیس بانک ملی برای حل مشکلات مالی کشور

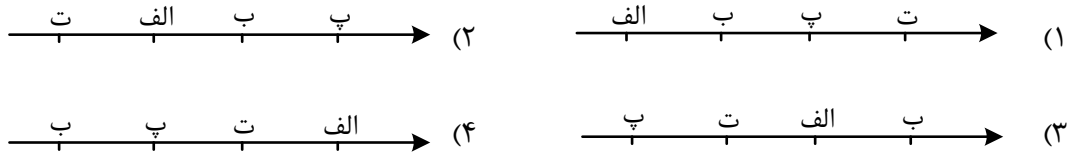
۱۰۵- کدام یک از رویدادهای زیر در سده‌های ۱۵ و ۱۶ و ۱۷ در اروپا روی داده است؟

- (۱) پیدایش پادشاهی‌های قدرتمند، افزایش نفوذ کلیسا در همهٔ جنبه‌های زندگی مسیحیان، جنگ‌های صلیبی
(۲) کشف سرزمین‌های جدید توسط پرتغالی‌ها، جنبش اصلاح دین توسط مارتین لوتر، تبدیل اسپانیا به نیرومندترین کشور اروپایی
(۳) ظهور رنسانس، اختراع دستگاه چاپ، آغاز اختلاف و درگیری شدید میان پاپ و امپراتوری آلمان (امپراتوری مقدس روم)
(۴) به خطر افتادن موجودیت امپراتوری بیزانس توسط سلجوقیان، نابودی امپراتوری روم شرقی به دست ترکان عثمانی، کشف قارهٔ آمریکا

۱۰۶- کدام مورد دربارهٔ خلافت فاطمیان درست است؟

- (۱) از اواخر دوران مستنصر، حکومت فاطمیان به اوج قدرت سیاسی، شکوفایی فرهنگی و رونق اقتصادی دست یافت.
(۲) یکی از عوامل پیروزی صلیبیان در نخستین جنگ صلیبی، اختلاف و دشمنی میان این حکومت با عباسیان بود.
(۳) مذهب اسماعیلیه از مذاهب عمل‌گرا بود و از این رو پیروان آن تمرکز بر عملیات سیاسی و نظامی می‌کردند.
(۴) عبیدالله مهدی یکی از نوادگان اسماعیل پسر امام صادق (ع) در شمال آفریقا خلافت فاطمیان را بنیان نهاد و شهر قرطبه را به عنوان پایتخت خود بنا کرد.

- ۱۰۷- کدام نمودار خط زمان، ترتیب رویدادهای تاریخ اسلام از قدیم به جدید را درست نشان داده است؟
- الف: ارسال نامه به پادشاهان ایران، روم، حبشه و مصر و دعوت آنان به اسلام
- ب: ورود نمایندگان قبایل عرب به مدینه و پذیرش اسلام
- پ: نزول آیات جهاد و تصمیم رسول خدا به تشکیل نیروی نظامی
- ت: تغییر قبله از بیت المقدس به کعبه در مکه

- ۱۰۸- کدام مورد درباره سبک و روش تاریخ نگاری ابوالفضل بیهقی و دینوری دو مورخ بزرگ مسلمان، درست است؟
- ۱) بیهقی، کتاب خود را با بررسی موشکافانه تمام اخبار و روایت های مربوط به یک رویداد و نقد آنها، علل، آثار و پیامدهای وقایع را تحلیل و تفسیر کرده است.
- ۲) دینوری در تألیف آثار خود از روش تاریخ نگاری ترکیبی و سال شماری استفاده کرده است.
- ۳) بیهقی و دینوری آثار مشهوری در تاریخ نگاری سلسله ای و تاریخ نگاری محلی ارائه داده اند.
- ۴) بیهقی و دینوری در تاریخ بیهقی و اخبار الطوال بدون هیچ گونه دخل و تصرفی در روایت ها، عیناً آنها را ذکر کرده اند.

- ۱۰۹- کدام مورد درباره معماری اشکانیان درست است؟

- ۱) شهرها به صورت هفت قلعه تودرتو و هر قلعه با رنگ نمادین خاصی ساخته می شدند.
- ۲) ساخت بناهای طاق دار، گنبدی و دارای ایوان که با هنر گچ بری و نقاشی دیواری بوده، از ویژگی های ایران این دوره بود.
- ۳) کاربرد وسیع گنبد، ایوان و طاق در ساخت بناها و همچنین، مهارت بالای معماران ایرانی این دوره الگویی برای معماران دوره اسلامی شد.
- ۴) بناها و کاخ ها با مشارکت گروه کثیری از معماران، بنایان و کارگران ماهر و مصالح ساختمانی عالی از سراسر امپراتوری ساخته می شد.

- ۱۱۰- کدام مورد درباره خانواده و نقش زنان در دوران هخامنشی و ساسانی درست اشاره کرده است؟

- ۱) خانواده بسیار گسترده بود و پدر هم قاضی و هم مجری آداب و رسوم دینی و نگهبان آتش خانه به شمار می آمد. ← دوره هخامنشی
- ۲) ازدواج درون گروهی بود و اقتصاد خانواده به صورت معیشتی بود و زنان مدیریت برخی از کارگاه های شاهی را به عهده داشتند. ← دوره ساسانی
- ۳) با توسعه تشکیلات حکومتی، دامنه اختیارات و قدرت پدر در خانواده کاهش یافت و تشکیلات قضایی بر عهده روحانیون شد. ← دوره هخامنشی
- ۴) لوح های گلی کشف شده نشانگر آن است که زن و مرد در کنار هم و با حقوق برابر کار می کردند. ← دوره ساسانی

- ۱۱۱- کدام مورد براساس شواهد و مدارک در نقش رستم، درباره جنگ سپاه ساسانی با رومیان درست است؟

- ۱) اسارت والرینوس امپراتور روم در زمان خسرو پرویز
- ۲) یکی از اهداف اصلی رومیان در لشکرکشی پی در پی به ایران تصرف منطقه ارمنستان بود.
- ۳) ترجیح مذاکره و سازش برای دستیابی به رابطه تجاری مستقیم با هند و چین
- ۴) هم زمانی به تخت نشستن شاپور یکم با لشکرکشی قیصر گردیانوس به ایران

۱۱۲- کدام موارد در خصوص یونان و روم باستان متعلق به دوره پیش از میلاد مسیح است؟

الف: بردگان رومی به رهبری اسپارتاکوس قیام کردند.

ب: سولون نخستین قانون یونان را نوشت.

ج: کنستانتین شهر بیزانتم را رسماً به پایتختی امپراتوری روم برگزید.

د: فیلسوفان بزرگی مانند سقراط، افلاطون و ارسطو در یونان ظهور کردند.

ه: امپراتوری روم غربی سقوط کرد.

۱) «الف»، «ب»، «د» ۲) «ب»، «ج»، «ه» ۳) «ج»، «د»، «ه» ۴) «الف»، «د»، «ه»

۱۱۳- کدام مورد درباره نتیجه پیشرفت و تکامل شیوه‌های پژوهش در تاریخ در دو قرن اخیر درست است؟

۱) نقش و تأثیر اقلیم بر اخلاق و رفتار آدمیان را مورد بررسی قرار داده‌اند.

۲) متوجه بهره‌برداری از مطالعات بین رشته‌ای شده‌اند.

۳) مورخان به اهمیت استفاده از نقشه‌ها پی برده‌اند.

۴) به تأثیر جغرافیا بر رویدادهای تاریخی توجه بیش‌تری دارند.

۱۱۴- کدام مورد عبارت زیر را در خصوص ناهمواری های ایران به درستی کامل می کند؟

«کوهستان های تالش با جهت ..... منطقه آذربایجان را از کناره های دریای خزر جدا کرده و دامنه های کوه های ..... به سمت شمال و یا جنوب است.»

- (۱) (غربی - شرقی) - منطقه کوهستانی آذربایجان
 (۲) (شمالی - جنوبی) - منطقه کوهستانی البرز
 (۳) (جنوبی - شمالی) - منطقه کوهستانی زاگرس
 (۴) (شرقی - غربی) - منطقه کوهستانی البرز

۱۱۵- متن زیر با کدام مورد مطابقت دارد؟

«انواع ماهیان خاویاری جهان فقط در این دریا زندگی می کنند؛ بعضی از تالاب های حاشیه دریا محل توقف پرندگان مهاجر است.»

- (۱) بستر انواع ماهی و میگو و یکی از مهم ترین مراکز صید و پرورش ماهی
 (۲) محل زندگی انواع پرندگان مهاجر و وجود املاح و رسوبات برای درمان
 (۳) بزرگ ترین پهنه آبی محصور در خشکی دارای منابع نفت و گاز موجود
 (۴) جای دادن ۶۶ درصد ذخایر نفت جهان و ۲۸ درصد از ذخایر گاز طبیعی

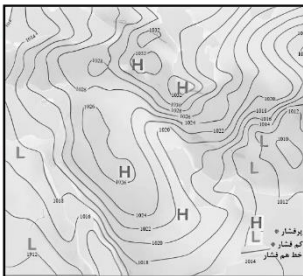
۱۱۶- کدام گزینه عبارت زیر را درباره تنوع محصولات باغی در ایران به درستی کامل می کند؟

«در نواحی مختلف ایران به دلیل ..... تنوع فراوانی در تولیدات باغی ایجاد شده است؛ این یعنی .....»

(۱) تنوع آب و هوایی و موقعیت مساعد جغرافیایی - نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.
 (۲) بهره مندی از مواهب الهی مانند آب و خاک - نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.
 (۳) اختلاف شدید درجه حرارت روزانه و سالانه - نواحی به فعالیت های انسان ها شکل می دهند.
 (۴) گستردگی کشور در عرض جغرافیایی و تنوع اقلیمی - نواحی به فعالیت های انسان ها شکل می دهند.

۱۱۷- باتوجه به شکل مقابل کدام مورد، توضیح درستی ارائه داده است؟

- (۱) در اطراف خط استوا به دلیل گرم بودن و صعود هوا، کمربند کم فشار حاره ای تشکیل می شود و دارای آب و هوای گرم و مرطوب است.
 (۲) عامل پرفشار جنب حاره ای در تابستان به داخل کشور پیشروی می کند و مانع ریزش بارش در دوره گرم سال در کشور می شود.
 (۳) مهم ترین کمربند های خشک و بیابانی کره زمین در اثر عامل پرفشار جنب حاره ای به وجود آمده است که ایران در داخل این کمربند خشک قرار دارد.
 (۴) عبور مراکز کم فشار معمولاً هوای ابری و بارانی را به همراه می آورد و مراکز پرفشار، هوای آرام و پایدار را به وجود می آورند.

۱۱۸- کدام مورد عبارت زیر را به درستی کامل می کند؟

«جلگه ها سرزمین هایی هستند ..... و دشت ها سرزمین های پست و نسبتاً هموارند که در میان .....»

(۱) که از یک طرف به کوه ها و از طرف دیگر به دریاها منتهی می شود. - کوه ها یا کنار سواحل و یا میان فلات ها و دره قرار دارند.
 (۲) مرتفع و نسبتاً همواری که در میان کوه ها محاصره شده اند. - سرزمین های وسیع و در محاصره کوه های مرتفع قرار گرفته اند.
 (۳) برجسته و مرتفع که با شیب تند به نواحی پست متصل می شوند - تپه هایی که به نسبت کوه ها ارتفاع کمتری دارند، قرار گرفته اند.
 (۴) که معمولاً دارای سرزمین های مثلثی شکل هستند که به دلتا معروفند. - کوه ها یا کنار سواحل و یا میان فلات ها و کف دریا قرار دارند.

۱۱۹- با بررسی مواد «الف» و «ب»، کدام گزینه درست است؟

الف: «احداث تونل و پل برای عبور قطار در ناحیه‌ای کوهستانی و برف‌گیر»

ب: «به کارگیری ماشین برف‌روب مجهز به جی‌پی‌اس جاده‌ای برای پاک‌سازی جاده‌ها»

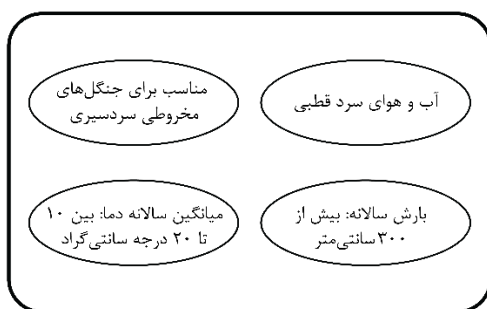
(۱) انسان‌ها با نواحی ارتباط متقابل برقرار می‌کنند و برای هر ناحیه شرایط خاصی را ایجاد می‌کنند و در چارچوب آن شرایط دست به عمل می‌زنند.

(۲) محدودیت‌ها و موانع محیطی موجب می‌شود انسان‌ها برای کنترل محیط و شرایط خاص آن چاره‌اندیشی کنند و به ابداع ابزارهایی بپردازند.

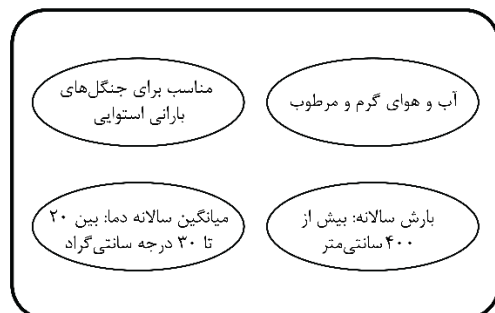
(۳) نواحی فقط تحت تأثیر روابط معمول انسان‌ها و محیط طبیعی نیستند بلکه شکل‌گیری محیط طبیعی در طول زمان و گذشته به شدت بر نواحی تأثیر می‌گذارند.

(۴) انسان‌ها در محیط‌های طبیعی تغییراتی به وجود می‌آورند. آن‌ها برای زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی از شیوه‌ها و ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند.

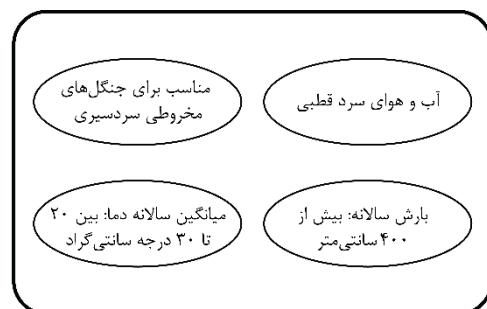
۱۲۰- با توجه به انواع پوشش گیاهی براساس میانگین سالانه دما و بارش، کدام شکل به درستی ترسیم شده است؟

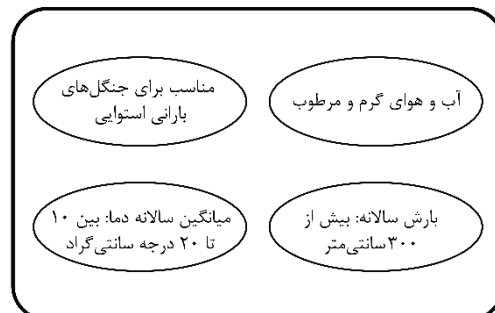
(۲)

(۱)

(۴)

(۳)

۱۲۱- با توجه به موارد زیر کدام یک در خصوص «فعالیت نوع اول» درست است؟

الف: در کشورهای هند، ایالات متحده آمریکا، روسیه، کانادا، فرانسه و استرالیا فعالیت نوع اول رواج دارد.

ب: مهم‌ترین نواحی که به این نوع فعالیت می‌پردازند در غرب قاره اروپا قرار دارد و چین هم رشد قابل ملاحظه داشته است.

ج: به دنبال رشد جمعیت در جهان گسترش یافته و هم در کشورهای پیشرفته و هم در کشورهای توسعه یافته رواج دارد.

د: تقریباً در همه کشورهای وجود دارد؛ اما نواحی جهان از نظر تعداد، کمیت، کیفیت و سود به دست آمده یکسان نیستند.

(۱) موارد «الف» و «ج» با این نوع فعالیت مطابقت دارد.

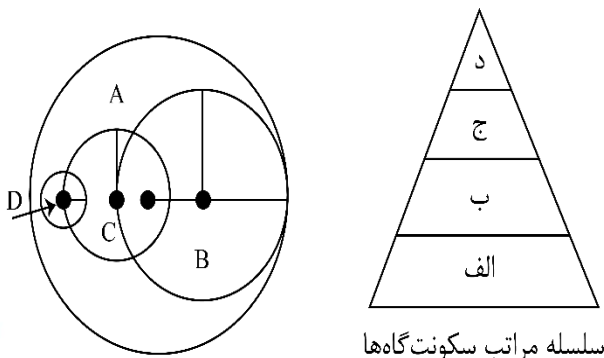
(۲) موارد «الف» و «د» با این نوع فعالیت مغایرت دارد.

(۳) موارد «ب» و «د» با این نوع فعالیت مطابقت دارد.

(۴) موارد «ج» و «د» با این نوع فعالیت مغایرت دارد.

- ۱۲۲- حمله نظامی آمریکا به افغانستان و عراق در سال ۱۳۶۹ و ۱۳۸۰ و اشغال این دو کشور به چه مفهوم ژئوپلیتیک اشاره دارد؟
- ۱) اگر کشورهای کوچک برای جمعیت خود فضای کافی نداشته باشند و درصدد توسعه سرزمین خود برنیابند نابودی آنها حتمی است.
  - ۲) حکومت‌ها با استفاده از قدرت می‌توانند در داخل یک کشور امنیت و نظم اجتماعی برقرار کنند و خارج از آن کشور اهداف خود را پیش ببرند.
  - ۳) شرق اروپا و آمریکا منبع بزرگ قدرت هستند و هرکس بر منابع آن مسلط شود می‌تواند بر کل جزیره جهانی و جهان فرمان براند.
  - ۴) در قرن بیستم با توسعه حقوق و قوانین بین‌المللی اقداماتی مانند کشورگشایی و تصرف سرزمین‌های دیگر قابل قبول نیست.

۱۲۳- با توجه به شکل زیر که حوزه نفوذ سکونتگاه‌ها را نشان می‌دهد، موارد A و D با کدام بخش از سلسله مراتب سکونتگاه‌ها مطابقت می‌کند؟

سلسله مراتب سکونت‌گاه‌ها

- ۱) بخش D حوزه نفوذ «شهر بزرگ» را نشان می‌دهد که در آن جمعیت سکونتگاه و تعداد و تنوع خدمات بیشتر است. پس در سلسله مراتب سکونتگاه‌ها جایگاه بالاتری دارد.
- ۲) بخش A حوزه نفوذ «شهر کوچک» را نشان می‌دهد که در آن جمعیت سکونتگاه و تعداد و تنوع خدمات کمتر است. پس در سلسله مراتب سکونتگاه‌ها در جایگاه پایین‌تری است.
- ۳) بخش A حوزه نفوذ «شهر بزرگ» را نشان می‌دهد که در آن جمعیت سکونتگاه و تعداد و تنوع خدمات بیشتر است. پس در سلسله مراتب سکونتگاه‌ها در جایگاه بالاتری است.
- ۴) بخش D حوزه نفوذ «شهر کوچک» را نشان می‌دهد که در آن جمعیت سکونتگاه و تعداد و تنوع خدمات کمتر است. پس در سلسله مراتب سکونتگاه‌ها جایگاه بالاتری دارد.

۱۲۴- کدام یک از موارد زیر مقایسه درستی میان حمل‌ونقل ریلی و جاده‌ای ارائه داده است؟

- الف: هر قطار باری تنها قادر است حجم اندکی بار نسبت به کامیون‌ها (حمل‌ونقل جاده‌ای) جابه‌جا کند.
- ب: احداث خطوط ریلی همچون جاده‌ها به زمین‌های هموار نیاز دارد و هزینه احداث پایانه در آن متوسط است.
- ج: مصرف سوخت در حمل‌ونقل ریلی کمتر از جاده‌ای است و آلاینده‌گی‌اش برای محیط‌زیست نیز کمتر است.
- د: جابه‌جایی‌ها در حمل‌ونقل ریلی نسبت به جاده‌ای امنیت زیادی دارد و راحتی مسافران در آن بیشتر از خودرو است.
- ۱) «الف» و «ب»   ۲) «ج» و «د»   ۳) «الف» و «ج»   ۴) «ب» و «د»

۱۲۵- هر چه عمق کانونی زمین لرزه بیشتر باشد چه پیامدی را به دنبال خواهد داشت؟

- ۱) یعنی امواج مجبور به پیمودن مسیر کوتاه‌تری برای رسیدن به سطح می‌باشند، پس تخریب و خسارت افزایش می‌یابد.
- ۲) یعنی امواج مجبور به پیمودن مسیر طولانی‌تری برای رسیدن به سطح می‌باشند، پس تخریب و خسارت کاهش می‌یابد.
- ۳) یعنی امواج مجبور به پیمودن مسیر طولانی‌تری برای رسیدن به سطح می‌باشند، پس تخریب و خسارت افزایش می‌یابد.
- ۴) یعنی امواج مجبور به پیمودن مسیر کوتاه‌تری برای رسیدن به سطح می‌باشند، پس تخریب و خسارت کاهش می‌یابد.

۱۲۶- در کدام گزینه الفاظ با ظاهر یکسان، دارای دلالت متفاوت هستند؟

- ۱) این شیر در باغ وحش بسیار آسیب می‌بیند - می‌توانید از شیر کمی آب بریزید
- ۲) از اینجا تا مدرسه راه زیادی نمانده است - امکان ثبت نام در مدرسه وجود ندارد
- ۳) امسال، دلار به کف قیمتش می‌رسد - کف ماشین کشیف شده است
- ۴) بسی رنج بردم در این سال سی - از ۱۳۷۳ تا ۱۴۰۳، سی سال فاصله است

۱۲۷- در کدام گزینه، دو مفهوم A و B بر اساس قواعد طبقه‌بندی صحیح میان مفاهیم، می‌توانند در یک طبقه قرار بگیرند؟

- ۱) مساوی است با C - D اعم است از D - C برابر است با B.
- ۲) عام‌تر است از C - D خاص‌تر است از A - C عام‌تر است از C.
- ۳) مساوی است با C - D با D تباین دارد - B مساوی است با C.
- ۴) عام‌تر است از C - D خاص‌تر است از A - D برابر است با C.

۱۲۸- در کدام گزینه ایراد منطقی هر تعریف به‌درستی مشخص شده است؟

- ۱) قضیه شخصی، قضیه‌ای است که موضوع آن تک‌مصادقی است. (فقط جامع نیست)
- ۲) قضیه، جمله‌ای با معنایی است که به‌درستی درباره چیزی خبری می‌دهد. (فقط جامع نیست)
- ۳) قضیه سالبه، قضیه‌ای است که در آن محمول از همه افراد موضوع سلب می‌شود. (فقط مانع نیست)
- ۴) قضیه منفصل، قضیه‌ای است که از صدق یک طرف قضیه، کذب طرف دیگر نتیجه گرفته شود. (فقط مانع نیست)

۱۲۹- در کدام گزینه، قطعاً با یک استدلال تمثیلی مواجه‌ایم؟

- ۱) شباهت‌های ظاهری و رفتاری تو و مریم آنقدر زیاد است که می‌توان حدس زد شما خواهر و برادرید.
- ۲) رامین هم مانند خواهر و برادرش قدبلند است؛ پس می‌توان گفت این خانواده کلاً قدبلند هستند.
- ۳) این آقا لباسی شبیه لباس نیروی دریایی پوشیده است؛ پس او هم عضو نیروی دریایی است.
- ۴) احمد مثل امیر هنوز دانشگاه نرفته است؛ پس احمد هم امسال برای آزمون سراسری ثبت‌نام می‌کند.

۱۳۰- با فرض درستی هر قضیه، صدق و کذب متداخل کدام قضیه معلوم نیست؟

- ۱) افرادی که قانون مدنی را تدوین کردند، همگی آن‌ها به حقوق فرانسه آشنایی داشتند.
- ۲) در میان فیلسوفان الهی کمتر فیلسوفی است که برهانی برای اثبات وجود خدا ارائه نکرده باشد.
- ۳) غیر از اعضای حزب استقلال، همه سیاست‌مخالف نامزدی آقای الف برای مجلس هستند.
- ۴) تمامی فیلسوفان تجربه‌گرای قرن هجدهم غیر از هیوم، برهان نظم را معتبر می‌دانند.

۱۳۱- کدام یک از قیاس‌های استثنایی زیر، معتبر است؟

- ۱) می‌دانم که این حیوان، پرنده است که تخم گذاشته؛ زیرا پرنده که باشد، تخم می‌گذارد.
- ۲) هرکس دوست دوست، دوست منم هست؛ پس این دوست من، یکی از دوستان دوست.
- ۳) مطمئنم علی در خانه نیست؛ اگر در خانه بود که باید چراغی هم روشن می‌بود.
- ۴) او که ساکت است، اهل فضل است؛ زیرا فاضل که باشی، ساکت و خاموشی.

۱۳۲- از میان پرسش‌های زیر، کدام یک می‌تواند مبنایی برای پاسخ‌دادن به سه پرسش دیگر باشد؟

- ۱) آیا می‌توانیم برای خوب و بد اخلاقی، ملاک و معیارهایی مشخص را تعیین کنیم؟
- ۲) آیا انسان فطرتاً فضیلت‌گراست یا فضایل، صرفاً اموری هستند که دارای کارکرد اجتماعی‌اند؟
- ۳) آیا برای رعایت احکام و اصول اخلاقی، می‌توان ضمانت‌های اجرایی و قانونی در نظر گرفت؟
- ۴) آیا ممکن است خوب و بد اخلاقی را وابسته به زمان و مکان تغییرپذیر و غیرثابت بدانیم؟

۱۳۳- بر اساس تمثیل غار افلاطون، کدام عبارت درست است؟

- ۱) بر اساس این تمثیل می‌فهمیم که رسیدن به حقیقت برتر در پرتو آزادی حقیقی رخ می‌دهد.
- ۲) تمثیل غار افلاطون، به ما نشان می‌دهد که بزرگ‌ترین زندان بشر چیزی نیست جز دنباله‌روی دیگران.
- ۳) افلاطون در این تمثیل فرق بین فیلسوف و مغالطه‌کار را دوری و نزدیکی آن‌ها به حقیقت بیان می‌کند.
- ۴) این تمثیل می‌خواهد نشان دهد که چگونه فلسفه انسان را به سمت آزادی حقیقی هدایت می‌کند.

۱۳۴- کدام گزینه با دیدگاه فلسفی پارمنیدس سازگاری بیشتری دارد؟

- ۱) آنچه که هست، همیشه بوده و آنچه نیست، هیچ‌گاه نخواهد بود.
- ۲) هرچه که هست یا از هستی و وجود پدید آمده یا از نیستی و لاوجود.
- ۳) آنچه اکنون نیست، زمانی بوده و آنچه هست، روزگاری نخواهد بود.
- ۴) بودن و شدن دو روی یک سکه‌اند، برای آنچه که همیشه رخ می‌دهد.

۱۳۵- عقل به‌عنوان یکی از ابزارهای شناخت، برخلاف حس که تنها امور محسوس را درک می‌کند.....

- ۱) به جای شناخت امور حسی، توانایی درک امور غیرمحسوس و غیرطبیعی را دارد.
- ۲) ابزاری است مختص درک امور عقلانی، غیرمحسوس و فراتر از حیطهٔ امور تجربی.
- ۳) حقایقی از حیطهٔ امور محسوس و غیرمحسوس را کشف می‌کند که فراتر از حس است.
- ۴) با تحلیل یافته‌های حسی که حواس در اختیارش می‌گذارد، شناختی عقلی به‌دست می‌آورد.

۱۳۶- کدام مورد دربارهٔ تاریخ معرفت‌شناسی در یونان باستان درست است؟

- ۱) عموم متفکران پیش از سقراط، برخلاف سوفیست‌ها، عمدهٔ توجه‌شان به عقل بود و برای حس و شناخت حسی اعتبار کمی قائل بودند.
- ۲) گرچه افلاطون مانند پارمنیدس برای عقل، ارزش معرفتی زیادی قائل بود، اما برخلاف او، شناخت حسی را نیز معتبر می‌دانست.
- ۳) هراکلیتوس، برخلاف پارمنیدس، به شناخت حسی هم اهمیت می‌داد، اما معتقد بود اموری را که عقل درک می‌کند، ارزش برتری دارد.
- ۴) افلاطون مانند سقراط معتقد بود که شناخت عالم برتر و غیرمحسوس برای انسان صرفاً از طریق عقل قابل درک و شناخت است.

۱۳۷- کدام گزینه با دیدگاه فیلسوفان طبیعت‌گرا ناسازگار است؟

- ۱) فعل اخلاقی در فعل طبیعی ریشه دارد و در جهت رفع نیازهای طبیعی انسان انجام می‌شود.
- ۲) قواعد اخلاقی، ابداع شده‌اند تا زندگی اجتماعی که تأمین‌کنندهٔ منافع ماست را حفظ کنند.
- ۳) حفظ زندگی اجتماعی و تأمین نیازهای طبیعی انسان، بدون رعایت اخلاق امکان‌پذیر نیست.
- ۴) فضایل اخلاقی، زمانی دارای ارزش حقیقی است که در جهت حفظ منافع فرد و اجتماع باشد.

۱۳۸- کدام گزینه، استدلالی برای «مغایرت ذهنی مفهوم وجود از مفهوم ماهیت» است؟

- ۱) آنچه در واقعیت می‌بینیم، تنها بخشی از حقیقت و ماهیت شیء را برملا می‌کند.
- ۲) گاهی مطمئن هستیم که چیزی درجایی هست؛ اما نمی‌دانیم آن چیز چیست.
- ۳) وجود و ماهیت دو مفهوم متفاوت و مختلف از یک واقعیت موجود هستند.
- ۴) همواره وجود یک واقعیت برابر است با شناخت چیهستی همان واقعیت موجود.

۱۳۹- رابطهٔ علیت یک رابطهٔ وجودی است؛ پس می‌توان نتیجه گرفت:

- ۱) از وجود معلول به وجود علت پی می‌بریم.
- ۲) وجود هر دو طرف رابطه، به یک‌دیگر وابسته است.
- ۳) تا معلول نباشد، علت موجود نخواهد شد.
- ۴) وجود علت از نظر زمانی، مقدم است بر وجود معلول.

۱۴۰- کدام گزینه توصیف درستی از علت ناقصه ارائه می‌کند؟

- (۱) بخشی از وجود معلول به آن وابسته است.
- (۲) اگر نباشد، معلول پدید نمی‌آید.
- (۳) وجودش برابر است با وجود معلول.
- (۴) با معلول رابطه وجودی ندارد.

۱۴۱- در استدلال دکارت برای اثبات وجود خدا از چه مقدماتی استفاده شده است؟

- (۱) تصویری از وجودی نامتناهی و دانا و توانا در ذهن وجود دارد. - موجود متناهی توانایی ایجاد تصور موجود نامتناهی را ندارد.
- (۲) انسان توانایی درک موجود نامتناهی، دانا و توانای مطلق را ندارد. - خداوند یک موجود نامتناهی و دانا و توانای مطلق است.
- (۳) خداوند توانایی ایجاد تصور نامتناهی در ذهن انسان را دارد. - انسان موجودی متناهی و فاقد تصویری از موجود نامتناهی است.
- (۴) خداوند یک موجود نامتناهی، دانا و توانای مطلق است. - تصور یک موجود نامتناهی را خداوند به ذهن انسان داده است.

۱۴۲- فیلسوفان عقل‌گرا و تجربه‌گرای اروپایی، در کدام مورد اختلاف نظر دارند؟

- (۱) شناخت تجربی، شناختی معتبر و ارزشمند است که در حیطه طبیعت کاربرد دارد.
- (۲) عقل، این توانایی را دارد که یافته‌های حس را تحلیل و از آن‌ها نتیجه‌گیری کند.
- (۳) عقل، بدون استفاده از دستاوردهای حواس، نمی‌تواند استدلالی معتبر ارائه کند.
- (۴) حواس، اگرچه ابزار درک اشیاء پیرامونی‌اند، اما می‌توانند دچار خطا و اشتباه شوند.

۱۴۳- توصیف عقل فعال در دیدگاه فارابی و ابن‌سینا در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (۱) مرحله‌ای از عقل است که انسان مفاهیم کلی را می‌فهمد و درک می‌کند و دانش‌های انسان به مدد آن صورت می‌گیرد.
- (۲) پرتویی است از عالم عقول که اگر تربیت شود و رشد کند، می‌تواند حقایق را آن‌گونه که عقول الهی شهود می‌کنند، بیابد.
- (۳) یکی از عقول مجرد از ماده و مخلوق با واسطه خداوند است و عقل و تعقل انسانی در واقع پرتویی است از این عقل مجرد.
- (۴) اولین مخلوق خداوند و موجودی کاملاً روحانی و غیرمادی است که فیض الهی از طریق او به عقول و عوالم دیگر می‌رسد.

۱۴۴- کدام عبارت، کامل‌ترین تعریف برای «طبع و ذات طبیعت در نظر ابن‌سینا» است؟

- (۱) مرتبه‌ای از هستی که دارای حرکت و مقصدی خاص است.
- (۲) منشأ حرکات و تغییرات اجزا و افراد عالم طبیعت است.
- (۳) چیزی است که هر شیء را به سوی خیر و کمالش سوق می‌دهد.
- (۴) مبدأ حرکت عالم مادی به سوی کمال مطلوبش است.

۱۴۵- اگر بپذیریم که «وجود، مفهوم ذهنی انتزاعی و اعتباری است» برای تبیین کدام مورد با مشکل مواجه خواهیم شد؟

- (۱) از هر واقعیتی در خارج از ذهن می‌توان دو مفهوم متفاوت وجود و ماهیت را فهمید.
- (۲) مفهوم ماهیت در هر شیء با شیء دیگر متفاوت است؛ درخت با گربه یکی نیست.
- (۳) حقیقت عالم، واحد و مشترک است و تکثرات موجود، حقیقی و واقعی نیستند.
- (۴) تفاوت این شیء با آن شیء دیگر، نه در وجودشان، بلکه در ماهیت آن‌هاست.

۱۴۶- یک بنگاه اقتصادی با ۱۲ نفر کارمند در طول سال گذشته هزینه‌های زیر را متحمل شده است. کدام گزینه در ارتباط با وضعیت اقتصادی این بنگاه در طول سال گذشته صحیح است؟

- حقوق ماهیانه هر نفر کارمند: ۹۰۰,۰۰۰ تومان
  - میزان تولید سالیانه: ۲۴۰ دستگاه هر کدام به ارزش ۸۰۰,۰۰۰ تومان
  - هزینه تمام شده سالیانه برای خرید مواد اولیه این بنگاه: ۳۰٪ حقوق سالیانه کارمندان
  - هزینه اجاره ماهیانه بنگاه: $\frac{1}{5}$ در آمد ماهیانه
  - هزینه استهلاک سالیانه: $\frac{1}{5}$ برابر هزینه تمام شده سالیانه برای خرید مواد اولیه
  - هزینه تحصیل سالیانه فرزندان مدیر کارخانه: $\frac{2}{3}$ حقوق سالیانه کارمندان
- (۱) ۷۳,۲۰۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
(۲) ۷۸,۷۳۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
(۳) ۷۳,۲۰۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان
(۴) ۷۸,۷۳۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان

۱۴۷- برای هر کدام از موارد زیر چه نوع کسب و کاری (شخصی یا شرکتی) را پیشنهاد می‌دهید؟

- الف: دریافت پاداش مستقیم تلاش‌ها
ب: عدم تقسیم سود با دیگری
ج: نداشتن مشکل تأمین سرمایه لازم برای شروع کسب و کار جدید
د: الزامات گزارش‌دهی بیشتر
ه: تخصص‌گرایی بیشتر و امکان جذب افراد توانمندتر در زمینه‌های تخصص و ویژه

- (۱) الف: شرکت، ب: شرکت، ج: شخصی، د: شخصی ه: شرکت
(۲) الف: شخصی، ب: شخصی، ج: شرکت، د: شرکت ه: شخصی
(۳) الف: شرکت، ب: شرکت، ج: شخصی، د: شخصی ه: شخصی
(۴) الف: شخصی، ب: شخصی، ج: شرکت، د: شرکت ه: شرکت

۱۴۸- به ترتیب هریک از عبارات زیر به کدام یک از عوامل رفتارهای غیرمنطقی اشاره دارد؟

- الف: خوش‌بینی زیاد درباره درآمد آینده و پس‌انداز کمتر برای نیازهای آتی
ب: پرهیز از بررسی گزینه‌های جدید با رویکرد منطقی هزینه - فایده
ج: سراغ کارهای کم‌ارزش‌تری رفتن، به جای صبر در تحصیل، یادگیری و بهره‌مندی از منافع آتی
د: ترجیح دادن کالایی ۱۶۰ هزار تومانی که ۵۰ درصد تخفیف دارد بر کالایی با قیمت ۸۰ هزار تومان
ه: رفتن به کلاس بی‌کیفیت، صرفاً به دلیل پرداخت کامل شهریه آن

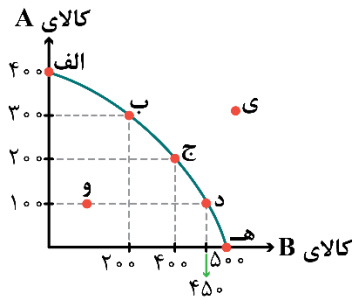
- (۱) الف: چسبیدن به وضعیت فعلی، ب: اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن، ج: اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها، د: توجه به هزینه‌های هدررفته، ه: بی‌صبری زیاد
(۲) الف: اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن، ب: چسبیدن به وضعیت فعلی، ج: توجه به هزینه‌های هدررفته، د: اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها، ه: بی‌صبری زیاد
(۳) الف: اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن، ب: چسبیدن به وضعیت فعلی، ج: بی‌صبری زیاد، د: اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها، ه: توجه به هزینه‌های هدررفته
(۴) الف: چسبیدن به وضعیت فعلی، ب: اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن، ج: اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها، د: بی‌صبری زیاد، ه: توجه به هزینه‌های هدررفته

محل انجام محاسبات

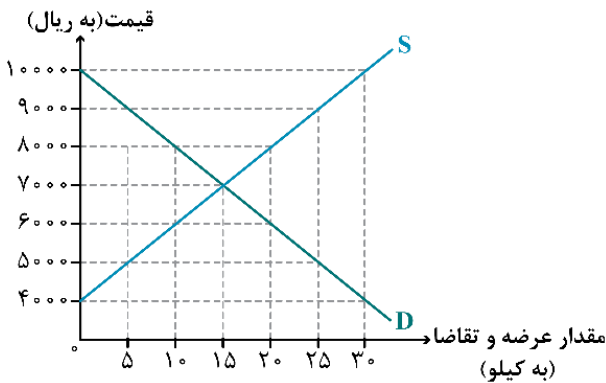
۱۴۹- کارخانه‌ای به تولید دو محصول A و B می‌پردازد و با توجه به آمار منتشر شده منحنی مرز امکانات تولید این کارخانه به شکل زیر است، در این صورت:

- الف: کارخانه در حال حاضر ۲۰۰ واحد از کالای B را تولید می‌کند، در صورت هدف‌گذاری برای تولید ۲۵۰ واحد بیشتر از کالای B، هزینه فرصت این انتخاب چه خواهد بود؟
 ب: عبارت کدام گزینه در خصوص منحنی مرز امکانات این کارخانه درست است؟
 ج: کدام گزینه در خصوص تولید در نقطه (و) صحیح است؟

- (۱) الف: ۳۰۰ واحد کالای A که کمتر تولید می‌شود. ب: اگر این شرکت همه منابع کمیاب را فقط برای تولید کالای A به کار گیرد، حداکثر ۵۰۰ واحد از این کالا را می‌تواند تولید کند. ج: هر فرصتی را برای استفاده از منابع به کار می‌گیرد بدون اینکه وضع دیگران بدتر شود.
 (۲) الف: ۲۰۰ واحد کالای A که کمتر تولید می‌شود. ب: میزان تولید کالای A در نقطه (ج) ۱۰۰ واحد کمتر از میزان تولید همین کالا در نقطه (ب) است. ج: امکان تولید مقدار بیشتری از یک کالا وجود دارد بدون آن که از تولید کالای دیگر کاسته شود.
 (۳) الف: ۳۰۰ واحد کالای A که کمتر تولید می‌شود. ب: در نقطه (د) بیشتر منابع به تولید کالای B اختصاص یافته و در نقطه (ب) بیشتر صرف تولید کالای A شده است. ج: امکان تولید مقدار بیشتری از یک کالا وجود دارد بدون آن که از تولید کالای دیگر کاسته شود.
 (۴) الف: ۲۰۰ واحد کالای A که کمتر تولید می‌شود. ب: نقاط خارج از مرز (مانند نقطه ی) غیرقابل دستیابی هستند و منابع کافی برای تولید آن‌ها وجود ندارد. ج: هر فرصتی را برای استفاده از منابع به کار می‌گیرد بدون اینکه وضع دیگران بدتر شود.

۱۵۰- نمودار زیر، بیانگر مقادیر عرضه و تقاضای یک کالا در قیمت‌های مختلف است، با توجه به آن:

- الف: در قیمت: ۴,۰۰۰ ریال، مازاد تقاضا نسبت به مقدار تقاضای تعادلی چقدر است؟
 ب: در قیمت: ۶,۰۰۰ ریال و ۹,۰۰۰ ریال، به ترتیب بازار در چه وضعیتی قرار دارد؟
 ج: در کدام سطح از قیمت و مقدار، دریافتی تولیدکننده به حداکثر می‌رسد و مقدار آن کدام است؟
 د: کدام عامل موجب از بین رفتن فاصله بین عرضه و تقاضا و هماهنگی رفتار اقتصادی تولیدکننده و مصرف‌کننده در سطح قیمت ۱۰,۰۰۰ ریال می‌شود؟

- (۱) الف: ۱۵، ب: ۱۰ کیلو کمبود عرضه - ۲۰ کیلو مازاد عرضه، ج: ۱۰۰۰۰ و ۳۰ - ۳۰۰,۰۰۰، د: ۲۰۰۰ ریال افزایش قیمت
 (۲) الف: ۱۵، ب: ۱۰ کیلو مازاد تقاضا - ۲۰ کیلو کمبود تقاضا، ج: ۷۰۰۰ و ۱۵ - ۱۰۵,۰۰۰، د: ۳۰۰۰ ریال کاهش قیمت
 (۳) الف: ۳۰، ب: ۲۰ کیلو مازاد تقاضا - ۱۰ کیلو کمبود تقاضا، ج: ۷۰۰۰ و ۱۵ - ۱۰۵,۰۰۰، د: ۲۰۰۰ ریال افزایش قیمت
 (۴) الف: ۳۰، ب: ۲۰ کیلو کمبود عرضه - ۱۰ کیلو مازاد عرضه، ج: ۱۰۰۰۰ و ۳۰ - ۳۰۰,۰۰۰، د: ۳۰۰۰ ریال کاهش قیمت

محل انجام محاسبات

۱۵۱- با توجه به جدول زیر که خلاصه‌ای از میزان مالیات پرداختی در یک جامعه است:

مالیات بر مصرف	۱۲۰ میلیون تومان
مالیات بر ارث	$\frac{1}{5}$ کل مالیات بر دارایی
مالیات بر دارایی	۷۰ میلیون تومان
مالیات بر درآمد	$\frac{1}{8}$ مالیات بر مصرف
مالیات بر ارزش افزوده	۲۴ میلیون تومان
عوارض گمرکی و خدماتی	۳۲ میلیون تومان
مالیات بر درآمد اشخاص	$\frac{7}{5}$ میلیون تومان

- الف: میزان مالیات مستقیم پرداختی، کدام است؟
 ب: میزان مالیات غیرمستقیم پرداختی، کدام است؟
 ج: میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات، چقدر است؟
 د: میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی، کدام است؟
 هـ: در کدام نوع از مالیات، کالاها و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف هستند؟

- (۱) الف: $\frac{106}{5}$ میلیون تومان ب: ۱۶۷ میلیون تومان ج: $\frac{7}{5}$ میلیون تومان د: $\frac{7}{5}$ میلیون تومان هـ: عوارض گمرکی و خدماتی
 (۲) الف: ۸۵ میلیون تومان ب: ۱۷۶ میلیون تومان ج: $\frac{7}{5}$ میلیون تومان د: ۱۴ میلیون تومان هـ: مالیات بر ارزش افزوده
 (۳) الف: ۸۵ میلیون تومان ب: ۱۷۶ میلیون تومان ج: ۱۵ میلیون تومان د: $\frac{7}{5}$ میلیون تومان هـ: عوارض گمرکی و خدماتی
 (۴) الف: $\frac{106}{5}$ میلیون تومان ب: ۱۶۷ میلیون تومان ج: ۱۵ میلیون تومان د: ۱۴ میلیون تومان هـ: مالیات بر ارزش افزوده

۱۵۲- کدام گزینه در رابطه با نهادهای بین‌المللی صحیح است؟

- (۱) کشور انگلستان در سال ۱۷۰۱ قانون ممنوعیت صادرات هر نوع پوشاک به کشورهای ایران، هند و یا چین را تصویب کرد.
 (۲) در اواخر قرن هجدهم و اوایل قرن نوزدهم، کشورهای کانادا، مکزیک و فرانسه تعرفه‌های حمایتی متعددی بر کالاهای وارداتی وضع کردند.
 (۳) کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز) در سال ۱۹۴۴ تشکیل و نتیجه آن تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول بود.
 (۴) در سال ۱۹۴۷، ۲۳ کشور قرارداد غیررسمی نفتا را امضا کردند و بعدها این قرارداد تبدیل به بانک جهانی توسعه شد.

۱۵۳- اطلاعات جدول زیر، مربوط به یک کشور فرضی است. این کشور در سال گذشته با رکود اقتصادی مواجه شد و تعداد زیادی از شرکت‌ها و کارخانه‌ها در این کشور استخدام خود را متوقف و بخشی از نیروهای خود را بیکار کردند. با توجه به اطلاعات ذکر شده:

جمعیت کل (نفر)	جمعیت زیر ۱۵ سال (نفر)	جمعیت غیرفعال (نفر)	جمعیت شاغل (نفر)
۳,۲۵۵,۰۰۰	۸۲۵,۰۰۰	۳۳۵,۰۰۰	۱,۲۵۷,۰۰۰

- الف: نرخ بیکاری در این کشور چقدر است؟
 ب: کدام نوع از بیکاری در این کشور رواج دارد؟
 ج: برای مقابله با شرایط رکود اقتصادی، بانک مرکزی کدام سیاست پولی را اتخاذ خواهد کرد و یک نمونه از روش‌های اعمال این سیاست کدام است؟
 د: حداقل چند نفر از جمعیت بیکار در این کشور باید شاغل شوند تا نرخ بیکاری برابر با ۲۰ درصد شود؟
 (۱) الف: ۵۰ درصد، ب: دوره‌ای ج: سیاست پولی انبساطی - خرید اوراق مشارکت در دست مردم د: ۴۵۰ هزار نفر
 (۲) الف: ۵۰ درصد، ب: ساختاری ج: سیاست پولی انقباضی - فروش اوراق مشارکت به مردم د: ۴۱۹ هزار نفر
 (۳) الف: ۴۰ درصد، ب: ساختاری ج: سیاست پولی انقباضی - فروش اوراق مشارکت به مردم د: ۴۵۰ هزار نفر
 (۴) الف: ۴۰ درصد، ب: دوره‌ای ج: سیاست پولی انبساطی - خرید اوراق مشارکت در دست مردم د: ۴۱۹ هزار نفر

محل انجام محاسبات

۱۵۴- جدول زیر، وضعیت تولید یک اقتصاد فرضی با دو کالای A و B را نشان می‌دهد.

الف: نرخ رشد تولید اسمی در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال قبل، چند درصد است؟

ب: نرخ رشد تولید واقعی در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال قبل، چند درصد است؟ (سال ۱۳۹۸، به عنوان سال پایه در نظر گرفته می‌شود).

کالا	سال: ۱۳۹۸		سال ۱۳۹۹	
	قیمت (به تومان)	مقدار (به کیلو)	قیمت (به تومان)	مقدار (به کیلو)
A	۱۲۰	۵۰	۲۲۰	۶۵
B	۱۱۵	۳۵	۲۰۰	۴۵

(۲) الف: ۱۳۲ ب: ۲۲/۷۳

(۱) الف: ۱۳۲ ب: ۲۹/۴۲

(۴) الف: ۵۶ ج: ۲۲/۷۳

(۳) الف: ۵۶ ب: ۲۹/۴۲

۱۵۵- هریک از عبارات‌های زیر مربوط به ویژگی‌های اقتصادی کدام دوره از حکومت‌های ایران است؟

الف: نوسازی و توسعه ایران در این زمان به صورتی ظاهری و سطحی و با صنایع مونتاژ انجام می‌شد.

ب: اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. حاکمان وقت تصور درستی از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود نداشتند

و نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند.

ج: راه‌های ارتباطی ایران با برقراری خطوط تلگراف به اروپا و راه افتادن کشتی‌های تجاری در دریای خزر و خلیج فارس، تا

حدی رو به بهبود گذاشت.

د: تأسیس بانک‌های روسی و انگلیسی و سیل ورود کالاهای خارجی، آسیب‌های توان فرسایی بر اقتصاد ایران وارد کرد.

ه: اجرای برنامه‌هایی موسوم به انقلاب سفید، آخرین صدمه را به کشاورزی وارد کرد.

(۱) الف: قاجار، ب: نیمه اول حکومت صفویه، ج: پهلوی، د: قاجار، ه: پهلوی

(۲) الف: پهلوی، ب: دوره پایانی حکومت صفویه، ج: قاجار، د: قاجار، ه: پهلوی

(۳) الف: پهلوی، ب: دوره پایانی حکومت صفویه، ج: پهلوی، د: قاجار، ه: قاجار

(۴) الف: قاجار، ب: نیمه اول حکومت صفویه، ج: قاجار، د: پهلوی، ه: پهلوی

۱۵۶- طبق اطلاعات جدول زیر و با توجه به این نکته که اختلاف سهم دهک دهم و دهک اول کشور D برابر با ۱۵ درصد است، آنگاه:

الف: کدام کشور مناسب‌ترین توزیع درآمد را دارد؟

ب: کدام گروه کم‌ترین درصد درآمد ملی را دارند؟

ج: اگر جمعیت کشور C، ۳۰ میلیون نفر و درآمد سرانه آن ۵۰ دلار باشد، سهم

دهک دهم این کشور از درآمد ملی چند میلیون دلار است؟

(۱) الف: A ب: دهک اول کشور D ج: ۹۰۰

(۲) الف: A ب: دهک اول کشور A ج: ۲۷۰

(۳) الف: D ب: دهک اول کشور D ج: ۹۰۰

(۴) الف: D ب: دهک اول کشور A ج: ۲۷۰

کشور	سهم دهک اول	سهم دهک دهم
A	۳ درصد	۲۴ درصد
B	۴/۵ درصد	۲۰ درصد
C	۴ درصد	۱۸ درصد
D	؟	۲۰ درصد

محل انجام محاسبات

۱۵۷- پاسخ درست و کامل سؤالات زیر در کدام گزینه، مطرح شده است؟

الف: دولت‌ها برای گسترش روابط اقتصادیشان با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند، چه کاری می‌کنند؟
 ب: به ترتیب هریک از موارد «سنجش گزینه‌ها بر اساس معیارهای مختلف - بیان این‌که واقعاً برای رفع چه مشکل یا حل چه مسئله‌ای نیاز به خرید و مصرف دارید. - مواردی که می‌تواند مشکل را رفع یا مسئله را حل کند.» مربوط به کدام مراحل خرید مقایسه‌ای می‌باشد؟

ج: وفق دادن خود با شرایط بازار، کدام ویژگی مشترک کارآفرینان موفق می‌باشد؟

- ۱) الف: افزایش تعرفه‌ها - کمک‌های ویژه اقتصادی، ب: مرحله سوم (تعیین معیارها) - مرحله دوم (فهرست گزینه‌ها) - مرحله اول (تصمیم‌گیری)، ج: سازمان‌دهنده
- ۲) الف: کاهش تعرفه‌ها - محدودیت واردات، ب: مرحله سوم (ارزیابی) - مرحله اول (فهرست گزینه‌ها) - مرحله دوم (تعریف مسئله)، ج: سازمان‌دهنده
- ۳) الف: وضع پیمان‌های تجاری - کاهش تعرفه‌ها، ب: مرحله چهارم (ارزیابی) - مرحله اول (تعریف مسئله) - مرحله دوم (فهرست گزینه‌ها)، ج: یادگیرنده
- ۴) الف: وضع پیمان‌های تجاری - کاهش تعرفه‌ها، ب: مرحله چهارم (تعیین معیارها) - مرحله دوم (تعریف مسئله) - مرحله اول (تصمیم‌گیری)، ج: یادگیرنده

۱۵۸- کدام گزینه، متضمن پاسخ درست و کامل سؤالات زیر است؟

الف: در شاخص فقر مطلق، ارزش دلار از چه طریق محاسبه می‌شود؟

ب: بهتر است یک شرکت، به جای تولید ..... مرز امکانات تولید، ..... مرز امکانات تولید کند.

ج: نظام بیمه در کشورهای مختلف، انواع گوناگونی دارد. نظام‌های بیمه اجتماعی شامل ..... و ..... است. همچنین نظام بیمه اجتماعی شامل ..... ، ..... ، ..... ، ..... و ..... است.

د: آن کالاهایی که وابستگی در تأمین آنها می‌تواند وسیله‌ای برای بهانه‌جویی و سلطه دشمن یا رقیب و ضعف و وابستگی کشور شوند، در اصطلاح اقتصادی چه نام دارند و نمونه‌هایی از آن کدام است؟

- ۱) الف: روش برابری قدرت خرید، ب: در درون - بر روی، ج: سازمان تأمین اجتماعی، سازمان بیمه سلامت - بیمه‌های بازرگانی، بیمه خودرو، بیمه منازل مسکونی، بیمه فعالیت‌های اقتصادی، بیمه‌های درمان و زندگی، بیمه حوادث، بیمه اتکایی، د: محصولات راهبردی - دارو، غذا و محصولات کشاورزی.
- ۲) الف: نرخ ارز رایج در بازار، ب: بر روی - در درون، ج: سازمان خدمات درمانی، بیمه‌های بازرگانی - بیمه سلامت، بیمه منازل مسکونی، بیمه فعالیت اقتصادی، بیمه‌های درمان و زندگی، بیمه حوادث، بیمه‌های اتکایی، بیمه‌های تکافل، د: محصولات کاربردی - کالاهای مورد نیاز روزمره و کالاهای نیمه‌ساخته و کالاهای بادوام.
- ۳) الف: روش برابری قدرت خرید، ب: بر روی - در درون، ج: سازمان تأمین اجتماعی، بیمه خدمات درمانی - بیمه حوادث، بیمه‌های اتکایی، بیمه‌های تکافل، بیمه درمان، بیمه خودرو، بیمه بازرگانی، بیمه‌های متقابل، د: محصولات راهبردی - کالاهای مورد نیاز روزمره، کالاهای بادوام و کالاهای واسطه‌ای
- ۴) الف: نرخ ارز رایج در بازار، ب: در درون - بر روی، ج: سازمان خدمات درمانی، سازمان بیمه سلامت - بیمه حوادث، بیمه‌های اتکایی، بیمه‌های تکافل، بیمه درمان، بیمه خودرو، بیمه بازرگانی، بیمه‌های متقابل، د: محصولات کاربردی - صنایع نظامی و دفاعی، محصولات کشاورزی

محل انجام محاسبات

۱۵۹- جدول زیر مربوط به مخارج سالیانه فردی با درآمد سالانه ۵۵ میلیون تومان است. به ترتیب:

نوع خرج سالیانه	مقدار به میلیون تومان
اجاره خانه	۵
قبوض	۳
غذا	۸
بیمه	۷
حمل و نقل	۴
پوشاک	۱
تفریحات	۲

الف: میزان پس انداز سالیانه این فرد چند میلیون تومان است؟

ب: چند درصد از مخارج سالیانه این فرد، صرف «پرداخت قبوض» شده است؟

ج: این فرد برای کدام نوع از مخارج، بیشتر از سایر مخارج هزینه کرده است؟

د: میزان خرج از بودجه فرد چند درصد است؟

ه: با فرض اینکه فرد تمامی اقلام مصرفی خریداری شده در طول یکسال را

مصرف کرده است، میزان خمسی که باید پرداخت کند چقدر است؟

(۱) الف: ۲۰، ب: ۱۵ درصد، ج: بیمه د: ۴۵/۴۵ درصد ه: لازم نیست خمس پرداخت کند.

(۲) الف: ۲۵، ب: ۱۰ درصد، ج: غذا د: ۵۴/۵۴ درصد ه: ۵ میلیون تومان

(۳) الف: ۲۵، ب: ۱۰ درصد، ج: بیمه د: ۴۵/۴۵ درصد ه: ۲۵ میلیون تومان

(۴) الف: ۲۰، ب: ۱۵ درصد، ج: غذا د: ۵۴/۵۴ درصد ه: لازم نیست خمس پرداخت کند.

۱۶۰- کدام گزینه در خصوص انواع حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری در بانک صحیح است؟

(۱) در حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت، واریز به حساب و برداشت از آن آزاد است و بانک در هر ماه به مانده موجودی حساب سود پرداخت می‌کند.

(۲) در حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت، برداشت از حساب تا پایان دوره سرمایه‌گذاری (یک ساله یا بیشتر) وجود ندارد.

(۳) اگر نرخ سود عمومی افزایش یابد، سود حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت در حد توافق شده باقی می‌ماند.

(۴) حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت نرخ سود بیشتری نسبت به حساب‌های دیگر پس‌انداز دارند.

محل انجام محاسبات

بودجه بندی آزمون مرحله ۱۸ دوازدهم انسانی

آزمون جبرانی دوازدهم
جامع نیمسال دوم دوازدهم
□□□□□□□□

۱۳ اردیبهشت

جامعه شناسی		علوم و فنون ادبی		ریاضی و آمار	
پایه	دوازدهم	پایه	دوازدهم	پایه	دوازدهم
-	درس های ۶ تا ۱۰ صفحه های ۵۴ تا ۱۲۰	-	فصل ۳ و ۴ صفحه های ۶۶ تا ۱۲۲	-	فصل ۲ (درس ۲) / فصل ۳ صفحه های ۶۱ تا ۱۰۴
تاریخ		عربی		روان شناسی	
پایه	دوازدهم	پایه	دوازدهم		
-	درس های ۷ تا ۱۲ صفحه های ۹۲ تا ۱۶۳	-	ثلاثُ قِصَصِ قَصِيْرَةٍ نِظَامُ الطَّبِيْعَةِ يا اِلَهِ درس های ۳، ۴ و ۵ صفحه های ۳۷ تا ۸۳		
اقتصاد	فلسفه و منطق			جغرافیا	
	فلسفه یازدهم	منطق	فلسفه دوازدهم	پایه	دوازدهم
-	-	-	درس های ۷ تا ۱۲ صفحه های ۵۲ تا ۱۱۱	-	درس های ۴ تا ۶ صفحه های ۵۹ تا ۱۱۴

پنجشنبه

۱۴۰۳/۰۱/۳۰

گروه آموزشی ماز

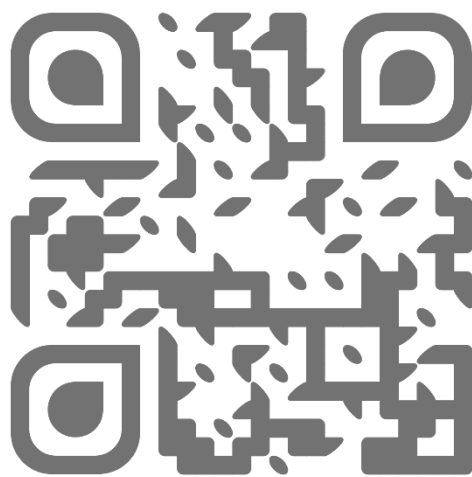
پاسخنامه آزمون الکترونیکی دوازدهم انسانی - مرحله ۱۷

درس	مسئول درس	طراحان	ویراستاران
ریاضی	محمد نوربخش	محمد نوربخش - محمد یگانه امیر زراندوز - سعید عزیزخانی - علی شهبابی	امیرحسین ابومحبوب - نرجس تیمناک
زبان و ادبیات فارسی	حسن وسکری	حسن وسکری - مهدی ضیایی - افشین محی‌الدین علی امیرسلیمانی - مجتبی بلاغتی - ابوالفضل غلامی مهران قندی - علیرضا بدیع	اعظم نوری‌نیا - فاطمه عباسی محمد رزمی - علی زیبا
علوم اجتماعی	الهام میرزایی	الهام میرزایی - فروغ تیموریان	آزاده میرزایی - فاطمه صفری
روان‌شناسی	الهه همایون‌زاده	الهه همایون‌زاده	احسان کلاته - امیرحسین محمدپور علی زیبا
زبان عربی	هاله کریمی	کاظم غلامی - خالد مشیرپناهی محمد مهدی طاهری - محمدعلی تابانفر	کیارش پورمهدی - کامران عبدالهی
تاریخ	علی‌رضا کاهیدوند	سکینه سعیدیان - علی‌رضا کاهیدوند	سارا خداوردیان - محمد رسایی علی زیبا
جغرافیا	حمیدرضا بهیاد	حمیدرضا بهیاد - علی‌رضا کاهیدوند	زهرا فروغی - فرشید مشعریپور
فلسفه و منطق	امیرمحمد نصیری	احمد خداداد حسینی - امیرمحمد نصیری	کیمیا طهماسبی - حسن صدری ساناز نامداری
اقتصاد	سارا شریفی	سارا شریفی	سعید بهروزی‌فر - سبحان محمدی

مدیر آزمون: رسول خنجری

حق چاپ و تکثیر سوالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز» مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.
به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هرگونه استفاده غیرقانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

دوست مازی من، سلام!
برای اینکه ما نظرت رو در رابطه با آزمون بدونیم نیاز هست که در نظرسنجی شرکت کنی.
برای شرکت در نظرسنجی فقط کافیست روی لینک زیر بزنی یا QR کد زیر رو اسکن کنی تا صفحه
نظرسنجی برات باز بشه!
ممنون که نظرت رو به ما میگی و بهمون برای بهتر شدن آزمون‌ها کمک می‌کنی (:

<https://B2n.ir/m55548>

مازی‌ها؛ میدونین که جلوی هر سوال ما براتون ویژگی و آدرس اون سوال رو میذاریم، حالا
واسه اینکه کامل یادش بگیرید میخوام براتون بگم که چجوری اینا رو براتون چیدیم:

(سطح سوال - سبک سوال - آدرس سوال)
آسان - متوسط - دشوار   مفهومی - مساله و ...   مثلاً: ۱۱۰ یعنی فصل ۱ پایه یازدهم

۱- مطلب ذکر شده در کدام گزینه، نادرست است؟

- (۱) پارامتر و آماره، ممکن است با هم مساوی باشند.
- (۲) در روش دادگان‌ها برای جمع‌آوری داده‌های آماری، مصاحبه بین ۲ نفر انجام می‌شود.
- (۳) برای متغیرهای کمی، مطمئن‌ترین نمودار، نمودار جعبه‌ای است.
- (۴) نمودار راداری، می‌تواند مقادیر سه متغیر کمی یا بیشتر را نمایش دهد.

پاسخ: گزینه ۲ (آسان - مفهومی - ۱۲۰۱)

(۱) دقت کنید پارامتر و آماره، هیچ رابطه خاصی با هم ندارند و قابل مقایسه با هم نیستند.
 (۲) در روش دادگان‌ها از اطلاعات ثبت شده در ادارات و سازمان‌ها استفاده می‌کنیم.
 (۳) نمودار جعبه‌ای، مطمئن‌ترین نمودار برای متغیرهای کمی است ضمناً می‌تواند دو یا چند مجموعه داده را به کمک آن نمایش داد، پس برای مقایسه هم مناسب است.
 (۴) در نمودار حبابی، ۳ متغیر اصلی ما کمی هستند ولی به کمک طرح‌ها و رنگ‌ها می‌توانیم متغیر کیفی را هم نمایش دهیم. نمودار راداری، می‌تواند سه متغیر کمی یا بیشتر را نشان دهد.

پاسخ تشریحی:

با توجه به درسنامه بالا، مطلب بیان شده در گزینه ۲ نادرست است چون در روش دادگان‌ها، مصاحبه‌ای صورت نمی‌گیرد بلکه از اطلاعات ذخیره شده در سازمان‌ها استفاده می‌کنیم که روش دقیقی است.

گروه آموزشی ماز

۲- کدام گزینه درباره ریشه‌های معادله $\frac{1}{x+1} + \frac{1}{x-1} = \frac{1}{x+3} + \frac{1}{x+2}$ صحیح است؟

- (۱) دو ریشه حقیقی معکوس هم دارد.
- (۲) دو ریشه حقیقی قرینه هم دارد.
- (۳) ریشه حقیقی ندارد.
- (۴) یک ریشه مضاعف دارد.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - محاسباتی - ۱۰۰۱)

پاسخ تشریحی:

هر دو طرف را با مخرج مشترک گیری، به یک کسر تبدیل می‌کنیم:

$$\frac{1}{x+1} + \frac{1}{x-1} = \frac{1}{x+3} + \frac{1}{x+2} \Rightarrow \frac{x-1+x+1}{(x+1)(x-1)} = \frac{x+2+x+3}{(x+3)(x+2)}$$

$$\Rightarrow \frac{2x}{x^2-1} = \frac{2x+5}{x^2+5x+6}$$

طرفین وسطین می‌کنیم:

$$2x(x^2+5x+6) = (x^2-1)(2x+5) \Rightarrow 2x^3+10x^2+12x = 2x^3+5x^2-2x-5 \Rightarrow 5x^2+14x+5=0$$

دلته و S و P معادله را حساب می‌کنیم:

$$\Delta = 14^2 - 4(5)(5) = 96 > 0$$

$$S = \frac{-b}{a} = \frac{-14}{5}$$

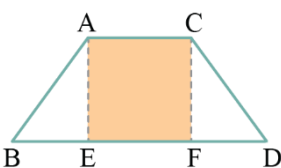
$$P = \frac{c}{a} = \frac{5}{5} = 1$$

چون $\Delta > 0$ و $P = 1$ شده پس معادله دو ریشه حقیقی معکوس هم دارد.

گروه آموزشی ماز

۳- شکل زیر، دوزنقه متساوی‌الساقین است ($AB=CD$). اگر مساحت مربع از $\frac{2}{5}$ مساحت یکی از مثلث‌ها به اندازه $\frac{3}{5}$ بیشتر باشد، مساحت دوزنقه

کدام است؟ ($BE=FD=2$)

- (۱) ۳
- (۲) ۳/۵
- (۳) ۴
- (۴) ۴/۵

(متوسط - محاسباتی - ۱۰۰۱)

پاسخ: گزینه ۱

یادآوری مساحت چند شکل هندسی

(۱) مساحت مثلث قائم‌الزاویه‌ای با اضلاع زاویه قائمه a و b برابر با $\frac{ab}{2}$ است.

(۲) مساحت مربع را که قطعاً همگی‌تان می‌دانید، اگر ضلع مربع x باشد، داریم: $S = x^2$

(۳) مساحت دوزنقه‌ای با قاعده‌های کوچک و بزرگ a و b و ارتفاع h برابر با $S = \frac{(a+b) \times h}{2}$ می‌باشد.

پاسخ تشریحی:

ضلع مربع را x فرض می‌کنیم و طبق اطلاعات سؤال، معادله را می‌نویسیم:

$$\frac{2}{5} (\text{مساحت یکی از مثلث‌ها}) + \frac{3}{5} = \text{مساحت مربع}$$

$$\Rightarrow x^2 = \frac{2}{5} \left(\frac{x \times x}{2} \right) + \frac{3}{5} \Rightarrow x^2 = \frac{2}{5} x + \frac{3}{5} \times 5 \rightarrow$$

$$5x^2 = 2x + 3 \Rightarrow 5x^2 - 2x - 3 = 0 \Rightarrow \Delta = 4 - 4(5)(-3) = 64$$

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{2 \pm 8}{10} \Rightarrow \begin{cases} x = 1 \checkmark \\ x = -0.6 \times \end{cases}$$

$$\text{مساحت دوزنقه} = \frac{(1+5) \times 1}{2} = 3$$

گروه آموزشی ماز

۴- ضابطه تابع f به صورت $f: A \rightarrow \mathbb{R}$ است. اگر مجموعه $A = \left\{ a, -3, b, \frac{1}{2} \right\}$ و برد تابع f به صورت $R_f = \{ a, k, 4, 7 \}$ باشند، $a+b+k$ کدام

است؟ ($a \in \mathbb{N}$)

۲ (۴)

-۲ (۳)

۷ (۲)

-۷ (۱)

(متوسط - محاسباتی - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

مجموعه A دامنه تابع f (ورودی‌ها) است؛ بنابراین آن‌ها را به‌عنوان ورودی به تابع f می‌دهیم.

$$f(a) = \frac{3a+1}{a-1}$$

$$f(-3) = \frac{-9+1}{-3-1} = 2$$

$$f(b) = \frac{3b+1}{b-1}$$

$$f\left(\frac{1}{2}\right) = \frac{3\left(\frac{1}{2}\right)+1}{\frac{1}{2}-1} = \frac{\frac{3}{2}+1}{-\frac{1}{2}} = \frac{\frac{5}{2}}{-\frac{1}{2}} = -5$$

با توجه به برد تابع و مقادیر به‌دست‌آمده و اینکه a یک عدد طبیعی است؛ بنابراین $a = 2$ و $k = -5$ می‌باشند؛ بنابراین:

$$f(2) = \frac{3(2)+1}{2-1} = 7$$

در نهایت داریم:

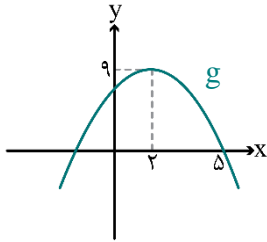
$$f(b) = \frac{3b+1}{b-1} = 4 \Rightarrow 3b+1 = 4b-4 \Rightarrow b = 5$$

$$a+b+k = 2+5-5 = 2$$

گروه آموزشی ماز

۵- اگر نمودار تابع $f(x) = x^2 + ax + 7$ و نمودار تابع g که در شکل زیر رسم شده است، فقط در یک نقطه مشترک باشند، مجموع مقادیر ممکن برای a کدام است؟

- ۶ (۱)
- ۸ (۲)
- ۱۰ (۳)
- ۱۲ (۴)

(دشوار - نموداری - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۲

ابتدا باید ضابطه تابع درجه دوم g را به دست آوریم. نقطه رأس تابع $(2, 9)$ است و تابع از نقطه $(5, 0)$ می‌گذرد، پس:

$$y = a(x - x_0)^2 + y_0 \Rightarrow y = a(x - 2)^2 + 9 \Rightarrow 0 = a(5 - 2)^2 + 9$$

$$\Rightarrow a(9) = -9 \Rightarrow a = -\frac{9}{9} \Rightarrow a = -1$$

پس ضابطه تابع g به صورت $g(x) = -(x - 2)^2 + 9$ است.

حال با توجه به این که نمودار این تابع با تابع f در یک نقطه مشترک هستند (یکدیگر را در یک نقطه قطع می‌کنند)، پس معادله $f(x) = g(x)$ دارای یک ریشه است:

$$x^2 + ax + 7 = -(x^2 - 4x + 4) + 9$$

$$\Rightarrow x^2 + ax + 7 + x^2 - 4x + 4 - 9 = 0 \Rightarrow 2x^2 + (a - 4)x + 2 = 0$$

$$\Delta = 0 \Rightarrow (a - 4)^2 - 4(2)(2) = 0 \Rightarrow (a - 4)^2 = 16$$

$$a - 4 = \pm 4 \begin{cases} \Rightarrow a = 4 + 4 = 8 \\ \Rightarrow a = -4 + 4 = 0 \end{cases} \Rightarrow a = 8 + 0 = 8$$

گروه آموزشی ماز

۶- میانگین ۱۰ داده آماری برابر ۱۲ است. با اضافه شدن داده‌های ۹، ۱۱، ۱۳ و ۱۵ انحراف معیار تمام داده‌ها برابر ۲ می‌شود، واریانس ۱۰ داده اولیه کدام است؟

۳/۸ (۴)

۳/۶ (۳)

۳/۴ (۲)

۳/۲ (۱)

(متوسط - محاسباتی - ۱۰۰۳)

پاسخ: گزینه ۳

میانگین داده‌های اضافه شده را به دست می‌آوریم:

$$\bar{x} = \frac{15 + 13 + 11 + 9}{4} = \frac{48}{4} = 12$$

از آن جا که میانگین داده‌های اضافه شده با میانگین داده‌های اولیه برابر است، پس با اضافه شدن این داده‌ها میانگین تغییری نمی‌کند.

ضمناً اگر انحراف معیار داده‌ها برابر ۲ است، پس واریانس آن‌ها $(2)^2 = 4$ بوده است:

$$\text{واریانس} = \frac{\text{مجموع مجذرات اختلاف داده‌ها با میانگین}}{\text{تعداد داده‌ها}}$$

$$\sigma^2 = \frac{\overbrace{(x_1 - 12)^2 + (x_2 - 12)^2 + \dots + (x_n - 12)^2}^A + (15 - 12)^2 + (13 - 12)^2 + (11 - 12)^2 + (9 - 12)^2}{14}$$

$$\Rightarrow 4 = \frac{A + 9 + 4 + 4 + 9}{14} \Rightarrow 56 = A + 20 \Rightarrow A = 56 - 20 = 36$$

$$\Rightarrow \text{واریانس ۱۰ داده اولیه} = \frac{\overbrace{(x_1 - 12)^2 + (x_2 - 12)^2 + \dots + (x_n - 12)^2}^A}{10} = \frac{36}{10} = 3/6$$

گروه آموزشی ماز

۷- در نمودار منحنی نرمال (خم بهنجار) تقریباً ..... درصد از داده‌ها در فاصله ..... برابر انحراف معیار از میانگین قرار دارند.
 (۱) ۶۸ - یک (۲) ۸۶ - دو (۳) ۹۸ - سه (۴) ۶۸ - دو

پاسخ: گزینه ۱ (آسان - مفهومی - ۱۰۰۳)

نمودار منحنی نرمال

- ۱) تقریباً ۹۹/۹ درصد از مشاهدات در فاصله سه برابر انحراف معیار از میانگین قرار دارند. $(\bar{x} - 3\sigma, \bar{x} + 3\sigma)$
- ۲) تقریباً ۹۶ درصد از مشاهدات در فاصله دو برابر انحراف معیار از میانگین قرار دارند. $(\bar{x} - 2\sigma, \bar{x} + 2\sigma)$
- ۳) تقریباً ۶۸ درصد از مشاهدات در فاصله یک برابر انحراف معیار از میانگین قرار دارند. $(\bar{x} - \sigma, \bar{x} + \sigma)$

پاسخ تشریحی:

در منحنی نرمال تقریباً ۶۸ درصد از داده‌ها در فاصله یک برابر انحراف معیار از میانگین قرار دارند.

گروه آموزشی ماز

۸- اگر $f(x) = [x] - [-x]$ و $g(x) = \text{sign}(x^3)$ باشند، بُرد تابع $y = (\frac{g}{f})(x)$ در محدوده $-1 < x < 2$ کدام است؟ $(x \notin \mathbb{Z})$: نماد جزء صحیح است.

- (۱) $\{\frac{1}{8}, 2\}$
- (۲) $\{\frac{1}{8}, \frac{1}{2}, 2\}$
- (۳) $\{\frac{1}{3}, \frac{1}{2}, 1\}$
- (۴) $\{\frac{1}{3}, 1\}$

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - محاسباتی - ۱۱۰۲)

اعمال روی توابع f و g طبق فرمول‌های زیر انجام می‌شود:

$$\left. \begin{aligned} ۱) y &= (f+g)(x) = f(x) + g(x) \\ ۲) y &= (f-g)(x) = f(x) - g(x) \\ ۳) y &= (f \cdot g)(x) = f(x) \times g(x) \\ ۴) y &= (\frac{f}{g})(x) = \frac{f(x)}{g(x)} \Rightarrow \text{دامنه} = D_f \cap D_g - \{x \mid g(x) = 0\} \end{aligned} \right\} \Rightarrow \text{دامنه همه این‌ها} = D_f \cap D_g$$

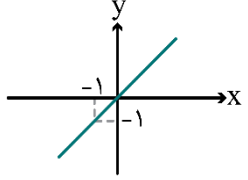
پاسخ تشریحی:

به خاطر وجود جزء صحیح x باید دامنه داده شده را به قسمت‌های کوچک‌تر تقسیم کنیم تا در هر قسمت، مقدارهای [x] و [-x] به یک عدد صحیح تبدیل شوند:

$$\begin{aligned} -1 < x < 0 &\Rightarrow \begin{cases} [x] = -1 \\ [-x] = 0 \\ \text{Sign}(x^3) = -1 \end{cases} \Rightarrow \frac{g}{f} = \frac{-1}{-1-0} = 1 \\ 0 < x < 1 &\Rightarrow \begin{cases} [x] = 0 \\ [-x] = -1 \\ \text{Sign}(x^3) = 1 \end{cases} \Rightarrow \frac{g}{f} = \frac{1}{0-(-1)} = 1 \\ 1 < x < 2 &\Rightarrow \begin{cases} [x] = 1 \\ [-x] = -2 \\ \text{Sign}(x^3) = 1 \end{cases} \Rightarrow \frac{g}{f} = \frac{1}{1-(-2)} = \frac{1}{3} \end{aligned}$$

گروه آموزشی ماز

۹- اگر $f(x) = -x^2$ و نمودار تابع $(f+g)$ به صورت شکل زیر باشد، آن‌گاه طول پاره‌خطی که نمودار تابع g روی محور x ها جدا می‌کند، کدام است؟

- ۱ (۱)
- ۲ (۲)
- ۳ (۳)
- ۴ (۴)

پاسخ: گزینه ۱ (آسان - نموداری - ۱۱۰۲)

پاسخ تشریحی:

نمودار تابع $(f+g)(x)$ از نقاط $(0,0)$ و $(-1,-1)$ می‌گذرد، پس تابع $(f+g)(x)$ همان نیمساز ناحیه اول و سوم یعنی خط $y=x$ است:
 $(f+g)(x) = f(x) + g(x) = -x^2 + g(x) = x$
 $\Rightarrow g(x) = x^2 + x$
 تابع $g(x)$ یک سهمی است که محور x ها را در ۲ نقطه (ریشه‌های معادله $g(x)=0$) قطع می‌کند. و فاصله این دو نقطه روی محور x ها خواسته مسئله است:

$$x^2 + x = 0 \Rightarrow x(x+1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 0 \\ x = -1 \end{cases}$$

$\Rightarrow$ قدر مطلق تفاضل دو ریشه $= |0 - (-1)| = 1$

گروه آموزشی ماز

۱۰- با توجه به جدول زیر، در جاهای خالی، چه ارزش‌هایی باید قرار بگیرند؟ (T: درست، F: نادرست)

گزاره q: هر خطی موازی محور xها، تابع محسوب می‌شود.	گزاره p: پلاک منازل متغیر کمی است.	$(\sim p \Rightarrow F) \Leftrightarrow (q \wedge T)$
○	△	□
	۱) $\square \equiv F, \circ \equiv T, \triangle \equiv F$	۲) $\square \equiv T, \circ \equiv T, \triangle \equiv F$
	۳) $\square \equiv T, \circ \equiv F, \triangle \equiv T$	۴) $\square \equiv F, \circ \equiv F, \triangle \equiv T$

پاسخ: گزینه ۲ (آسان - مفهومی - ۱۱۰۱)

چند قانون مهم در گزاره‌ها به شرح زیر است:

- ۱) $(p \Rightarrow T) \equiv T, (p \Rightarrow F) \equiv \sim p$
- ۲) $(p \vee T) \equiv T, (p \wedge T) \equiv p$
- ۳) $(p \vee F) \equiv p, (p \wedge F) \equiv F$
- ۴) $(p \Leftrightarrow T) \equiv p, (p \Leftrightarrow F) \equiv \sim p$
- ۵) $(T \Rightarrow p) \equiv p, (F \Rightarrow p) \equiv T$

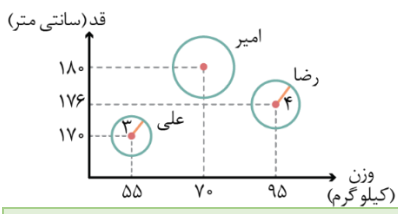
پاسخ تشریحی:

می‌دانیم پلاک منازل، متغیر کیفی است، پس گزاره p نادرست است $(\Delta \equiv F)$ ، ضمناً هر خط افقی (موازی محور xها) تابع است، پس گزاره q درست است $(\circ \equiv T)$ ؛ لذا:

$$[(\sim p \Rightarrow F) \Leftrightarrow (q \wedge T)] \equiv (p \Leftrightarrow q) \equiv (F \Leftrightarrow T) \equiv F (\square \equiv F)$$

گروه آموزشی ماز

۱۱- در نمودار حبابی مقابل، متغیر سوم درآمد را بر حسب میلیون تومان نشان می‌دهد. می‌دانیم درآمد امیر ۳ برابر درآمد علی است. درآمد رضا چند برابر درآمد امیر است؟

- ۱) $\frac{2}{3}$
- ۲) $\frac{13}{27}$
- ۳) $\frac{3}{4}$
- ۴) $\frac{16}{27}$

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - نموداری / محاسباتی - ۱۰۰۴)

نکته مهم:

در مسائل نمودار حبابی، از تناسب استفاده می‌کنیم اگر A و B دو دایره موجود در نمودار حبابی باشند، داریم:

$$\frac{\text{مقدار متغیر سوم A}}{\text{مساحت دایره A}} = \frac{\text{مقدار متغیر سوم B}}{\text{مساحت دایره B}}$$

ضمناً مساحت دایره برابر با πr^2 می‌باشد که قطعاً بلد هستید.

پاسخ تشریحی:

ابتدا برای دایره‌های امیر و علی از تناسب استفاده می‌کنیم:

$$\frac{\text{مساحت دایره امیر}}{\text{درآمد امیر}} = \frac{\text{مساحت دایره علی}}{\text{درآمد علی}} \Rightarrow \frac{\pi r^2}{\pi \times 3^2} = \frac{3(\text{درآمد علی})}{\text{درآمد علی}}$$

$$\Rightarrow \frac{r^2}{9} = 3 \Rightarrow r^2 = 27 \Rightarrow r = \sqrt{27}$$

حالا برای دایره‌های رضا و امیر، تناسب می‌نویسیم:

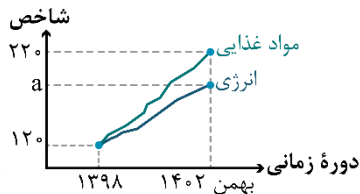
$$\frac{\text{درآمد امیر}}{\text{درآمد امیر}} = \frac{\pi \times 27}{\pi \times 4^2} = \frac{\text{مساحت دایره امیر}}{\text{مساحت دایره رضا}}$$

$$\Rightarrow \frac{27}{16} = \frac{\text{درآمد امیر}}{\text{درآمد رضا}} \Rightarrow 27(\text{درآمد رضا}) = 16(\text{درآمد امیر})$$

$$\xrightarrow{\div 27} \text{درآمد رضا} = \frac{16}{27}(\text{درآمد امیر})$$

گروه آموزشی ماز

۱۲- با توجه به نمودار شاخص زیر، اگر هزینه انرژی و مواد غذایی در سال ۱۳۹۸ به ترتیب ۴ و ۷/۵ میلیون تومان و در بهمن ۱۴۰۲، هزینه مواد غذایی ۲/۵ برابر هزینه انرژی باشد، عدد شاخص انرژی در بهمن سال ۱۴۰۲ کدام است؟

- ۱۶۰ (۱)
- ۱۶۵ (۲)
- ۱۸۰ (۳)
- ۱۸۵ (۴)

(متوسط - محاسباتی / نموداری - ۱۱۵۳)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

ابتدا هزینه مواد غذایی در سال ۱۴۰۲ را حساب می‌کنیم:

$$\frac{\text{هزینه در سال ۱۴۰۲}}{\text{هزینه در سال ۱۳۹۸}} = \frac{\text{شاخص در سال ۱۴۰۲}}{\text{شاخص در سال ۱۳۹۸}}$$

$$\frac{220}{120} = \frac{x}{7.5} \Rightarrow x = \frac{220 \times 7.5}{120} = 13.75 \text{ (میلیون تومان)}$$

هزینه مواد غذایی در بهمن ۱۴۰۲ معادل ۲/۵ برابر هزینه انرژی است، پس:

$$1402 \text{ هزینه انرژی در بهمن} = \frac{13.75}{2.5} = \frac{1375}{250} = 5.5 \text{ (میلیون تومان)}$$

حال داریم:

$$\frac{y}{120} = \frac{5.5}{4} \Rightarrow a = \frac{120 \times 5.5}{4} = 165$$

گروه آموزشی ماز

۱۳- با ارقام ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، چند عدد چهار رقمی بدون تکرار ارقام می‌توان نوشت که در آن هزارگان > صدگان > دهگان > یکان باشد؟

- ۱۲۶ (۱)
- ۲۵۲ (۲)
- ۴۳۶ (۳)
- ۳۷۸ (۴)

(دشوار - محاسباتی - ۱۲۰۱)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

با توجه به اینکه اعداد هر مجموعه چهار رقمی که از ۹ رقم موجود انتخاب می‌شود در شرط داده شده فقط یک حالت دارد؛ بنابراین فقط باید تعداد حالت‌های انتخاب چهار رقم از بین ۹ رقم موجود را محاسبه کنیم:

$$\text{تعداد حالت‌ها} = \binom{9}{4} = \frac{9!}{4!(9-4)!} = \frac{9!}{4! \times 5!} = \frac{9 \times 8 \times 7 \times 6 \times 5!}{4 \times 3 \times 2 \times 1 \times 5!} = 126$$

گروه آموزشی ماز

۱۴- از بین ۶ پرسپولیسی، ۴ استقلالی و ۲ تراکتوری، یک گروه پنج نفری انتخاب می‌کنیم. در چند حالت از هر تیم، حداقل یک نفر حضور دارد؟

۵۰۴ (۴)

۴۹۴ (۳)

۴۸۴ (۲)

۴۷۴ (۱)

(دشوار - محاسباتی - ۱۲۰۱)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

تمام حالات را بررسی می‌کنیم:

«الف»: ۳ نفر از یک تیم و ۲ نفر دیگر هر کدام از یکی از دو تیم دیگر باشند:

(۱) ۳ پرسپولیسی، ۱ استقلالی و ۱ تراکتوری انتخاب شوند:

$$\binom{6}{3} \times \binom{4}{1} \times \binom{2}{1} = 20 \times 4 \times 2 = 160$$

(۲) ۱ پرسپولیسی، ۳ استقلالی و ۱ تراکتوری انتخاب شوند:

$$\binom{6}{1} \times \binom{4}{3} \times \binom{2}{1} = 6 \times 4 \times 2 = 48$$

(۳) ۱ پرسپولیسی، ۱ استقلالی و ۳ تراکتوری انتخاب شوند: چون کلاً ۲ تراکتوری داریم، این حالت امکان‌پذیر نیست.

«ب»: از ۱ تیم، فقط یک نفر و از هر کدام از ۲ تیم دیگر، ۲ نفر باشند:

(۴) ۲ پرسپولیسی، ۲ استقلالی و ۱ تراکتوری انتخاب شوند:

$$\binom{6}{2} \times \binom{4}{2} \times \binom{2}{1} = 15 \times 6 \times 2 = 180$$

(۵) ۲ پرسپولیسی، ۱ استقلالی و ۲ تراکتوری انتخاب شوند:

$$\binom{6}{2} \times \binom{4}{1} \times \binom{2}{2} = 15 \times 4 \times 1 = 60$$

(۶) ۱ پرسپولیسی، ۲ استقلالی و ۲ تراکتوری انتخاب شوند:

$$\binom{6}{1} \times \binom{4}{2} \times \binom{2}{2} = 6 \times 6 \times 1 = 36$$

تعداد کل حالات برابر است با:

$$160 + 48 + 180 + 60 + 36 = 484$$

گروه آموزشی ماز

۱۵- با فرض آن که A و B دو پیشامد در فضای نمونه S باشند و رابطه $P(A' \cup B) + P(A' \cap B) = 1/4$ و $P(A) = 0/3$ برقرار باشد، حاصل $P(B')$ کدام است؟

۰/۵ (۴)

۰/۴ (۳)

۰/۳ (۲)

۰/۲ (۱)

(دشوار - محاسباتی - ۱۲۰۱)

پاسخ: گزینه ۲

(۱) اگر A و B دو پیشامد در فضای نمونه S باشند داریم:

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B)$$

(۲) پیشامد A' وقتی رخ می‌دهد که A رخ ندهد و ضمناً داریم:

$$P(A') = 1 - P(A) \quad P(A) = 1 - P(A')$$

پاسخ تشریحی:

$$P(A' \cup B) + P(A' \cap B) = 1/4 \Rightarrow P(A') + P(B) - \cancel{P(A' \cap B)} + \cancel{P(A' \cap B)} = 1/4$$

از فرمول (۱) در ستاره

$$\xrightarrow{P(A') = 1 - P(A)} 1 - P(A) + P(B) = 1/4$$

$$\xrightarrow{P(A) = 0/3} 1 - 0/3 + P(B) = 1/4 \Rightarrow P(B) = 0/7$$

$$\Rightarrow P(B') = 1 - P(B) = 1 - 0/7 = 0/3$$

گروه آموزشی ماز

۱۶- با فرض آن که $a_{n+1} + a_n - 2$; اول n و $a_{n+2} = \frac{a_{n+1} - a_n}{4}$; غیراول n باشد، جمله پنجم این دنباله کدام است؟

- ۴ (۱)   ۶ (۲)   ۱۰ (۳)   ۸ (۴)

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - محاسباتی - ۱۳۰۲)

باید به n مقادیر ۱، ۲ و ۳ را بدهیم تا به ترتیب به a_3 ، a_4 و a_5 برسیم:

$$n = 1 \xrightarrow{\text{از ضابطه پایین می‌رویم}} a_3 = \frac{a_2 - a_1}{4} = \frac{12 - 12}{4} = 0$$

$$n = 2 \xrightarrow{\text{از ضابطه بالا می‌رویم}} a_4 = a_3 + a_2 - 2 = 0 + 12 - 2 = 10$$

$$n = 3 \xrightarrow{\text{از ضابطه بالا می‌رویم}} a_5 = a_4 + a_3 - 2 = 10 + 0 - 2 = 8$$

گروه آموزشی ماز

۱۷- در یک دنباله حسابی با ۹ جمله، جمله پنجم برابر ۹ است. مجموع این ۹ جمله کدام است؟

- ۸۱۰ (۱)   ۸۱ (۲)   ۱۹۰ (۳)   ۴ (۴) قابل محاسبه نیست.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - محاسباتی - ۱۳۰۲)

در یک دنباله حسابی با n جمله (n فرد باشد) مجموع n جمله یعنی S_n برابر است با:

$$S_n = n \times a_{\frac{n+1}{2}}$$

دنباله ۹ جمله دارد بنابراین $n = 9$ است. با توجه به اینکه جمله پنجم برابر ۹ است مجموع ۹ جمله یعنی S_9 برابر است با:

$$S_9 = 9 \times a_5 = 9 \times 9 = 81$$

گروه آموزشی ماز

۱۸- اگر در دنباله هندسی a_n با جملات مثبت، رابطه‌های $a_2 + a_3 = 18$ و $a_4 = 24$ برقرار باشند. مجموع پنج جمله اول دنباله کدام است؟

- ۹۱ (۱)   ۹۳ (۲)   ۹۶ (۳)   ۹۸ (۴)

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - محاسباتی - ۱۳۰۳)

در دنباله هندسی جمله عمومی به صورت $a_n = a_1 r^{n-1}$ است. $(a_1$ جمله اول و r نسبت مشترک دنباله است.) مجموع n جمله اول دنباله هندسی:

$$S_n = a_1 \times \frac{r^n - 1}{r - 1}$$

$$a_2 + a_3 = 18 \Rightarrow a_1 r + a_1 r^2 = 18 \Rightarrow a_1 r(1+r) = 18$$

$$a_4 = 24 \Rightarrow a_1 r^3 = 24$$

$$\frac{a_1 r^3}{a_1 r(1+r)} = \frac{24}{18} \Rightarrow \frac{r^2}{1+r} = \frac{4}{3}$$

$$\Rightarrow 3r^2 = 4r + 4 \Rightarrow 3r^2 - 4r - 4 = 0$$

$$\Delta = 16 - 4(3)(-4) = 16 + 48 = 64$$

$$r_1 = \frac{4+8}{6} = 2 \text{ ق ق یا } r_2 = \frac{4-8}{6} = -\frac{2}{3} \text{ غ ق ق}$$

$$a_1 \times 2^3 = 24 \Rightarrow a_1 = 3$$

$$\Rightarrow S_5 = 3 \times \frac{2^5 - 1}{2 - 1} = 3 \times 31 = 93$$

گروه آموزشی ماز

۱۹- با توجه به تساوی $2^{2x+1} - 2^{2x} = 8 \times (0.25)^x$ مقدار x کدام است؟

- (۱) صفر   (۲) $\frac{4}{3}$ (۳) ۱   (۴) $\frac{3}{4}$

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - محاسباتی - ۱۴۰۳)

قواعد کار با توان‌های گویا به صورت زیر است: (a و b دو عدد حقیقی مثبت و m و n دو عدد گویا باشند)

- ۱) $a^0 = 1$ ۴) $a^m \times b^m = (a \times b)^m$ ۷) $a^{-m} = \frac{1}{a^m}$
 ۲) $a^m \times a^n = a^{m+n}$ ۵) $a^m \div b^m = (\frac{a}{b})^m$
 ۳) $a^m \div a^n = a^{m-n}$ ۶) $(a^m)^n = a^{m \times n}$

پاسخ تشریحی:

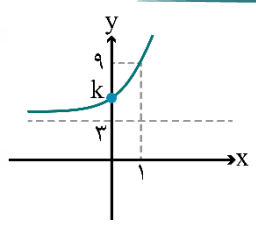
عبارت‌ها را به صورت زیر بازنویسی کرده و در رابطه داده شده جای گذاری می‌کنیم:

$$\begin{cases} 2^{2x+1} = 2^{2x} \times 2 \\ 8 = 2^3 \\ (0.25)^x = (\frac{1}{4})^x = (\frac{1}{2^2})^x = (2^{-2})^x = 2^{-2x} \end{cases}$$

$$(3 \times 2^{2x}) - (2 \times 2^{2x}) = 2^3 \times 2^{-2x} \Rightarrow 2^{2x} = 2^{-2x+3} \Rightarrow -2x + 3 = 2x \Rightarrow 4x = 3 \Rightarrow x = \frac{3}{4}$$

گروه آموزشی ماز

۲۰- نمودار تابع $f(x) = a(2)^x + c$ به صورت مقابل است. مقدار k کدام است؟

- (۱) ۴
(۲) ۵
(۳) ۶
(۴) ۷

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - محاسباتی - ۱۴۰۳)

نمودار تابع $f(x) = a(b)^x + c$ با شرط $(b \neq 1, b > 0)$ مربوط به یک تابع نمایی است که نسبت به تابع $f(x) = a(b)^x$ اگر $c > 0$ باشد به اندازه c واحد به بالا و اگر $c < 0$ باشد به اندازه c واحد به پایین منتقل شده است.

پاسخ تشریحی:

نمودار تابع f نسبت به نمودار تابع $y = a(2)^x$ به اندازه ۳ واحد به بالا منتقل شده است؛ بنابراین:

$c = 3$

تابع f از نقطه $(1, 9)$ نیز عبور کرده است؛ بنابراین:

$$f(1) = 9 \Rightarrow a(2)^1 + c = 9 \xrightarrow{c=3} 2a + 3 = 9 \Rightarrow 2a = 6 \Rightarrow a = 3$$

با جای گذاری $a = 3$ و $c = 3$ تابع f را بازنویسی می‌کنیم. k عرض از مبدأ تابع f است، بنابراین برای محاسبه مقدار آن کافی است در تابع f ، $x = 0$ را در نظر بگیریم:

$$f(x) = 3(2)^x + 3 \xrightarrow{x=0} f(x) = 3(2)^0 + 3 = 3 + 3 = 6 \Rightarrow k = 6$$

گروه آموزشی ماز

۲۱- کدام گزینه از دیدگاه «تاریخ ادبیات»، درست است؟

- ۱) زبان فارسی میانه که در مرحله‌ای میان فارسی باستان و فارسی دری قرار دارد، از حدود (۷۰۰ ق.م.) تا حدود (۳۰۰ م.) در ناحیه پارس رایج بود.
- ۲) فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی که به خط میخی نوشته شده است، مربوط به (۵۵۹ تا ۳۳۰ ق.م.) است.
- ۳) آثار ادبی «دری» به سبب اهمیتی که سنت شفاهی در ایران پیش از اسلام داشته، غالباً به کتابت در نیامده بود.
- ۴) «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» هر دو اصل پارتی داشته و در میان اندرزننامه‌های منظوم جای دارند.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) زبان فارسی میانه از حدود (۳۰۰ ق.م.) تا حدود (۷۰۰ م.) رایج بود.
- ۳) آثار ادبی پهلوی به سبب اهمیتی که سنت شفاهی در ایران پیش از اسلام داشته، غالباً به کتابت در نیامده بود.
- ۴) «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» در میان اندرزننامه‌های منثور جای دارند.

گروه آموزشی ماز

۲۲- هر یک از ویژگی‌های زیر به ترتیب، کدام شاعر را معرفی می‌کند؟

- قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است.
  - بسیاری از تکبیت‌های غزلش به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند.
  - در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته است.
  - واقع‌گرایی شاخصه اصلی سبک شعری او است.
- ۱) عبید زاکانی - صائب تبریزی - ابن یمین - وحشی بافقی
 ۲) ابن یمین - صائب تبریزی - سلمان ساوجی - وحشی بافقی
 ۳) ابن یمین - بیدل دهلوی - سلمان ساوجی - بابافغانی شیرازی
 ۴) عبید زاکانی - بیدل دهلوی - ابن یمین - بابافغانی شیرازی

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - ترکیبی - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

ابن یمین: شاعر عصر سربداران، مردی دهقان‌پیشه بود که قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است.
 صائب تبریزی: او در غزل‌سرایی مشهور است و برخی از تکبیت‌های غزلش شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند و بسیاری از آن‌ها به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند.
 سلمان ساوجی: در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و دارای قصابدی نیز در سبک عراقی است. مثنوی «جمشید و خورشید» او به شیوه داستان‌های نظامی سروده شده است.
 وحشی بافقی: سبک شعرش حد واسط سبک دوره عراقی و دوره بعد، یعنی سبک هندی است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی آن است.

گروه آموزشی ماز

۲۳- کدام آثار، همگی، مربوط به «سده‌های پنجم و ششم» است؟

- ۱) التّفهیم - کشف‌الاسرار - تاریخ بلعمی
- ۲) سفرنامه ناصر خسرو - ترجمه تفسیر طبری - شاهنامه ابومنصوری
- ۳) کلیله و دمنه - گلستان - اخلاق‌الاشرف
- ۴) مقامات حمیدی - تاریخ بیهقی - چهارمقاله

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - ترکیبی - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

برخی از آثار سده‌های پنجم و ششم عبارت‌اند از:
 قابوسنامه، تاریخ بیهقی، چهارمقاله نظامی عروضی، مقامات حمیدی، کلیله و دمنه، کشف‌الاسرار و عده‌الابرار

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) «التّفهیم» و «تاریخ بلعمی» متعلق به دوره سامانی هستند.
- ۲) «ترجمه تفسیر طبری» و «شاهنامه ابومنصوری» متعلق به دوره سامانی هستند.
- ۳) «گلستان» و «اخلاق‌الاشرف» متعلق به دوره عراقی (قرن‌های هفتم و هشتم) هستند.

گروه آموزشی ماز

- ۲۴- در هر دو بیت کدام گزینه، «ویژگی‌های فکری سبک عراقی» مشهود است؟
- الف: سنگ سیاه تا نشد از خویشتن فنا
ب: سپیده دم چه به آید چو باد صبح دمید
ج: آنچه زر می‌شود از پرتو آن قلب سیاه
د: چو شب زلف سیاه افکند بر دوش
ه: سپیدروی ملک از سیاه رایت اوست
- (۱) «الف» و «ب» (۲) «ب» و «ه» (۳) «ج» و «الف» (۴) «د» و «ج»

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

«الف»: «سنگ سیاه» استعاره از انسان خطاکار و پیرو هوای نفس است و بیت دربارهٔ منیت و رهایی از خودبینی و نفس‌پرستی است ← رها کردن امیال نفسانی از مضامین عرفانی رایج در سبک عراقی است.

«ج»: در مصراع دوم به هم‌صحبتی با درویشان و مفید بودن این مصاحبت اشاره شده است در واقع به نوعی ستایش عشق و عرفان است؛ بنابراین روحیهٔ عرفانی حاکم بر این شعر نشان از ویژگی‌های فکری سبک عراقی است.

بررسی سایر موارد:

«ب» و «د»: طبیعت‌گرایی و توصیف سادهٔ پدیده‌های طبیعت مربوط به سبک خراسانی است.

«ه»: مدح و ستایش پادشاه از مضامین رایج در سبک خراسانی است.

ویژگی‌های فکری سبک خراسانی و عراقی:

سبک خراسانی	سبک عراقی
ستایش خرد	ستایش عشق
شادی‌گرایی	غم‌گرایی
توجه به دنیای بیرون	توجه به دنیای درون
روحیهٔ حماسی و پهلوانی	روحیهٔ عرفانی
باور به اختیار و اراده	باور به جبر و تقدیر
زمینی بودن معشوق	متعالی و آسمانی بودن معشوق
بازتاب علوم در شعر: اندک	بازتاب علوم در شعر: بیشتر

گروه آموزشی ماز

- ۲۵- در کدام گزینه، «ویژگی زبانی سبک عراقی» و «ویژگی ادبی سبک هندی» در نثر آمده است؟
- (۱) بی‌دقتی در ذکر تاریخ و حوادث تاریخی - به وجود آمدن سستی و ضعف در ساخت دستوری جملات نثر
- (۲) کاسته شدن از صحت و اتقان مطالب - از رونق افتادن نثر به‌علت مدح و چاپلوسی
- (۳) رواج نگارش کتاب‌هایی با عنوان فرهنگ لغت - روی آوردن به استعاره‌های دور از ذهن و آوردن سجع‌های متوالی
- (۴) رواج تاریخ‌نویسی در این دوره به اسلوب ساده - صنایع ادبی جای تعمق و تفکر را گرفت.

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - ترکیبی - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) ویژگی ادبی سبک هندی - ویژگی زبانی سبک عراقی
- ۲) ویژگی فکری سبک عراقی - ویژگی ادبی سبک هندی
- ۳) ویژگی ادبی سبک هندی - ویژگی ادبی سبک عراقی
- ۴) ویژگی زبانی سبک عراقی - ویژگی ادبی سبک عراقی

نکته مهم:

توجه به صورت سؤال مهم است. طراح اشاره‌ای به «ترتیب» موارد خواسته شده در صورت سؤال نکرده بنابراین پاسخ، گزینه‌ای است که حاوی ویژگی‌های سبکی ذکر شده است (حتی بدون رعایت ترتیب). این تیپ تست در کنکور خارج از کشور ۱۴۰۲ نیز مطرح شد.

گروه آموزشی ماز

۲۶- از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام یک از قسمت‌های مشخص‌شده، نادرست است؟

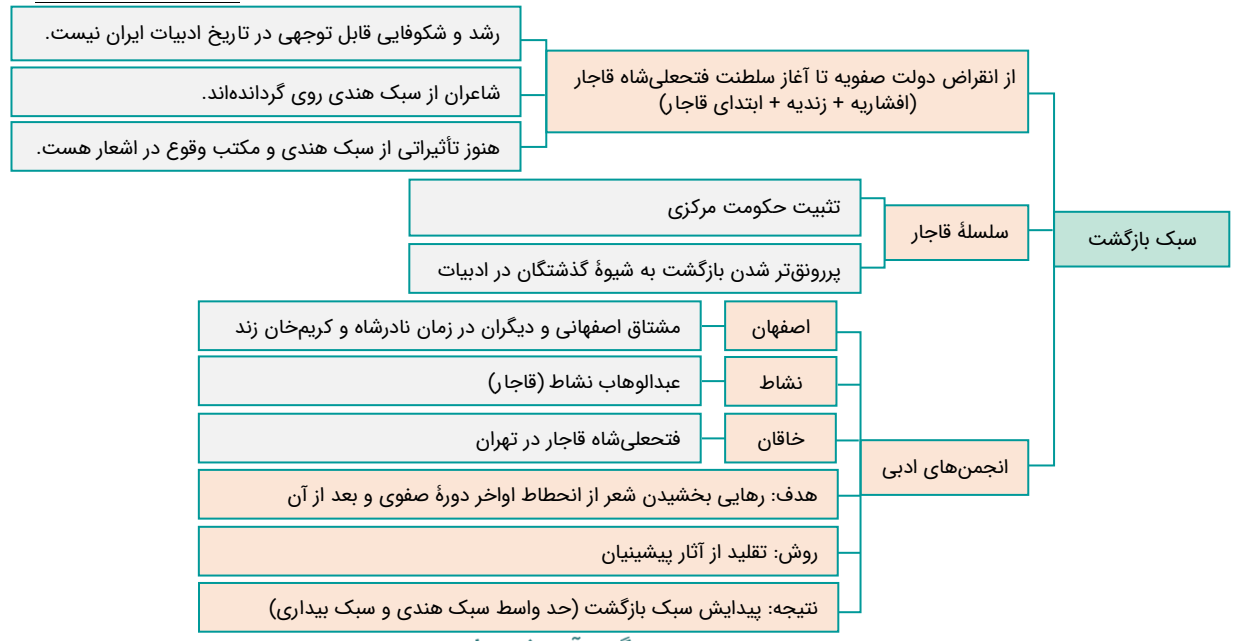
- «با روی کار آمدن سلسله قاجار و تثبیت حکومت مرکزی در ایران، بازگشت به شیوه و الگوی گذشتگان در ادبیات، از رونق افتاده بود. عبدالوهاب نشاط، انجمن ادبی نشاط را تأسیس کرد؛ پس از آن انجمن ادبی خاقان به ریاست فتحعلی شاه در تهران تشکیل شد. اعضای این انجمن شعر را به دوران گذشته، بازگرداندند و موجب پیدایش «سبک بازگشت» شدند که می‌توان آن را حد واسط سبک هندی و سبک بیداری دانست.»

- ۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

با روی کار آمدن سلسله قاجار و تثبیت حکومت مرکزی در ایران، بازگشت به شیوه و الگوی گذشتگان در ادبیات، پررونق‌تر از گذشته بود.

گروه آموزشی ماز

۲۷- چند مورد از آثار زیر مربوط به نویسندگان «سبک تلفیقی» دوره معاصر است؟

- «سگ ولگرد - سه‌تار - تنگسیر - آتش خاموش - چشم‌هایش - سووشون - طوفان در پرانتز - مدیر مدرسه»
 ۱) سه ۲) چهار ۳) پنج ۴) شش

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

جلال آل احمد و سیمین دانشور از نویسندگان سبک تلفیقی هستند؛ سبک آنان تلفیقی است از آنچه خود داشتیم و آنچه از شیوه‌های غربی گرفتیم. «سه‌تار و مدیر مدرسه» متعلق به جلال و «آتش خاموش و سووشون» متعلق به سیمین دانشور است. «سگ ولگرد» اثر صادق هدایت، «چشم‌هایش» اثر بزرگ علوی و «تنگسیر» اثر صادق چوبک از نویسندگان نسل اول هستند و «طوفان در پرانتز» اثر قیصر امین‌پور از شاعران و نویسندگان دوران انقلاب اسلامی است.

گروه آموزشی ماز

۲۸- کدام مورد به ترتیب، بیانگر «ویژگی فکری شعر دوره معاصر و ویژگی ادبی نثر دوره بیداری» است؟

- ۱) ابهام و معنی‌گریزی در شعر - حضور راوی سوم شخص در بعضی صحنه‌های داستان
 ۲) زمینی بودن معشوق - کم توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی
 ۳) جدید و نو بودن صور خیال - متأثر بودن نثر داستانی از گفتار و محاوره اقشار اجتماعی ایران
 ۴) مورد توجه قرار گرفتن مفاهیم خصوصی - نگارش داستان مطابق ذوق عامه مردم

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - خط به خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

۱ «ابهام و معنی‌گریزی در شعر» بیانگر ویژگی ادبی شعر دوره معاصر است.

۲ «کم‌توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی» بیانگر ویژگی زبانی شعر دوره بیداری است.
 ۳ «جدید و نو بودن صور خیال» بیانگر ویژگی ادبی شعر دوره معاصر است. همچنین «متأثر بودن نثر داستانی از گفتار و محاوره اقشار اجتماعی ایران» ویژگی زبانی نثر دوره معاصر است.

شعر و نثر دوره بیداری:

نثر دوره بیداری			شعر دوره بیداری		
فکری	ادبی	زبانی	فکری	ادبی	زبانی
- توجه به درون‌مایه‌های شعر - طنز سیاسی-اجتماعی - رواج موضوع دشمنی با استعمار و استبداد - تنفر از خرافات - حقوق مدنی زنان	- کنار گذاشتن قید و بندهای نثر مصنوع و فنی - جدایی صنایع ادبی از نثر - ضعف تکنیکی برخی داستان‌ها: حضور راوی سوم‌شخص در بعضی صحنه‌ها	- کم‌تر شدن واژه‌ها و ترکیبات عربی ناآشنا - ورود واژه‌های زبان‌های مختلف - کاهش آشکار استفاده از عبارت‌های وصفی دور و دراز، لفظ پردازی‌های بیجا در نامه‌ها - ساده و قابل‌فهم	- تغییر نگارش شاعران از کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی ← جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی - رونق مضامین سیاسی، اجتماعی، وطنی - شاخص‌ترین درون‌مایه‌ها: آزادی، وطن، قانون، تعلیم و تریبیت جدید، توجه به مردم، دانش‌ها و فنون نوین	- تداوم قالب‌های شعری مثل گذشته - توجه برخی شاعران به قالب‌هایی مثل مستزاد، چهارپاره، سرودن تصنیف و ترانه - توجه به تخیلات شاعران پیشین و نوآوری در آن‌ها با توجه به اوضاع اجتماع - پایبندی گروه سنت‌گرا به قواعد عروض و بی‌توجهی گروه نوگرا به آن‌ها	- سادگی و روانی - کاربرد واژگان کهن در شعر برخی از شاعران - گسترش دایره واژگان - کم‌توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی - دو گروه شاعران از جهت کاربرد زبان: (۱) ملک‌الشعرا بهار و ادیب‌الممالک: پایبند به سنت‌ها و زبان ادبی (۲) سیداشرف‌الدین گیلانی، عارف قزوینی: استفاده از زبان ساده و صمیمی، واژه‌های فرنگی

گروه آموزشی ماز

۲۹- با توجه به ابیات زیر، آرایه‌های «حسن تعلیل، مجاز، اسلوب معادله، ایهام، کنایه» در کدام گزینه آمده است؟
 الف: اگر جهان همه دشمن شود، به دولت دوست
 ب: کعبه، سنگ ره نشد سرگشتگان عشق را
 ج: فرهاد را چو بر رخ شیرین نظر فتاد
 د: نه من انگشت‌نمایم به هواداری رویت
 ه: در حقیقت تنگ‌دستی مایه دیوانگی است
 ۱ «ب»، «ج»، «الف»، «د»، «ه»
 ۲ «ه»، «الف»، «ب»، «د»، «ج»
 ۳ «ب»، «ه»، «الف»، «ج»، «د»
 ۴ «ه»، «ج»، «د»، «الف»، «ب»

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - آرایه‌های ادبی)

پاسخ تشریحی:

آرایه هر بیت را بررسی می‌کنیم:
الف: جهان مجاز از مردم جهان است.
ب: اسلوب معادله دارد؛ یعنی، شاعر در مصراع دوم تمثیلی را برای مصراع اول می‌آورد تا درک خواننده از مفهوم مصراع اول بهتر و کامل‌تر شود.
ج: دو کنایه وجود دارد. «دود به سر درآمدن» کنایه از «آشفته احوال شدن» است. «از پای در افتادن» کنایه از «درمانده شدن».
د: واژه «نگران» ایهام دارد: ۱- دلواپس ۲- در حال نگاه کردن (صفت فاعلی از مصدر نگرستن؛ نگر (بن مضارع) + ان)
ه: حسن تعلیل دارد. شاعر دلیل مجنون شدن درخت بید را بی‌حاصل بودن این درخت می‌داند، در حالی که درخت بید، اساساً جزء درختان غیرمثمر (بی‌میوه) است.

گروه آموزشی ماز

۳۰- آرایه‌های نوشته‌شده روبه‌روی کدام ابیات، «کاملأ» درست است؟
 الف: عمری است که چون جام جگر تشنه عشقم
 ب: از حجاب عشق نتوانیم بالا کرد سر
 ج: زاهد شراب کوثر و حافظ پیاله خواست
 د: اگرم چو عود سوزی تن من فدای جانت
 ه: ز تندباد حوادث نمی‌توان دیدن
 ۱ «الف» - «ب» - «د»
 ۲ «ب» - «ج» - «ه»
 ۳ «الف» - «د» - «ج»
 ۴ «ب» - «د» - «ه»

(دشوار - ترکیبی - آرایه‌های ادبی)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ سئواری:

آرایه‌های ابیات «ب - د - ه» را بررسی می‌کنیم:

«ب»: «مجنون» ایهام تناسب دارد: ۱- نام درخت (معنی پذیرفتنی) ۲- نام شخص (قیس بن بنی‌عامر) که در این معنی با لیلی تناسب می‌سازد.

«حجاب عشق» هم یک تشبیه فشرده اضافی است و تشبیه «ما» به بید مجنون در مصرع دوم هم یک تشبیه فشرده اسنادی است.

«د»: جناس: تن، من. ایهام: عیش در دو معنا پذیرفتنی است: ۱- خوشی ۲- زندگانی

«ه»: «تندباد حوادث» یک تشبیه فشرده اضافی است. «چمن» با «سمن» جناس ناقص اختلافی دارد.

بررسی سایر موارد:

«الف»: تشبیه داریم. شاعر خود را به جام تشبیه کرده، اما استعاره مصرّحه نداریم.

«ج»: «پیاله» مجاز از «نوشیدنی درون پیاله» یعنی «شراب» است، اما در این بیت استعاره مکنیه وجود ندارد.

گروه آموزشی ماز

۳۱- کدام گزینه فاقد «تشبیه حسی» است؟

۱) آورده به دست بر، به صد ناز
آن گه که کند ز تشنگی باز
چون کند اندرو همی پرواز
راه گم کردگان ز هیبت باز
بشکند خرد، پس ببندد خوار
همچو سیماب بستنش آسان
به زیر جام زرین چشمه چشمه
ز ناز و نیکویی گشته کرشمه

۱) آن پسته سرگشاده را بین
چونانک دهان ماهی خُرد
۲) به هوا درنگر که لشکر برف
راست همچون کبوتران سفید
۳) عمر، جام جم است که آیمش
همچو گوهر شکستنش آسان
۴) به نرگس بنگری چون جام زرین
تو گویی چشم معشوق است مخمور

(متوسط - ترکیبی - آرایه‌های ادبی)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی گزینه‌ها:

۱) شاعر «پسته دهان گشاده» را به یک «ماهی» تشبیه کرده که به هنگام تشنگی دهانش را باز کرده است.

۲) شاعر «بارش شدید برف از آسمان» را به «کبوترانی که راهشان را گم کرده‌اند و به این سو و آن سو پرواز می‌کنند» تشبیه کرده است.

۳) «عمر» (مشبه عقلی) به «جام» و «گوهر» و «جیوه» مانند شده است که فقط مشبه‌ها حسی هستند.

۴) «گل نرگس» به «جام زرین» و همچنین به «چشمان خمار معشوق» تشبیه شده است. در این سه گزینه هم مشبه و هم مشبه‌به حسی هستند و با حواس پنج‌گانه قابل درک هستند.

تشبیه حسی:

تشبیه حسی، یعنی، تشبیهی که شاعر از حواس پنج‌گانه خود استفاده کرده و دو پدیده «محسوس» (پدیده‌هایی که با حواس پنج‌گانه درک می‌شوند) به هم مانند می‌کند. در واقع شاعر هر چه را که با حواس پنج‌گانه‌اش درک می‌کند (مشبه) به چیزی از همان جنس (مشبه‌به) تشبیه می‌کند. **به بیت زیر دقت کنید:**

و آن قطره باران که برافتد به گل سرخ چون اشک عروسی است برافتاده به رخسار

شاعر «قطره بارانی را که بر روی گل سرخ» نشسته است، به «اشک عروسی تشبیه کرده که روی چهره سرخ» قرار گرفته است. (مشبه و مشبه‌به، هر دو حسی است.)

این نوع تشبیه در سبک خراسانی کاربرد داشته و شاعران این سبک از آن بسیار استفاده می‌کردند. (علوم و فنون ادبی پایه دهم، صفحه ۶۳)

نکته مهم در این نوع تشبیه، توجه به رنگ آمیزی‌ای است که شاعر مانند یک نقاش، آن را هنرمندانه به کار می‌گیرد و سهم حس بینایی در آن بسیار مهم است.

گروه آموزشی ماز

۳۲- آرایه نوشته شده مقابل چند بیت نادرست است؟

چه خون که در دلم افتاد همچو جام و نشد (مجاز)
ز نعمت‌ها همان بهتر که بی کام و دهان بینی (ترصیح)
هر رنج که از طلب رسیدت (اشتقاق)
مسکین، به خشت بالشی و خاک بستری (لف و نشر)
ماه شب‌افروز تویی، ابر شکر بار بیار (سجع متوازن)
که دست خلق به دامان آسمان نرسد (حسن تعلیل)

الف: بدان هوس که به مستی ببوسم آن لب لعل
ب: ز راحت‌ها همان بهتر که بی‌رنج و تعب باشی
ج: راهی است مرا به کنج مطلوب
د: فرق عزیز و پهلوی نازک نهاده تن
ه: روشنی روز تویی، شادی غم‌سوز تویی
و: شکوه گنبد نیلوفری از آن سبب است

۴) چهار

۳) سه

۲) دو

۱) یک

(متوسط - ترکیبی - آرایه‌های ادبی)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

آرایه بیت‌های «الف، ب، ه» نادرست است.

«الف»: مجاز نداریم. جام در معنای حقیقی به کار رفته و مجاز نیست. آرایه‌های بارز این بیت تشبیه و کنایه هستند.

«ب»: موازنه دارد، نه ترصیع. واژه‌های مشخص شده در زیر، سجع متوازن دارند و به همین سبب، در بیت ترصیع رخ نداده است.

ز راحت‌ها همان بهتر که بی‌رنج و تعب باشی
ز نعمت‌ها همان بهتر که بی‌کام و دهان بینی

«ه»: واژه‌های «روز، غم‌سوز و شب‌افروز» سجع مطرف دارند، نه متوازن.

بررسی سایر موارد:

«ج»: دو واژه «مطلوب و طلب» اشتقاق دارند.

«د»: «فرق عزیز» و «پهلوی نازک» به ترتیب لف‌های ۱ و ۲ هستند و «خشت بالشی» و «خاک بستری» به ترتیب نشرهای ۱ و ۲.

«و»: شاعر برای شکوه و عظمت آسمان دلیل شاعرانه آورده است و می‌گوید: دلیل با عظمت بودن آسمان این است که دست مردم به آن نرسیده و باشکوه باقی مانده است! در حالی که این، دلیل واقعی نیست و آسمان به‌طور طبیعی مرتفع، بلند و باشکوه است.

گروه آموزشی ماز

۳۳- در کدام گزینه، یکی از آرایه‌های نوشته‌شده مقابل آن نادرست است؟

در سر هوس ساقی در دست شراب اولی (مجاز، جناس تام)
آن گه عیان شود که رسد موسم درو (استعاره مصرّحه، تناسب)
چون نغمه‌های تر که بُود در رباب خشک (حسن آمیزی، تضاد)
وه که گر پرده برافتد که چه شور انگیزیم (کنایه، ایهام)

۱) تا بی سر و پا باشد اوضاع فلک زین دست
۲) تخم وفا و مهر در این کهنه کشتزار
۳) در زهد من نهفته بُود رغبت شراب
۴) تو پس پرده و ما خون جگر می‌ریزیم

(دشوار - ترکیبی - آرایه‌های ادبی)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

«خون جگر» ریختن کنایه از «تحمل رنج فراوان» است، اما در این گزینه ایهام ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- «شراب» مجاز از «جام شراب» است و واژه «دست» در دو مصراع جناس تام دارد. دست در مصراع اول یعنی «گونه و شکل» و در مصراع دوم «عضوی از بدن»؛ (البته، در مصراع دوم دست مجاز از کف دست هم می‌تواند باشد).
- «این کهنه کشتزار» استعاره مصرّحه از «جهان» است و واژه‌های «تخم، کشتزار، درو» مراعات نظیر دارند.
- «نغمه‌های تر» حسن آمیزی دارد و «تر» با «خشک» تضاد می‌سازد.

گروه آموزشی ماز

۳۴- در کدام بیت، همه آرایه‌های «تشخیص، تشبیه فشرده، حسن آمیزی، کنایه» وجود دارد؟

عقلم از شورش چو مجنون است و لیلی، روی تو
تا کند لذت وصل تو فراموش مرا
که چه گویم؟ نتوان گفت که چون زیبا بود!
می‌نکند بختِ شور خیمه ز پهلوی من

۱) چشمم از زاری چو فرهاد است و شیرین، لعل تو
۲) شربت‌ی تلخ‌تر از زهر فراق‌ت باید
۳) شکرین پسته‌دهانی به تفرّج بگذشت
۴) عشق به تاراج داد رختِ صبوری دل

(متوسط - ترکیبی - آرایه‌های ادبی)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

آرایه‌های گزینه ۴ را مشخص می‌کنیم:

شاعر به «عشق» و «بخت شور» ویژگی انسانی بخشیده است. ← تشخیص

«رخت صبوری دل»، یک تشبیه فشرده اضافی است. صبوری یا صبوری دل به رخت (= اسباب و اثاثیه) مانند شده است.

«بخت شور»، یک حسن آمیزی است.

«رخت صبوری به تاراج دادن»، کنایه از «بی‌صبر و بی‌قرار کردن» است. «خیمه کندن» نیز کنایه از رفتن و دور شدن است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ تشبیه: شاعر «چشم خود» را به فرهاد، «لعل معشوق» را به شیرین، «عقل خود» را به مجنون و «روی معشوق» را به لیلی تشبیه کرده است. تشخیص و حس آمیزی ندارد.
- ۲ تشبیه داریم. «زهر فراق» یک تشبیه فشرده است. «فراق و دوری» در تلخی به «زهر» تشبیه شده است. کنایه، تشخیص و حس آمیزی ندارد.
- ۳ تشبیه و کنایه داریم. «پسته دهان» یک تشبیه است که دهان در تنگی به پسته تشبیه شده و «شکرین دهان بودن» نیز یک کنایه است. تشخیص و حس آمیزی ندارد.

گاهی مشبه و مشبه به در قالب یک واژه مرکب قرار می‌گیرند. در این نمونه‌ها تشبیه درون‌واژه‌ای است و نوعی از تشبیه فشرده به شمار می‌آید، مثل «سروقد» (قد او مانند سرو است)، «خورشیدچهر» (چهره او مانند خورشید است). نمونه‌ها:

ای بهشتی‌رخ طوبی‌قد خورشیدلقا
سمن‌بری، صنمی، گل‌رخ، جفاکاری (تجربی ۹۷)

بشنو این بیت خوش از خسرو جاویدلقا (تجربی ۹۸)
مرا دلی است گرفتار عشق دلدار

گروه آموزشی ماز

۳۵- در همه گزینه‌ها، هم «تشبیه» و هم «استعاره مصرّحه» وجود دارد، به جز:

- ۱) ز بهر سجده، بتی گر طلب کنم چه عجب
  - ۲) زر طلب کرد ز من آن صنم سیم‌اندام
  - ۳) ساقی تو بتی که سرمه سحر
  - ۴) سَهی سروش چو شاخ گل خمیده
- به غیر بت چو سرم را حواله‌گاهی نیست
که به قد، سرو روان است و به رخ، ماه تمام
دارد انـدر دو نـرگس مخمـور
چو گُل صد جای پیراهن دریده

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - ترکیبی - آرایه‌های ادبی)

پاسخ تشریحی:

فقط استعاره مصرّحه وجود دارد. «بت» استعاره از «معشوق» است. دقت کنید که در این گزینه، «چو» حرف ربط است و ادات تشبیه نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

درستی گزینه‌های دیگر را بررسی می‌کنیم:

- ۲ «صنم» استعاره از معشوق است و در مصراع دوم «قد» به «سرو» و «رخ» به «ماه» تشبیه شده است.
- ۳ «ساقی» به «بت» تشبیه شده است و «نرگس» استعاره از «چشم» است.
- ۴ «سرو» استعاره از «قد و قامت» است و در هر دو مصراع «قد و قامت» به «گل» تشبیه شده است.

گروه آموزشی ماز

۳۶- در تمام گزینه‌ها، «وجه شبه» وجود دارد، به جز:

- ۱) در غمش چون دانه نار است آب چشم من
  - ۲) همچو چنگ سر تسلیم و ارادت در پیش
  - ۳) خورشید را به روی تو تشبیه چون کنم
  - ۴) پُر نشد چون صف از لؤلؤ لالا دهنی
- وز لبش کام روانم ناردانی بیش نیست
تو به هر ضرب که خواهی بزن و بنوازم
کاو همچو بندگان بدهد بوسه بر جناب (= درگاه)
که نه از حسرت او دیده ما دریا شد

پاسخ: گزینه ۱ (آسان - ترکیبی - آرایه‌های ادبی)

بررسی گزینه‌ها:

پایه‌های تشبیه را در هر چهارگزینه بررسی می‌کنیم:
در تشبیه گزینه ۱، وجه شبه حذف شده است.

- ۱ ارکان تشبیه: مشبه: آب چشم من / مشبه‌به: دانه انار / ادات تشبیه: چون
  - ۲ ارکان تشبیه: مشبه: من / مشبه‌به: چنگ / ادات تشبیه: همچو
  - ۳ ارکان تشبیه: مشبه: خورشید / مشبه‌به: بندگان / ادات تشبیه: همچو
  - ۴ ارکان تشبیه: مشبه: دهن / مشبه‌به: صدف / ادات تشبیه: چون
- وجه شبه: سر تسلیم و ارادت در پیش
وجه شبه: بوسه بر جناب دادن
وجه شبه: پُر شدن

پایه‌های تشبیه:

الف) مشبه:

مشبه واژه‌ای است که موضوع سخن و موضوع تشبیه است؛ واژه‌ای که به واژه دیگر مانند می‌شود و از طریق این همانندی آن را توضیح می‌دهیم. مشبه با توجه به نشانه‌ها و قرینه‌های لفظی (شناسه فعل) می‌تواند به شکل آشکاری در بیت نیاید.

ب) مشبه‌به:

مشبه‌به واژه‌ای است که از طریق آن مشبه را توصیف می‌کنیم؛ مشبه‌به در داشتن ویژگی مشترک برتر است. در تشبیه، هیچ‌گاه مشبه‌به حذف نمی‌شود.

ج) ادات تشبیه:

ادات تشبیه هر لفظی است که بیانگر ارتباط شباهت دو چیز باشد؛ پس ادات محدود نیست و می‌تواند هر لفظی باشد که از شباهت دو چیز خبر می‌دهد. باین‌حال، انواع رایج‌تر آن عبارت است از:

پسوند: هوش، گون (گونه)، سار، سنان، وار، آسا، فام

مثال: مه‌وش، آبگون، دیوانه‌سار، مردسان، مُرداروار، گل‌فام

چشمه‌سار و کوهسار تشبیه نیستند. پسوند «سار» در آن‌ها به معنی مکانی است که در آن، چشمه یا کوه بسیاری وجود دارد.

حرف اضافه: چون (چو، همچون)، چونان (همچونان)، مانند، مثل، بسان، برسان، به‌کردار

قید: واژگان قیدی (قیده‌های تشبیه)، مثل «گو [که]، گویی، گفتم، پنداری، انگار»

فعل: مانستن

«لبت تا در لطافت لاله سیراب را ماند»

«ماهی که قدش به سرو می‌ماند راست آینه به دست، روی خود می‌آراست»

د) وجه شبه:

تعریف: ویژگی یا صفت مشترک میان مشبه و مشبه‌به که در مشبه‌به پررنگ‌تر و آشکارتر است.

شناسایی وجه شبه: از آن‌جا که وجه شبه به آن نقطه اشتراک بین دو پدیده موردنظر اطلاق می‌شود و «دلیل» برقراری شباهت بین دو پیوند است، برای یافتن آن، چنین سؤالی را مطرح می‌کنیم: «چرا [مشبه] مانند [مشبه‌به] دانسته شده‌است؟» یا «برای توصیف کدام ویژگی [مشبه]، از [مشبه‌به] استفاده شده‌است؟»

به نمونه زیر دقت کنید:

«دانا چو طبله عطار است؛ خاموش و هنرنامی»

- چرا «دانا» مانند «طبله عطار» دانسته شده‌است؟

- برای توصیف کدام ویژگی «دانا» از «طبله عطار» استفاده شده‌است؟

پاسخ یکسان است: سعدی «دانا» را مانند «طبله عطار» دانسته‌است زیرا می‌خواسته ویژگی «خاموش بودن» و «هنرنامی بودن» را در آن نشان بدهد.

* وجه شبه می‌تواند نقش‌های متفاوتی در جمله داشته باشد؛ گاهی «صفت» است (اما نه همواره یا لزوماً)، گاهی «فعل»، گاهی یک «جمله وابسته» است، و گاهی نقش‌های متفاوتی مثل «مسند و متقمم» می‌گیرد.

* هر صفتی یا ویژگی‌ای که برای مشبه‌به ذکر شده باشد، لزوماً وجه شبه آن تشبیه نیست.

گروه آموزشی ماز

۳۷- در کدام بیت، ردیف و قافیه در هر دو مصراع «مشبه و مشبه‌به» یک تشبیه فشرده هستند؟

۱) فرو درید رامین پرده شرم	که بودش جان شیرین برده شرم
۲) چو دود شب بماند از آتش روز	فلک بنوشت خیری مفرش روز
۳) دل کرد بسی نگاه در دفتر عشق	جز دوست ندید هیچ رو در خور عشق
۴) به چشم اندر چو باده روی دلبر	به مغز اندر چو ریحان بوی دلبر

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

واژه‌های «روز، روز» ردیف و مشبه، واژه‌های «آتش، مفرش» قافیه و مشبه‌به. (آتش روز: تشبیه بلیغ اضافی، مفرش روز: تشبیه بلیغ اضافی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مصراع اول: شرم: مشبه، پرده: مشبه‌به، مصراع دوم: شرم - برده: مشبه‌به (جان شیرین: مشبه)

۲) مصراع اول: عشق: مشبه، دفتر: مشبه‌به، مصراع دوم: تشبیه ندارد.

۳) واژه‌های «دلبر، دلبر» ردیف هستند، اما ارکان تشبیه نیستند. واژه‌های «روی، بوی» قافیه، مشبه هستند، «باده و ریحان: مشبه‌به».

گروه آموزشی ماز

۳۸- با توجه به بیت‌های زیر، اطلاعات مقابل همه گزینه‌ها، درست است، به جز:

(۱) نیاز اندر جهان ماند به شیطان	سختی دست او ماند به قرآن (واژه‌های قافیه: مشبّه به)
(۲) ازین شد روی من هم گونه بُرد	تو کندی جوی، آبش دیگری بُرد (حرف روی: د)
(۳) تو گفتی مُفلسی گنج روان یافت	و یا مرده دگر باره روان یافت (ذوقافیتین)
(۴) تو شادی کن که شادی را سازی	بران کامت که بر من پادشایی (قافیه براساس قاعدهٔ ۱)

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

واژه‌های «یافت، یافت» تفاوت معنایی ندارند و ردیف هستند.

بادآوری: واژه‌هایی که جناس تام داشته باشند می‌توانند واژه‌های قافیه قرار بگیرند.

واژه‌های «روان: رونده، روان: روح» قافیه هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) واژه‌های قافیه «شیطان، قرآن» مشبّه‌به‌اند. واژه‌های «نیاز و سخا» هم مشبّه است.

۲) واژه‌های «بُرد» (نوعی پارچه مثل بُرد یمانی) و «بُرد» (فعل ماضی) قافیه هستند.

۴) واژه‌های «سزایی، پادشایی» واژه‌های قافیه‌اند: حروف قافیه: «ایی»

حروف اصلی قافیه: «رُد» حروف روی: د
حرف اصلی: «ا» (قاعدهٔ ۱) حروف الحاقی: یی

گروه آموزشی ماز

۳۹- وزن کدام بیت، «ناهمسان» است؟

در جان شکند پیکان چون در جگر اندازد
ز داروی ترسا شفای نیابی
خورده و پس جرعه ریزی در دهان آورده‌ام
سازنده‌تر ز صبر دواپی نیافتم

(۱) هر تار ز مژگانش تیری دگر اندازد
(۲) دم عیسوی جوی کاسیب جان را
(۳) دیده‌ام سرچشمه خضر و کبوتروار، آب
(۴) هر زخم‌ها که بازوی ایام می‌زند

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

تقطیع هجایی و وزن بیت:

مَ	زَخ	مَ	ها	ک	با	ز	ی	ءِ	یا	م	می	ز	ند
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
سا	زَن	دِ	تَر	ز	صَب	ر	دَ	وا	یی	نَ	یا	ف	تَم
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
مفعول				فاعلات				مفاعیل				فاعلن	

یا: «-> U / - U / - U U / - U - - / U - : مستفعلن مفاعلن مستفعلن فعل» (ناهمسان)

بررسی سایر گزینه‌ها:

هَر	تَا	رَ	زَ	مُ	گَا	نَش	تِ	ری	دِ	گَ	رَن	دَا	زَد
-	-	U	U	-	-	-	-	-	U	U	-	-	-
دَر	جَان	شِ	کَ	نَد	پِی	کَان	چُن	دَر	جَ	گَ	رَن	دَا	زَد
-	-	U	U	-	-	-	-	-	U	U	-	-	-
مفعول				مفاعیلن				مفعول				مفاعیلن	

یا: «-> U U / - U - / - - - / U U - : مستفعلُ مفعولن مستفعلُ مفعولن» (همسان دولختی)

دَ	مَ	سَ	وی	جو	ی	کا	سی	بِ	جان	را
U	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
زَ	دَا	یَ	تَر	سا	شَ	فا	یی	نَ	یا	بی
U	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
مفعولن			مفعولن			مفعولن			مفعولن	

«همسان تک پایه‌ای»

دی	د	ءم	سَر	چش	م	ی	خِض	رُ	کَ	بو	تَر	وا	ر	ءاب
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
خُر	د	وُ	پَس	جُر	ع	ری	زی	دَر	دَ	ها	نا	وَر	د	ءم
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلاتن		

«همسان تک پایه‌ای»

گروه آموزشی ماز

۴۰- وزن همهٔ ابیات دولختی (دوری) است، به جز:

۱) منم به وحی معانی پیمبر شعرا
 ۲) مرا که چشم ارادت به روی و موی تو باشد
 ۳) سرو در آید ز پای گر تو بجنبی ز جای
 ۴) ز هزار خون سعدی بخلند بندگانت

۱) منم به وحی معانی پیمبر شعرا
 ۲) مرا که چشم ارادت به روی و موی تو باشد
 ۳) سرو در آید ز پای گر تو بجنبی ز جای
 ۴) ز هزار خون سعدی بخلند بندگانت

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ شریعی

تقطیع هجایی و وزن بیت:

م	نم	ب	وَح	ی	م	عَا	نِی	پ	یَم	ب	ر	شُ	عَ	رَا
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
ک	مُع	ج	ز	سُ	خَ	نِیْم	رَو	ز	دَر	ب	یا	نِ	م	نَسْت
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
مفاعلتن			مفاعلتن			مفاعلتن			مفاعلتن			مفاعلتن		

بررسی سایر گزینه‌ها:

م	رَا	ک	چش	م	ء	ء	رَا	دَت	ب	رَو	ی	مُو	ی	ت	بَا	شَد
U	-	U	-	U	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-
د	لِی	لِ	صِد	ق	نَ	بَا	شَد	نَ	ظَر	ب	لَا	ل	وُ	سُن	بِل	
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	
مفاعلتن			مفاعلتن			مفاعلتن			مفاعلتن			مفاعلتن				

(همسان دولختی)

سَر	و	دَ	رَا	یَد	ز	پای	گَر	تُ	ب	جُن	بِی	ز	جای	
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-	
مَا	ه	ب	یَف	تَد	ب	زیر	گَر	تُ	ب	رَا	بِی	ب	بام	
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-	
مفتعلتن			مفتعلتن			مفتعلتن			مفتعلتن			مفتعلتن		

(همسان دولختی)

ز	هـ	زَا	ر	خَو	ن	سَع	دِی	ب	ح	لَن	د	بَن	د	گَا	نَت
U	-	U	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
تُ	ب	گُو	ی	تَا	ب	رِی	زَن	دُ	ب	گُو	ک	مَن	نَ	گُف	نَم
U	-	U	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
فعلات			فعلاتن			فعلات			فعلات			فعلاتن			

(همسان دولختی)

گروه آموزشی ماز

۴۱- کدام دو بیت را می توان به دو صورت دسته بندی هجایی کرد؟

الف: جلوه کنان می روی و باز می آیی
 ب: و ابرو که تو داری ای پرریزاد
 ج: می زد به شمشیر جفا می رفت و می گفت از قفا
 د: دانی چرا نشیند سعدی به کنج خلوت؟

الف: جلوه کنان می روی و باز می آیی
 ب: و ابرو که تو داری ای پرریزاد
 ج: می زد به شمشیر جفا می رفت و می گفت از قفا
 د: دانی چرا نشیند سعدی به کنج خلوت؟

- (۱) «الف» - «ب» (۲) «الف» - «ج» (۳) «ج» - «د» (۴) «ب» - «د»

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

تقطیع هجایی و وزن ابیات گزینه ۴:

«ب»:

وَبْ	رَو	کِ	تُ	دَا	رِی	یِی	پَ	رِی	زاد
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
دَر	صِی	د	چ	حَا	جُ	تِ	کَ	مَن	دَت
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
	مفعول			مفاعِلن				فَاعِلن	

یا: «- / U U - / U - / - - : مستفعلُ فاعلاتُ مستف»

«د»:

دَا	نِی	چ	رَا	نِ	شِی	نَد	سَع	دِی	بِ	کُن	چ	خَل	وَت
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	-
کَز	دَس	تِ	خَو	بِ	رَو	یَان	بِی	رَوَن	شُ	دَن	نَ	یَا	رَد
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	-
	مفعول			فَاعِلاتن				مفعول			فَاعِلاتن		

یا: «- / U - / - / - / - U / - U - - : مستفعلن فاعولن مستفعلن فاعولن»

بررسی سایر موارد:

«الف»:

چَل	و	کُ	نَان	مِی	رَ	وِی	یُ	بَا	ز	مِی=م	یَا	بِی
-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-
سَر	و	نَ	دِی	دَم	بِ	دِین	صِی	فَت	مُ	تَ	مَا	یَل
-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-
	مفتعلن				فَاعِلاتُ				مفتعلن			فَع

«ج»:

مِی	زَد	بِ	شَم	شِی	رِ	جَ	فَا	مِی	رَف	تُ	مِی	گُف	تَز	قَ	فَا
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
سَع	دِی	بِ	نَا	لِی	دِی	زِ	مَا	مَر	دَان	نَ	نَا	کُن	دَز	ءَ	لَم
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
	مستفعلن			مستفعلن			مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن

گروه آموزشی ماز

۴۲- اختیارات شاعری بیت زیر، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

«از بوی تو در تاب شود آهوی مشکین
گر باز کنند از شکن زلف تو تابی»

- بلند بودن هجای پایانی، حذف همزه، تغییر کمیت مصوت بلند
- حذف همزه، تغییر کمیت مصوت کوتاه کسره اضافه، تغییر کمیت مصوت بلند
- تغییر کمیت مصوت بلند، تغییر کمیت مصوت کوتاه کسره اضافه، تغییر کمیت مصوت کوتاه پایان کلمه
- ابدال، تغییر کمیت مصوت کوتاه کسره اضافه، تغییر کمیت مصوت کوتاه پایان کلمه

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

تقطیع هجایی و وزن بیت:

عَز	بُو	یِ	تُ	دَر	تَا	بِ	شَ	وَد	ءَا	هُو	یِ	مُش	کِین
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
گَر	بَا	ز	کُ	نَن	دَز	شِی	کَ	نِ	زُل	فِ	تُ	تَا	بِی
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
	مستفعل			مستفعل			مستفعل		مستفعل		مستفعل		مستفعل

یا: «- / U - / - / - / - U / U - - U / U - - : مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فاعولن»

بررسی اختیارات شاعری:

اختیارات زبانی:

- ۱- حذف همزه: در هجای ششم مصراع دوم، هجای «دَز» همزه حذف شده است.
- ۲- تغییر کمیّت مصوّت کوتاه کسره اضافه: در هجای نهم مصراع دوم، مصوت کوتاه کسره در هجای کوتاه «ن: U» بلند «-» تلفظ شده است.
- ۳- تغییر کمیّت مصوّت بلند: در هجای یازدهم مصراع اول، مصوت بلند «و» در هجای بلند «هو: -» کوتاه (U) تلفظ شده است.

گروه آموزشی ماز

۴۳- کدام بیت «فاقد» اختیار وزنی «ابدال» است و فقط یک مورد اختیار «زبانی» دارد؟

(۱) عمر من اندر غمش رفت چو ناخن به سر	ماندم ناخن کبود از تب هجران او
(۲) تا توانم دلت به دست آرم	ور بیی ازاریم نیی ازارم
(۳) من ازین هردو کمان خانۀ ابروی تو چشم	برنگیرم و گرم چشم بدوزند به تیر
(۴) یار بایسد که هرچه یار کند	بر مراد خود اختیار کند

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ شاعری:

تقطیع هجایی و وزن بیت و بررسی اختیارات شاعری:

مَ	نَ	زین	هَر	دُ	کَ	مَ	خَا	نَ	یَ	عَب	رَو	یَ	تُ	چَشم
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
بَر	نَ	گِی	رَم	وَ	گَ	رَم	چَشم	مَ	بِ	دَو	زَن	د	بِ	تیر
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
	فعلاتن			فعلاتن				فعلاتن					فعلن	

ابدال: -

حذف همزه: هجای سوم مصراع اول حذف همزه دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

عُم	ر	مَ	نَن	دَر	غَ	مَش	رَف	ت	چُ	نَا	خُن	بِ	سَر
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-
مَ	دَم	نَا	خُن	کَ	بُود	عَز	تَ	بِ	هَچ	رَا	نَ	عَو	
-	-	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-	
	مفتعلن			فاعلن			مفتعلن			فاعلن			

ابدال: رکن اول مصراع دوم، شاعر به جای رکن «مفتعلن» از رکن «مفعولن» بهره برده است.

حذف همزه: در هجای چهارم مصراع اول حذف همزه صورت گرفته است.

تَا	تَ	وَ	نَم	دِ	لَت	بِ	دَس	تَا	رَم
-	U	-	-	U	-	U	-	-	-
وَر	بِ	یَا	زَا	رِ	یَم	نَ	یَا	زَا	رَم
-	U	-	-	U	-	U	-	-	-
	فعلاتن			مفاعلن				فعلن	

ابدال: در رکن آخر هر دو مصراع، شاعر به جای رکن «فعلن» از رکن «فعلن» بهره برده است.

حذف همزه: در هجای نهم مصراع اول حذف همزه صورت گرفته است.

یَا	ر	بَا	یَد	کِ	هَر	چِ	یَا	ر	کُ	نَد
-	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
بَر	مُ	رَا	دِ	خُ	دِخ	تِ	یَا	ر	کُ	نَد
-	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
	فعلاتن			مفاعلن				فعلن		

ابدال: -

تغییر کمیّت مصوّت کوتاه کسره اضافه: در هجای چهارم مصراع دوم صورت گرفته است.

حذف همزه: در هجای ششم مصراع دوم حذف همزه صورت گرفته است.

گروه آموزشی ماز

۴۴- وزن شعر نیمایی زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟

«شست باران بهاری هرچه هر جا بود / یک شب پاک اهورایی / بود و پیدا بود»

- (۱) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فَع / فاعلاتن فاعلاتن / فاعلاتن فعلن
 (۲) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فع / فاعلاتن فاعلاتن فع / فاعلاتن فع
 (۳) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن / فاعلاتن فاعلاتن فع لن / فاعلاتن فع
 (۴) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فع / فاعلاتن فاعلاتن فع لن / فاعلاتن فع لن

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

تقطیع هجایی و وزن مصراع‌ها:

شُس	ت	با	را	نِ	بَ	ها	ری	هَر	چ	هَر	جا	بود
-	U	-	-	U	-	-	-	-	U	-	-	-
	فاعلاتن			فاعلاتن					فاعلاتن			فَع
پَک	شَ	بَ	پا	کِ	ءَ	هو	را	یِ				
-	U	-	-	U	-	-	-	-				
	فاعلاتن			فاعلاتن				فَع				
بو	دُ	پی	دا				بود					
-	U	-	-				-					
	فاعلاتن						فَع					

گروه آموزشی ماز

۴۵- نام وزن نوشته شده مقابل کدام بیت درست نیست؟

- (۱) همه درد چشم تو شد هستی تو
 (۲) به دین و کفر مفروشم کزین پس
 (۳) آبنوسم در بن دریا نشینم با صدف
 (۴) گر بلبل بسیار گو بست از فراق گل گلو
- شو از نیستی توتیایی طلب کن (متقارب مثنی سالم)
 مرا هم کفر و هم ایمان تو باشی (هزج مسدس محذوف)
 خَس نی‌ام تا بر سر آیم کف بود همتای من (رمل مثنی سالم)
 گلگون صراحی بین در او بلبل به گفتار آمده (رجز مثنی سالم)

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

تقطیع هجایی و وزن بیت:

ءا	ب	نو	سَم	دَر	بُ	نِ	دَر	یا	نِ	شی	نَم	با	صَ	دَف
-	U	-	-	U	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-
	فاعلاتن			فاعلاتن		فاعلاتن			فاعلاتن				فاعِلن (رمل مثنی محذوف)	
خَس	نِ	یَم	تا	بَر	سَ	را	یَم	کَف	بُ	وَد	هَم	تا	یِ	مَن
-	U	-	-	U	-	-	-	-	U	-	-	-	U	-
	فاعلاتن			فاعلاتن		فاعلاتن			فاعلاتن				فاعِلن (رمل مثنی محذوف)	

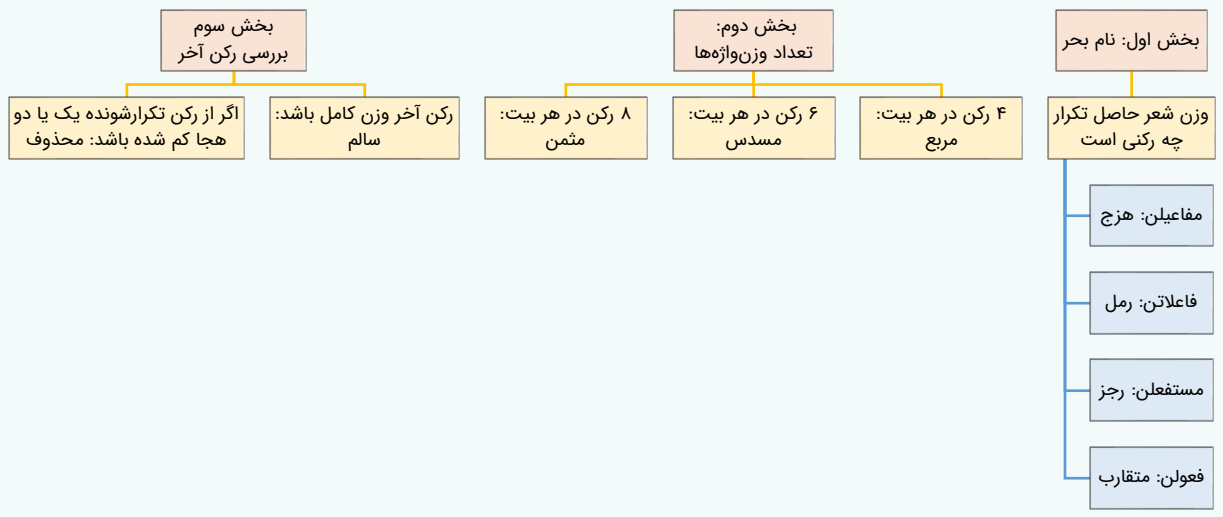
بررسی سایر گزینه‌ها:

هَف	م	دَر	دِ	چَش	م	تُ	شُد	هَس	تِ	ی	تِ	ی	تُ
U	U	-	U	-	U	U	-	-	U	U	U	U	-
	فاعِلن		فاعِلن		فاعِلن		فاعِلن		فاعِلن (متقارب مثنی سالم)				
شُ	وَز	نِ	سِ	تِ	تو	تِ	یا	یِ	طَ	لَب	کَن	کَن	
U	U	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	-	
	فاعِلن		فاعِلن		فاعِلن		فاعِلن		فاعِلن (متقارب مثنی سالم)				
بِ	دِ	نُ	کُف	ر	مَف	رُ	شَم	کَ	زِین	پَس			
U	U	U	-	U	-	U	-	U	-	-			
	مفاعِلین		مفاعِلین		مفاعِلین		مفاعِلین		مفاعِلین (هزج مسدس محذوف)				
مَ	را	هَم	کُف	رُ	هَم	ءِ	مان	تُ	با	شِ			
U	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-			
	مفاعِلین		مفاعِلین		مفاعِلین		مفاعِلین		مفاعِلین (هزج مسدس محذوف)				

لو	گَ	گُل	قِ	را	تَز	بَس	گو	ر	یا	پس	لِ	بُ	بُل	غَر
-	U	-	U	-	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-
دِ	مَ	را	تا	گُف	بِل	بِل	رو	دَ	بین	حی	را	صُ	گون	گُل
-	U	-	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-
مستفعلن (رجز مثنیٰ سالم)				مستفعلن			مستفعلن			مستفعلن				

نام وزن های شعر فارسی:

وزن های شعر فارسی بر اساس قواعد و معیارهای مشخصی نام گذاری می شوند. نام هایی که می آموزید، سه بخش دارند. به نمودار زیر دقت کنید:

نام بحر	وزن	
فاعلاتن	۱- فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن ۲- فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن ۳- فاعلاتن فاعلاتن فاعلن	رمل مثنیٰ سالم رمل مثنیٰ محذوف رمل مسدس محذوف
مفاعیلن	۱- مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن ۲- مفاعیلن مفاعیلن فعولن	هزج مثنیٰ سالم هزج مسدس محذوف
فعولن	۱- فعولن فعولن فعولن فعولن ۲- فعولن فعولن فعولن فعل	مقارب مثنیٰ سالم مقارب مثنیٰ محذوف
مستفعلن	مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن	رجز مثنیٰ سالم

گروه آموزشی ماز

۴۶- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

- نیست یک گندم خیانت در سرشت آسمان
  - چون نخواهی کت ز دیگر کس جگر خسته شود
  - نیک و بد یکسان بود پیش سپهر سنگدل
  - مکن تا توانی دل خلق ریش
- هرچه بردی جو به جو پس می دهد این آسیا
دیگران را خیره خیره دل چرا باید خلید؟
نیست ممکن آسیا فرق جو از گندم کند
که گر می کنی می کنی بیخ خویش

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

در این گزینه، شاعر مدعی است که در نظر روزگار خوبی و بدی فرق ندارند و دنیا را همچون آسیایی می داند که فرقی بین گندم و جو نمی گذارد، اما مفهوم سایر گزینه ها این است که «از مکافات عمل نباید غافل شد.»

بررسی سایر گزینه ها:

- آسمان یک ذره هم اهل خیانت نیست، زیرا هرچه به آنجا بری، همان را دقیقاً پس می دهد.
- چون نخواهی (= اگر نمی خواهی) که جگرت از دیگر کس خسته (= مجروح) شود (= کنایه از این که از سوی دیگری آسیبی ببینی)، چرا دل دیگران را خیره خیره (= بیهوده) باید خلید (= به دیگران آسیبی زد).
- تا توانی (= تا جای امکان) دل خلق را ریش مکن (= به دیگران آسیبی نزن) که اگر [این کار را] می کنی، بیخ خویش را می کنی.

گروه آموزشی ماز

۴۷- کدام بیت با مفهوم بیت زیر یکسان است؟
 «مرا رضای تو باید نه زندگانی خویش»
 ۱) سعدیا در پای جانان گر به خدمت سر نهی
 ۲) تسلیم جفایت چه کنم گر نکنم جان
 ۳) این جان عاریت که به حافظ سپرده دوست
 ۴) گر کندم قصد جان دریغ ندارم

اگر مراد تو قتل است و رهان ای دوست»
 همچنان عذرت ببايد خواستن تقصير را
 چون باز رهم، قوت بازوی که دارم؟
 روزی رخس ببینم و تسلیم وی کنم
 کام من آمد چو کام دوست روا شد

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

مفهوم بیت صورت سؤال «جلب رضایت معشوق» و «خواست او را بر خواست خود ترجیح دادن» است: مهم رضایت تو است نه زندگی من، حتی اگر مراد تو کشتن من است، من را بکش. در گزینه (۴) نیز شاعر به همین مفهوم «جلب رضایت معشوق» پرداخته و می‌گوید: وقتی کام و خواسته معشوق، کشتن من است من جانم را دریغ نمی‌کنم زیرا خواسته معشوق خواسته من است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) ای سعدی اگر از دوست اطاعت و فرمانبرداری کنی، باز هم باید بابت کوتاهی کردن از او عذر خواهی!
- ۲) من اگر جانم را فدای جور و جفای تو نکنم، چه کنم؟ من توان خلاص شدن از عشق تو را ندارم.
- ۳) جان من، امانتی است از طرف دوست که نزد من است، روزی که او را ببینم امانتی را به او برمی‌گردانم! (اگر او را ببینم جانم را فدایش می‌کنم).

گروه آموزشی ماز

۴۸- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟
 ۱) ابر چون در پیش صرصر، پای در دامن کشد؟
 ۲) خاک را چون مرغ عیسی شهر پرواز داد
 ۳) حکم ما بر وحش و طیر این بیان می‌رود
 ۴) کرد مشهور دو عالم صائب گمنام را

مغز ما را چون کف دریا پریشان کرد عشق
 آسیای چرخ را بی‌آب، گردان کرد عشق
 داغ ما را خاتم دست سلیمان کرد عشق
 ذره ناچیز را خورشید تابان کرد عشق

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

در این گزینه سخن از پریشانی و آشفتگی ناشی از عشق است: عشق، مغز ما را مانند کف دریا پریشان کرد. ابر هیچ‌گاه نمی‌تواند در برابر باد تند و طوفانی ثابت و نامتغیر بماند. عشق مانند طوفانی است که وجود همچون ابر من، تاب ایستادگی در برابر آن را ندارد. اما مفهوم سایر گزینه‌ها «کمال بخش بودن عشق» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) عشق، آسیاب آسمان را، بدون آن که آبی آنجا باشد، چرخان کرده است و عشق باعث شد که زمین پر پرواز به دست آورد.

می‌گویند خفاش را حضرت عیسی از گل یا خاک درست کرده است و خداوند در آن روح دمیده است.

- ۳) ما بر همه وحوش و پرندگان این دنیا فرمان می‌رانیم، زیرا عشق، درد و داغ ما را تبدیل به انگشتر حضرت سلیمان کرد.

گویند بر نگین انگشتر حضرت سلیمان، اسم اعظم خداوند بوده است و به همین دلیل، حضرت سلیمان بر همه جهان حاکم بوده و با وحوش و پرندگان نیز سخن می‌گفته و به آن‌ها امر و نهی می‌کرده است.

- ۴) [عشق] صائب گمنام را مشهور دو عالم کرد [همان‌طور که] عشق ذره ناچیز را خورشید تابان کرد. رمزگشایی: «ذره و خورشید»

کمال بخش عشق:

به ابیات زیر از کتاب درسی درباره اثر کمال بخش عشق توجه کنید.

شکر کند چرخ فلک، از ملک و ملک و ملک	کز کرم و بخشش او روشن و بخشنده شدم
گر نور عشق حق به دل و جان او افتد	بالله کز آفتاب فلک خوبتر شوی
دست از مس وجود چو مردان ره بشوی	تا کیمیای عشق بیایی و زر شوی
گویند روی سرخ تو سعدی که زرد کرد؟	اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم (اکسیر: کیمیا)
از لعل تو گر یابم انگشتری زنهار	صد ملک سلیمانم در زیر نگین باشد
چون شبم اوفتاده بدم پیش آفتاب	مهرم به جان رسید و به عتیوق بر شدم

۴۹- کدام بیت «فاقد» مفهوم بیت زیر است؟

یادگاری که در این گنبد دوآر بماند
بنای شوق ز ما استوار خواهد ماند
لیکن حدیث سوز غمش در جهان بماند
حرفی نگفته‌ایم و سخن‌ها شنیده‌ایم
کاو نخواهد ماند بی‌شک، وین بماند یادگاری

«از صدای سخن عشق ندیدم خوش‌تر
(۱) حدیث عشق ز ما یادگار خواهد ماند
(۲) فرهاد اگرچه با غم عشق از جهان برفت
(۳) مشکل حکایتی است که از ماجرای عشق
(۴) عمر سعدی گر سر آید در حدیث عشق، شاید

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

در این گزینه به این مفهوم پرداخته شده که عشق را هرچقدر پنهان کنی و از آن سخنی نگوئی، باز هم ملامت و سرزنش و حرف و حدیث‌های دیگران پابر جاست! «سخن‌ها شنیده‌ایم» اینجا به سرزنش‌ها و ملامت‌های دیگران اشاره می‌کند. مفهوم سایر گزینه‌ها همانند بیت صورت سؤال این است که «سخن عشق، ماندگار است».

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ حدیث عشق (= سخن عاشقی) ز ما یادگار خواهد ماند؛ بنای شوق (= شوق مانند بنا) ز ما استوار خواهد ماند.
- ۲ اگرچه فرهاد با غم عشق از جهان برفت، لیکن حدیث سوز غمش در جهان بماند (= ماجرای دشواری‌ها و رنج‌های غم او در جهان مانده است).
- ۴ اگر عمر سعدی در سخن از عشق به سر آید، شایسته و به حق است، زیرا سعدی بدون شک نمی‌ماند اما حدیث و سخن عشق یادگاری خواهد ماند.

گروه آموزشی ماز

۵۰- همهٔ ابیات با بیت زیر از تباط مفهومی دارند، به جز:

که غنچه غرق عرق گشت و گل به جوش آمد
آن سرو لاله‌چهره که در غنچهٔ قیامت
غنچه خزید در قبا، گل بدرید پیرهن
گشاده غنچه دهن خوش به خندهٔ شیرین
از لاله کوه، عاشق در خون تپیده‌ای است

«تنسور لاله چنان برفروخت باد بهار
(۱) پیراهن از ز یاسمن و گل کند رواست
(۲) لاله به موبک صبا گفت: هزار مرحبا
(۳) نهاده لاله کله کج به‌شیوهٔ خسرو
(۴) باغ از شکوفه، لیلی چادر گرفته‌ای

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

تشریح گزینه ۱: آن یار بالابلند که چهره‌ای زیبا و قبایی مانند غنچه دارد، اگر پیراهنش را از گلبرگ‌های یاسمن و گل سرخ بدوزد، به‌حق و شایسته است. مضمون: توصیف زیبایی و جذابیت معشوق

بررسی سایر گزینه‌ها:

- مفهوم سایر گزینه‌ها به بیان‌های مختلف «توصیف بهار و زیبایی‌های آن» است:
- ۲ گل لاله به باد صبا گفت: هزاران آفرین بر تو غنچه نیز در خود پیچیده است (نشکفته است) و گل نیز شکفته شده است.
  - ۳ لاله مانند خسرو کلاه خود را کج گذاشته و غنچه مانند خنده‌های شیرین، دهن را به زیبایی گشوده است (شکفته است).
  - ۴ باغ به علت شکوفه‌های فراوانی که در آن است مانند لیلی است که در چادر (سفید) است و کوه به علت کثرت لاله‌های سرخ‌رنگ، مانند عاشقی است که در خون تپیده است.

گروه آموزشی ماز

۵۱- عبارت درست در ارتباط با «کنش اجتماعی» کدام است؟

- ۱) احترام به قانون یک کنش اجتماعی است. - سایر پدیده‌های اجتماعی، آثار و پیامدهای آن می‌باشند. - به کنش‌هایی که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آن‌ها اتفاق می‌افتند، کنش اجتماعی می‌گویند.
- ۲) تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت می‌گیرد. - در آن، آگاهی و اراده کنشگر ناظر به دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آن‌هاست. - خردترین پدیده اجتماعی است.
- ۳) اگر کنش اجتماعی نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد. - خانواده، امنیت و صلح، کنش‌های اجتماعی هستند. - به پدیده‌های اجتماعی و پیامدهای آن، کنش اجتماعی می‌گویند.
- ۴) نوعی کنش است که با توجه به دیگران انجام می‌شود. - رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی در نیمه شب یک کنش اجتماعی است. - شیوه انجام کنش اجتماعی که مورد قبول افراد جامعه است را هنجار اجتماعی می‌گویند.

پاسخ: گزینه ۴ (آسان - خط به خط - ۱۰۰۲)

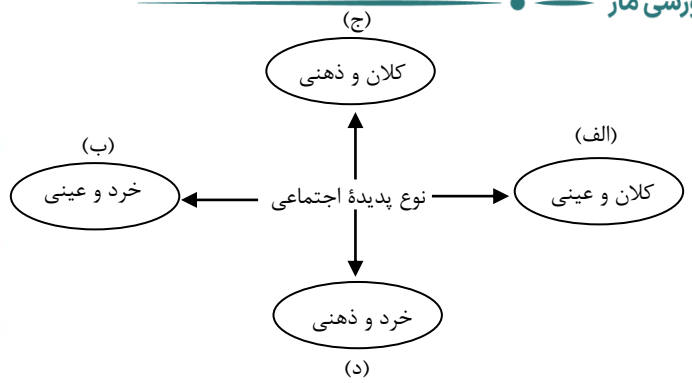
بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ درست - درست - نادرست (به این کنش‌ها، کنش اجتماعی نمی‌گویند بلکه کنش فردی‌اند).
- ۲ نادرست (تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی‌گیرد). - درست - درست
- ۳ درست - نادرست (حاصل کنش‌های اجتماعی هستند). - نادرست (به کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن، پدیده اجتماعی می‌گویند).

فردی به تنهایی و با صدای دلخواه در مکانی مطالعه می‌کند، حال اگر فرد دیگری وارد شود، مطالعه او به یک کنش اجتماعی تبدیل می‌شود و پای ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی را به میان می‌آورد. او برای رعایت حقوق دیگری (تحقق یک ارزش) باید در حضور دیگران، آرام مطالعه کند (پیدایش یک هنجار).

گروه آموزشی ماز

۵۲- هر یک از موارد زیر به ترتیب در کدام قسمت نمودار قرار می‌گیرند؟

- آزادی بیان
- عیادت از سالمندان
- علاقه به پرورش گل‌های آپارتمانی
- شهر اصفهان
- ۱ «الف» - «د» - «ب» - «ج»
- ۲ «ج» - «ب» - «د» - «الف»
- ۳ «د» - «الف» - «ج» - «ب»
- ۴ «ب» - «ج» - «الف» - «د»

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۰۰۴)

بررسی موارد:

- آزادی بیان ← کلان و ذهنی (ج)
- عیادت از سالمندان ← خرد و عینی (ب)
- علاقه به پرورش گل‌های آپارتمانی ← خرد و ذهنی (د)
- شهر اصفهان ← کلان و عینی (الف)

پدیده‌های اجتماعی را می‌توان بر اساس اندازه و دامنه روی یک طیف قرار داد که در یک سوی آن، پدیده‌های اجتماعی خرد و در سوی دیگر پدیده‌های کلان قرار می‌گیرند. از طرف دیگر، پدیده‌های اجتماعی را از جهت عینی و محسوس بودن یا ذهنی و نامحسوس بودن هم می‌توان در یک طیف قرار داد که در یک سوی طیف، پدیده‌هایی که بعد محسوس و مادی قوی‌تری دارند قرار می‌گیرند و در سوی دیگر، پدیده‌هایی که بعد معنایی و ذهنی بیشتری دارند.

گروه آموزشی ماز

۵۳- هر یک از عبارات زیر به ترتیب، با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟

- قدرتی که با مقبولیت همراه باشد و به صورت رسمی پذیرفته شده باشد.
- اعمال قدرت سازمان یافته برای رسیدن به هدفی معین است.
- حکومتی که از نظر ارسطو در آن اقلیت مردم بر اساس فضیلت حضور دارند.
- نظامی که عقاید، ارزش‌ها و اصول حاکم بر نظام سیاسی را تعیین می‌کند.
- ۱) قدرت اجتماعی - نظام اقتصادی - پولیسی - نظام اقتصادی
- ۲) قدرت مشروع - نظام سیاسی - الیگارش - نظام اقتصادی
- ۳) اقتدار - سیاست - آریستوکراسی - نظام فرهنگی
- ۴) قدرت مقبول - اقتصاد - موناشری - نظام فرهنگی

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - ۱۰۱۵)

بررسی موارد

- قدرتی که با مقبولیت همراه باشد و به صورت رسمی پذیرفته شده باشد، «اقتدار» نامیده می‌شود.
- سیاست، اعمال قدرت سازمان‌یافته برای رسیدن به هدفی معین است.
- آریستوکراسی حکومتی است که از نظر ارسطو در آن اقلیت مردم بر اساس فضیلت حضور دارند.
- نظام فرهنگی، عقاید، ارزش‌ها و اصول حاکم بر نظام سیاسی را تعیین می‌کند.

شبهه حکومت تعداد حاکمان	بر اساس فضیلت	بر اساس خواست و میل افراد
فرد	موناشری	تیرانی (استبدادی)
اقلیت	آریستوکراسی	الیگارش
اکثریت	پولیتری (جمهوری)	دموکراسی

گروه آموزشی ماز

۵۴- به ترتیب، عبارات کدام گزینه درباره «اومانیسیم» و «سکولاریسم» درست است و درباره «لیبرالیسم» نادرست است؟

- ۱) پاسخ فرهنگ معاصر غرب به پرسش‌های هستی‌شناسانه بشر است. - ابعاد معنوی انسان و جهان به فراموشی سپرده می‌شود. - در فرهنگ غرب به دو دسته آشکار و پنهان تقسیم می‌شود.
- ۲) جایز دانستن همه امور در قیاس با خواست انسان تعریف کرده‌اند. - بر اساس اصالت بخشیدن به انسان دنیوی شکل می‌گیرد. - به معنای آزادی انسان از همه ارزش‌های متعالی است که مستقل از او باشد.
- ۳) مهم‌ترین ویژگی انسان‌شناختی فرهنگ معاصر غرب است. - به ترتیب در حوزه‌های هنر، اقتصاد، سیاست و علم ظاهر گردید. - از نتایج منطقی سکولاریسم است.
- ۴) در بخش‌های مختلف فرهنگ غرب نظیر هنر، ادبیات و حقوق بروز یافته است. - در فرهنگ غرب به صورت آشکار و پنهان مطرح شد. - خواست و اراده آدمی را مبدأ قانون‌گذاری می‌داند.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - ترکیبی - ۱۱۱۲)

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ نادرست (ویژگی سکولاریسم است). - درست - نادرست (ویژگی سکولاریسم است).
- ۲ نادرست (ویژگی لیبرالیسم است). - نادرست (ویژگی لیبرالیسم است). - درست
- ۳ درست - درست - نادرست (ویژگی اومانیسیم است).
- ۴ درست - درست - درست

لیبرالیسم

متناسب با باورها و ارزش‌های بنیادین غرب (سکولاریسم، اومانیسیم و روشنگری) یک نظام سیاسی کاملاً دنیوی شکل گرفت.

چنین نظامی نه می‌توانست به دنبال حاکمیت ارزش‌های الهی باشد و نه می‌خواست عملکرد یا خطاهای دنیوی خود در را توجیه دینی کند.

لیبرالیسم، اندیشه سیاسی جدیدی است که بر اساس اصالت بخشیدن به انسان دنیوی (اومانیسیم) شکل می‌گیرد و خواست و اراده آدمی را مبدأ قانون‌گذاری می‌داند.

لیبرالیسم را جایز دانستن همه امور در قیاس با خواست انسان تعریف کرده‌اند. این به معنای آزادی انسان از همه ارزش‌های متعالی است که مستقل از او باشد.

گروه آموزشی ماز

۵۵- هر یک از موارد زیر به ترتیب، با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟

- پیش رفتن جهان تا آستانه جنگ جهانی سوم
- کاسموپولیتیسیم
- نخستین انقلاب لیبرال در جهان
- بحران بوپال در هند
- ۱) جنگ ویتنام - ابزار آموزشی، سیاسی سازمان‌های ماسونی - انقلاب روسیه - بحران اقتصادی
- ۲) بحران موشکی کوبا - آرمان سیاسی فراماسونرها - انقلاب فرانسه - بحران زیست‌محیطی
- ۳) جنگ ویتنام - هدف سازمان‌های ماسونی - انقلاب فرانسه - بحران سیاسی
- ۴) بحران موشکی کوبا - لژهای ماسونی - انقلاب روسیه - بحران فرهنگی

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - ۱۱۱۱)

بررسی موارد:

- بحران موشکی کوبا، جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد.
- آرمان سیاسی فراماسونرها، جهان وطنی (کاسموپولیتیسیم) است.
- انقلاب فرانسه، نخستین انقلاب لیبرال در جهان است.
- بحران بوپال در هند جزو بحران‌های زیست‌محیطی است.

در قرن بیست و یکم، صادرات زباله همچنان یک تجارت بین‌المللی پر رونق و رو به گسترش است که در کشورهای جهان سوم، بحران ایجاد می‌کند. «بحران ایبجان» در ساحل عاج و «بحران بوپال» در هند نمونه‌هایی از بحران‌های زیست‌محیطی در دو قرن بیستم و بیست و یکم هستند.

گروه آموزشی ماز

۵۶- موارد زیر به ترتیب، در کدام قسمت جدول قرار می‌گیرند؟

- حس‌گرایی، نفی عقل و وحی
- دئیسم
- بحران معرفتی

روشنگری		
دوره زمانی	ویژگی	پیامد
قرون ۱۷ و ۱۸	الف	هـ
قرون ۱۹ و ۲۰	د	ب
پایان قرن ۲۰	ج	و

- ۱) «ج» - «ه» - «ب»   ۲) «د» - «ه» - «و»   ۳) «ج» - «ب» - «و»   ۴) «د» - «و» - «ه»

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۵)

بررسی موارد:

- ویژگی روشنگری در قرون ۱۹ و ۲۰ ← حس‌گرایی، نفی عقل و وحی
- پیامد روشنگری در قرون ۱۷ و ۱۸ ← دئیسم
- پیامد روشنگری در پایان قرن ۲۰ ← بحران معرفتی

روشنگری		
دوره زمانی	ویژگی	پیامد
قرون ۱۷ و ۱۸	عقل‌گرایی، نفی وحی	دئیسم
قرون ۱۹ و ۲۰	حس‌گرایی، نفی عقل و وحی	دانش‌ابزاری
پایان قرن ۲۰	افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه، نفی عقل و وحی	بحران معرفتی

گروه آموزشی ماز

۵۷- با توجه به ویژگی‌های منورالفکران غرب‌گرا، پاسخ سؤال‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- الف: بیداری را در چه چیزی می‌دانستند؟
 ب: نسبت به کشورهای استعمارگر چه نظری داشتند؟
 ج: به کدام اندیشه سیاسی روی آورده بودند؟
 د: حکومت آنان در کشورهای اسلامی، چه پیامدی را به دنبال داشت؟
- ۱) تقلید از رفتار فرنگیان - احساس خطر می‌کردند. - لیبرالیسم - حکومت سکولار
 ۲) بازگشت به اسلام - حضور سیاسی و اقتصادی آنان را فرصت می‌شمردند. - اومانیسیم - استبداد استعماری
 ۳) تقلید از رفتار فرنگیان - احساس خطر نمی‌کردند. - ناسیونالیسم - استبداد استعماری
 ۴) بازگشت به اسلام - حضور سیاسی و اقتصادی آنان را مغتنم نمی‌شمردند. - سکولاریسم - حکومت سکولار

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - ۱۱۱۳)

بررسی موارد:

- «الف»: منورالفکران غرب‌گرا، بیداری را در بازگشت به اسلام نمی‌دانستند، بلکه آن را در تقلید از رفتار فرنگیان می‌دانستند.
 «ب»: نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی‌کردند بلکه حضور سیاسی و اقتصادی آنان را فرصت می‌دانستند.
 «ج»: به ناسیونالیسم که اندیشه سیاسی قوم‌گرایانه غرب متجدد بود، روی آورده بودند.
 «د»: حکومت منورالفکران غرب‌گرا در کشورهای اسلامی، استبداد استعماری را به دنبال داشت.

منورالفکران غرب‌گرا مورد حمایت دولت‌های استعمارگر غربی بودند و این دولت‌ها با کمک آنان توانستند از موفقیت بیدارگران اسلامی جلوگیری کنند. منورالفکران غرب‌گرا که در قدم‌های نخست از ضرورت اصلاحات در دولت‌های کشورهای اسلامی خود سخن می‌گفتند، در نهایت با حمایت کشورهای غربی، در جوامع خود حکومت‌های سکولار تشکیل دادند.

گروه آموزشی ماز

۵۸- علت هر یک از موارد زیر، در کدام گزینه به ترتیب بیان شده است؟

الف: ایجاد زمینه‌های فرو ریختن اقتدار کلیسا

ب: پیدایش و رشد پروتستانتیسم

ج: پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف

- ۱) جنگ‌های صلیبی - انکار ابعاد غیرمادی جهان هستی توسط غرب - دست به عمل زدن انسان‌ها در موقعیت‌های مختلف
- ۲) فتح قسطنطنیه - رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان - تنوع آگاهی و معرفت انسان‌ها
- ۳) مواجهه اروپاییان با مسلمانان - توجه همه ظرفیت‌های انسان به اهداف دنیوی - فعال و تأثیرگذار بودن انسان‌ها
- ۴) رویکرد دنیوی به عالم - فراموشی ابعاد معنوی انسان و جهان - تنوع اراده و اختیار انسان‌ها

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - ترکیبی - ۱۱۰۶)

بررسی موارد:

- «الف»: جنگ‌های صلیبی، مواجهه اروپاییان با مسلمانان و بالاخره فتح قسطنطنیه، زمینه‌های فرو ریختن اقتدار کلیسا را فراهم آورد.
- «ب»: رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان، سبب پیدایش و رشد برخی نهضت‌های جدید دینی شده است که از آن با عنوان «پروتستانتیسم» یاد می‌شود.
- «ج»: تنوع آگاهی و معرفت انسان‌ها و تنوع اراده و اختیار آن‌ها سبب پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود.

فرو ریختن اقتدار کلیسا سبب شد تا در دوران رنسانس، پادشاهان و قدرت‌های محلی به عنوان رقیبان دنیاطلب کلیسا، فرصت بروز و ظهور پیدا کنند. این رقیبان به دلیل رویکرد دنیوی خود و برای حذف کلیسا به جای انتقاد به عملکرد آباء کلیسا به تدریج دخالت دین را در امور دنیوی انکار کردند.

گروه آموزشی ماز

۵۹- به ترتیب، هر یک از عبارات زیر به کدام مفهوم اشاره دارد؟

- مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه صورت می‌گیرد.
- جهان اجتماعی یعنی جامعه و فرهنگی که در آن زندگی می‌کنیم، این نوع دانش را در اختیار ما می‌گذارد.
- این نوع علم، دانشی مستقل است و قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند.
- جایگاهی است که یک فرد در جامعه یا در یک گروه اجتماعی دارد.

- ۱) جامعه‌پذیری - دانش علمی - ریاضیات - موقعیت اجتماعی
- ۲) جامعه‌پذیری - دانش عمومی - پزشکی - تحرک اجتماعی
- ۳) کنترل اجتماعی - دانش علمی - زیست‌شناسی - تحرک اجتماعی
- ۴) کنترل اجتماعی - دانش عمومی - فلسفه - موقعیت اجتماعی

پاسخ: گزینه ۴ (آسان - ترکیبی - ۱۲۰۲)

بررسی موارد:

- به مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه صورت می‌گیرد، «کنترل اجتماعی» می‌گویند.
- جهان اجتماعی یعنی جامعه و فرهنگی که در آن زندگی می‌کنیم، دانش لازم برای زندگی یا دانش عمومی را در اختیار ما می‌گذارد.
- دانش فلسفه، دانشی مستقل است و قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند.
- موقعیت اجتماعی، جایگاهی است که یک فرد در جامعه یا در یک گروه اجتماعی دارد.

گروه آموزشی ماز

۶۰- در بین عبارات زیر کدام موارد نادرست است؟

- الف: تنوع و تکثر معانی موجب پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معنای آن‌ها می‌شود.
 ب: اندازه‌گیری اجزای بدن در ایام جنگ جهانی دوم برای تعیین نژاد برتر، نمونه‌ای از ارزش‌زدایی است.
 ج: انقلاب اکتبر ۱۹۱۷م. روسیه به دلیل رویکرد چپ و سوسیالیستی، درون فرهنگ غرب قرار می‌گرفت.
 د: در جهان متجدد از نظر ماکس وبر، کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم انسانی تعقیب می‌کنند، به شدت رواج می‌یابند.
- (۱) «الف» و «ب» (۲) «ب» و «ج» (۳) «د» و «ج» (۴) «الف» و «د»

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - خط به خط - ۱۲۰۵)

عبارات «الف» و «ب» درست و عبارات «ج» و «د» نادرست است.

«ج»: انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ م. روسیه به دلیل رویکرد چپ و سوسیالیستی با دیگر انقلاب‌ها تفاوت داشت ولی به دلیل سکولار بودن، درون فرهنگ غرب قرار می‌گرفت.

«د»: در جهان متجدد از نظر ماکس وبر، کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم تجربی تعقیب می‌کنند، به شدت رواج می‌یابند.

رواج زیاد کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم تجربی تعقیب می‌کنند.	ویژگی‌های جهان متجدد از نظر ماکس وبر
گرفتاری انسان در نظام اجتماعی پیچیده‌ای مثل قفس آهنین	
طرد عناصر مقدس و مذهبی و ساخته شدن جهان صرفاً از مواد و موجودات خام	
فقط علم دانستن علمی که با روش‌های تجربی به دست می‌آیند.	

گروه آموزشی ماز

۶۱- هر یک از موارد زیر به ترتیب، مربوط به کدام رویکرد در جامعه‌شناسی است؟

- پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی و جامعه همانند طبیعت در نظر گرفته می‌شود.
 - دست شستن از داوری علمی در عرصه قدرت را بن‌بست زندگی انسان معرفی می‌کند.
 - انسان‌ها را در برابر وضعیت موجود، منفعل و مجبور می‌سازند.
- (۱) تبیینی - انتقادی - تفسیری (۲) انتقادی - تبیینی - تفسیری
 (۳) تبیینی - تفسیری - انتقادی (۴) تفسیری - انتقادی - تبیینی

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - ترکیبی - ۱۲۰۶)

- در جامعه‌شناسی تبیینی، پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی و جامعه همانند طبیعت در نظر گرفته می‌شود.
 - جامعه‌شناسی انتقادی، یافتن راهی برای داوری علمی درباره ارزش‌های اجتماعی به‌ویژه در عرصه سیاست و قدرت را ضروری می‌داند و دست شستن از این آرمان بزرگ را مرگ سیاست و بن‌بست زندگی انسان معرفی می‌کنند.
 - جامعه‌شناسان انتقادی معتقدند که دو رویکرد تبیینی و تفسیری محافظه‌کارند و نه تنها هیچ راهکاری برای بهتر ساختن وضعیت موجود ندارند بلکه انسان‌ها را در برابر وضعیت موجود، منفعل و مجبور می‌سازند.

در جامعه‌شناسی تبیینی، روش مطالعه جامعه همان روشی است که در مطالعه طبیعت به کار گرفته می‌شود. همان‌طور که علوم طبیعی با شناخت نظم موجود در طبیعت امکان پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل طبیعت را برای انسان‌ها فراهم می‌کند، جامعه‌شناسی نیز با شناخت نظم اجتماعی به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه را می‌دهد؛ بنابراین در این رویکرد، هدف جامعه‌شناسی نیز همانند هدف علوم طبیعی است.

گروه آموزشی ماز

۶۲- گزینه نادرست در رابطه با دیدگاه طرفداران قشربندی اجتماعی کدام است؟

- (۱) قشربندی پدیده‌ای است که در همه زمان‌ها و مکان‌ها وجود داشته است. - نابرابری‌های اجتماعی نتیجه تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی هستند.
 (۲) با طبیعی دانستن قشربندی اجتماعی، نقش انسان‌ها و جوامع در پدید آمدن و ادامه یافتن آن را نادیده می‌گیرند - با تأکید بر کارکردهای قشربندی، آن را تأیید و تثبیت می‌کنند.
 (۳) رقابت را در زندگی اجتماعی ضروری می‌دانند. - از این نکته مهم غفلت می‌کنند که در رقابت عادلانه باید نقطه شروع رقابت یکسان باشد.
 (۴) عدالت اقتصادی را مهم می‌دانند و معتقدند که با توزیع برابر ثروت، عدالت برقرار خواهد شد. - قشربندی اجتماعی توسط انسان‌ها پدید آمده و تداوم و تغییر آن هم به دست انسان‌هاست.

(آسان - خط به خط - ۱۲۰۷)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

موارد گزینه‌های «۱ تا ۳» همگی دیدگاه طرفداران قشربندی اجتماعی است اما موارد گزینه «۴» دیدگاه مخالفان قشربندی اجتماعی است.

طرفداران قشربندی اجتماعی این واقعیت را نادیده می‌گیرند که نابرابری‌های اجتماعی همیشه نتیجه نابرابری‌های طبیعی نیستند. در هر جامعه‌ای، برخی از افراد در طبقه بالا و برخی دیگر در طبقه پایین متولد می‌شوند؛ یعنی نقطه شروع رقابت میان افراد یکسان نیست. مثلاً کودکانی که در طبقه بالا متولد می‌شوند، نسبت به کودکانی که در طبقه پایین متولد می‌شوند، از امکانات آموزشی بهتری برخوردارند. در چنین شرایطی یک نابرابری اجتماعی مقدمه نابرابری‌های اجتماعی بعدی می‌شود نه یک تفاوت یا نابرابری طبیعی.

گروه آموزشی ماز

۶۳- هر یک از موارد زیر به ترتیب نتیجه کدام عامل است؟

- اخراج و کشتار مسلمانان میانمار
- جدایی فرانسوی‌زبانان ایالت کبک از انگلیسی‌زبانان در کانادا
- شکل‌گیری جنبش‌های سبک زندگی
- (۱) الگوی تنازع - مدل تکثرگرا - شکل‌گیری جهانی بدون مرز
- (۲) الگوی تعارف - سیاست همانندسازی - در هم آمیختن فرهنگ‌ها
- (۳) مدل تکثرگرا - سیاست هویت - اعتراض به تبعیض نژادی
- (۴) سیاست همانندسازی - مدل تکثرگرا - جهانی شدن و توسعه ارتباطات

(متوسط - مفهومی - ۱۲۰۸)

پاسخ: گزینه ۴

پرسشی موارد:

- اخراج و کشتار مسلمانان میانمار نتیجه سیاست همانندسازی است.
- جدایی فرانسوی‌زبانان ایالت کبک از انگلیسی‌زبانان در کانادا نتیجه مدل تکثرگرا است.
- شکل‌گیری جنبش‌های سبک زندگی نتیجه جهانی شدن و توسعه ارتباطات است.

در مدل تکثرگرا، تفاوت‌های موجود میان گروه‌های قومی و زبانی، حفظ و حتی تشدید می‌شود. همانندسازی سیاستی بود که دولت‌ها برای از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و یکسان‌سازی آن‌ها در پیش گرفتند. نسل‌کشی، جابه‌جایی اجباری، کنترل جمعیت، جداسازی و فشارهای سخت اجتماعی از جمله روش‌های خشونت‌آمیز همانندسازی هستند.

گروه آموزشی ماز

۶۴- به ترتیب «درک اصل انقباض و انبساط فلزات در علوم طبیعی»، «تحریف نظرات علمی پذیرفته شده در مدینه فاضله»، «دولت مصر به رهبری جمال عبدالناصر» و «عامل اصلی هویت‌یابی افراد و جوامع غربی» با مفاهیم کدام گزینه مرتبط هستند؟

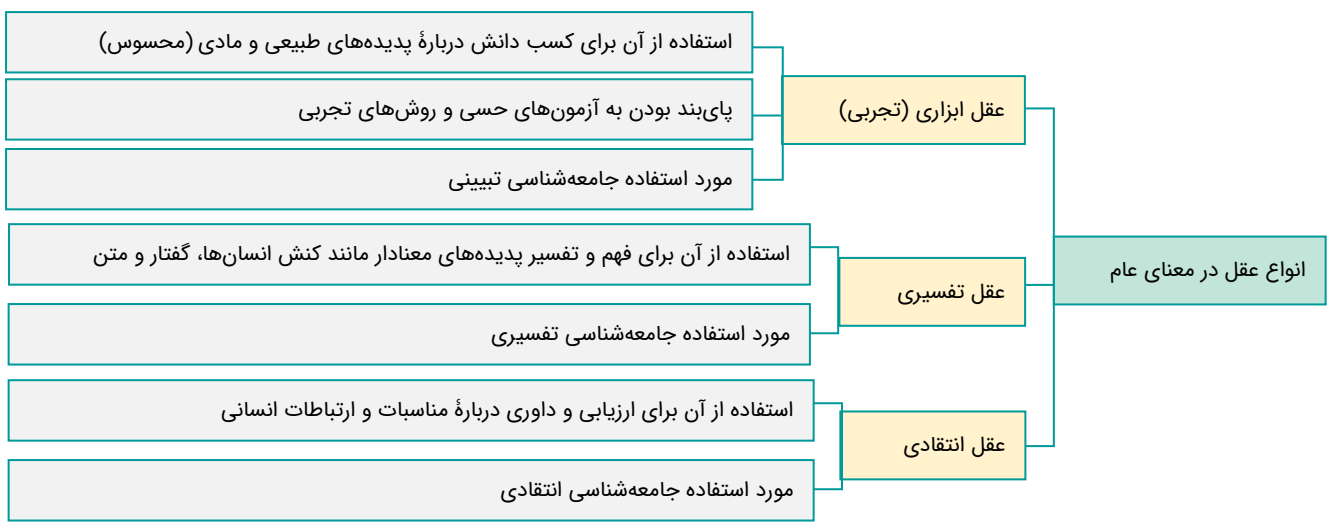
- (۱) عقل تفسیری - مدینه فاسقه - تضعیف موقعیت گروه‌های فلسطینی - استعمار
- (۲) عقل ابزاری - مدینه ضالّه - مظهر ناسیونالیسم عربی - سرمایه‌داری
- (۳) عقل تجربی - مدینه جاهله - به رسمیت شناختن اسرائیل - اقتصاد
- (۴) عقل انتقادی - مدینه تغلبیه - امضای قرارداد کمپ دیوید - سیاست

(آسان - ترکیبی - ۱۲۰۹)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

- اصل انقباض و انبساط فلزات در علوم طبیعی با کمک عقل تجربی (ابزاری) فهمیده می‌شود.
- در مدینه ضالّه از نظر فارابی، نظرات علمی پذیرفته شده در مدینه فاضله تحریف می‌گردند.
- دولت مصر به رهبری جمال عبدالناصر، مظهر ناسیونالیسم عربی بود.
- سرمایه‌داری، عامل اصلی هویت‌یابی افراد و جوامع غربی بود.

گروه آموزشی ماز

۶۵- به ترتیب هر عبارت مربوط به کدام اندیشمند است؟

- با توجه به واقعیت‌های اجتماعی ایران با استفاده از فقه، نظام مشروطه را تبیین کرد.
- با طرح مسئله اعتباریات؛ تعریف دقیقی از علوم اجتماعی ارائه کرده و از دو سطح عقل عملی و عقل نظری سخن می‌گوید.
- از آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر، با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد می‌کند.
- وی حکومت اقلیت را بر اساس فضیلت انسانی، جامعه ضروریه نامید.

- ۱) امام خمینی - ابوعلی مسکویه - هانتینگتون - ارسطو
- ۲) میرزای نائینی - علامه طباطبایی - هانتینگتون - فارابی
- ۳) امام خمینی - فارابی - فوکویاما - ابن خلدون
- ۴) میرزای نائینی - طه عبدالرحمن - فوکویاما - ابوریحان بیرونی

پاسخ: گزینه ۲ (آسان - ترکیبی - ۱۳۱۰)

بررسی موارد

- میرزای نائینی با توجه به واقعیت‌های اجتماعی ایران با استفاده از فقه، نظام مشروطه را تبیین کرد.
- علامه طباطبایی با طرح مسئله اعتباریات، تعریف دقیقی از علوم اجتماعی ارائه کرده و از دو سطح عقل عملی و عقل نظری سخن می‌گوید.
- هانتینگتون از آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد می‌کند.
- فارابی، حکومت اقلیت را براساس فضیلت انسانی، جامعه ضروریه نامید.

گروه آموزشی ماز

- ۶۶- به ترتیب «روش مطالعه فرایندهای ذهنی»، «مبنای شکل‌گیری نظریات در علم تجربی» و «سومین مرحله از شناخت پایه»، کدام است؟
- (۱) آثار قابل مشاهده آن‌ها - مشاهده - تفکر
  - (۲) کارکردهای مشاهده‌پذیر - نظریات غیرتجربی - حافظه
  - (۳) تعریف عملیاتی از آن‌ها - تجربه - حافظه
  - (۴) استفاده از ویژگی تکرارپذیری - مبانی غیرتجربی - تفکر

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۱)

- فرایندهای ذهنی اموری هستند که به شکل مستقیم قابل مشاهده نیستند؛ به همین دلیل آن‌ها را به واسطه آثار و کارکردهای قابل مشاهده آن‌ها مورد مطالعه تجربی قرار می‌دهیم.
- هر نظریه علمی که براساس مشاهده و تجربه شکل گرفته است، خود بر نظریات و مبانی غیرتجربی تکیه دارد.
- سومین مرحله از شناخت پایه، حافظه است.

گروه آموزشی ماز

- ۶۷- هر یک از عبارتهای زیر مربوط به کدام یک از اهداف علم روان‌شناسی است؟
- الف: دانشمندی سعی می‌کند با بررسی تأثیر اعتیاد بر عملکرد دانشجویان، این اثر را کاهش دهد.
- ب: پژوهشگری با تعریف کلمه درماندگی آموخته‌شده پژوهش خود را آغاز می‌کند.
- ج: محقق سعی دارد علت اشتیاق مردم به استفاده از ماشین‌های شخصی به جای وسایل نقلیه عمومی را بیابد.

- (۱) کنترل - توصیف - توصیف
- (۲) پیش‌بینی - تبیین - تبیین
- (۳) کنترل - توصیف - تبیین
- (۴) پیش‌بینی - تبیین - توصیف

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۱)

- «الف»: کاهش یا افزایش تأثیر یک پدیده بر پدیده دیگر، مربوط به هدف کنترل است.
- «ب»: تعریف کردن یک مفهوم، همان هدف توصیف است.
- «ج»: پیدا کردن علت وقوع یک پدیده، تبیین نام دارد.

اهداف علم روان‌شناسی:

- در روان‌شناسی محقق به دنبال رسیدن به چهار هدف است:
- (۱) توصیف: بیان روشن و تا حد ممکن دقیق از چیستی مفهوم و موضوعی است که محقق، قصد مطالعه آن را دارد.
  - (۲) تبیین: بیان چرایی اتفاق افتادن یک پدیده است. هر دانشمند، زمانی که یک پدیده را تبیین می‌کند در حال بیان علل اتفاق افتادن آن پدیده در جهان است.
  - (۳) پیش‌بینی: توانایی حدس زدن و احتمال رخ دادن یا ندادن یک پدیده است.
  - (۴) کنترل: تحت سلطه در آوردن و اداره یک پدیده است.

گروه آموزشی ماز

- ۶۸- مریم فرزند اول خانواده و مهناز فرزند چهارم است؛ علت خجالتی بودن مریم و اجتماعی‌تر بودن مهناز، احتمالاً کدام عامل است؟
- (۱) عوامل زیستی مانند ریش
  - (۲) عوامل فرازیستی مانند عوامل محیطی
  - (۳) عوامل محیطی مانند یادگیری
  - (۴) عوامل زیستی مانند ژنتیک

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - مفهومی - ۱۱۰۲)

- فرزند چهارم یک خانواده در محیطی پرجمعیت‌تر و اجتماعی‌تر رشد کرده است که این مسئله باعث اجتماعی‌تر شدن مهناز نسبت به مریم که تقریباً در محیطی خلوت رشد کرده، شده است؛ در گزینه‌های «۱» و «۴» به عوامل زیستی اشاره شده درحالی‌که هر دو نفر از یک خانواده و با ویژگی‌های وراثتی یکسان متولد شده‌اند. در گزینه «۲» نیز به عوامل فرازیستی اشاره شده که تأثیری بر خجالتی یا اجتماعی بودن ندارند؛ علاوه بر این، عوامل فرازیستی، همان نگرش‌های ما هستند و عبارت عوامل محیطی نیز در این عبارت نادرست است.

عوامل موثر بر رشد:

- روان‌شناسان رشد می‌گویند ویژگی‌های افراد و تغییراتی که در طول زندگی (از دوره جنینی تا دوره سالمندی) در افراد رخ می‌دهد تحت تأثیر دو عامل است:
- ❖ عوامل وراثتی: این عوامل ایجادکننده صفاتی هستند که از قبل در فرد نهفته است. برخی از بدو تولد در رفتار نوزاد ظاهر شده و برخی دیر بروز می‌کنند. نکته: در روان‌شناسی به رفتارهایی که وابسته به آمادگی زیستی است «ریش یا پختگی» می‌گویند.
  - ❖ عوامل محیطی: این عوامل که بیرون از فرد هستند، بر نحوه بروز تغییرات در جنبه‌ها و مراحل مختلف رشد تأثیر دارند. یادگیری از همین عوامل است که بر روی رشد تأثیر بسزایی دارد.

۶۹- هر یک از عبارات‌های زیر مربوط به کدام یک از جنبه‌های رشد است؟

- علی احساس می‌کند خانواده‌اش باید در تصمیم‌گیری‌ها، آزادی عمل بیشتری به او بدهند.
- مهتاب احساس می‌کند زیباترین چشم‌ها را در تمام دنیا دارد.
- پرینان خود را فردی متعهد، مهربان و مذهبی معرفی می‌کند.

- (۱) شناختی - شناختی - اجتماعی
 (۲) شناختی - اجتماعی - درک اخلاقی
 (۳) درک اخلاقی - شناختی - اجتماعی
 (۴) درک اخلاقی - اجتماعی - اجتماعی

پاسخ: گزینه ۱ (آسان - مفهومی - ۱۱۰۲)

بررسی موارد:

- تصمیم‌گیری از فرایندهای شناختی و مربوط به جنبه شناختی از رشد است.
- در نوجوانی و به دلیل تغییرات شناختی، فرد احساس منحصر به فرد بودن اغراق‌آمیزی دارد.
- شکل‌گیری هویت مربوط به جنبه اجتماعی از رشد است.

گروه آموزشی ماز

۷۰- در یک آزمایش به آزمایش‌شونده «الف» و «ب» چند صفحه از کتابی برای مطالعه داده شد. از آزمایش‌شونده «الف» خواسته شد مطلب را در ذهنش بخواند و از آزمایش‌شونده «ب» درخواست شد هنگام مطالعه آن را زیر لب به طوری که خودش آن را بشنود، زمزمه کند. در پایان آزمایش، سوال‌هایی درباره متن خوانده‌شده از هر دو نفر پرسیده شد. کدام یک نتیجه بهتری کسب کرده‌اند؟

- (۱) «الف»؛ زیرا تمام توجه او معطوف به خواندن و مرور مطالب در ذهنش بود.
 (۲) «ب»؛ زیرا هر چه گیرنده‌های بیشتری درگیر باشد، دریافت موضوع قوی‌تر می‌شود.
 (۳) «الف»؛ زیرا تنها حس بینایی او درگیر بوده و بهترین راه دریافت برای مطالعه همین است.
 (۴) «ب»؛ زیرا گیرنده شنوایی توجه بیشتری را نسبت به محرک‌های بصری به خود اختصاص می‌دهند.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۳)

پاسخ تشریحی:

اگر یک موضوع را بتوان با چند حس دریافت کرد، دریافت ما قوی‌تر می‌شود؛ مثلاً اگر مطلب شنیده شده را به صورت ترسیمی و نوشتاری تبدیل کنیم، یادگیری آن راحت‌تر خواهد بود.

گروه آموزشی ماز

۷۱- کدام یک از افراد زیر هنگام مطالعه جمله «غذای محبوب ایرانی، قرمه سبزی است.» راحت‌تر به اشتباه نگارشی آن پی می‌برد؟ چرا؟

- (۱) دانش آموز دوم دبستان - به دلیل رشد پردازش ادراکی در سنین کودکی
 (۲) استاد زبان فارسی - به دلیل تسلط بالا بر کلمات و پردازش مفهومی
 (۳) فارسی آموز انگلیسی زبان - زیرا این افراد به ظاهر کلمات توجه دارند.
 (۴) دبیر تاریخ - زیرا جزئیات در پردازش ادراکی اهمیت دارد.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۳)

پاسخ تشریحی:

افرادی که پردازش ادراکی دارند، راحت‌تر از دیگران قادر به تشخیص این خطا هستند؛ زیرا ذهن آن‌ها به طور طبیعی این خطا را اصلاح نمی‌کند و آن‌ها به ظاهر کلمات توجه دارند. در سوال، دانش‌آموز دوم دبستان و انگلیسی‌زبانی که در حال آموزش فارسی است؛ چون هنوز به تسلط کافی بر زبان فارسی نرسیده‌اند، نسبت به جملات پردازش ادراکی دارند؛ درحالی‌که استاد زبان فارسی و دبیر تاریخ تسلط خوب یا کافی بر زبان فارسی داشته و بیشتر از ظاهر کلمات به معانی آن‌ها توجه دارند.

گروه آموزشی ماز

۷۲- در هر یک از مثال‌های زیر کدام عامل، عملکرد حافظه را تحت تأثیر قرار داده است؟

- به دلیل تعطیلات مربوط به آلودگی هوا، معلمان مجبور هستند در هر کلاس مطالب بیشتری را به دانش‌آموزان آموزش دهند.
- پس از خرید و خروج از مغازه سیما گفت: «مغازه‌دار چه پیراهن زیبایی پوشیده بود.» شیما گفت: «واقعاً؟ دقت نکردم.»
- علی هر چند هفته یکبار فراموش می‌کند کتاب درس روان‌شناسی را همراه خود به مدرسه بیاورد. او اعتقاد دارد مطالب این درس مفید نیستند.

- (۱) تداخل اطلاعات - عدم رمزگردانی - عوامل عاطفی
 (۲) مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی - عدم رمزگردانی - عوامل عاطفی
 (۳) مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی - مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی - عدم بازیابی
 (۴) تداخل اطلاعات - مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی - عدم بازیابی

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۴)

بررسی موارد:

- تدریس حجم زیادی از مطالب، باعث تداخل اطلاعات می شود.
- عبارت «دقت نکردم»، به این مسئله اشاره دارد که شیما اصلاً اطلاعات مربوط به پیراهن فروشنده را رمزگردانی نکرده است.
- مفید نبودن مطالب در نظر علی، عامل عاطفی است که بر حافظه او تأثیر منفی گذاشته است.

گروه آموزشی ماز

۷۳- با توجه به یافته‌های علم روان شناسی، پاسخ گویی به کدام یک از سوال‌های زیر ساده تر خواهد بود؟

- (۱) نام درختی که با حرف «م» آغاز می شود؟
- (۲) میوه‌ای زرد و بسیار لذیذ؟
- (۳) اسمی مردانه به معنای آسمان؟
- (۴) نوعی پوشاک زمستانه؟

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - مفهومی - ۱۱۰۴)

پاسخ تشریحی:

در سایر گزینه‌ها نشانه‌های ارائه شده از نوع بیرونی هستند مانند «حرف م»، «زرد و لذیذ» و «زمستانه» ولی در گزینه «۳» به معنای اسم که یک نشانه درونی یا معنایی است، اشاره شده است.

هر چه نشانه‌های درونی یا معنایی پیرامون یک موضوع بیشتر باشد، بازیابی آن ساده تر است.

گروه آموزشی ماز

۷۴- در کدام گزینه نوع مسئله‌های مطرح شده، یکسان است؟

- (۱) تعریف آزادی از نظر مردم یک جامعه - علت شیوع بیماری کرونا
- (۲) دلیل کار نکردن دستگاه تلفن همراه - علت اشتیاق مردم به خرید کالای گران
- (۳) تعریف عدد پی در ریاضیات - علت تفاوت سلیقه میان دو خواهر
- (۴) پیروزی در بازی بسکتبال - علت خراب شدن میوه‌ها

پاسخ: گزینه ۴ (مفهومی - دشوار - ۱۱۰۵)

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ خوب تعریف نشده - خوب تعریف شده
- ۲ خوب تعریف شده - خوب تعریف نشده
- ۳ خوب تعریف شده - خوب تعریف نشده
- ۴ خوب تعریف شده - خوب تعریف شده

مسئله خوب تعریف شده و مسئله خوب تعریف نشده:

مسئله خوب تعریف شده: اگرچه اینگونه مسائل قدری پیچیده هستند؛ مانند بازی شطرنج؛ اما موقعیت اولیه و اقدامات احتمالی آن مشخص است و قوانین کاملاً استاندارد نیز وجود دارد. افراد در صورتی که مراحل را به درستی طی کنند، به نتیجه خواهند رسید.

مسئله خوب تعریف نشده: در مورد این مسائل ابهامات زیادی وجود دارد؛ به گونه‌ای که اقدامات استاندارد و مشخصی نداریم و نمی‌دانیم که آیا این اقدامات ما را به هدف مورد نظر می‌رساند یا خیر؛ از آنجایی که این مسائل علل متعددی دارند، به راحتی قابل تعریف نیستند.

گروه آموزشی ماز

۷۵- کدام یک از افراد زیر از «انتقال» در حل مسئله خود استفاده کرده‌اند؟

- (۱) سحر در جلسه کنکور سوال‌های شک‌دار را رها می‌کند تا در انتهای جلسه به آن‌ها مراجعه کند.
- (۲) فهمیه برای کنار هم نگه داشتن دسته‌ای کاغذ، از گیره لباس استفاده می‌کند.
- (۳) فاطمه برای حفظ کردن ۱۰۰ کلمه انگلیسی، روزانه ۱۰ کلمه می‌خواند.
- (۴) سپیده برای درک نظریه داروین تلاش می‌کند پدیده‌های طبیعی را از دیدگاه او ببیند.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۵)

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ رها کردن سوال‌های به معنای گذر زمان است که استفاده از عامل نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی خاص یا اثر نهفتگی است.
- ۲ استفاده معمول از گیره لباس مربوط به نگه داشتن لباس‌های خیس است و فهمیه از این تجربه برای نگه داشتن کاغذها استفاده کرده است: تجربه گذشته یا انتقال

- ۳) فاطمه از روش خرد کردن استفاده کرده است که عامل موثر در حل مسئله نیست بلکه یکی از روش‌های اکتشافی حل مسئله است.
- ۴) تغییر دیدگاه شخصی و نگاه کردن به مسئله از زاویه دیگر مربوط به عامل نوع نگاه به مسئله است.

عوامل موثر بر حل مسئله:

- ۱) تجربه گذشته: تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله را «انتقال» می‌گویند؛ مانند دوچرخه‌سواری که سریعتر از افراد عادی موتور سواری را می‌آموزد اما گاهی تجربیات گذشته اثر منفی بر توانایی حل مسئله ما دارند و یکی از مهمترین دلایل عدم موفقیت برخی از افراد در حل مسئله، پیروی صرف از تجربیات گذشته است. البته این تجربیات در صورت بازبینی بسیار مفید خواهند بود.
- ۲) نوع نگاه به مسئله: داشتن یک نگاه خاص به مسئله باعث می‌شود. فقط راه‌حلهایی که مرتبط با همان دیدگاه به ذهن فرد خطور کند اما تغییر نوع نگاه و بازنمایی مسئله باعث می‌شود، فرد از زوایای دیگری به مسئله نگاه کند. نوع نگاه دانشمندان به مسئله با افراد عادی متفاوت است و به همین دلیل آنان قادر به انجام اختراعات زیادی بودند.
- ۳) نادیده گرفتن مسئله برای مدت زمانی خاص: وقتی سماجت برای حل مسئله از بین برود، عواملی که مانع حل مسئله بودند نیز ناپدید می‌شوند و با نبود این عوامل، مسئله حل خواهد شد. به اثر نادیده گرفتن مسئله برای مدت زمانی خاص «اثر نهفتگی» می‌گویند.

گروه آموزشی ماز

۷۶- هر یک از عبارتهای زیر مربوط به کدام یک از سبک‌های تصمیم‌گیری است؟

«خود به خود درست شدن کارها - از دست رفتن زمان - تبعیت کورکورانه - هیجانات زودگذر»

- ۱) اجتنابی - اجتنابی - وابسته - احساسی
 ۲) اجتنابی - وابسته - تکانشی - وابسته
 ۳) احساسی - اجتنابی - تکانشی - احساسی
 ۴) احساسی - وابسته - احساسی - احساسی

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۶)

بررسی موارد:

- مورد اول و دوم: افرادی که دارای سبک تصمیم‌گیری اجتنابی هستند، بر این باورند که همه چیز خود به خود درست می‌شود؛ در نتیجه زمان را از دست می‌دهند و مشکل آن‌ها بیشتر می‌شود.
- مورد سوم: افراد در سبک تصمیم‌گیری وابسته به جای فکر کردن از دیگران تبعیت کورکورانه می‌کنند.
- مورد چهارم: سبک تصمیم‌گیری احساسی بر مبنای احساسات زودگذر شکل می‌گیرد اما افراد برای زندگی سالم نیازمند روش‌های پایدار و ماندنی هستند.

در سبک تصمیم‌گیری تکانشی فرد به صورت ناگهانی و باعجله و بدون محاسبه تصمیم می‌گیرد. اگرچه در اکثر سوال‌ها مربوط به سبک تصمیم‌گیری تکانشی به احساسات منفی نظیر خشم اشاره می‌شود اما آنچه این سبک را از سبک تصمیم‌گیری احساسی متمایز می‌کند، عنصر احساس نیست بلکه رفتارهای تکانشی، بدون فکر و سریع است.

گروه آموزشی ماز

۷۷- کدام گزینه در ارتباط با متن زیر صحیح است؟

«آقای شعبانی می‌خواهد برای سفر کیش یک هتل را انتخاب کند او از بین سایت‌های مختلف رزرو هتل، سایت «الف» را انتخاب می‌کند و در آن سایت مقصد خود را مشخص می‌کند از بین ۳۰ هتلی که به او پیشنهاد شده است، آن‌هایی را که ۲ و ۳ ستاره هستند، حذف می‌کند و به این ترتیب حالا باید از بین ۶ هتل یکی را انتخاب کند.»

- ۱) آقای شعبانی از روش کم کردن فاصله میان موقعیت فعلی و موقعیت مطلوب استفاده کرده است.
 ۲) تعارضی که آقای شعبانی با آن مواجه شده است، تعارض گرایش - گرایش است.
 ۳) آقای شعبانی به ناهماهنگی بعد از تصمیم‌گیری دچار شده است.
 ۴) در تصمیم‌گیری آقای شعبانی که تصمیمی پیچیده است از روش میانبر استفاده شده است.

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۶)

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) آقای شعبانی در حال تصمیم‌گیری است؛ درحالی‌که کاهش تفاوت میان وضعیت فعلی و وضعیت مطلوب از روش‌های حل مسئله است.
- ۲) تعارض زمانی اتفاق می‌افتد که فرد قادر به تصمیم‌گیری نباشد، اما در عبارت صورت سوال به این عدم توانایی اشاره‌ای نشده است.
- ۳) ناهماهنگی بعد از تصمیم زمانی رخ می‌دهد که فرد باید بین دو گزینه مطلوب یکی را برگزیند که در اینجا به آن اشاره‌ای نشده است.
- ۴) از آنجا که تصمیم آقای شعبانی دارای گزینه‌های متعدد است، پس تصمیم او پیچیده است. همچنین حذف کردن گزینه‌هایی که مطلوب نیست، استفاده از روش میانبر است.

گروه آموزشی ماز

- ۷۸- کدام یک از گزینه‌های زیر به درستی یا نادرستی عبارتهای زیر در ارتباط با باورها و نظام ارزشی فرد اشاره دارد؟
- نظام باورهای هر فرد و جامعه موتور محرکه قوی جهت دستیابی به هدفهای فردی و جمعی است.
  - باورهای غلط باعث شکل‌گیری احساس ناتوانی و ناامیدی و همچنین عدم حمایت اجتماعی می‌شود.
  - باور، اعتقاد راسخ و واقعی به بودن یا نبودن چیزی یا انجام‌ناپذیر یا انجام‌ناپذیر بودن کار است.
  - باورها و نظام ارزشی فرد از جمله نگرش‌هایی است که تأثیر مثبت و منفی بر رفتار انسان دارد.

(۱) درست - نادرست - نادرست - درست
(۲) درست - نادرست - درست - درست
(۳) نادرست - درست - نادرست - نادرست
(۴) نادرست - درست - درست - نادرست

پاسخ: گزینه ۲ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۷)

اگر باورهای غلط شکل بگیرد، حتی اگر توانایی انجام کاری را داشته باشیم، باز نمی‌توانیم با موفقیت آن کار را انجام دهیم. عوامل فردی همچون احساس ناتوانی، ناامیدی، بی‌ارزشی و عوامل بیرونی همچون تحقیر دیگران و عدم حمایت اجتماعی باعث شکل‌گیری باورهای غلط می‌شود.

عوامل نگرشی که به رفتار انسان شکل می‌دهند، دو صورت مثبت و منفی دارند. ناهماهنگی شناختی و درماندگی آموخته‌شده فقط تأثیر منفی دارند درحالی‌که اراده و هدفمندی فقط تأثیر مثبت دارند. در این میان اسناد و باورها و نظام ارزشی فرد و ادراک کارایی و کنترل هم می‌توانند تأثیر مثبت داشته باشند و هم منفی.

گروه آموزشی ماز

- ۷۹- نوع ادراک در کدام مورد نادرست ذکر شده است؟

- ۱) کیانا که احساس کرد دانش کافی درباره مسائل سیاسی ندارد، از شرکت در بحث خودداری کرد: ادراک کارایی
- ۲) هنگامی که گوشه دستمال کنار گاز آتش گرفت، مادر به کودکش گفت: نگران نباش خاموش می‌کنم: ادراک کنترل
- ۳) سجاد که کارآموز وکالت است و با نمرات پایین در آزمون پذیرفته شده، در مورد یک پرونده مهم قتل راهکار حقوقی ارائه می‌کند: ادراک کنترل
- ۴) مهدیه احساس می‌کند هنگامی که مادر موهایش را شانه می‌کند درد بیشتری را نسبت به زمانی که خودش این کار را انجام می‌دهد، تحمل می‌کند: ادراک کنترل

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۷)

- ۱) داشتن یا نداشتن دانش کافی مربوط به ادراک کارایی است.
- ۲) مادر احساس می‌کند اوضاع را تحت کنترل دارد: ادراک کنترل
- ۳) فرد کارآموزی که با نمرات پایین پذیرفته شده، دانش و آگاهی کمی برای پرونده قتل دارد: ادراک کارایی
- ۴) کنترل داشتن بر شانه باعث احساس درد کمتر می‌شود: ادراک کنترل

ادراک کنترل و ادراک کارایی:

- ادراک کنترل: ادراک کنترل به این معناست که شخص باند بر کاری که انجام می‌دهد، احاطه کامل دارد؛ یعنی می‌تواند ادامه یا توقف آن یا پیامدهای آن را کنترل کند؛ مانند کودکی که خاری در دستش فرو رفته و ترجیح می‌دهد خودش آن را خارج کند تا مادرش؛ چون در این حالت بر کاری که انجام می‌شود کنترل دارد.
- ادراک کارایی: در جایی است که فرد اطلاعات و تجربه کافی برای انجام عمل را دارد و می‌داند در صورتی که دست به انجام عمل بزند، درصد موفقیت او از شکست بیشتر خواهد بود؛ مانند پزشکی که بعد از بررسی دقیق پرونده بیمار و داشتن تجربه کافی تصمیم به عمل جراحی او می‌گیرد.

زمانی که در صورت سوال به کنترل کردن یک موضوع اشاره شد، ادراک کنترل مورد سوال است و اگر صحبت از تجربه، دانش و مهارت بود، پاسخ ادراک کارایی است.

گروه آموزشی ماز

- ۸۰- پاسخ پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- نوعی مقابله سازگارانه کوتاه‌مدت
- نوع تأثیر خواندن دعای مطالعه بر سبک زندگی فرد
- نوعی از علامت رفتاری فشار روانی
- (۱) شمردن اعداد - مستقیم - تکان دادن پاها
- (۲) خواندن یک بیت شعر - غیرمستقیم - جویدن پوست لب
- (۳) به خاطر آوردن رویداد خوشایند - مستقیم - نداشتن تمرکز
- (۴) نوشتن خاطرات - غیرمستقیم - فرار

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۸)

- نوعی مقابله سازگارانه کوتاه‌مدت: جز قسمت اول گزینه «۴» سایر موارد مربوط به مقابله سازگارانه کوتاه‌مدت هستند.

- نوع تاثیر خواندن دعای مطالعه بر سبک زندگی فرد: خواندن دعا تأثیر مستقیم مذهب بر سبک زندگی افراد است.
- فرار، کندن پوست لب و تکان دادن پاها مربوط به علائم رفتاری فشار روانی است.

 علائم رفتاری فشار روانی به انجام یک عمل و فعل در افراد اشاره دارند؛ مانند راه رفتن سریع و به صورت رفت و برگشت.

گروه آموزشی ماز

عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۸۱ - ۸۸)

۸۱- ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾: ای مردم...

- ۱) پروردگار خود را که شما و آنانی را که قبل از شما بوده‌اند آفریده است، باید عبادت کنید تا پرهیزگار شوید!
- ۲) پروردگار خویش را که شما و کسانی را که پیش از شما بوده‌اند آفریده است، پرستش کنید، امید است تقوا پیشه کنید!
- ۳) پروردگارتان کسی است که شما و آنانی را که پیش از شما بوده‌اند خلق کرده، پس او را بپرستید، شاید پرواپیشه شوید!
- ۴) پروردگارتان کسی است که شما و کسانی را که قبل از شما بوده‌اند خلق کرده، پس او را بپرستید، باشد که پرهیزگار شوید!

پاسخ: گزینه ۲ (آسان - خط به خط - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

اعبُدوا: پرستش کنید، بپرستید ← رد سایر گزینه‌ها

أولاً: فعل امر مخاطب صيغة «أنتم» است که در گزینه «۱» به اشتباه همراه «باید» ترجمه شده است؛
ثانياً: «او را» نیز در گزینه‌های «۳» و «۴» اضافی است و معادلی در عبارت عربی ندارد.

ربکم الذي: پروردگارتان را که، پروردگار خویش (خود) را که ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

«الذي» در این آیه یعنی «که» و به معنی «کسی است که» نیست.

لعلکم تتقون: شاید تقوا پیشه کنید ← رد گزینه‌های ۱ و ۴

«لعل» به معنی «شاید، امید است» می‌باشد و «تا» و «باشد که» ترجمه درستی برای آن نیستند.

گروه آموزشی ماز

۸۲- «كان لهذه المدينة في الماضي زيادة على مائة وخمسة وثمانين رباطاً، في كثير منها كان الزكب يتزلون و يجدون فيها علف دوابهم و طعام أنفسهم!»: در گذشته...

- ۱) این شهر بالغ بر صد و هشتاد و پنج کاروانسرا داشت که در بیشتر آن‌ها سواران فرود می‌آمدند و برای تهیه علف و غذای خود و چارپایانشان اقدام می‌کردند!
- ۲) در این شهر بیش از صد و پنجاه و هشت کاروانسرا وجود داشت که در بسیاری از آن‌ها مسافران منزل می‌کردند و علف چارپایان و غذای خود را از آنجا فراهم می‌ساختند!
- ۳) این شهر بیش از صد و هشتاد و پنج کاروانسرا داشت که در بسیاری از آن‌ها کاروان‌ها فرود می‌آمدند و علف چارپایان و غذای خودشان را در آنجا می‌یافتند!
- ۴) در این شهر بالغ بر صد و پنجاه و هشت کاروانسرا وجود داشت که کاروانی‌ها در بیشتر آن‌ها منزل می‌کردند و برای چارپایان علف و برای خود غذا تهیه می‌کردند!

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

كان: داشت ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

«كان + ل» معنی «مالکیت (داشتن)» را دارد و به معنی «وجود داشتن» نیست. «كان + هناك» در ابتدای جمله معنی «وجود داشت» را دارد.

مائة و خمسة و ثمانين: صد و هشتاد و پنج ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

در اعداد معطوف در عربی برخلاف فارسی، ابتدا «یکان» و سپس «دهگان» می‌آید.

کثیر منها: بسیاری از آن‌ها ← رد گزینه‌های ۱ و ۴

«کثیر من» به معنی «بسیاری از» است. «اکثر» یعنی «بیشتر»

الزكب: سواران، اسب‌سواران، کاروانیان، کاروانی‌ها ← رد گزینه ۲

«مسافران» ترجمه دقیقی برای «زکب» نیست.

كان... يجدون: می‌یافتند ← رد سایر گزینه‌ها

«يجدون» تنها در گزینه «۳» درست ترجمه شده است. «اقدام می‌کردند» در گزینه ۱ و «تهیه می‌کردند» در گزینه‌های ۲ و ۴ ترجمه درستی برای آن نیستند.

فيها: در آنجا ← رد سایر گزینه‌ها

أولاً: در گزینه‌های ۱ و ۴ ترجمه نشده است.

ثانياً: «فيها» یعنی «در آنجا» که در ۲ به اشتباه به صورت «از آنجا» ترجمه شده است.

علف دوابهم و طعام أنفسهم: علف چارپایان و غذای خودشان ← رد گزینه‌های ۱ و ۴

ترکیب اضافی است که در گزینه‌های ۱ و ۴ جابه‌جا ترجمه است.

گروه آموزشی ماز

۸۳- «قد أستخدمت في إنتاج العطور موادَّ كيميائيَّةً وحمضيَّةً كثيرة إن نستخدم منها استفادةً كثيرة تعرّضنا للإصابة بأمراض مختلفة في الجهاز التنفسي!»: «قد أستخدمت في إنتاج العطور موادَّ كيميائيَّةً وحمضيَّةً كثيرة إن نستخدم منها استفادةً كثيرة تعرّضنا للإصابة بأمراض مختلفة في الجهاز التنفسي!»:

- ۱) موادَّ شیمیایی و اسیدی بسیاری در تولید عطرها به کار گرفته شده؛ چنانچه زیاد از آن‌ها استفاده نماییم، ما را در معرض ابتلا به بیماری‌های مختلفی در دستگاه تنفسی قرار می‌دهد!
- ۲) در تولید عطرها موادَّ شیمیایی و اسیدی بسیاری را به کار گرفته‌اند و اگر از آن‌ها بسیار استفاده کنیم، در معرض ابتلا به بیماری‌های متنوعی در دستگاه تنفسی قرار می‌گیریم!
- ۳) موادَّ شیمیایی و صنعتی زیادی در تولید عطرها به کار گرفته شده است و چنانچه از آن‌ها زیاد استفاده شود، دچار بیماری‌های مختلفی در دستگاه تنفسی خود می‌شویم!
- ۴) در تولید عطرها موادَّ شیمیایی و صنعتی زیادی را به کار برده‌اند؛ اگر از آن‌ها استفاده زیادی کنیم، ما را در معرض مبتلا شدن به بیماری‌های مختلف در دستگاه تنفسی قرار می‌دهد!

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - ترکیبی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

قد أستخدمت: به کار گرفته شده [است] ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

فعل ماضی «أستخدمت» از آن جایی که با ضمه «ُ» شروع شده و عین‌الفعل آن نیز کسره «ِ» دارد، مجهول است.

موادَّ کیمیائیَّة و حمضيَّة كثيرة: موادَّ شیمیایی و اسیدی زیادی (بسیاری) ← رد سایر گزینه‌ها

أولاً: «حمضيَّة» به معنی «اسیدی» است که در گزینه‌های ۳ و ۴ به اشتباه به صورت «صنعتی» ترجمه شده است،

ثانیاً: «موادَّ» نقش «نائب فاعل» را برای فعل مجهول «أستخدمت» دارد که در گزینه‌های ۲ و ۴ به اشتباه به صورت «مفعول» ترجمه شده است.

این: اگر، چنانچه ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

در گزینه‌های ۲ و ۳ به اشتباه حرف «و» آمده است.

نستخدم: استفاده کنیم، استفاده نماییم ← رد گزینه ۳

فعل مضارع معلوم صيغة «نَحْنُ» است که به اشتباه به صورت مجهول صيغة «هو» ترجمه شده است.

استفاده كثيرة: زیاد، بسیار ← رد گزینه ۴

«استفاده» مفعول مطلق است و چون دارای صفت (کثیره) است، لذا باید تنها صفت آن، یعنی «کثیره» ترجمه شود که در گزینه ۴ خود مفعول مطلق نیز ترجمه شده است.

تعرّضنا: ما را در معرض... قرار می‌دهد ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

أولاً: در گزینه ۳ ترجمه نشده است،

ثانیاً: «تعرّض» مضارع صيغة «هي» و «نا» مفعول آن است که در گزینه ۲ به اشتباه به صورت صيغة «نَحْنُ» ترجمه شده است.

أمراض مختلفة: بیماری‌های مختلفی، بیماری‌های متنوعی ← رد گزینه ۴

ترکیب وصفی نکره است که در گزینه ۴ به اشتباه به صورت معرفه ترجمه شده است.

الجهاز التنفسي: دستگاه تنفسی ← رد گزینه ۳

بدون ضمیر است.

گروه آموزشی ماز

۸۴- «إن تَشاهدوا طيرانَ أصغر طائرَ على الأرض وكذلك أيضاً تسمعوا إحداثَ الطنين بجناحيه فهذان سَيُثيران تعجبكم!»: چنانچه...

- ۱) پرواز دو پرنده کوچک را روی زمین ببینید، و همچنین پدیدآوردن صدایی با دو بالش را هم بشنوید، پس این دو تعجب شما را بر می‌انگیزند!
- ۲) پرواز کوچک‌ترین پرنده بر روی زمین را ببینید، و همچنین پدیدآوردن صدا با بال‌هایش را نیز بشنوید، پس این‌ها شگفتی‌تان را برانگیخته خواهند کرد!
- ۳) پرواز کوچک‌ترین پرنده بر روی زمین را مشاهده کنید، و همین‌طور ایجاد شدن صدا با دو بالش را هم بشنوید، پس شما از این دو تعجب خواهید کرد!
- ۴) پرواز دو پرنده کوچک‌تر بر زمین را مشاهده کنید، و همین‌طور ایجاد شدن صدا با بالش را نیز بشنوید، تعجب‌تان از این دو برانگیخته خواهد شد!

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

طيران أصغر طائر: پرواز کوچک‌ترین پرنده ← رد گزینه‌های ۱ و ۴

«طيران» اسمی مفرد به معنی «پرواز، پروازکردن» است و مثنی نیست، لذا «دو پرنده» اضافی است. «أصغر (کوچک‌ترین)» نیز اسم تفضیل است و «أصغر طائر» نیز ترکیب اضافی است.

إحداث: ایجادکردن، پدید آوردن ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

«إحداث» به معنی «ایجادشدن، پدید آمدن» نیست!

الطنين: صدا ← رد گزینه ۱

«الطَّيْنِ» معرفة است و نکره نیست.

جناحیه: دو بالش، بال هایش ← رد گزینه ۴

«جَنَاحِيه» در اصل «جَنَاحِيْن + هـ (اسم مثنی)» بوده که «ن» آن حذف شده است.

فهدان: پس این دو، پس این‌ها ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

«از» اضافی است.

سئیران تعجبکم: شگفتی تان (تعجبتان) را برانگیخته خواهند کرد ← رد سایر گزینه‌ها

«سئیران» فعل متعدی و معادل «مستقبل» است و «تعجب» نیز مفعول آن و اسم است.

گروه آموزشی ماز

۸۵- «سألني صديقي عن هذه الدموع المنهمرة، قلت لها: إن الدهر كأنه القيامة بسبب هجر حبيبي!»:

۱) دوستم درباره این اشک‌های ریزان از من سؤال کرد، به او گفتم: بی‌گمان روزگار به دلیل هجران دوستم مانند قیامت است!

۲) از دوستم درباره این اشک‌های ریزان سؤال کردم، به من گفت: همانا روزگار به سبب دوری دوستم همچون قیامت است!

۳) دوستم درباره این اشک‌های فراوان از من پرسید، به وی گفتم: بی‌گمان دنیا به دلیل دوری دوستم مانند قیامت شده است!

۴) از دوستم درباره این اشک‌های ریزان پرسیدم، به من گفت: همانا دنیا به سبب هجران دوستم همچون قیامت گشته است!

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - ترکیبی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

سألني صديقي: دوستم از من پرسید، دوستم از من سؤال کرد ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

«سألْتُ» فعل ماضی صیغۀ «هي»، ضمیر «ي» مفعول و «صديقت» فاعل آن است. «سألْتُ صديقتي» یعنی «از دوستم پرسیدم (سؤال کردم)».

فعل‌هایی که دارای «ن» و وقایه هستند، ضمیر «ي» در آن‌ها نقش «مفعول» را دارد و باید به صورت «من را، مرا، از من، به من» ترجمه شود.

مثال: سألني: از من پرسید، شاهدني: مرا دید، يُساعدني: به من کمک می‌کند

المنهمرة: ریزان ← رد گزینه ۳

واژه «منهمر، منهمرة» به معنی «ریزان» است و معنی «بسیار، زیاد» را ندارد.

قلت لها: به او گفتم ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

«به من گفت» در گزینه‌های ۲ و ۴ نادرست است. «قال لي» یا «قالت لي» به این معنی هستند.

الدهر: روزگار، زمانه ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

«دهر» معنی «دنیا» نمی‌دهد و به معنی «روزگار، زمانه» است.

كأنه القيامة: مانند قیامت است، گویی (انگار) قیامت است ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

«شده است» و «گشته است» اضافی و نادرست هستند.

گروه آموزشی ماز

۸۶- عين الصحيح:

۱) لا تكثرُوا في أكل الطعام أبداً حتى تضمنوا سلامتكم الجسمية والزوجية: هرگز در خوردن غذا زیاده‌روی نکنید تا سلامت جسمی و روحی شما تضمین شود!

۲) هذا الفریق بعد تعادلین و خساره واحدة صبیح امتیازین آخرین و لم یقدر أن یذهب إلى الثهائی: این تیم بعد از دو تساوی و یک باخت دو امتیاز دیگر از دست داد و به فینال نرفت!

۳) قد تعدی بعضُ الفلاحین علی نظام الطبیعة تعدیاً للانتفاع اکثر منها: بی‌گمان برخی از کشاورزان گاهی به سیستم طبیعت برای سود بردن بیشتر از آن دست درازی می‌کنند!

۴) الوحدة الإسلامية لن تکتسب إلا بالتعایش السلمی و عدم التدخل فی شؤون الدول الأخری: وحدت اسلامی تنها با همزیستی مسالمت‌آمیز و عدم مداخله در امور کشورهای دیگر حاصل خواهد شد!

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - ترکیبی - ترجمه)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) أولاً؛ «حتى تضمنوا» فعل متعدی صیغۀ «أنتم» است که به اشتباه به صورت لازم و صیغۀ «هي» ترجمه شده است،

ثانياً؛ «سلامت» از روی فتحه آخر آن واضح است که «مفعول» است که به اشتباه به صورت «فاعل» ترجمه شده است.

ترجمه صحیح: «... تا سلامتی جسمی و روحی خود را تضمین کنید.»

۲) أولاً؛ «لم یقدر (نتوانست)» ترجمه نشده است،

ثانياً؛ «أن یذهب» که معادل «مضارع التزامی» و به معنی «برود» است، به اشتباه به صورت «ماضی ساده منفی» ترجمه شده است.

۳

أولاً؛ «قد تَعَدَى» فعل ماضی و معادل «ماضی نقلی» است و مضارع نیست، ثانياً؛ «تعدياً» مفعول مطلق تأکیدی است و لفظ «بی‌گمان» باید قبل از فعل بیاید که به اشتباه در اول جمله آمده است. ترجمه: «برخی از کشاورزان به سیستم طبیعت برای سود بردن بیشتر از آن واقعاً دست درازی کرده‌اند.»

گروه آموزشی ماز

۸۷- عین الصّحیح:

- ۱) يتقدّم شعبٌ لا يقبلُ أيّ ضغطٍ من جانب العملاء و يقومُ بتعريف ثقافة بلده بتصدير صناعاته البديوية: ملتى پیشرفت می‌کند که هیچ تهدیدی را از سوی دشمنان قبول نمی‌کند و با صادر نمودن صنایع دستی خود به معرفی فرهنگ کشورش می‌پردازد!
- ۲) ترجم مدرّسنا هذه الجملة العربية لنا و طلب منا أن نضع الكلمات الملوّنة في مكانها المناسب: معلّمان این جمله عربی را برایمان ترجمه کرد و از ما خواست که واژگان رنگی را در جای مناسبشان قرار دهیم!
- ۳) بنتٌ أخی الکبيرة تدرّسُ في جامعةٍ بمدینة شیراز الجميلة في فرع الکیمياء: دختر برادر بزرگم در یک دانشگاه در شهر زیبای شیراز در رشته شیمی تدریس می‌کند!
- ۴) تسلّم عینکٌ یا أخی، إن أمکنَ لك فصّاح هذا السّریز أيضاً لأنّه قد انکسر: چشمت بی‌بلا ای برادر من، اگر برایت امکان دارد این تخت را نیز تعمیر کن، چرا که آن شکسته شده است!

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - ترکیبی - ترجمه)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) أولاً؛ «ضَغَطٌ» یعنی «فشار» که به اشتباه به صورت «تهدید» ترجمه شده است، ثانياً؛ «العملاء» نیز یعنی «مزدوران» که به اشتباه به صورت «دشمنان» ترجمه شده است. «أعداء» یعنی «دشمنان».
- ۲) «الجُمْل» جمع مکسر «الجُمْلَة» و به معنی «جمله‌ها، جملات» است که به اشتباه به صورت مفرد ترجمه شده است.
- ۳) أولاً؛ «الکبيرة» از روی مؤنث بودن آن می‌توان فهمید که صفت «بنت (دختر)» است که به اشتباه به صورت صفت برای «أخ» ترجمه شده است، ثانياً؛ «تدرّسُ» یعنی «درس می‌خواند» که به اشتباه به صورت «تدریس می‌کند» ترجمه شده است. ترجمه صحیح: «دختر بزرگ برادرم ... درس می‌خواند.» [«بنت أخی الکبیر» یعنی «دختر برادر بزرگم»]

فعل‌های «دَرَسَ | يَدْرُسُ (ثلاثی مجرد): درس خواند، درس می‌خواند» و «دَرَسَ | يُدْرَسُ (باب تفعیل): درس داد (تدریس کرد)، درس می‌دهد (تدریس می‌کند)» را با هم اشتباه نگیرید.

گروه آموزشی ماز

۸۸- «این دختر با تنها عضو متحرک از بین دست‌ها و پاهایش، آن تصویر زیبا را کشیده بود!»:

- ۱) قد رسمت هذه البنتُ ذلك الصّور الجميلة بالعضو الوحيد المتحرّك من بين يديها و رجليها!
- ۲) كانت هذه البنتُ رسمت تلك الصّورة الجميلة بالعضو الوحيد المتحرّك من بين أطرافها الأربعة!
- ۳) هذه البنتُ قد رسمت تلك الصّورة الجميلة بالعضو الذي يكون متحرّكاً من بين الأطراف الأربعة لها!
- ۴) هذه البنتُ كانت قد رسمت ذلك الصّور الجميلة بالعضو المتحرّك من بين أيديها و أرجلها الأربعة!

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - تعریب)

بررسی سایر گزینه‌ها:

کشیده بود: كانت رسمت، كانت قد رسمت ← رد گزینه‌های ۱ و ۳

«کشیده بود» ماضی بعید است و معادل عربی آن باید به صورت «كان + ماضی» یا «كان + قَدْ + ماضی» بیاید.

آن تصویر: تلك الصّورة ← رد گزینه‌های ۱ و ۴

أولاً؛ «تصویر» مفرد است، در حالی که «الصّور» جمع مکسر و به معنی «تصاویر، عکس‌ها» است، ثانياً؛ «الصّور» جمع غیر انسان است و باید اسم اشاره مفرد مؤنث، یعنی «تلك» برای آن بیاید که به اشتباه «ذلك» آمده است.

با تنها عضو متحرک: بالعضو الوحيد المتحرّك ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

أولاً؛ در گزینه‌های ۳ و ۴ معادل «تنها» نیامده است،

ثانياً؛ «بالعضو الذي يكون متحرّكاً» در گزینه «۳» به معنی «با عضوی که متحرک می‌باشد.» است و اشتباه است.

دست‌ها و پاهایش: أطرافها الأربعة، أيديها و أرجلها، يديها و رجليها ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

گروه آموزشی ماز

■ ■ ■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَ بَدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ السُّئَالَةِ (۸۹ - ۹۳) بِمَا يَنْسَابُ النَّصَّ:

هناك تصور شائع بأن عملية تقدم الأبناء أكثر تأخرًا عن عملية تقدم البنات في أيام الطفولة و غالبًا يُنتج الأبناء كلماتهم و جملهم الأولى في وقت متأخر عن البنات لكن هذه الاختلافات هي فقط عدّة أسابيع أو أشهر. و كشفت دراسة جديدة أنّ حجم المفردات لدى الأبناء أقلّ بالمقارنة مع البنات في نفس العمر. و لعلّ السبب هو أنّ خلايا (سلولها) الدماغ في البنات تعمل أسرع من خلايا الأبناء و ربما هذا هو السبب الرئيسي الذي نفكر بأن البنات تتحدّث أسرع من الأبناء في الصغر. كذلك اكتشف الأطباء أنّ الأبناء لديهم مساحة أكبر في الدماغ بالنسبة إلى البنات لأداء المسائل و العمليات الحسابية و على العكس لدى البنات تفوق ملحوظ في الاستفادة من أيديهنّ و حفظ الحروف و كذلك الأناشيد. لا يمكن إنكار هذه الحقيقة و هي إنّ العوامل البيئية لها تأثير أكبر على تطوّر اللغة من العوامل الوراثية. بدلاً من الجنس تُعتبر العوامل الأخرى مثل الاضطرابات مؤثراً في فهم اللغة أو التعلّم.

ترجمه متن:

تصور شایعی وجود دارد مبنی بر اینکه روند پیشرفت پسران از روند پیشرفت دختران در دوران کودکی کندتر است. (دیرتر اتفاق می افتد) و به طور غالب پسران سخنان و جمله‌های اولیه خود را در زمانی دیرتر از دختران تولید می‌کنند، اما این اختلافات تنها چند هفته یا چند ماه است. پژوهشی جدید فاش کرده که حجم واژگان نزد پسران در مقایسه با دختران در همان رده سنی کمتر است. و شاید علت این باشد که سلول‌های مغز در دختران سریعتر از سلول‌های پسران عمل می‌کند و چه بسا این همان علت اصلی باشد که فکر می‌کنیم دختران سریعتر از پسران در انجام مسائل و عملیات حسابی دارند؛ و بر عکس دختران برتری چشمگیری در استفاده از دست‌هایشان و حفظ حروف و نیز سرودها دارند. انکار این واقعیت امکان ندارد و آن اینکه عوامل زیست محیطی تأثیر بزرگتری از عوامل وراثتی در پیشرفت زبان دارند. به جای جنسیت، عوامل دیگری مانند اضطرابات در فهم زبان یا یادگیری تأثیرگذار به شمار می‌روند.

گروه آموزشی ماز

۸۹- عین الخطأ:

- (۱) التّفوّق في الرياضيات تحتاج إلى مساحة أكبر في الفمخ!
 (۲) البنات أكثر توفيقاً في حفظ الآيات القرآنية!
 (۳) الأبناء يحصلون على نتائج أحسن من البنات!
 (۴) البنات عادةً تتحدّث أسرع من الابن في طفولتها!

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - درک مطلب)

پاسخ تشریحی:

«پسران از دختران نتایج بهتری را به دست می‌آورند.»

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ برتری در ریاضیات به مساحت بیشتری در مغز نیاز دارد.
 ۲ دختران در حفظ آیات قرآن موفق‌ترند.
 ۴ دختر معمولاً در کودکی زودتر از پسر حرف می‌زند.

گروه آموزشی ماز

۹۰- عین الصحيح:

- (۱) كلّ الأبناء أسرع من البنات في العمليات الحسابية!
 (۲) البنات أضعف من الأبناء في حفظ الأناشيد!
 (۳) لا فرق بين الأبناء و البنات في القوة!
 (۴) لِكُلِّ من الأبناء و البنات مواهب خاصة!

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - درک مطلب)

پاسخ تشریحی:

«هر یک از پسران و دختران استعداد‌های خاصی دارند.»

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ همه پسران در عملیات محاسباتی از دختران سریع‌ترند.
 ۲ دختران در حفظ سرودها از پسران ضعیف‌ترند.
 ۳ هیچ فرقی بین پسران و دختران در توانایی نیست.

گروه آموزشی ماز

۹۱- نستنتج من النص:

- (۱) لكل نزل صعباً!
 (۲) در دایره قسمت ما نقطه تسلیمیم!
 (۳) گر صبر کنی ز غوره حلوا سازی!
 (۴) کن این زمانک!

(متوسط - مفهومی - درک مطلب)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

بیت مذکور به مفهوم کلی متن اشاره دارد که هریک از ما نسبت به آنچه خداوند در اختیار پسران و دختران قرار داده، تسلیم و پذیرا هستیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ هر پایین رفتنی بالا رفتنی دارد.

۴ فرزند زمان خود باش (بازمان و مقتضیات آن جلو برو).

گروه آموزشی ماز

■ عین الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (۹۲ و ۹۳)

۹۲- «شائع - ينتج - متأخر - كشفت»:

- ۱) شائع: اسم فاعل من المجزء الثلاثي «مصدره: تشييع» - مذكر - نكرة - معرب / صفة و مرفوع
- ۲) ينتج: فعل مضارع - مفرد مذكر غائب - من باب افعال - متعد / فعل و فاعله «الأولاد» و الجملة فعلية
- ۳) متأخر: اسم فاعل من باب تفعل - مفرد - مذكر - نكرة - معرب / صفة و مجرور و موصوفه «وقت»
- ۴) كشفت: فعل ماضي - مفرد مؤنث غائب - مجزء ثلاثي «ليس له حرف زائد» - متعد / فعل و فاعله «دراسة»

(متوسط - ترکیبی - تحلیل صرفی)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

شائع اسم فاعل از فعل «شاع» و مصدر آن «شیوع» است. تشييع بر وزن تفعلیل مصدر ثلاثی مزید باب تفعلیل است.

گروه آموزشی ماز

۹۳- «أقلّ - تتحدث - العوامل - تُعتبر»:

- ۱) أقلّ: اسم تفضیل - مفرد - مذكر - نكرة - معرب / صفت و مرفوع بالضمّة
- ۲) تتحدث: فعل مضارع - من باب تفعلّل «مصدره: تحدث» - معلوم - لازم / فعل و مع فاعله جملة فعلية
- ۳) العوامل: اسم فاعل من فعل ليس له حرف زائد - مذكر - معرف بال - معرب / اسم إنّ و منصوب بالفتحة
- ۴) تُعتبر: فعل مضارع - مفرد مؤنث غائب - من باب افتعال «مصدره: اعتبار» - متعد / فعل و فاعله محذوف

(دشواری - ترکیبی - تحلیل صرفی)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

نقش این کلمه خبر برای «أنّ» می‌باشد و صفت نیست.

گروه آموزشی ماز

■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (۹۴ - ۱۰۰)

۹۴- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- ۱) الله الذي يُخرج عباده المؤمنين من ظلمات الجهل إلى النور!
- ۲) أخبرنا المسؤولين بما شاهدنا في الملعب الرياضي ولكنهم لم يلتفتوا!
- ۳) قد يلغق هذا القط جرحه عدّة مرّات حتى يلتئم!
- ۴) هل تعلمين أنّ البَطّ طائرٌ يعيش في البرّ و الماء!

(دشواری - ترکیبی - ضبط حركات)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

«أخبرنا» فعل ماضی از صیغه «متکلم مع الغير» (نحن) صحیح است.

❓❓❓ **دقت کنید** «أخبرنا» از صیغه «مفرد مذکر غایب» (هو) است.

«لام الفعل» (سومین حرف اصلی) در فعل ماضی از صیغه «متکلم مع الغير» (نحن) همواره «ساکن» (ـ) است.

«لم يلتفتوا» فعل مضارع ثلاثی مزید از باب «افتعال» صحیح است.

حکرت «عين الفعل» (دومین حرف اصلی) در فعل‌های «مضارع» باب «افتعال» همواره «کسره» (ـِ) است.

گروه آموزشی ماز

۹۵- عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْمَفْهُومِ: «أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ»

- ۱) به خدا که هیچ کس را ثمر آنقدر نباشد
- ۲) چون تشنه جان سپردم آن گه چه سود دارد
- ۳) سایه عدل تو از دنیا و دین خالی مباد
- ۴) آنچه آنان ابری نباشد پرده بند

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - مفهوم)

پاسخ تشریحی:

ترجمه عبارت صورت سؤال: دوست داشتنی ترین بندگان خدا نزد خدا، سودمندترین آنان برای بندگان است. تنها گزینه ۱ با عبارت صورت سوال تناسب معنایی دارد. (ارزنده بودن توجه به دیگران)

گروه آموزشی ماز

۹۶- عَيْنُ الصَّحِيحِ عَنِ الْأَعْدَادِ فِي الْعِبَارَاتِ:

- ۱) كَثِيرٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ يُعْظَمُونَ الْيَوْمَ الْأَرْبِعِينَ وَيَنْطَلِقُونَ إِلَى مَقْبَرَةِ الْإِمَامِ الثَّلَاثِ (ع) فِي كِرْبَلَاءِ!
- ۲) إِنَّ مَوْعِدَ الْفِطْرِ فِي هَذَا الْفَنْدَقِ كَانَ مِنَ السَّاعَةِ السَّتَّةِ صَبَاحاً إِلَى السَّاعَةِ التَّسْعَةِ!
- ۳) سَعُرَ هَذَا الْقَمِيصُ كَانِ سِتَّةَ أَلْفِ تُوْمَانٍ وَلَكِنْ مَا كَانَ عِنْدِي إِلَّا خَمْسُونَ أَلْفَ تُوْمَانٍ!
- ۴) فِي الذَّقِيْقَةِ الْعَاشِرَةِ مِنَ الْمُبَارَاةِ أُخْرِجَ الْحَكْمُ وَاحِداً لِعَاطِبٍ مِنْ فَرِيقِنَا فَوَاصِلْنَا الْمُبَارَاةَ مَعَ عَشْرَةِ لَاعِبَاتٍ!

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - قواعد)

نکات اعداد:

برای پاسخ دادن به سوالات اعداد، اول باید بدانیم عددی که به کار رفته اصلی است یا ترتیبی. سپس با توجه به ویژگی‌های هر کدام از این اعداد، بفهمیم صحیح است یا غلط.

۱. اعداد ترتیبی: برای بیان نوبت، رتبه و ساعت به کار می‌روند و قواعد زیر در آن‌ها برقرار است:

* غالباً بعد از معدود به کار می‌روند و نقش صفت دارند.

* غالباً «ال» دارند.

* یکان آنها غالباً بر وزن «فاعل» است.

نکته: برای بیان ساعت، عدد را بر وزن «الفاعلة» می‌آوریم.

۲. اعداد اصلی: برای شمردن و محاسبات ریاضی به کار می‌روند و مهم‌ترین قواعدشان به صورت زیر است:

* اعداد «یک» و «دو» بعد از معدود می‌آیند و حکم صفت را دارند. (یعنی باید با معدود مطابقت داشته باشند.)

* اعداد سه و بزرگ‌تر از سه، قبل از معدود می‌آیند.

* معدود اعداد «۱۰-۳» جمع و مجرور بوده و معدود اعداد بزرگ‌تر از «۱۰» به صورت مفرد می‌آید.

پاسخ تشریحی:

در گزینه ۱، «اليوم الأربعين» به معنای «روز چهلم» و «الإمام الثالث» به معنای «امام سوم» کاملاً درست هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ «السَّاعَةُ السَّتَّةُ» و «السَّاعَةُ التَّسْعَةُ» غلط هستند؛ زیرا عدد مربوط به ساعت باید بر وزن «الفاعلة» باشد: «السَّاعَةُ السَّادِسَةُ»، «السَّاعَةُ التَّاسِعَةُ»

۳ «سِتَّةَ أَلْفٍ» غلط است؛ زیرا معدود اعداد سه تا ۱۰ باید جمع باشد: «سِتَّةَ أَلْفٍ»

۴ «واحد لاعب» غلط است؛ چون اعداد ۱ و ۲ بعد از معدود می‌آیند: «لاعب واحد» - «عشرة لاعبات» نیز خطاست چون مانند گزینه ۳، «لاعب» باید به صورت

جمع به کار برود: «عشرة لاعبين»

گروه آموزشی ماز

۹۷- عَيْنُ عِبَارَةٍ فِيهَا مَفْعُولٌ:

- ۱) بعد أن أختَرَعَ الدِّينَامِيْتِ اِزْدَادَتِ الْحُرُوبُ وَكَثُرَتِ أَدْوَاتُ الْقَتْلِ!
- ۲) الْحَوْثُ يُصَادُ لِاسْتِخْرَاجِ الزَّيْتِ مِنْ كَبِدِهِ لِصِنَاعَةِ مَوَادِّ التَّجْمِيلِ!
- ۳) قَدْ نَزَعَتْ مِنْ أَعْمَالِ أَصْدِقَائِنَا وَهَمَّ لَا يَهْتَمُّونَ بِحَزْنِنَا اِهْتِمَاماً!
- ۴) التَّوْازُنُ فِي الطَّبِيعَةِ يَحْكُمُ جَمِيعَ مَوْجُوتِ الْعَالَمِ مِنَ نَبَاتٍ وَحَيْوَانٍ!

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - قواعد)

برای پیدا کردن مفعول به نکات زیر دقت کنید:

۱. فعل‌هایی که مجهول هستند غالباً مفعول ندارند.

۲. فعل‌های باب انفعال همواره لازم هستند و مفعول ندارند: «انبعث، انقطع، انزعج و...»

۳. مفعول عربی در فارسی معمولاً با حرف «را» یا با حروف اضافه مانند «از، به، با، بر...» ترجمه می‌شود.
مثال: «أرسلنا إلى فرعون رسولاً فعصى فرعون الرسول»: به سوی فرعون پیامبری را فرستادیم و فرعون از [آن] پیامبر سرپیچی کرد.
نکته: دقت کنید که هیچ وقت جار و مجرور را مفعول به حساب نیاورید.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ پس از اینکه دینامیت اختراع شد، جنگ‌ها و ابزارهای قتل زیاد شد. ← «أُخترع» فعل مجهول است و «أزاداً» و «كثُر» نیز فعل لازم هستند.
- ۲ نهنگ برای بیرون آوردن روغن از جگرش به منظور ساخت مواد آرایشی شکار می‌شود ← «يُصَادُ» فعل مجهول است و مفعول ندارد.
- ۳ گاهی از کارهای دوستانمان ناراحت می‌شویم در حالیکه آنها به ناراحتی ما اصلاً اهمیت نمی‌دهند. ← «نزعج» از باب انفعال است و نمی‌تواند مفعول داشته باشد و «يَهْتَمُونَ» فعل لازم است.
- ۴ هماهنگی در طبیعت بر همه موجودات جهان از گیاه و جاندار حکمرانی می‌کند. ← وجود حرف اضافه «بر» همراه ترجمه «جميع» نشان می‌دهد که این کلمه مفعول است.

گروه آموزشی ماز

۹۸- عَيْن ما فيه الوصف من نوع الجملة:

- ۱) سمعت أمس أن رجلاً مسكيناً وجد نقوداً كثيرة فأعادها إلى صاحبها!
- ۲) بعد سنوات طويلة تذكرت زميلاتي في المرحلة الثانوية عندما رأيت صورة منهن!
- ۳) الإنسان المعاصر يتعدى على بيئة يسكن فيها تعدى الظالمين ويخربها!
- ۴) إذا تخلصت عن الكذب فتستطيع أن تخلص نفسك من جميع كبائر الذنوب!

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - قواعد)

صفت دو نوع است:

۱. صفت از نوع اسم: که در جنس، تعداد، معرفه یا نکره بودن و اعراب با اسم پیش از خود مطابقت دارد.
۲. صفت از نوع جمله: وقتی یک جمله درباره اسم نکره پیش از خود توضیحی بدهد، جمله وصفیه نامیده می‌شود. درباره جمله وصفیه موارد زیر را در نظر داشته باشید:
 * جمله وصفیه نباید با حروفی مانند «و، ف، أن، حتى، ثم، لكي و...» (که در واقع حرف ربط هستند) شروع شود.
 * هنگام ترجمه جمله وصفیه، یک حرف «که» در ابتدای آن آورده می‌شود.
 * جمله‌ای را که نقش خبر دارد، نباید با جمله وصفیه اشتباه بگیریم.

پاسخ تشریحی:

در گزینه ۳، جمله «يسكن فيها...» درباره اسم نکره «بيئة» به کار رفته و صفت از نوع جمله است: «انسان معاصر به محیطی که در آن زندگی می‌کند همچون ستمرگان دست درازی می‌کند و آن را ویران می‌نماید.»

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ در این گزینه «مسكيناً» و «كثيرة» صفت از نوع اسم هستند و صفت از نوع جمله نداریم. دقت کنید که جمله «وجد...» نقش خبر آن دارد و ضمناً ترجمه آن با «که» شروع نمی‌شود پس جمله وصفیه نیست. ضمن اینکه جمله «أعاد...» با حرف «ف» شروع شده و جمله وصفیه نیست: «شنیدم که مرد در مانده‌ای پول‌های زیادی را یافت پس آنها را به صاحبش برگرداند.»
- ۲ در این گزینه «طويلة» و «الثانوية» صفت از نوع اسم هستند و جمله وصفیه نداریم. دقت کنید که «تذكرت...» ارتباط معنایی با «سنوات طويلة» ندارد چون در ترجمه آنها حرف «که» نمی‌آید: «پس از سال‌های طولانی همکلاسی‌هایم را در دبیرستان به یاد آوردم وقتی که عکسی از آنها را دیدم.»
- ۴ در این عبارت اصلاً صفت وجود ندارد. با اینکه «كبائر الذنوب» در فارسی ترکیب وصفی به نظر می‌رسد ولی چون «كبائر» پیش از «الذنوب» آمده، ترکیب اضافی داریم: «اگر از دروغ‌رهایی یابی می‌توانی خودت را از همه گناهان بزرگ برهانی.»

گروه آموزشی ماز

۹۹- عَيْن كلمة «مبتسمة» ليست منصوبة:

- ۱) الأم تربي أولادها مبتسمة ليحضروا في المجتمع و يقبلوا مسؤوليات كبيرة!
- ۲) الأفضل أن الممرضة في المستشفى تكون مبتسمة عندما تواجه المرضى!
- ۳) إذا كانت لكم وجوه مبتسمة في الدنيا فسوف يجعلكم الله مبتسمين في القيامة!
- ۴) يا موظفين، واجهوا الناس مواجهة مبتسمة ولا تردوهم خائبين!

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ «مبتسمة» اسم نکره‌ای است که برای اسم معرفه «الأم» به کار رفته؛ پس حال و منصوب است.
- ۲ «مبتسمة» به عنوان خبر «تكون» به کار رفته و منصوب است. برای بهتر فهمیدن این مورد بهتر است ببینید که در ترجمه، همراه فعل اسنادی «باشد» ترجمه شده است: «بهتر این است که پرستار در بیمارستان وقتی با بیماران روبه‌رو می‌شود، خندان باشد.»
- ۳ در این عبارت «لکم» جار و مجرور و خبر مقدم برای «کانت» است و «وجوه» اسم مؤخر کانت محسوب می‌شود؛ لذا مرفوع است. بنابراین «مبتسمة» هم که صفت آن است، مرفوع خواهد بود.
- ۴ در این عبارت «مواجهة» مفعول مطلق و منصوب است و «مبتسمة» هم به عنوان صفت آن منصوب خواهد بود.

گروه آموزشی ماز

۱۰۰- عین المستثنی منه لیس محذوفاً:

- ۱) عندما رأى النبي (ص) أن الرجل لم يقبل إلا ابنه انزعج من عمله!
- ۲) لم تكن للبي (ص) أخت إلا الشيماء التي كانت أخته من الرضاعة!
- ۳) لم يقصد هذا العالم من اختراعه إلا تسهيل أمور البشر في حياته!
- ۴) إن الشيطان لا يأمر الإنسان إلا بما يسخط الله لأنه عدو للإنسان!

به وسیله راه‌های زیر می‌توانیم بفهمیم که مستثنی منه حذف شده است:

۱. روش حذفی: اگر با حذف «إلا»، دو طرف «إلا» با هم یک جمله کامل فارسی تشکیل دهند، یعنی مستثنی منه حذف شده است.
مثال: «ما رأيت في المكتبة إلا كازماً»: اگر «إلا» را حذف کنیم، عبارت باقی مانده یک جمله کامل است: «ما رأيت في المكتبة كازماً.» (در کتابخانه کازم را ندیدم.)
۲. بررسی عبارت قبل از «إلا»:
اگر عبارت قبل از «إلا» به تنهایی ناقص باشد، مطمئناً مستثنی منه حذف شده است.
مثال: «ما الحياة الدنيا إلا لعبٌ و لهو»: عبارت قبل از «إلا» به تنهایی ناقص است: «ما الحياة الدنيا» (زندگی دنیا نیست!!)

پاسخ تشریحی:

در گزینه ۲، «أخت» مستثنی منه بوده و «الشيماء» مستثنی است: «پیامبر (ص) خواهری جز شیماء نداشت که خواهر شیری او بود.»

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ اگر «إلا» را از عبارت «الرجل لم يقبل إلا ابنه» حذف کنیم، دو قسمت عبارت با هم یک جمله می‌سازند: «مرد پسرش را نبوسید.»؛ پس مستثنی منه محذوف است.
- ۳ عبارت «لم يقصد هذا العالم من اختراعه» (این دانشمند از اختراعش قصد نداشت...) به تنهایی ناقص است؛ پس مستثنی منه محذوف است.
- ۴ عبارت «إن الشيطان لا يأمر الإنسان...» که قبل از «إلا آمده، ناقص است: «همانا شیطان انسان را امر نمی‌کند...» (به چه چیزی؟)؛ پس باز هم مستثنی منه محذوف است.

گروه آموزشی ماز

۱۰۱- کدام مورد دربارهٔ تقدم و تأخر زمانی رویدادهای مربوط به جنگ ایران و عراق درست است؟

الف: معرفی رژیم بعثی عراق به عنوان آغازگر جنگ تحمیلی از سوی شورای امنیت

ب: پذیرش قطعنامهٔ ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد

پ: آزادی خرمشهر از اسارت دشمن بعثی

ت: عملیات ثامن الائمه و شکستن محاصرهٔ آبادان

۱) «پ» پس از «ب» و پیش از «ت» به وقوع پیوست.

۳) «پ» پس از «ت» و پیش از «الف» رخ داد.

۲) «پ» پس از «الف» و پیش از «ب» روی داد.

۴) «ب» پس از «ت» و پیش از «الف» رخ داد.

(دشوار - مفهومی - ۱۳۱۲)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد:

«پ»: آزادی خرمشهر از اسارت دشمن بعثی در سال ۱۳۶۰

«ت»: عملیات ثامن الائمه و شکستن محاصرهٔ آبادان در سال ۱۳۶۱

«ب»: پذیرش قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت در سال ۱۳۶۷

«الف»: معرفی رژیم بعثی عراق به عنوان آغازگر جنگ تحمیلی از سوی شورای امنیت در سال ۱۳۷۰

پس از آزادسازی خرمشهر، جنگ ایران و عراق وارد مرحله تازه‌ای شد؛ از یک سو موفقیت‌های نظامی رزمندگان ایرانی ادامه یافت و از سوی دیگر حامیان خارجی صدام برای جلوگیری از سقوط رژیم بعثی انواع تجهیزات نظامی پیشرفته را در اختیار این رژیم گذاشتند.

گروه آموزشی ماز

۱۰۲- کدام مورد دربارهٔ اقدامات نخست‌وزیران پهلوی دوم درست است؟

الف: اصلاح قانون انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی

ب: آغاز نخستین مرحلهٔ برنامه‌های اصلاحی با عنوان اصلاحات ارضی

پ: ایجاد فضای باز سیاسی در کشور و انتقاد از عملکرد دولت‌های گذشته

ت: پذیرش نخست‌وزیری با شعار آشتی ملی

۱) «الف» ← جمشید آموزگار، «پ» ← جعفر شریف امامی

۳) «ب» ← اسدالله علم، «ت» ← جمشید آموزگار

۲) «پ» ← علی امینی، «الف» ← اسدالله علم

۴) «ت» ← جعفر شریف امامی، «ب» ← علی امینی

(متوسط - خط به خط - ۱۳۱۰)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد:

«الف»: در دورهٔ نخست‌وزیری اسدالله علم تغییراتی در قانون انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی ایجاد شد.

«ب»: پس از کودتای ۲۸ مرداد دولت آمریکا با وارد کردن حکومت پهلوی به اجرای برنامه‌های پیشنهادی خود، زمینهٔ تسلط بر ایران و حفظ و تقویت این حکومت را فراهم کرد. یکی از این برنامه‌ها، اجرای بعضی اصلاحات در کشور بود که نخستین مرحله برنامه‌های اصلاحی با عنوان اصلاحات ارضی در سال ۱۳۴۰، در زمان نخست‌وزیری علی امینی آغاز شد.

«پ»: جیمی کارتر، رئیس‌جمهور آمریکا، برای کاهش تنفر عمومی از سیاست‌های آمریکا با شعار دفاع از حقوق بشر از محمد رضا شاه خواست به تبعیت از سیاست فضای باز آمریکا، در ایران نیز از محدودیت‌ها و فشارها کاسته شود.

محمد رضا شاه هم در پاسخ مساعد به درخواست آمریکا، امیرعباس هویدا را برکنار و جمشید آموزگار را مأمور ایجاد فضای باز سیاسی در کشور کرد.

«ت»: با گسترش قیام، جمشید آموزگار در مرداد ۱۳۵۷ در اصفهان حکومت نظامی برقرار کرد اما این تدبیر ثمری نداشت، در نتیجه، شاه مجبور شد آموزگار را برکنار کند و جعفر شریف امامی را با شعار آشتی ملی به نخست‌وزیری بگمارد.

گروه آموزشی ماز

۱۰۳- کدام اقدام دولت دکتر مصدق در رابطه با مقابله با تهدیدها و تحریم‌های اقتصادی انگلستان درست است؟

۱) مراکز و تأسیسات نفتی را از حوزهٔ اختیار شرکت نفت ایران و انگلیس خارج ساخت.

۲) با حضور در مجامع بین‌المللی از حقانیت مردم ایران دفاع کرد.

۳) برنامه اقتصاد بدون نفت را اجرا کرد.

۴) به دنبال خسارت‌های مالی دولت انگلستان، اقدام به قطع رابطهٔ سیاسی با لندن کرد.

(متوسط - خط به خط - ۱۳۰۹)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ شریعی:

به دنبال اقدام‌های سیاسی، اقتصادی و نظامی متعدد دولت انگلستان، دولت دکتر مصدق برای مقابله با تهدیدها و تحریم‌های اقتصادی این کشور، برنامه اقتصاد بدون نفت را اجرا کرد.

دکتر مصدق:

بخواهیم به صورت مختصر اما کلی بگوییم، دکتر مصدق از جمله کسانی بود که در مجلس مؤسسان سال ۱۳۰۴ مخالف خلع سلطنت از خاندان قاجار بود. وی در دوره پهلوی دوم یعنی محمدرضا شاه بر سر مسئله ملی شدن صنعت نفت و یکسری موضوعات سیاسی (نخست‌وزیری) با شاه دچار تنش شد. تا اینکه در نهایت طی کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، تبعید گردید و تمام مناصب خود را از دست داد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) دولت دکتر مصدق پس از نخست‌وزیری، بی‌درنگ هیئتی را به ریاست مهندس بازرگان به خوزستان فرستاد تا مراکز و تأسیسات نفتی را از حوزه اختیار شرکت نفت ایران و انگلیس خارج کند.
- ۲) دکتر مصدق که خود حقوق‌دان بود با دفاع منطقی و مستدل در مجامع بین‌المللی از حقانیت ملت ایران دفاع کرد و همین دفاع باعث شد که شورای امنیت سازمان ملل متحد و سپس دیوان بین‌المللی لاهه رأی به حقانیت ایران بدهند.
- ۳) این اقدام پس از پیروزی ایران در دادگاه لاهه و به دنبال درخواست ایران از انگلستان برای پرداخت بدهی‌های شرکت نفت و خسارت‌های ناشی از تأخیر انجام شد و چون دولت انگلیس این تقاضا را نپذیرفت، از سوی دولت ایران اقدام به قطع رابطه سیاسی با لندن شد.

گروه آموزشی ماز

۱۰۴- کدام مورد عامل عصبانیت روس و انگلیس و تهدید ایران به اشغال شد؟

- ۱) اقدام مورگان شوستر برای اصلاحات دامنه‌وار در امور مالی و گمرکی ایران
- ۲) رد قرارداد ۱۹۰۷ و دریافت وام از دولت‌های خارجی در مجلس
- ۳) اخراج نوبلژیکی از پست مهم مالی ایران
- ۴) تأسیس بانک ملی برای حل مشکلات مالی کشور

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۳۰۵)

پاسخ شریعی:

مورگان شوستر آمریکایی، معروف‌ترین چهره در میان کارشناسان به کار گرفته شده برای راه‌اندازی و اصلاحات در امور کشور بود که با اختیارهای وسیعی که مجلس به او داد، شروع به انجام اصلاحاتی دامنه‌وار در امور مالی و گمرک‌ها کرد. این اقدام او که سبب منظم شدن دستگاه اقتصادی کشور می‌شد، روس و انگلیس را سخت عصبانی کرد. بنابراین، در سال ۱۲۹۰ ش روسیه، طی خطاری به دولت ایران، تهدید کرد که اگر ظرف چهل و هشت ساعت به خواسته‌هایش عمل نشود، ایران را اشغال خواهد کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) و ۳) و ۴) از اقدام‌های انقلابی مردم و مجلس در برابر دولت‌های استعمارگر روس و انگلیس بود.

گروه آموزشی ماز

۱۰۵- کدام یک از رویدادهای زیر در سده‌های ۱۵ و ۱۶ و ۱۷ در اروپا روی داده است؟

- ۱) پیدایش پادشاهی‌های قدرتمند، افزایش نفوذ کلیسا در همه جنبه‌های زندگی مسیحیان، جنگ‌های صلیبی
- ۲) کشف سرزمین‌های جدید توسط پرتغالی‌ها، جنبش اصلاح دین توسط مارتین لوتر، تبدیل اسپانیا به نیرومندترین کشور اروپایی
- ۳) ظهور رنسانس، اختراع دستگاه چاپ، آغاز اختلاف و درگیری شدید میان پاپ و امپراتوری آلمان (امپراتوری مقدس روم)
- ۴) به خطر افتادن موجودیت امپراتوری بیزانس توسط سلجوقیان، نابودی امپراتوری روم شرقی به دست ترکان عثمانی، کشف قاره آمریکا

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی و ترکیبی - ۱۱۱۶)

پاسخ شریعی:

- دریانوردان پرتغالی در نیمه دوم سده ۱۵م در سواحل غربی قاره آفریقا در اقیانوس اطلس سرزمین‌های جدیدی را کشف کردند.
 - مارتین لوتر آلمانی در اعتراض به مسیحیت کاتولیک یکسره از کلیسا برید و نهضت اصلاح دین را پایه‌گذاری کرد. او در سال ۱۵۱۷م، فهرستی از نظریات خود را در ۹۵ اصل تدوین کرد و بر سر در کلیسای ویتنبرگ آویخت.
 - اسپانیایی‌ها با گام نهادن در راه کشف راه‌ها و سرزمین‌های جدید توانستند با کمک کریستف کلمب ایتالیایی قاره آمریکا را کشف کند. اسپانیایی‌ها با غارت طلا و نقره بومیان آمریکا، در سده‌های ۱۶ و ۱۷م به قدرتمندترین کشور اروپایی تبدیل شوند.

رساناس و تحولات اروپا در قرون جدید:

یکی از تحولاتی که در دوران رساناس و قرون جدید در اروپا رخ داد، اکتشافات جغرافیایی و کشف سرزمین‌های جدید بود. در این میان پادشاهی اسپانیا در صف اول قرار داشت و توانست به ثروت زیادی دست یابد. اما فراموش نکنید که این تحول جدید، خود مقدمه پیدایش پدیده استعمار گردید؛ به عبارت دیگر کشورهای اروپایی با کشف سرزمین‌های جدید به غارت اموال آن‌ها پرداخته و افرادشان را تحت‌عنوان نیروی انسانی، به بردگی گرفتند و همین روند تبدیل به استثمار و بهره‌کشی از سرزمین‌های کشف‌شده گردید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ به ترتیب ← سده‌های ۱۲ و ۱۳م / قرون وسطا / از ۱۰۹۶م تا ۱۲۹۱م، سده ۱۱ تا ۱۳م
- ۳ به ترتیب ← قرن ۱۴م / عصر رساناس / ۱۱ و ۱۲م
- ۴ به ترتیب ← ۱۰۷۱م / ۱۴۵۳م / قرن ۱۶م

گروه آموزشی ماز

۱۰۶- کدام مورد دربارهٔ خلافت فاطمیان درست است؟

- ۱) از اواخر دوران مستنصر، حکومت فاطمیان به اوج قدرت سیاسی، شکوفایی فرهنگی و رونق اقتصادی دست یافت.
- ۲) یکی از عوامل پیروزی صلیبیان در نخستین جنگ صلیبی، اختلاف و دشمنی میان این حکومت با عباسیان بود.
- ۳) مذهب اسماعیلیه از مذاهب عمل‌گرا بود و از این رو پیروان آن تمرکز بر عملیات سیاسی و نظامی می‌کردند.
- ۴) عبدالله مهدی یکی از نوادگان اسماعیل پسر امام صادق (ع) در شمال آفریقا خلافت فاطمیان را بنیان نهاد و شهر قرطبه را به عنوان پایتخت خود بنا کرد.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - ۱۱۱۵)

پاسخ تشریحی:

صلیبیان در نخستین جنگ صلیبی با استفاده از غفلت حکومت سلجوقی و اختلافات و دشمنی میان خلافت فاطمیان و عباسیان توانستند شهر بیت‌المقدس و چند شهر دیگر منطقه شام را تصرف کنند.

خلافت فاطمیان:

عبدالله مهدی، در قاهره، خلافت فاطمیان را به راه انداخت تا جریانی باشد در برابر خلافت عباسی؛ چه از نظر مذهب و چه از نظر سیاست و سایر جنبه‌های دیگر. این خلافت بر مذهب اسماعیلی بود و ادعا می‌کردند که جانشین برحق پیامبر برای خلافت هستند. آنان همچون عباسیان، مرکزی برای آموزش و ترویج علوم ساختند که دارالعلم یا دارالحکمه نام داشت و آنچه برای عباسیان بود، بیت‌الحکمه بود. فاطمیان در زمینه هنر، معماری، فلسفه و سایر جنبه‌های علمی - فرهنگی به درجه‌های قابل توجه از رشد و شکوفایی رسیدند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) خلافت فاطمیان در زمان خلافت مستنصر به اوج قدرت سیاسی، شکوفایی فرهنگی و رونق اقتصادی دست یافت و قلمرو آن‌ها به نهایت وسعت خود رسید. ضعف سیاسی و بحران اقتصادی فاطمیان از اواخر دوران مستنصر آغاز شد.
- ۳) مذهب اسماعیلیه مذهبی عقل‌گرا بود و از این رو اسماعیلیان برای ترویج اصول عقاید خود، علاقه فراوان و توجه خاصی به علوم مختلف به ویژه فلسفه و کلام نشان می‌دادند.
- ۴) عبدالله مهدی برای پایتخت حکومت خود، شهر قاهره را بنا ساخت تا با بغداد رقابت کند.

گروه آموزشی ماز

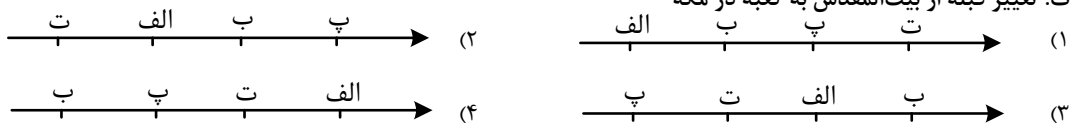
۱۰۷- کدام نمودار خط زمان، ترتیب رویدادهای تاریخ اسلام از قدیم به جدید را درست نشان داده است؟

الف: ارسال نامه به پادشاهان ایران، روم، حبشه و مصر و دعوت آنان به اسلام

ب: ورود نمایندگان قبایل عرب به مدینه و پذیرش اسلام

پ: نزول آیات جهاد و تصمیم رسول خدا به تشکیل نیروی نظامی

ت: تغییر قبله از بیت‌المقدس به کعبه در مکه

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۴)

بررسی موارد:

«پ»: نزول آیات جهاد و تصمیم رسول خدا به تشکیل نیروهای نظامی: قرون نخست هجری قمری

«ت»: تغییر قبله از بیت المقدس به کعبه در مکه: قرن دوم هجری قمری

«الف»: ارسال نامه به پادشاهان کشورها و دعوت به پذیرش اسلام: قرن ششم هجری قمری

«ب»: ورود نمایندگان قبایل عرب به مدینه و پذیرش اسلام: قرن نهم هجری قمری

گروه آموزشی ماز

۱۰۸- کدام مورد درباره سبک و روش تاریخ‌نگاری ابوالفضل بیهقی و دینوری دو مورخ بزرگ مسلمان، درست است؟

- ۱) بیهقی، کتاب خود را با بررسی موشکافانه تمام اخبار و روایت‌های مربوط به یک رویداد و نقد آن‌ها، علل، آثار و پیامدهای وقایع را تحلیل و تفسیر کرده است.
- ۲) دینوری در تألیف آثار خود از روش تاریخ‌نگاری ترکیبی و سال‌شماری استفاده کرده است.
- ۳) بیهقی و دینوری آثار مشهوری در تاریخ‌نگاری سلسله‌ای و تاریخ‌نگاری محلی ارائه داده‌اند.
- ۴) بیهقی و دینوری در تاریخ بیهقی و اخبار الطوال بدون هیچ‌گونه دخل و تصرفی در روایت‌ها، عیناً آن‌ها را ذکر کرده‌اند.

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۲)

پاسخ شریعی

در روش تاریخ‌نگاری تحلیلی مورخ با بررسی موشکافانه همه اخبار و روایت‌های مربوط به یک رویداد و نقد آن‌ها، علل و آثار و پیامدهای آن واقعه را تحلیل و تفسیر می‌کند که از آثار برجسته این روش، تاریخ بیهقی نوشته ابوالفضل بیهقی، تجارب‌الامم ابوعلی مسکویه و مروج الذهب مسعودی می‌باشد.

تاریخ‌نگاری:

با اینکه چه کتاب‌های تاریخی داریم، کاری نداریم. بحث اصلی ما در این سؤال، شیوه‌های تاریخ‌نگاری است. به‌طور کل سه نوع تاریخ‌نگاری داریم که عبارت است از: ۱. روایی که در آن مورخ هر آنچه دیده و شنیده را بدون هرگونه دخل و تصرفی، ذکر می‌کند. سرآمد این سبک، طبری بود. مزیتش چیست؟ اینکه مورخان و پژوهشگران بعدی، به اخباری دست پیدا می‌کنند که هیچ شرح و اضافاتی بر آن‌ها وجود ندارد. ۲. ترکیبی: درواقع چیزی بین روایی و تحلیلی است؛ چطور؟ در این روش مورخ از تمام روایت‌ها و اطلاعاتی که به دست آورده، گزارشی تهیه کرده و ارائه می‌دهد. دینوری به این سبک نوشته است. ۳. تحلیلی: مورخ در این سبک، صرفاً به روایت اخبار بسنده نکرده بلکه به تجزیه و تحلیل حوادث و بررسی علل وقوع و پیامدهای آن می‌پردازد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ و ۴) دینوری در کتاب خود اخبار الطوال از روش تاریخ‌نگاری ترکیبی که در آن مورخ به جای ذکر همه روایات درباره یک موضوع، با مطالعه و مطابقت دادن همه روایت‌ها، یک گزارش از مجموع آن‌ها تنظیم می‌کند، استفاده کرده است و هم‌چنین کتاب دینوری به روش سال‌شماری نمی‌باشد.
- ۳) بیهقی از تاریخ‌نگاری سلسله‌ای استفاده می‌کند نه محلی.

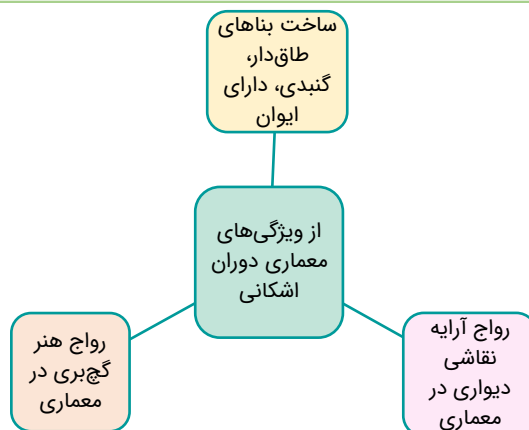
گروه آموزشی ماز

۱۰۹- کدام مورد درباره معماری اشکانیان درست است؟

- ۱) شهرها به‌صورت هفت قلعه تودرتو و هر قلعه با رنگ نمادین خاصی ساخته می‌شدند.
- ۲) ساخت بناهای طاق‌دار، گنبدی و دارای ایوان که با هنر گچ‌بری و نقاشی دیواری بوده، از ویژگی‌های ایران این دوره بود.
- ۳) کاربرد وسیع گنبد، ایوان و طاق در ساخت بناها و هم‌چنین، مهارت بالای معماران ایرانی این دوره الگویی برای معماران دوره اسلامی شد.
- ۴) بناها و کاخ‌ها با مشارکت گروه کثیری از معماران، بنایان و کارگران ماهر و مصالح ساختمانی عالی از سراسر امپراتوری ساخته می‌شد.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - ۱۰۱۶)

پاسخ شریعی

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مادی‌ها در ساخت قلعه‌ها تبحر زیادی داشتند و برای مقابله با دشمنان خارجی، به ویژه آشوریان قلعه‌های مستحکمی می‌ساختند. شهر هگمتانه (همدان امروزی) نیز با این شیوه ساخته شده بود.

شیوه معماری معماران ایرانی در دوره ساسانی چنان توسعه و ترقی یافت که معماران در دوران اسلامی از آن الگو گرفتند. در دوره هخامنشی در زمان داریوش یکم اوج شکوه و عظمت معماری ایران بوده است. در سنگ نوشته کاخ آپادانای شوش آورده است که برای بنای مجلل آپادانا از بنایان و کارگران ماهر و مصالح ساختمانی عالی از سراسر امپراتوری استفاده کرده است.

گروه آموزشی ماز

۱۱۰- کدام مورد درباره خانواده و نقش زنان در دوران هخامنشی و ساسانی درست اشاره کرده است؟

- ۱) خانواده بسیار گسترده بود و پدر هم قاضی و هم مجری آداب و رسوم دینی و نگهدار آتش خانه به شمار می آمد. ← دوره هخامنشی
- ۲) ازدواج درون گروهی بود و اقتصاد خانواده به صورت معیشتی بود و زنان مدیریت برخی از کارگاه های شاهی را به عهده داشتند. ← دوره ساسانی
- ۳) با توسعه تشکیلات حکومتی، دامنه اختیارات و قدرت پدر در خانواده کاهش یافت و تشکیلات قضایی بر عهده روحانیون شد ← دوره هخامنشی
- ۴) لوح های گلی کشف شده نشانگر آن است که زن و مرد در کنار هم و با حقوق برابر کار می کردند. ← دوره ساسانی

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۰۱۲)

پاسخ شریعی:

خانواده، که هسته اصلی جامعه آریایی نخستین به شمار می رفت، در آغاز بسیار گسترده بود و این شیوه تا عهد هخامنشی تداوم داشت اما پس از آن تحت تأثیر عوامل اقتصادی و اجتماعی، به تدریج کوچک تر و محدودتر شد.

بررسی سایر گزینه ها:

- ۲) از ویژگی های خانواده گسترده دوره هخامنشی بود و در همین دوره زنان مدیریت کارگاه شاهی را به عهده داشتند و مردان زیردست آنان کار می کردند.
- ۳) کاهش دامنه اختیارات پدر و عهده داری تشکیلات قضایی و اجرای مراسم دینی به روحانیون در دوره ساسانی رخ داد.
- ۴) لوح های گلی کشف شده از تخت جمشید در دوره هخامنشی است.

تنها تنی چند از زنان خاندان شاهی در دوره ساسانی بر تخت نشستند و اینان از جمله نخستین شاهان زن یکی از بزرگ ترین حکمت های جهان باستان هستند.

گروه آموزشی ماز

۱۱۱- کدام مورد براساس شواهد و مدارک در نقش رستم، درباره جنگ سپاه ساسانی با رومیان درست است؟

- ۱) اسارت والرینوس امپراتور روم در زمان خسرو پرویز
- ۲) یکی از اهداف اصلی رومیان در لشکرکشی پی در پی به ایران تصرف منطقه ارمنستان بود.
- ۳) ترجیح مذاکره و سازش برای دستیابی به رابطه تجاری مستقیم با هند و چین
- ۴) هم زمانی به تخت نشستن شاپور یکم با لشکرکشی قیصر گردیانوس به ایران

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - ۱۰۱۰)

پاسخ شریعی:

در سنگ نوشته شاپور یکم در نقش رستم که به «کعبه زرتشت» معروف است، درباره جنگ با رومیان، هم زمانی به تخت نشستن شاپور یکم با حمله ور شدن قیصر گردیانوس (امپراتور روم) با لشکری از چندین قوم به ایران اشاره شده است.

بررسی گزینه ها:

- ۱) اسارت والرینوس در مورد دیگری از جنگ شاپور یکم با رومیان رخ داد نه در زمان خسرو پرویز
- ۲) و ۳) یکی از اهداف اصلی رومیان از لشکرکشی به ایران، تسلط بر مسیرهای تجاری بوده که به هند و چین می رسید. آن ها می خواستند به طور مستقیم با این کشورها رابطه تجاری داشته باشند، اما شاهان اشکانی و ساسانی با آگاهی از اهمیت و منافع که این مسیرهای تجاری برای ایران داشت، مانع شدند.

رقابت و اختلاف و دشمنی میان دو قدرت بزرگ جهان آن روزگار، یعنی روم و ایران در دوران ساسانی نیز همچنان ادامه داشت. دو کشور بر سر، تسلط بر برخی سرزمین های مرزی به ویژه ارمنستان با یکدیگر درگیر بودند.

خسرو پرویز، پسر هرمز برای حفظ تاج و تخت به بیزانس (امپراتوری روم شرقی) دشمن دیرینه ایران گریخت و با حمایت امپراتوری روم به قدرت رسید.

گروه آموزشی ماز

- ۱۱۲- کدام موارد در خصوص یونان و روم باستان متعلق به دوره پیش از میلاد مسیح است؟
- الف: بردگان رومی به رهبری اسپارتاکوس قیام کردند.
 ب: سولون نخستین قانون یونان را نوشت.
 ج: کنستانتین شهر بیزانتم را رسماً به پایتختی امپراتوری روم برگزید.
 د: فیلسوفان بزرگی مانند سقراط، افلاطون و ارسطو در یونان ظهور کردند.
 هـ: امپراتوری روم غربی سقوط کرد.

(۴) «الف»، «د»، «هـ»

(۳) «ج»، «د»، «هـ»

(۲) «ب»، «ج»، «هـ»

(۱) «الف»، «ب»، «د»

(دشوار - مفهومی - ۱۰۰۶)

بررسی موارد:

- «الف»: قیام بردگان رومی به رهبری اسپارتاکوس ← ۷۳-۷۱ پیش از میلاد
 «ب»: نوشتن نخستین قانون یونان توسط سولون ← ۷۰۰ پیش از میلاد
 «ج»: کنستانتین از امپراتوران رومی است که در گسترش مسیحیت مؤثر بوده سال ۳۱۳ میلادی
 «د»: در قرن‌های پنجم و چهارم پیش از میلاد سقراط، افلاطون و سقراط فلسفه یونان را رواج دادند.
 «هـ»: امپراتوری روم غربی در سال ۴۷۵ میلادی سقوط کرد.

گروه آموزشی ماز

- ۱۱۳- کدام مورد درباره نتیجه پیشرفت و تکامل شیوه‌های پژوهش در تاریخ در دو قرن اخیر درست است؟

- (۱) نقش و تأثیر اقلیم بر اخلاق و رفتار آدمیان را مورد بررسی قرار داده‌اند.
 (۲) متوجه بهره‌برداری از مطالعات بین رشته‌ای شده‌اند.
 (۳) مورخان به اهمیت استفاده از نقشه‌ها پی برده‌اند.
 (۴) به تأثیر جغرافیا بر رویدادهای تاریخی توجه بیشتری دارند.

(متوسط - خط به خط - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

یکی از پیامدهای ارتباط جغرافیا با تاریخ، اهمیت یافتن نقشه در مطالعه تاریخ است. با پیشرفت و تکامل شیوه‌های پژوهش در تاریخ در دو قرن اخیر، مورخان به اهمیت استفاده از نقشه پی برده‌اند به طوری که در تألیفات تاریخی مربوط به این دوره، نقشه‌هایی از دوره‌های مختلف تاریخی تهیه و ترسیم شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ به دیدگاه ابن‌خلدون در مقدمه کتاب «العبر» که به نقش و تأثیر جغرافیا بر تاریخ، اخلاق و رفتار آدمیان اختصاص داده است.
 ۲ استفاده از پژوهش‌ها و داده‌های علوم انسانی نظیر جامعه‌شناسی، اقتصاد، جامعه‌شناسی تاریخی، جغرافیای تاریخی و ... دستاوردهای ارزشمندی را در پیش‌روی مورخان قرار می‌دهند. این اطلاعات، مورخان را در تعیین اصالت اخبار یاری می‌دهد. امروزه بهره‌برداری از دستاوردهای مطالعات بین رشته‌ای در جهان، رو به افزایش است.
 ۴ نقش و تأثیر جغرافیا و پدیده‌های طبیعی بر شکل گرفتن رویدادها و تحولات تاریخی از دیرباز مورد توجه مورخان بوده و به دو قرن اخیر ارتباط نداشته است.

دانش جغرافیای تاریخی ← به مطالعه مناطق و سرزمین‌های مختلف در گذشته می‌پردازد و تأثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی را بر رویدادهای تاریخی مانند شکل‌گیری تمدن‌ها، مهاجرت‌ها، پیروزی‌ها و شکست‌ها، برپایی سکونت‌گاه‌ها و شهرها و ایجاد و گسترش راه‌ها و ... مطالعه می‌کند.

گروه آموزشی ماز

۱۱۴ - کدام مورد عبارت زیر را در خصوص ناهمواری‌های ایران به درستی کامل می‌کند؟

«کوهستان‌های تالش با جهت ..... منطقه آذربایجان را از کناره‌های دریای خزر جدا کرده و دامنه‌های کوه‌های ..... به سمت شمال و یا جنوب است.»

- (۱) (غربی - شرقی) - منطقه کوهستانی آذربایجان
 (۲) (شمالی - جنوبی) - منطقه کوهستانی البرز
 (۳) (جنوبی - شمالی) - منطقه کوهستانی زاگرس
 (۴) (شرقی - غربی) - منطقه کوهستانی البرز

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۰۰۴)

پاسخ تشریحی:

کوهستان‌های تالش با جهت شمالی جنوبی، منطقه آذربایجان را از کناره‌های دریای خزر جدا کرده است و از طرف دیگر، دامنه‌های کوه‌های منطقه کوهستانی البرز معمولاً به سمت شمال و یا جنوب است.

منطقه کوهستانی شمال کشور:

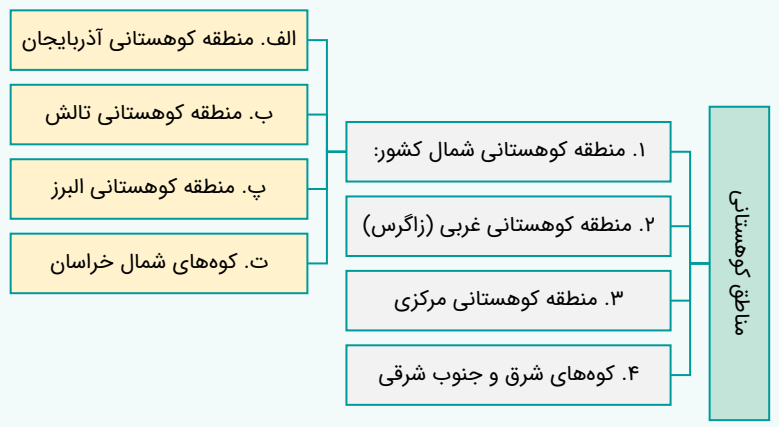
منطقه کوهستانی شمال کشور	
 <p>تفسیرات ارتفاعی (بر حسب متر): ۲۰۰۰ ۳۰۰۰ ۴۰۰۰ ۵۰۰۰ ۶۰۰۰</p>	<p>دو رشته کوه ارسباران (قره‌داغ) در شمال و رشته‌کوه مرزی ایران و ترکیه، شمال و غرب این منطقه را در بر گرفته‌اند. دو توده کوهستانی مهم دیگر در این منطقه ← سه‌پند و سبلان که در اثر فعالیت‌های آتشفشانی شکل گرفته‌اند.</p>
 <p>تغییرات ارتفاعی: نقاط شهری قله</p> <p>نقشه پراکندگی ناهمواری‌های منطقه کوهستانی البرز و تالش</p>	<p>جهت شمالی - جنوبی جداکننده منطقه آذربایجان از کناره‌های دریای خزر شیب عمومی این کوه‌ها به سمت دریای خزر بیشتر از منطقه آذربایجان است و آب‌های جاری از آن‌ها با سرعت به دریای خزر وارد می‌شوند. از تنگه منجیل شروع شده و در امتداد غربی - شرقی تا کوه‌های شاه‌کوه در نزدیکی شاهرود و گردنه خوش بیلاق ادامه دارند. دامنه‌های کوه‌های البرز معمولاً به سمت شمال یا جنوب است و در آن دره‌های وسیع و عمیقی وجود دارد که رودهایی چون چالوس و هزار در آن‌ها جریان دارد. بخش اعظم این چین‌خوردگی حاصل ← کوه‌زایی مواد رسوبی طی میلیون‌ها سال است. فعالیت‌های آتشفشانی در دوره کواترنر منجر به ← تشکیل قله دماوند شده است. قله‌های دیگری هم چون علم کوه، تخت سلیمان و توچال در این رشته‌کوه مورد توجه علاقه‌مندان به کوهنوردی است. در امتداد کوهستان‌های البرز مراکز جمعیتی زیادی مستقر شده است و یکی از کانون‌های عمده فعالیت‌های اقتصادی کشور به شمار می‌رود.</p>
 <p>تغییرات ارتفاعی: نقاط شهری قله</p> <p>نقشه کوه‌های شمال خراسان</p>	<p>شکل منظم و موازی محل قرارگیری ← شمال شرقی ایران رشته‌کوه‌های مهم ← ۱- هزار مسجد ۲- آلا‌داغ ۳- بینالود در اطراف نیشابور</p>

مشاوره:

مبحث کوه‌ها و ناهمواری‌های پایه دهم، یکی از تست‌خیزترین مباحثی هست که باید حسابی حواست باشه. حتی می‌شه ازین مبحث، سؤال ترکیبی هم ارائه داد.

سرزمین‌های کوهستانی:

با توجه به تاریخچه زمین‌شناسی، تحولات ناهمواری‌ها، شکل و پراکندگی، کوهستان‌های ایران را می‌توان به صورت زیر تقسیم‌بندی کرد:

گروه آموزشی ماز

۱۱۵- متن زیر با کدام مورد مطابقت دارد؟

«انواع ماهیان خاویاری جهان فقط در این دریا زندگی می‌کنند؛ بعضی از تالاب‌های حاشیه دریا محل توقف پرندگان مهاجر است.»

- ۱) بستر انواع ماهی و میگو و یکی از مهم‌ترین مراکز صید و پرورش ماهی
- ۲) محل زندگی انواع پرندگان مهاجر و وجود املاح و رسوبات برای درمان
- ۳) بزرگ‌ترین پهنه آبی محصور در خشکی دارای منابع نفت و گاز موجود
- ۴) جای دادن ۶۶ درصد ذخایر نفت جهان و ۲۸ درصد از ذخایر گاز طبیعی

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - ترکیبی - ۱۰۰۳ و ۱۰۰۶)

پاسخ تشریحی:

ویژگی‌های دریای خزر: بزرگ‌ترین پهنه آبی محصور در خشکی به واسطه منابع نفت و گاز، تأمین ۹۰٪ از خاویار جهان و دسترسی به بازار مصرف ۳۰۰ میلیون نفری کشورهای آسیای میانه از موقعیت نسبی بالایی برخوردار است. اهمیت دریای خزر: از جمله دلایل اهمیت این دریا می‌توان به تجارت دریایی، بهره‌برداری از منابع نفت و گاز، ویژگی‌های خاص محیط‌زیست، گردشگری و صید ماهی اشاره کرد. انواع ماهیان خاویاری جهان فقط در این دریا زندگی می‌کنند. بعضی از تالاب‌های حاشیه این دریا، محل توقف پرندگان مهاجر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) مربوط به خلیج فارس و ۲) مربوط به دریاچه ارومیه است.

موقعیت نسبی:

ایران به دلیل قرار گرفتن در مجاورت خلیج فارس، دریای عمان، تنگه هرمز و نیز دریای خزر از موقعیت نسبی ممتازی برخوردار است.

مشاوره:

بحث موقعیت نسبی، **کلیدواژه اصلی این سؤال!** چگونه؟ چون وقتی داریم درباره ویژگی‌ها و اثرگذاری نواحی اطراف ایران بر موقعیت کشورمون صحبت می‌کنیم؛ یعنی عملاً داریم درباره تأثیرگذاریشون بر محیط حرف می‌زنیم.

گروه آموزشی ماز

۱۱۶- کدام گزینه عبارت زیر را درباره تنوع محصولات باغی در ایران به درستی کامل می‌کند؟

«در نواحی مختلف ایران به دلیل ..... تنوع فراوانی در تولیدات باغی ایجاد شده است؛ این یعنی .....

- ۱) تنوع آب‌وهوایی و موقعیت مساعد جغرافیایی - نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.
- ۲) بهره‌مندی از مواهب الهی مانند آب و خاک - نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.
- ۳) اختلاف شدید درجه حرارت روزانه و سالانه - نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند.
- ۴) گستردگی کشور در عرض جغرافیایی و تنوع اقلیمی - نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند.

(متوسط - ترکیبی - ۱۰۱۰ و ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

اختلاف شدید درجه حرارت روزانه و سالانه در نواحی مختلف ایران، سبب ایجاد تنوع فراوان در تولیدات باغی شده است. کشور ما برای تولیدات باغی از مزیت‌های زیادی برخوردار است؛ زیرا امکان کشت انواع گوناگون میوه‌های سردسیری، نیمه‌گرمسیری و گرمسیری را دارد و این در نتیجه چه چیزی به وجود می‌آید؟ تأثیر نواحی بر زندگی و شکل دادن به آن!

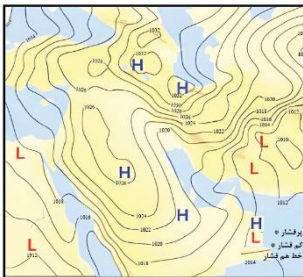
به نظر من، اصل این سؤال نه به تنوع محصولات باغی که به تأثیر نواحی بر زندگی انسان برمی‌گردد و به همین دلیل درس‌نامه را هم از همین مبحث شروع می‌کنیم.

نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهند:

انسان‌ها با پیشرفت در دانش و تولید ابزار و فناوری بر محیط‌های طبیعی غلبه کرده و این محیط‌ها را در اختیار گرفته‌اند. با وجود این، محیط و نواحی طبیعی همواره زندگی مردم را تحت تأثیر قرار داده است. حالا، محدودیت‌ها و موانع طبیعی و حتی ویژگی‌های مثبت یک محیط و ناحیه موجب می‌شود انسان‌ها یا به چاره‌اندیشی برای کنترل آن بيفتند یا اینکه از آن بهره ببرند. بروید سراغ پاسخ تشریحی تا بهتر این موضوع را درک کنید.

گروه آموزشی ماز

۱۱۷- باتوجه به شکل مقابل کدام مورد، توضیح درستی ارائه داده است؟

- ۱) در اطراف خط استوا به دلیل گرم بودن و صعود هوا، کمربند کم فشار حاره‌ای تشکیل می‌شود و دارای آب و هوای گرم و مرطوب است.
- ۲) عامل پرفشار جنب حاره‌ای در تابستان به داخل کشور پیشروی می‌کند و مانع ریزش بارش در دوره گرم سال در کشور می‌شود.
- ۳) مهم‌ترین کمربندهای خشک و بیابانی کره زمین در اثر عامل پرفشار جنب حاره‌ای به وجود آمده است که ایران در داخل این کمربند خشک قرار دارد.
- ۴) عبور مراکز کم فشار معمولاً هوای ابری و بارانی را به همراه می‌آورد و مراکز پرفشار، هوای آرام و پایدار را به وجود می‌آورند.

(دشوار - ترکیبی - ۱۰۰۵ و ۱۰۰۳)

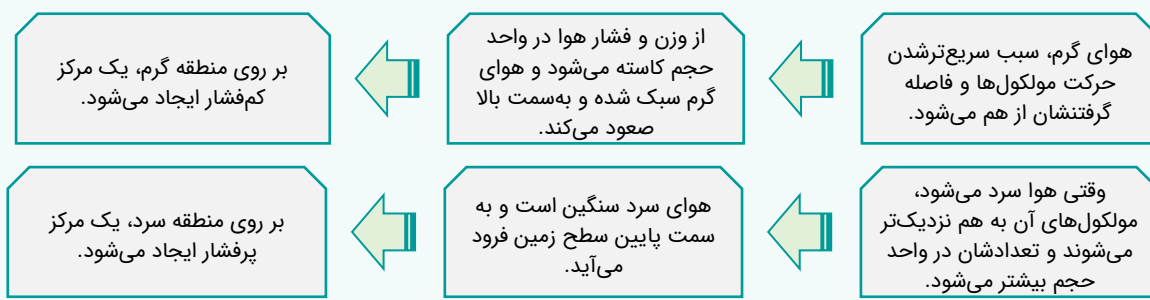
پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

گزینه «۱ تا ۳» در مورد فرار گرفتن ایران در کمربند پرفشار حاره‌ای است.

در اطراف خط استوا به دلیل گرم بودن و صعود هوا، کمربند کم‌فشار حاره‌ای تشکیل می‌شود و دارای آب و هوای گرم و مرطوب است. در اطراف مدار رأس السرطان رأس الجدی، به دلیل سنگینی و فرونشینی هوا، کمربند پرفشار جنب حاره‌ای تشکیل می‌شود و دارای آب و هوای گرم و خشک است که مانع از صعود هوا و تشکیل ابر و بارندگی می‌شود. مهم‌ترین کمربندهای خشک و بیابانی کره زمین در اثر عامل پرفشار جنب حاره‌ای به وجود آمده است که کشور ما هم در داخل این کمربند خشک قرار دارد. عامل پرفشار جنب حاره‌ای در تابستان به داخل کشور پیشروی می‌کند و مانع ریزش بارش در دوره گرم سال در کشور می‌شود.

مرکز کم‌فشار و پرفشار:

گروه آموزشی ماز

۱۱۸- کدام مورد عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«جلگه‌ها سرزمین‌هایی هستند ..... و دشت‌ها سرزمین‌های پست و نسبتاً هموارند که در میان .....

- ۱) که از یک طرف به کوه‌ها و از طرف دیگر به دریاها منتهی می‌شود. - کوه‌ها یا کنار سواحل و یا میان فلات‌ها و دره قرار دارند.
- ۲) مرتفع و نسبتاً همواری که در میان کوه‌ها محاصره شده‌اند. - سرزمین‌های وسیع و در محاصره کوه‌های مرتفع قرار گرفته‌اند.
- ۳) برجسته و مرتفع که با شیب تند به نواحی پست متصل می‌شوند - تپه‌هایی که به نسبت کوه‌ها ارتفاع کمتری دارند، قرار گرفته‌اند.
- ۴) که معمولاً دارای سرزمین‌های مثلثی شکل هستند که به دلتا معروفند. - کوه‌ها یا کنار سواحل و یا میان فلات‌ها و کف دریا قرار دارند.

(متوسط - ترکیبی - ۱۰۰۴ و ۱۱۰۴)

پاسخ: گزینه ۱

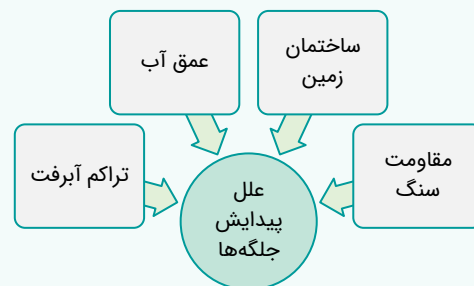
پاسخ تشریحی:

تعریف جلگه: جلگه‌ها سرزمین‌های همواری هستند که از یک طرف به کوه‌ها و از طرف دیگر به دریاها و دریاچه‌ها منتهی می‌شوند.
تعریف دشت: دشت‌ها سرزمین‌هایی پست و نسبتاً هموارند که در میان کوه‌ها یا در کنار سواحل و یا میان فلات‌ها و کف دره‌ها قرار گرفته‌اند.

جلگه‌ها:

سرزمین‌های همواری هستند که از یک طرف به کوه‌ها و از طرف دیگر به دریاها و دریاچه‌ها منتهی می‌شوند. در کنار همه دریاها و دریاچه‌ها و رودهای پر آب کشور دیده می‌شوند. به دلیل حاصلخیز بودن خاک، جمعیت زیادی را در خود جای می‌دهند.

دام تستی:

تعریف دشت در جغرافیا دهم و یازدهم قاطی نشه چون ممکنه تو دام سه تا گزینه غلط دیگه بیفتی!

مشاوره:

تعاریف و اصطلاحات به طور کل تو علوم انسانی مهمن! حالا اهمیت این موضوع تو درس جغرافیا به مراتب بیشتر می‌شه؛ به خصوص که توی پایه دهم و یازدهم به سری مطالب تکمیل‌کننده هم هستن مثل همین بحث دشت و جلگه!

گروه آموزشی ماز

۱۱۹- با بررسی مواد «الف» و «ب»، کدام گزینه درست است؟

الف: «احداث تونل و پل برای عبور قطار در ناحیه‌ای کوهستانی و برف‌گیر»

ب: «به‌کارگیری ماشین برف‌روب مجهز به جی‌پی‌اس جاده‌ای برای پاک‌سازی جاده‌ها»

۱) انسان‌ها با نواحی ارتباط متقابل برقرار می‌کنند و برای هر ناحیه شرایط خاصی را ایجاد می‌کنند و در چارچوب آن شرایط دست به عمل می‌زنند.

۲) محدودیت‌ها و موانع محیطی موجب می‌شود انسان‌ها برای کنترل محیط و شرایط خاص آن چاره‌اندیشی کنند و به ابداع ابزارهایی بپردازند.

۳) نواحی فقط تحت‌تأثیر روابط معمول انسان‌ها و محیط طبیعی نیستند بلکه شکل‌گیری محیط طبیعی در طول زمان و گذشته به‌شدت بر نواحی تأثیر می‌گذارد.

۴) انسان‌ها در محیط‌های طبیعی تغییراتی به وجود می‌آورند. آن‌ها برای زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی از شیوه‌ها و ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند.

(دشوار - مفهومی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند. انسان‌ها با پیشرفت در دانش و تولید ابزار و فناوری بر محیط‌های طبیعی غلبه کرده و این محیط‌ها را در اختیار گرفته‌اند؛ با وجود این، محیط‌ها و نواحی طبیعی همواره زندگی مردم را تحت‌تأثیر قرار داده است. محدودیت‌ها و موانع محیطی موجب می‌شود انسان‌ها برای کنترل محیط و شرایط خاص آن چاره‌اندیشی کنند و به ابداع ابزارهایی بپردازند. در واقع، هر ناحیه شرایط خاصی را به انسان‌ها ارائه می‌کند و انسان‌ها در چارچوب آن شرایط دست به عمل می‌زنند.

مشاوره:

به مفهوم عبارات خوب دقت کن ممکن شبیه هم باشند و حتی ظاهراً مفهوم درست داشته باشند، اما اون‌ی که تو دنبالش نباشه.

انسان و ناحیه:

سطح زمین بر مبنای معیارهای طبیعی یا انسانی ناحیه‌بندی می‌شود و انسان‌ها با نواحی ارتباط متقابل برقرار می‌کنند.

انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند.	نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند.	نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.	نواحی تحت‌تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی هستند.
مثل بازارهای شناور در بانکوک یا مثلاً پیدایش یک منطقه صنعتی در تهران	مثل به‌کارگیری ماشین برف‌روب مجهز به جی‌پی‌اس جاده‌ای برای پاک‌سازی مناطق	مثل تأثیر بالا رفتن قیمت برنج وارداتی آسیا و ایجاد نگرانی در میان کشورها جهت تأمین تغذیه	تصمیم‌های یک دولت برای ایجاد ناحیه گردشگری و پارک‌های ملی یا صنعتی

۱۲۰- با توجه به انواع پوشش گیاهی براساس میانگین سالانه دما و بارش، کدام شکل به درستی ترسیم شده است؟

(۱)

آب و هوای گرم و مرطوب

مناسب برای جنگل‌های بارانی استوایی

بارش سالانه: بیش از ۴۰۰ سانتی‌متر

میانگین سالانه دما: بین ۲۰ تا ۳۰ درجه سانتی‌گراد

(۲)

آب و هوای سرد قطبی

مناسب برای جنگل‌های مخروطی سردسیری

بارش سالانه: بیش از ۳۰۰ سانتی‌متر

میانگین سالانه دما: بین ۱۰ تا ۲۰ درجه سانتی‌گراد

(۳)

آب و هوای گرم و مرطوب

مناسب برای جنگل‌های بارانی استوایی

بارش سالانه: بیش از ۳۰۰ سانتی‌متر

میانگین سالانه دما: بین ۱۰ تا ۲۰ درجه سانتی‌گراد

(۴)

آب و هوای سرد قطبی

مناسب برای جنگل‌های مخروطی سردسیری

بارش سالانه: بیش از ۴۰۰ سانتی‌متر

میانگین سالانه دما: بین ۲۰ تا ۳۰ درجه سانتی‌گراد

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - ترکیبی - ۱۱۰۵ و ۱۱۰۳)

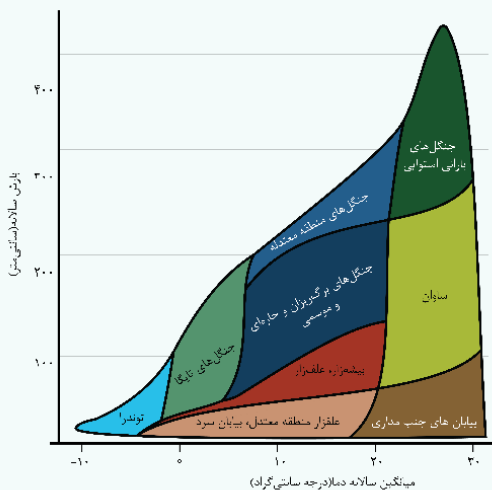
مشاوره:

این سؤال ترکیبی و تصویری است! یعنی مشکل پلاس پرومکس! تو هم باید جدول درس‌ها رو با دقت بخونی و هم نیم‌نگاهی به تصاویر کتاب داشته باشی.

طبقه‌بندی نواحی آب‌وهوایی:

علامت آب و هوا	نام آب و هوا	دما	بارش	پوشش گیاهی
A	استوایی (گرم و مرطوب)	هیچ ماهی سردتر از $+18^{\circ}\text{C}$ نیست.	بارش در تمام سال	مناسب برای جنگل‌های بارانی استوایی
B	خشک	اختلاف دما زیاد است.	کمبود بارش	نامناسب برای رویش گیاه
C	معتدل	میانگین سردترین ماه بین $+18^{\circ}\text{C}$ تا -3°C است.	بارش در دوره سرد سال بیشتر از دوره گرم	مناسب برای جنگل‌های خزان‌دار
D	سرد	میانگین سردترین ماه کمتر از -3°C است.	بارش تابستان بیشتر از زمستان	مناسب برای جنگل‌های مخروطی سردسیری
E	بسیار سرد (قطبی)	هیچ ماهی بیش از $+10^{\circ}\text{C}$ نیست.	کمبود بارش	نامناسب برای رویش گیاه

توزیع انواع پوشش گیاهی براساس میانگین سالانه دما و بارش:

وایتکر (بوم‌شناس) در تقسیم‌بندی خود، به دو عامل بارش و دما توجه کرده است. نمودار مقابل توزیع انواع پوشش گیاهی براساس میانگین سالانه دما و بارش را نشان می‌دهد.

پاسخ تشریحی

حالا با توجه به دو تصویر و جدول بالا، سراغ پاسخ تشریحی می‌رویم.
با توجه به جدول طبقه‌بندی آب و هوا و همین‌طور پوشش گیاهی مناطق، می‌فهمیم که منطقه آب‌وهوایی استوایی که همان آب‌وهوای گرم و مرطوب است که با علامت آب‌وهوایی A شناخته می‌شود، دارای جنگل‌های بارانی استوایی و بارش در تمام سال است. میزان بارش آن بیشتر از ۴۰۰ سانتی‌متر است و میانگین دمای سالانه آن بین ۲۰ تا ۳۰ درجه سانتی‌گراد است.

در نظر داشته باشید که جنگل‌های سردسیری مخروطی مناسب برای آب‌وهوای سرد D است و نه سرد قطبی که با E نشان داده می‌شود. بماند که اطلاعاتی که درباره میزان دما و بارش آورده شده در گزینه‌های دیگر برای این منطقه هم نادرست هستند. میانگین سالانه دمای این منطقه بین ۰ تا ۱۰- است و میزان بارش آن بین ۱۰ سانتی‌متر در سال است.

گروه آموزشی ماز

۱۲۱- با توجه به موارد زیر کدام یک در خصوص «فعالیت نوع اول» درست است؟

- الف: در کشورهای هند، ایالات متحده آمریکا، روسیه، کانادا، فرانسه و استرالیا فعالیت نوع اول رواج دارد.
ب: مهم‌ترین نواحی که به این نوع فعالیت می‌پردازند در غرب قاره اروپا قرار دارد و چین هم رشد قابل ملاحظه داشته است.
ج: به دنبال رشد جمعیت در جهان گسترش یافته و هم در کشورهای پیشرفته و هم در کشورهای توسعه یافته رواج دارد.
د: تقریباً در همه کشورهای وجود دارد؛ اما نواحی جهان از نظر تعداد، کمیت، کیفیت و سود به دست آمده یکسان نیستند.
- (۱) موارد «الف» و «ج» با این نوع فعالیت مطابقت دارد. (۲) موارد «الف» و «د» با این نوع فعالیت مغایرت دارد.
(۳) موارد «ب» و «د» با این نوع فعالیت مطابقت دارد. (۴) موارد «ج» و «د» با این نوع فعالیت مغایرت دارد.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۷)

پاسخ تشریحی

فعالیت‌های نوع اول: به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که با استخراج و به دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا سروکار دارند؛ مانند کشاورزی، زراعت، دامپروری، صید ماهی، جنگل‌داری و استخراج معدن.

بررسی موارد

«الف»: به رواج کشت غله‌ای در این کشورها اشاره دارد.
«ج»: کشاورزی تجاری مدنظر است.

«ب» و «د»: نیز صنعت را بیان می‌کند. صنایع کارخانه‌ای، تقریباً در همه کشورهای وجود دارد، اما نواحی جهان از نظر تعداد صنایع، کمیت و کیفیت تولیدات کارخانه‌ای و همچنین سودی که از راه صدور کالاهای صنعتی به دست می‌آورند، یکسان نیستند. مهم‌ترین نواحی صنعتی اروپا در غرب این قاره قرار دارند. ناحیه رور در کشور آلمان و نواحی صنعتی انگلستان، فرانسه و شمال ایتالیا از نواحی صنعتی مهم در جهان هستند.

انواع فعالیت‌های اقتصادی:

در گذشته، فعالیت‌های اقتصادی به سه گروه یا سه بخش عمده تقسیم می‌شدند. از دهه ۱۹۸۰ میلادی، یک بخش دیگر به بخش‌های قبلی افزوده شد و فعالیت‌های نوع چهارم نام گرفت. به عبارت دیگر امروزه فعالیت‌ها را به چهار گروه یا بخش تقسیم می‌کنند:

فعالیت‌های نوع اول	به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که با استخراج و به دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا سروکار دارند؛ مانند کشاورزی، زراعت، دامپروری، صید ماهی، جنگل‌داری و استخراج معدن.
فعالیت‌های نوع دوم	شامل فعالیت‌هایی است که طی آن‌ها منابع و مواد اولیه در کارخانه‌ها تغییر شکل می‌یابند و به کالا تبدیل می‌شوند؛ مانند تولید انواع کالاهایی که در زندگی روزانه از آن‌ها استفاده می‌کنیم. (صنعت)
فعالیت‌های نوع سوم	به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که در فرایند آن‌ها خدماتی به دیگران ارائه می‌شود؛ مانند حمل‌ونقل، بانکداری، امور پزشکی و درمانی، امور آموزشی، قضایی، خرید و فروش، تجارت و مانند آن. (خدمات)
فعالیت‌های نوع چهارم	بخشی از فعالیت‌های اقتصادی که فراهم‌کننده خدمات مربوط به جمع‌آوری و پردازش اطلاعات و فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی (ICT) و پژوهش، تحقیق و توسعه است.

گروه آموزشی ماز

۱۲۲- حمله نظامی آمریکا به افغانستان و عراق در سال ۱۳۶۹ و ۱۳۸۰ و اشغال این دو کشور به چه مفهوم ژئوپلیتیک اشاره دارد؟

- (۱) اگر کشورهای کوچک برای جمعیت خود فضای کافی نداشته باشند و درصدد توسعه سرزمین خود برنیابند نابودی آن‌ها حتمی است.
(۲) حکومت‌ها با استفاده از قدرت می‌توانند در داخل یک کشور امنیت و نظم اجتماعی برقرار کنند و خارج از آن کشور اهداف خود را پیش ببرند.
(۳) شرق اروپا و آمریکا منبع بزرگ قدرت هستند و هرکس بر منابع آن مسلط شود می‌تواند بر کل جزیره جهانی و جهان فرمان براند.
(۴) در قرن بیستم با توسعه حقوق و قوانین بین‌المللی اقداماتی مانند کشورگشایی و تصرف سرزمین‌های دیگر قابل قبول نیست.

پاسخ: گزینه ۴

(دشوار - مفهومی - ۱۱۱۱)

پاسخ تشریحی:

نظریه فضای حیاتی در اواخر قرن نوزدهم مطرح شده است و در قرن بیستم با توسعه حقوق و قوانین بین‌المللی، اقداماتی مانند کشورگشایی و تصرف سرزمین‌های دیگر قابل قبول نیست و محکوم شمرده می‌شود؛ هر چند امروزه معدودی از کشورها به حقوق کشورهای دیگر توجه نمی‌کنند و آن را نادیده می‌گیرند. حمله نظامی آمریکا به افغانستان و عراق در سال‌های ۱۳۶۹ و ۱۳۸۰ و اشغال این کشورها یا حمله عراق به ایران در سال ۱۳۵۹ و به کویت در سال ۱۳۶۹ و حمله‌های عربستان به یمن در سال‌های اخیر نمونه‌هایی از توسعه‌طلبی کشورهاست.

نظریه فضای حیاتی:

نظریه پرداز	راتزل؛ پدر علم جغرافیای سیاسی
سخن راتزل	اگر کشورهای کوچک برای جمعیت خود فضای کافی نداشته باشند و درصدد توسعه سرزمین‌های خود برنیایند، نابودی آن‌ها حتمی است.
عقیده راتزل	موقعیت یک کشور در مجاورت یک دولت قوی یا ضعیف بر سیاست و قدرت آن کشور تأثیر می‌گذارد. راتزل، عامل موقعیت جغرافیایی را مهم می‌دانست.
نتیجه‌گیری راتزل	در کشمکش بر سر قدرت، دولت‌های بزرگ پیروز می‌شوند که کشورهای کوچک را ضمیمه خاک خود می‌کنند.

با توسعه حقوق و قوانین بین‌المللی امروزه اقداماتی مانند کشورگشایی و تصرف سرزمین‌های دیگر قابل قبول نیست و محکوم شمرده می‌شود. البته نباید نادیده گرفت که هنوز هم معدودی از کشورها به حقوق سایر کشورها توجه نمی‌کنند و آن را نادیده می‌گیرند؛ از جمله در مثال‌های زیر:

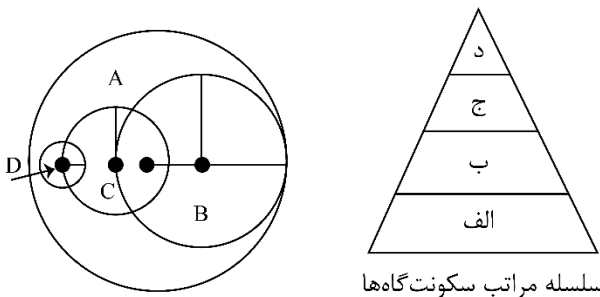
۱- حمله نظامی آمریکا به افغانستان و عراق در سال‌های ۱۳۶۹ و ۱۳۸۰ و اشغال این کشورها

۲- حمله عراق به کویت در سال ۱۳۶۹

عوامل و ارزش‌های جغرافیایی، نقش مهمی در تولید قدرت برای یک کشور دارند. صاحب‌نظران ژئوپلیتیک معتقدند عواملی چون موقعیت جغرافیایی، آب‌وهوا و داشتن منابع زیرزمینی و جمعیت می‌توانند موجب قدرت اقتصادی، سیاسی و نظامی یک کشور شوند و یا به‌عکس، کارکرد منفی داشته باشند و موجب تضعیف قدرت شوند.

گروه آموزشی ماز

۱۲۳- با توجه به شکل زیر که حوزه نفوذ سکونتگاه‌ها را نشان می‌دهد، موارد A و D با کدام بخش از سلسله مراتب سکونتگاه‌ها مطابقت می‌کند؟

- ۱) بخش D حوزه نفوذ «شهر بزرگ» را نشان می‌دهد که در آن جمعیت سکونتگاه و تعداد و تنوع خدمات بیشتر است. پس در سلسله‌مراتب سکونتگاه‌ها جایگاه بالاتری دارد.
- ۲) بخش A حوزه نفوذ «شهر کوچک» را نشان می‌دهد که در آن جمعیت سکونتگاه و تعداد و تنوع خدمات کم‌تر است. پس در سلسله‌مراتب سکونتگاه‌ها در جایگاه پایین‌تری است.
- ۳) بخش A حوزه نفوذ «شهر بزرگ» را نشان می‌دهد که در آن جمعیت سکونتگاه و تعداد و تنوع خدمات بیشتر است. پس در سلسله‌مراتب سکونتگاه‌ها در جایگاه بالاتری است.
- ۴) بخش D حوزه نفوذ «شهر کوچک» را نشان می‌دهد که در آن جمعیت سکونتگاه و تعداد و تنوع خدمات کمتر است. پس در سلسله‌مراتب سکونتگاه‌ها جایگاه بالاتری دارد.

(متوسط - مفهومی - ۱۲۰۱)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

سلسله‌مراتب سکونتگاه‌ها یعنی رتبه بندی آن‌ها بر حسب اهمیت. برای این منظور، سکونتگاه‌ها را براساس میزان جمعیت و عملکرد خدماتی که ارائه می‌کنند؛ طبقه بندی می‌کنند. سکونتگاه‌های کوچک یا کم جمعیت معمولاً خدمات محدودی به ساکنان ارائه می‌دهند اما در سکونتگاه‌های بزرگ‌تر، تعداد و تنوع خدمات بسیار زیاد است.

گروه آموزشی ماز

۱۲۴- کدام یک از موارد زیر مقایسه درستی میان حمل‌ونقل ریلی و جاده‌ای ارائه داده است؟

- الف: هر قطار باری تنها قادر است حجم اندکی بار نسبت به کامیون‌ها (حمل‌ونقل جاده‌ای) جابه‌جا کند.
  - ب: احداث خطوط ریلی همچون جاده‌ها به زمین‌های هموار نیاز دارد و هزینه احداث پایانه در آن متوسط است.
  - ج: مصرف سوخت در حمل‌ونقل ریلی کمتر از جاده‌ای است و آلاینده‌هایش برای محیط‌زیست نیز کمتر است.
  - د: جابه‌جایی‌ها در حمل‌ونقل ریلی نسبت به جاده‌ای امنیت زیادی دارد و راحتی مسافران در آن بیشتر از خودرو است.
- ۱) «الف» و «ب»   ۲) «ج» و «د»   ۳) «الف» و «ج»   ۴) «ب» و «د»

بهتر است برای پاسخ به این سؤال برویم یک‌راست سر بررسی موارد نادرست:

«الف»: هر قطار باری می‌تواند به اندازه ده‌ها کامیون بار حمل کند و هزینه حمل قطار در مسافت‌های طولانی کمتر از جاده است.

«ب»: احداث خطوط ریلی برخلاف جاده‌ها به زمین‌های هموار نیاز دارد و هزینه احداث خطوط آهن زیاد است.

حمل و نقل جاده‌ای:

حمل و نقل جاده‌ای از شیوه‌های متداول حمل‌ونقل در همه قاره‌های جهان است و برای مسافت‌های کوتاه (معمولاً کمتر از ۴۰۰ کیلومتر) مناسب‌تر است. در نیمهٔ دوم قرن بیستم برای حل مشکلات ترافیکی و نیز افزایش سرعت خودروها، ساختن آزادراه‌ها و بزرگراه‌ها متداول شد.

محدودیت‌ها	مزایا	حمل و نقل جاده‌ای
نسبت به سایر شیوه‌ها قابلیت جابه‌جایی تعداد کمتری مسافر را دارد. ظرفیت کامیون و تریلی برای حمل بار کمتر از وسایل حمل و نقل آبی و ریلی است. با ورود به عصر خودروها فضای جغرافیایی با تبدیل جاده‌های خاکی به جاده‌های آسفالت‌تخته تغییر کرده است. میزان مصرف سوخت و آلاینده‌گی محیط زیست در این شیوه حمل‌ونقل بسیار زیاد است. از نتایج افزایش سفرها و تعداد خودروها، ایجاد تراکم ترافیکی در برخی مسیرها خصوصاً در ایام تعطیل و در جاده‌هایی است که گنجایش این افزایش را ندارند.	از نظر دسترسی به نقاط مختلف در مسیر راه و توقف در ایستگاه‌های متعدد انعطاف بیشتری نسبت به سایر شیوه‌های حمل‌ونقل دارد. برای رفتن به مکان‌های دورافتاده یا مناطق روستایی اغلب از این روش استفاده می‌شود. احداث پایانه‌ها (ترمینال‌ها) در این روش کم‌هزینه‌تر است.	

حمل و نقل ریلی:

حمل‌ونقل ریلی یکی از مهم‌ترین شیوه‌های حمل کالا و مسافر در جهان است.

در شیوه حمل‌ونقل ریلی، برای انتقال از ریل و لوکوموتیوی که واگن‌های قطار را به دنبال خود می‌کشد، استفاده می‌شود.

در روند تولید قطار، لوکوموتیوهای بخاری به تدریج جای خود را به لوکوموتیوهای دیزلی دادند. امروزه لوکوموتیوهای الکتریکی (برقی) بهترین نوع لوکوموتیوها از نظر سازگاری با محیط زیست هستند.

قطارها بار را به صورت فله‌ای یا کانتینری حمل می‌کنند.

محدودیت‌ها	مزایا	حمل و نقل ریلی
احداث خطوط ریلی برخلاف جاده‌ها به زمین‌های هموار نیاز دارد. هزینه احداث خطوط آهن خصوصاً در نواحی دارای موانع و پستی و بلندی زیاد است. هزینه تولید یا خرید واگن‌ها و لوکوموتیوها زیاد است.	برای مسافت‌های متوسط و نسبتاً طولانی مناسب است. هزینه احداث پایانه (ترمینال) در این شیوه حمل و نقل، متوسط برآورد می‌شود. جابه‌جایی با قطار امنیت زیادی دارد. راحتی مسافران در قطار بسیار بیشتر از خودرو است. هر قطار باری می‌تواند به اندازه ده‌ها کامیون بار حمل کند. هزینه حمل قطار در مسافت‌های طولانی کمتر از جاده است. مصرف سوخت در حمل و نقل ریلی $\frac{1}{7}$ حمل‌ونقل جاده‌ای است. آلاینده‌گی این شیوه حمل‌ونقل برای محیط زیست بسیار کمتر از شیوه حمل و نقل جاده‌ای است.	

شیوه‌های حمل و نقل:

به طور کلی شیوه‌های حمل و نقل به پنج دسته تقسیم می‌شوند:

حمل و نقل جاده‌ای

حمل و نقل ریلی

حمل و نقل آبی

حمل و نقل هوایی

حمل و نقل از طریق لوله

از این شیوه‌ها چهارده دسته به جابجایی مسافر و بار و یک دسته فقط به جابجایی بار اختصاص دارند.

۱۲۵- هر چه عمق کانونی زمین لرزه بیشتر باشد چه پیامدی را به دنبال خواهد داشت؟

- ۱) یعنی امواج مجبور به پیمودن مسیر کوتاه‌تری برای رسیدن به سطح می‌باشند، پس تخریب و خسارت افزایش می‌یابد.
- ۲) یعنی امواج مجبور به پیمودن مسیر طولانی‌تری برای رسیدن به سطح می‌باشند، پس تخریب و خسارت کاهش می‌یابد.
- ۳) یعنی امواج مجبور به پیمودن مسیر طولانی‌تری برای رسیدن به سطح می‌باشند، پس تخریب و خسارت افزایش می‌یابد.
- ۴) یعنی امواج مجبور به پیمودن مسیر کوتاه‌تری برای رسیدن به سطح می‌باشند، پس تخریب و خسارت کاهش می‌یابد.

(متوسط - خطبه‌خط - ۱۲۰۵)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

همه زمین لرزه‌ها خطرناک نیستند و بعضی از آنها اصلاً احساس نمی‌شوند بلکه فقط دستگاه‌های حساس آنها را ثبت می‌کنند. هر چه عمق کانونی زمین لرزه بیشتر باشد، یعنی امواج مجبور به پیمودن مسیر طولانی‌تری برای رسیدن به سطح باشند، تخریب و خسارت کاهش می‌یابد.

اندازه‌گیری زمین لرزه‌ها:

جابه‌جایی زمین در زمین لرزه‌ها بر اساس ۱) شدت و ۲) بزرگی اندازه‌گیری می‌شود.
اندازه‌گیری میزان تخریب ناشی از زمین لرزه (شدت) ← مقیاس مرکالی
اندازه‌گیری مقدار انرژی آزاد شده از زمین لرزه (بزرگی) ← مقیاس ریشتر
کارشناسان شدت زمین لرزه را با بازبدهای میدانی از محل زمین لرزه و بزرگای آن را با دستگاه لرزه‌نگار اندازه‌گیری می‌کنند.
همه زمین لرزه‌ها خطرناک نیستند و گاهی اصلاً احساس نمی‌شوند و فقط دستگاه‌های حساس آنها را ثبت می‌کنند.
هر چه عمق کانونی زلزله بیشتر باشد، یعنی امواج برای رسیدن به سطح مجبور به طی مسیر طولانی‌تری باشند، تخریب و خسارت کاهش می‌یابد.

گروه آموزشی ماز

۱۲۶- در کدام گزینه الفاظ با ظاهر یکسان، دارای دلالت متفاوت هستند؟

- ۱) این شیر در باغ وحش بسیار آسیب می‌بیند - می‌توانید از شیر کمی آب بریزید
- ۲) از اینجا تا مدرسه راه زیادی نمانده است - امکان ثبت نام در مدرسه وجود ندارد
- ۳) امسال، دلار به کف قیمتش می‌رسد - کف ماشین کثیف شده است
- ۴) بسی رنج بردم در این سال سی - از ۱۳۷۳ تا ۱۴۰۳، سی سال فاصله است

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۰۰۲)

انواع دلالت	مطابقی: دلالت لفظ مطابق معنای اصلی ← خانه‌ام را فروختم (کل خانه)
	تضمنی: دلالت لفظ بر بخشی از معنا ← خانه‌ام را رنگ کردم (قسمتی از خانه)
	التزامی: دلالت لفظ بر لازمهٔ یک شیء ← خانه‌ام را دزد برد (وسایل خانه)

جرعهٔ ذهنی:

ابتدا زیر کلمات مشترک خط بکشید و سپس دلالت هر کدام را بررسی کنید.

تفاوت مغالطهٔ اشتراک لفظ و مغالطهٔ توسل به معنای ظاهری:

در مغالطهٔ اشتراک لفظ باید هر دو معنای لفظ با دلالت مطابقی باشند؛ اما در مغالطهٔ توسل به معنای ظاهری، منظور گوینده از لفظ، دلالت تضمنی یا التزامی بوده، ولی شونده به دلالت مطابقی برداشت کرده است؛ پس در مغالطهٔ توسل به معنای ظاهری، برخلاف مغالطهٔ اشتراک لفظ، حداقل دو دلالت به کار رفته است.

پاسخ شش‌گانه:

لفظ «کف» در هر دو جمله مشترک است.

جملهٔ اول ← کفِ قیمت، کنایه از پایین‌ترین حد قیمت است؛ پس دلالت التزامی دارد و معنا، لازمهٔ لفظ است.

جملهٔ دوم ← کفِ ماشین، به معنای سطح ماشین است؛ پس دلالت مطابقی دارد و لفظ و معنا، عین یکدیگر هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) لفظ «شیر» در دو جمله مشترک است.

جملهٔ اول ← شیر، به معنای حیوان جنگل است و کل معنا مد نظر می‌باشد؛ پس دلالت مطابقی دارد و لفظ و معنا، عین یکدیگر هستند.

جملهٔ دوم ← شیر، به معنای شیر آب است و کل معنا مد نظر می‌باشد؛ پس دلالت مطابقی دارد و لفظ و معنا، عین یکدیگر هستند.

۲) لفظ «مدرسه» در دو جمله مشترک است.

جملهٔ اول ← دقیقاً تا ساختمان خودِ مدرسه، راه زیادی نماند است؛ پس دلالت مطابقی دارد و لفظ و معنا، عین یکدیگر هستند.

جملهٔ دوم ← دقیقاً امکان ثبت نام در خودِ مدرسه وجود ندارد؛ پس دلالت مطابقی دارد و لفظ و معنا، عین یکدیگر هستند.

۴) لفظ «سی» در دو جمله مشترک است.

جملهٔ اول ← سی سال کامل رنج برده است؛ پس کل معنا مد نظر است و دلالت مطابقی دارد و لفظ و معنا، عین یکدیگر هستند.

جملهٔ دوم ← کل معنای عدد ۳۰ مد نظر بوده و واقعاً ۳۰ سال فاصله وجود دارد؛ پس دلالت مطابقی دارد و لفظ و معنا، عین یکدیگر هستند.

گروه آموزشی ماز

۱۲۷- در کدام گزینه، دو مفهوم A و B بر اساس قواعد طبقه‌بندی صحیح میان مفاهیم، می‌توانند در یک طبقه قرار بگیرند؟

- ۱) A مساوی است با C - D اعم است از C - D برابر است با B.
- ۲) B عام‌تر است از C - D خاص‌تر است از A - C عام‌تر است از C.
- ۳) A مساوی است با C - D با D تباین دارد - B مساوی است با C.
- ۴) B عام‌تر است از C - D خاص‌تر است از A - D برابر است با C.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۰۰۳)

طبقه‌بندی	روش طبقه‌بندی: از مفهومی عام آغاز و به مفهومی خاص می‌رسیم.
	نسبت مفاهیم هر طبقه به مفاهیم زیرمجموعهٔ خود: عموم و خصوص مطلق
	نسبت مفاهیم یک طبقه (اقسام مختلف یک مفهوم): تباین

جرعه ذهنی:

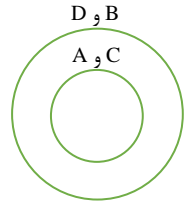
وقتی دو مفهوم می‌توانند در یک طبقه قرار بگیرند که حتماً نسبتشان با یکدیگر «تباين» باشد؛ پس به دنبال نسبت «تباين» میان A و B می‌گردیم.

بررسی گزینه‌ها:

۱ راه اول ← توضیح تئوری:

چون $A=C$ و $B=D$ است و $D>C$ ؛ پس نسبت A و B نیز عموم و خصوص مطلق است.

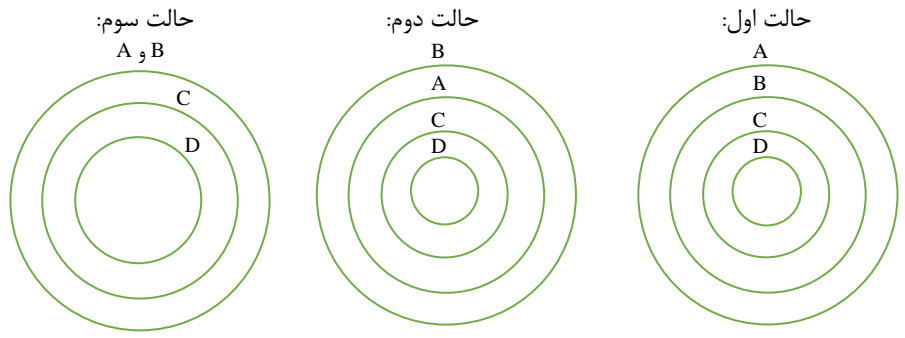
راه دوم ← رسم شکل:

۲ راه اول ← توضیح تئوری:

بر اساس عبارت موجود در این گزینه، می‌فهمیم که با چنین چیزی روبرو هستیم: $B>C>D$ و $A>C$ ؛ پس سه حالت رخ می‌دهد: یا A از B عام‌تر است یا خاص‌تر است یا مساوی است و در هیچ حالتی تباين نیست.

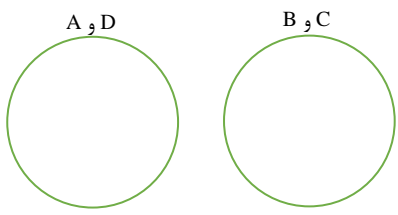
راه دوم ← رسم شکل:

۳ راه اول ← توضیح تئوری:

چون $A=D$ و $B=C$ است و از طرف دیگر D و C با هم متباين هستند؛ پس A و B هم نسبت تباين دارند و می‌توانند در یک طبقه قرار بگیرند.

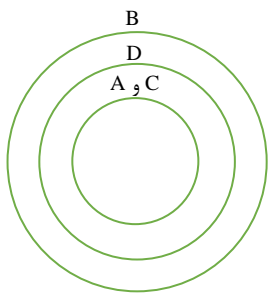
راه دوم ← رسم شکل:

۴ راه اول ← توضیح تئوری:

$B>D>(C=A)$ ؛ پس باز هم نسبت A و B تباين نیست.

راه دوم ← رسم شکل:

مشاوره:

برای کشف روابط دو یا چند مفهوم می‌توانید از نمودار ون یا همان کشیدن دایره‌ها استفاده کنید.

۱۲۸- در کدام گزینه ایراد منطقی هر تعریف به درستی مشخص شده است؟

- (۱) قضیه شخصی، قضیه‌ای است که موضوع آن تک‌مصدافی است. (فقط جامع نیست)
- (۲) قضیه، جمله‌ای است که به درستی درباره چیزی خبری می‌دهد. (فقط جامع نیست)
- (۳) قضیه سالبه، قضیه‌ای است که در آن محمول از همه افراد موضوع سلب می‌شود. (فقط مانع نیست)
- (۴) قضیه منفصل، قضیه‌ای است که از صدق یک طرف قضیه، کذب طرف دیگر نتیجه گرفته شود. (فقط مانع نیست)

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - ترکیبی - ۱۰۰۴)

<p>واضح بودن: استفاده از واژه‌های آشنا و قابل فهم برای شنونده مثال: تعریف قیمتی به ثمین شرط واضح بودن را ندارد.</p>	<p>شرایط تعریف صحیح</p>
<p>جامع بودن: تعریف باید تمام مصادیق مفهوم را دربرگیرد (جامع افراد باشد) مثال: تعریف مثلث به شکل دارای سه ضلع مساوی شامل برخی از انواع مثلث نمی‌شود و جامع نیست.</p>	
<p>مانع بودن: تعریف باید تنها بر مصادیق آن مفهوم صدق کند و بر مصادیق مفاهیم دیگر صدق نکند (مانع اغیار باشد) مثال: تعریف مستطیل به شکل با چهار ضلع که دو به دو موازی‌اند مختص مستطیل نیست.</p>	
<p>دوری نبودن: تعریف یک چیز با استفاده از خودش مثال: استخدام تمام‌وقت: نوعی استخدام که شخص به صورت تمام‌وقت در محل کار حضور می‌یابد.</p>	

پاسخ تشریحی:

جامع نیست؛ زیرا:

شامل قضایای کاذب که خبر نادرستی درباره چیزی می‌دهند، نمی‌شود.

مانع است؛ زیرا:

زیرا فقط قضایای منطقی، صادق هستند و جملات انشایی، نمی‌توانند صادق یا کاذب باشند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) قضیه مذکور، جامع و مانع نیست.

توضیح بیشتر:

جامع نیست ← زیرا موضوع قضیه شخصی، می‌تواند هیچ مصداقی نداشته باشد؛ پس عبارت بیان شده، شامل بی‌مصدق‌ها نیست و جامع محسوب نمی‌شود.
مانع نیست ← زیرا موضوع قضیه محصوره نیز، می‌تواند یک مصداق داشته باشد؛ پس عبارت بیان شده، مانع ورود قضایای محصوره نمی‌شود.

۳) قضیه مذکور، جامع نیست، اما مانع است.

توضیح بیشتر:

جامع نیست ← زیرا شامل قضایایی که محمول از برخی افراد موضوع سلب می‌شود، نیست. (شامل قضایای سالبه جزئی نیست)
مانع است ← زیرا فقط قضایای سالبه هستند که در آن‌ها چیزی از موضوع سلب می‌شود و تعریف فوق، شامل قضایای موجبه نمی‌شود.

۴) قضیه مذکور، جامع نیست، اما مانع است.

توضیح بیشتر:

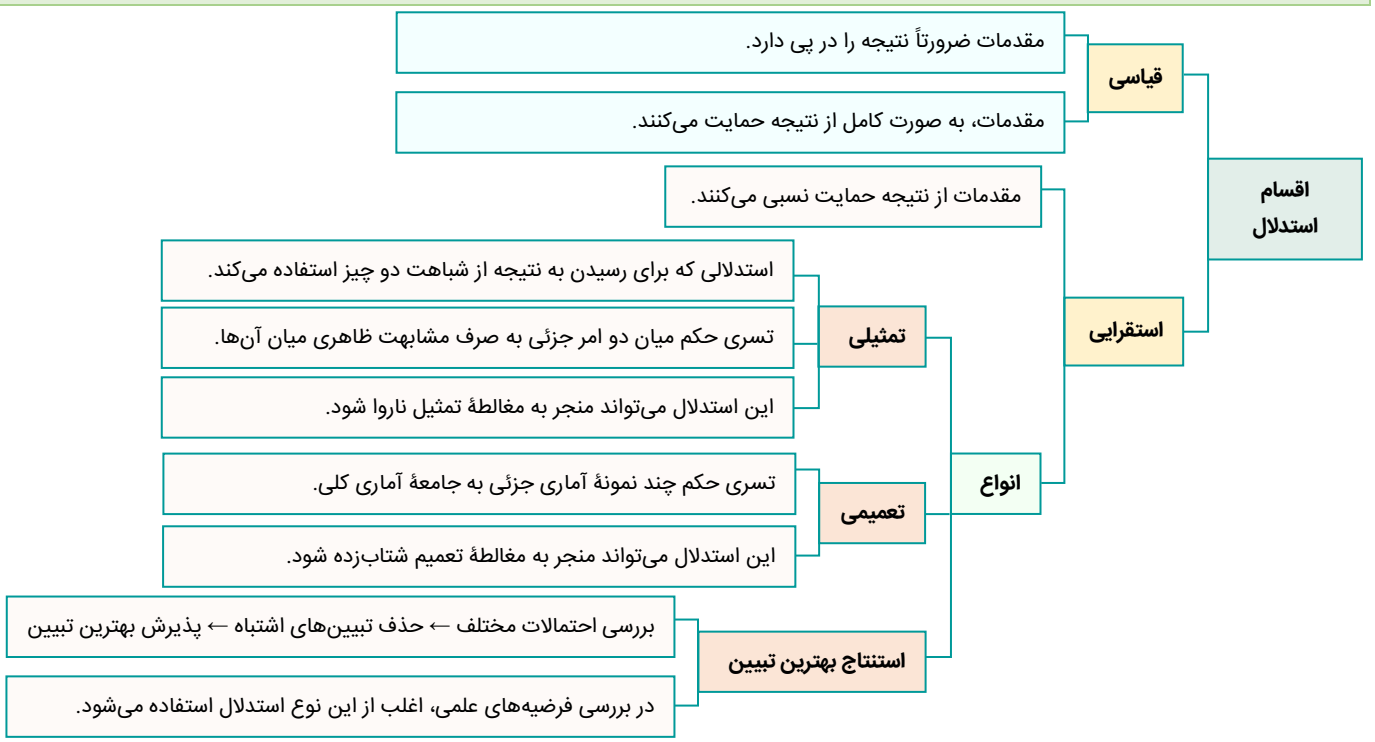
جامع نیست ← زیرا شامل قضایای مانعة‌الرفع نمی‌شود.
مانع است ← زیرا فقط قضایای منفصل هستند که از صدق یک طرف، به کذب طرف دیگر می‌رسیم و در قضایای شرطی متصل، از صدق یک طرف به صدق دیگری می‌رسیم.

گروه آموزشی ماز

۱۲۹- در کدام گزینه، قطعاً با یک استدلال تمثیلی مواجه‌ایم؟

- (۱) شباهت‌های ظاهری و رفتاری تو و مریم آنقدر زیاد است که می‌توان حدس زد شما خواهر و برادری.
- (۲) رامین هم مانند خواهر و برادرش قدبلند است؛ پس می‌توان گفت این خانواده کلاً قدبلند هستند.
- (۳) این آقا لباسی شبیه لباس نیروی دریایی پوشیده است؛ پس او هم عضو نیروی دریایی است.
- (۴) احمد مثل امیر هنوز دانشگاه نرفته است؛ پس احمد هم امسال برای آزمون سراسری ثبت‌نام می‌کند.

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - ۱۰۰۵)

تکنیک حل:

در تشخیص استدلال تمثیلی، باید دنبال گزینه‌ای باشیم که در آن، شباهت ظاهری دو چیز ملاک باشد و بر اساس آن شباهت، یک ویژگی از مورد اول، به مورد دوم سرایت داده شده باشد.

پاسخ سئو:

در این استدلال، شباهت احمد و امیر در این است که هر دو وارد دانشگاه نشده‌اند و بر مبنای این شباهت ظاهری، حکم یکی به دیگری تسری داده شده است. به بیان دیگر، چون امیر امسال برای آزمون ورودی دانشگاه ثبت‌نام کرده است، گوینده نتیجه گرفته که احمد هم برای این آزمون ثبت‌نام کرده؛ پس با استدلالی تمثیلی مواجه هستیم که مبنای آن، شباهت ظاهری بوده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) استدلال مذکور در حقیقت قیاسی است، با این مقدمه محذوف که «اگر شباهت ظاهری دو نفر زیاد باشد، آن دو نفر از یک خانواده‌اند».

استفاده از تکنیک مذکور:

در استقرای تمثیلی، حکم یکی، به دیگری تسری می‌شود؛ آیا در این استدلال، حکم هیچ‌یک از این دو خواهر و برادر، به دیگری تسری داده شده است؟ خیر! استدلال استقرای تعمیمی است، زیرا یک ویژگی را به کل خانواده تعمیم داده است.

۳) استدلال مذکور، به قیاس شباهت بیشتری دارد؛ زیرا مقدمه پنهانش این است که «عضو نیروی دریایی لباس نیروی دریایی می‌پوشد»

استفاده از تکنیک مذکور:

در استقرای تمثیلی، حکم یکی، به دیگری تسری می‌شود؛ آیا در این استدلال، حکم سرباز، به کسی تسری داده شده است؟ خیر!

در تشخیص نوع استدلال، هیچ‌وقت نباید به درستی یا نادرستی نتیجه توجه کنیم؛ زیرا هر نوع استدلالی ممکن است نتیجه‌اش درست یا نادرست باشد.

مشاوره:

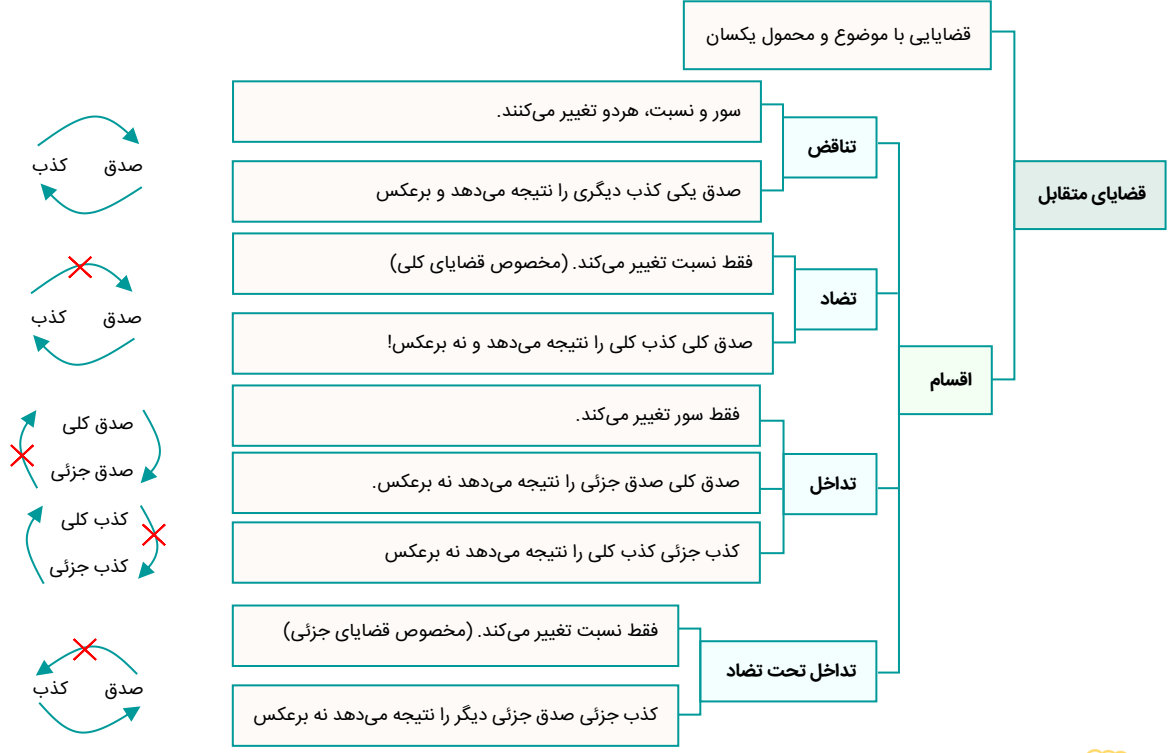
برای پیدا کردن استدلال تمثیلی، هیچ‌وقت نباید به کلماتی از قبیل مثل، مانند یا شبیه اکتفا کنیم. طراحان سؤال این کلمات را برای فریبندگی گزینه‌ها به کار می‌برند.

گروه آموزشی ماز

۱۳۰- با فرض درستی هر قضیه، صدق و کذب متداخل کدام قضیه معلوم نیست؟

- ۱) افرادی که قانون مدنی را تدوین کردند، همگی آن‌ها به حقوق فرانسه آشنایی داشتند.
- ۲) در میان فیلسوفان الهی کمتر فیلسوفی است که برهانی برای اثبات وجود خدا ارائه نکرده باشد.
- ۳) غیر از اعضای حزب استقلال، همهٔ سیاسیون مخالف نامزدی آقای الف برای مجلس هستند.
- ۴) تمامی فیلسوفان تجربه‌گرای قرن هجدهم غیر از هیوم، برهان نظم را معتبر می‌دانند.

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - ۱۰۰۷)

پاسخ سریعی!

جرقه ذهنی:

صدق و کذب متداخل یک قضیه صادق زمانی نامشخص است که آن قضیه از نوع جزئی باشد؛ پس باید بگردیم و قضیه جزئی را پیدا کنیم.

تکنیک حل:

برای تشخیص کلیه یا جزئی بودن قضایا، باید آن‌ها را به قضیه‌های استاندارد تبدیل کنیم.

قضیه موجود در گزینه ۲ را به زبان ساده بازنویسی می‌کنیم:

بسیاری از فیلسوفان الهی برای اثبات وجود خداوند، برهان ارائه کرده اند.

سور قضیه را مشخص می‌کنیم:

قضیه مذکور، به دلیل استفاده از لفظ «بسیاری از»، سور جزئی دارد.

صدق و کذب آن را در تداخل مشخص می‌کنیم:

در صورت صادق بودن یک قضیه جزئی، صدق و کذب متداخل آن نامشخص است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) صدق و کذب متداخل قضیه مذکور به دلیل کلیه بودن، مشخص است.

توضیح بیشتر:

قضیه موجود در گزینه ۱ را به زبان ساده بازنویسی می‌کنیم:

همه افرادی که قانون مدنی را تصویب کردند، به حقوق فرانسه آشنایی داشتند.

سور قضیه را مشخص می‌کنیم:

قضیه سور کلی دارد.

صدق و کذب آن را در تداخل مشخص می‌کنیم:

در صورت صادق بودن یک قضیه کلی، متداخل آن نیز صادق است.

۳) موضوع قضیه عبارت است از «همهٔ سیاسیون غیر از اعضای حزب استقلال» و سور آن «همه» است. در صورت صادق بودن یک قضیه کلی، صدق و کذب متداخل آن مشخص است و متداخل آن نیز، صادق است.

دام تستی:

موضوع قضیه، شامل کل عبارت «همهٔ سیاسیون غیر از اعضای حزب استقلال» به صورت یکجا است که ابتدای آن سور «همه» دارد؛ پس عبارت «غیر از اعضای حزب استقلال» سبب فریب شما نشود؛ زیرا این عبارت، مستقل نیست و بخشی از موضوع است.

موضوع قضیه عبارت است از «تمامی فیلسوفان تجربه‌گرای قرن هجدهم غیر از هیوم» و سور آن «تمامی» است. در صورت صادق بودن یک قضیهٔ کلی، صدق و کذب متداخل آن مشخص است و متداخل آن نیز، صادق است.

دام تستی:

همان دام موجود در گزینهٔ قبلی، در اینجا نیز وجود دارد.

مشاوره:

گاهی در قضایا به جای سور هر یا همه از کلماتی مثل کل، کلاً، تمامی و مانند این‌ها استفاده می‌شود و برای سور جزئی نیز اصطلاحاتی مثل اکثراً، چند، چندین، بیشتر، کمتر و مانند این‌ها به کار می‌رود.

گروه آموزشی ماز

۱۳۱- کدام یک از قیاس‌های استثنایی زیر، معتبر است؟

- ۱) می‌دانم که این حیوان، پرنده است که تخم گذاشته؛ زیرا پرنده که باشد، تخم می‌گذارد.
- ۲) هر کس دوست توست، دوست منم هست؛ پس این دوست من، یکی از دوستان توست.
- ۳) مطمئنم علی در خانه نیست؛ اگر در خانه بود که باید چراغی هم روشن می‌بود.
- ۴) او که ساکت است، اهل فضل است؛ زیرا فاضل که باشی، ساکت و خاموشی.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۰۰۹)

جرقهٔ ذهنی:

اعتبار قیاس استثنایی با وضع مقدم و رفع تالی است؛ پس اگر استدلالی دارای رفع مقدم و وضع تالی باشد، نامعتبر است.

پاسخ شیرینی:

از اینکه چراغی در خانه روشن نیست (رفع تالی) نتیجه گرفته که علی در خانه نیست و استدلال معتبر است.

توضیح بیشتر:

قیاس مذکور، به صورت زیر بازنویسی می‌شود:

- مقدمهٔ ۱ ← اگر کسی در خانه باشد، چراغ روشن است.
- مقدمهٔ ۲ ← چراغ روشن نیست. (رفع تالی)
- نتیجه ← کسی (علی) در خانه نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) وضع تالی و نامعتبر است.

توضیح بیشتر:

قیاس مذکور، به صورت زیر بازنویسی می‌شود:

- مقدمهٔ ۱ ← اگر حیوانی پرنده باشد، تخم می‌گذارد.
- مقدمهٔ ۲ ← این حیوان تخم گذاشته است. (وضع تالی)
- نتیجه ← این حیوان پرنده است.

۲) وضع تالی و نامعتبر است.

توضیح بیشتر:

قیاس مذکور، به صورت زیر بازنویسی می شود:

مقدمه ۱ ← اگر کسی دوست تو باشد، دوست من هم هست.

مقدمه ۲ ← او دوست من است. (وضع تالی)

نتیجه ← پس دوست تو هم هست.

وضع تالی و نامعتبر است.

توضیح بیشتر:

قیاس مذکور، به صورت زیر بازنویسی می شود:

مقدمه ۱ ← اگر کسی فاضل باشد، ساکت و خاموش است.

مقدمه ۲ ← او ساکت است. (وضع تالی)

نتیجه ← او فاضل است.

گروه آموزشی ماز

۱۳۲- از میان پرسش های زیر، کدام یک می تواند مبنایی برای پاسخ دادن به سه پرسش دیگر باشد؟

(۱) آیا می توانیم برای خوب و بد اخلاقی، ملاک و معیارهایی مشخص را تعیین کنیم؟

(۲) آیا انسان فطرتاً فضیلت گراست یا فضایل، صرفاً اموری هستند که دارای کارکرد اجتماعی اند؟

(۳) آیا برای رعایت احکام و اصول اخلاقی، می توان ضمانت های اجرایی و قانونی در نظر گرفت؟

(۴) آیا ممکن است خوب و بد اخلاقی را وابسته به زمان و مکان تغییر پذیر و غیر ثابت بدانیم؟

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰)

پاسخ شریعی:

جرقه ذهنی:

باید از بین گزینه ها، پرسشی را بیابیم که پاسخ آن، جهت گیری فرد در پاسخ دادن به سایر پرسش ها را معین می کند.

تکنیک حل:

در چنین سؤالاتی، نمی توانید هر گزینه را به صورت جداگانه بررسی کنید؛ بلکه همه گزینه ها را باید به صورت یکجا و در مقایسه با یکدیگر بررسی کنید.

پاسخ شریعی:

پیش از اینکه به «اخلاق» و مسائل فرعی آن بپردازیم؛ باید بررسی کنیم که «آیا اصلاً، اخلاق حقیقت دارد و انسان فضیلت گرا است؟» یا اینکه «اخلاق، صرفاً چیزی است که انسان به دلیل زندگی اجتماعی رعایت می کند و دارای ارزش خاصی نیست؟»
به عبارت دیگر، پاسخگویی به پرسش مطرح شده در گزینه ۲، مشخص می کند که در ادامه مسیر باید چه جهت گیری داشته باشیم؛ چرا که اگر اخلاق را ذاتی انسان بدانیم و معتقد باشیم که انسان، ذاتاً فضیلت گراست، پس مثلاً نمی توانیم ارزش های اخلاقی را نسبی بدانیم و معتقد باشیم که اصول اخلاقی، در طول زمان تغییر می کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ پاسخ به این پرسش، وابسته به پرسش موجود در گزینه ۲ است؛ چرا که اگر اصول اخلاقی و فضیلت‌گرایی را در انسان، ذاتی بدانیم، معیارهایی خاص در اصول اخلاقی ایجاد می‌شود که در صورت قراردادی و وابسته به زندگی اجتماعی دانستن اصول اخلاقی، متفاوت خواهد بود. به عبارت ساده‌تر، انتخاب هر پاسخی در گزینه ۲، پاسخ این پرسش را تغییر می‌دهد.
- ۳ پرسش موجود در این گزینه، از سایر گزینه‌ها سطحی‌تر است؛ به عبارت دیگر، وقتی برای خوب و بد معیار گذاشتیم و احکام اخلاقی را مشخص کردیم، تازه باید بپرسیم ضمانت اجرایی دارند یا خیر.
- ۴ پاسخ به این پرسش، وابسته به پرسش موجود در گزینه ۲ است؛ چرا که اگر اصول اخلاقی و فضیلت‌گرایی در انسان ذاتی باشد، نمی‌توان اصول اخلاقی را نسبی و متغیر در زمان‌های مختلف دانست و اگر اصول اخلاقی، ذاتی نباشند و با توجه به زندگی اجتماعی انسان، ابداع شده باشند، می‌توان اصول اخلاقی را در دوره‌های مختلف تاریخ و در مکان‌های مختلف، تغییر داد. به عبارت ساده‌تر، انتخاب هر پاسخی در گزینه ۲، پاسخ این پرسش را تغییر می‌دهد.

مشاوره:

با یک حقیقت تلخ روبرو شوید؛ حداقل یک سؤال در کنکور سراسری و درس فلسفه و منطق، کاملاً سلیقه‌ای است و سلیقه‌ی طراح تعیین می‌کند که کدام گزینه به‌عنوان پاسخ انتخاب شود؛ زیرا حداقل ۲ گزینه به‌ظاهر درست هستند. تست مذکور را نمی‌توان سلیقه‌ای در نظر گرفت، چرا که برخلاف کنکور، پاسخنامه تشریحی دارد و دلیل انتخاب گزینه درست، شرح داده شده است؛ اما به‌هرحال آزمونی مشابه کنکور است که حداقل شامل یک تست این‌چنینی باشد.

گروه آموزشی ماز

۱۳۳- بر اساس تمثیل غار افلاطون، کدام عبارت درست است؟

- ۱) بر اساس این تمثیل می‌فهمیم که رسیدن به حقیقت برتر در پرتو آزادی حقیقی رخ می‌دهد.
- ۲) تمثیل غار افلاطون، به ما نشان می‌دهد که بزرگ‌ترین زندان بشر چیزی نیست جز دنباله‌روی دیگران.
- ۳) افلاطون در این تمثیل فرق بین فیلسوف و مغالطه‌کار را دوری و نزدیکی آن‌ها به حقیقت بیان می‌کند.
- ۴) این تمثیل می‌خواهد نشان دهد که چگونه فلسفه انسان را به سمت آزادی حقیقی هدایت می‌کند.

پاسخ: گزینه ۴ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۳)

پاسخ تشریحی:

این تمثیل نقش فلسفه در هدایت انسان به سوی آزادی حقیقی را نشان می‌دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ در این تمثیل افلاطون می‌خواهد نشان دهد حقیقت را در پرتو تفکر و تعقل به دست می‌آوریم؛ نه آزادی حقیقی.
- ۲ بزرگ‌ترین زندان بشر، عادت‌های غیرمنطقی و نادرست است.
- ۳ در تمثیل غار صحبتی از مغالطه‌کار نیست؛ بلکه بیشتر توجه افلاطون به مردمان عادی است که نمی‌خواهند دست از عادت‌هایشان بکشند.

مشاوره:

شاید ۷ سؤال اول کمی دشوار بودند؛ اما گزینه ۴ این تست، عین متن کتاب درسی و ساده بود؛ پس در آزمون‌های دشوار به جای دستپاچگی، به دنبال سؤالات ساده باشید.

گروه آموزشی ماز

۱۳۴- کدام گزینه با دیدگاه فلسفی پارمنیدس سازگاری بیشتری دارد؟

- ۱ آنچه که هست، همیشه بوده و آنچه نیست، هیچ‌گاه نخواهد بود.
- ۲ هرچه که هست یا از هستی و وجود پدید آمده یا از نیستی و لاجود.
- ۳ آنچه اکنون نیست، زمانی بوده و آنچه هست، روزگاری نخواهد بود.
- ۴ بودن و شدن دو روی یک سکه‌اند، برای آنچه که همیشه رخ می‌دهد.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۴)

پاسخ تشریحی:

جرعه ذهنی:

از آنجا که پارمنیدس، به ثبات در جهان معتقد است؛ هر جا حرف از «تغییر، حرکت، تبدیل و ...» باشد، باید دقت زیادی بکنیم. پارمنیدس معتقد است که هرچه وجود دارد، همیشه بوده و هیچ‌گاه هم از بین نمی‌رود؛ و چیزی نداریم که در گذشته بوده باشد و امروز نیست و نابود شده باشد؛ به عبارت دیگر، آنچه هست، هست و آنچه نیست، نبوده و نخواهد بود.

توضیح بیشتر:

پارمنیدس، معتقد است که اگر چیزی بخواهد به وجود بیاید، باید یا از «وجود» بیاید، یا از «لاوجود». اگر از وجود بیاید، پس قبلاً بوده است. از لاجود هم امکان ندارد که چیزی به وجود بیاید. پس قطعاً، هر چیزی در جهان هست، از قبل بوده و لاجود نیز در جهان، راه نخواهد داشت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ اولاً هرچه هست، همیشه بوده و پدید نیامده و ثانیاً از نیستی، هستی پدید نمی‌آید.
- ۳ عبارت مذکور، دقیقاً مخالف حرف پارمنیدس است؛ پارمنیدس معتقد بود که «تغییر و شدن» در جهان راه ندارد؛ پس آنچه که اکنون وجود دارد، همیشه بوده و نمی‌توان روزگاری را پیدا کرد که وجود نداشته است.
- ۴ «شدن» یعنی تغییر و از نظر پارمنیدس، چنین چیزی در جهان هستی اتفاق نمی‌افتد.

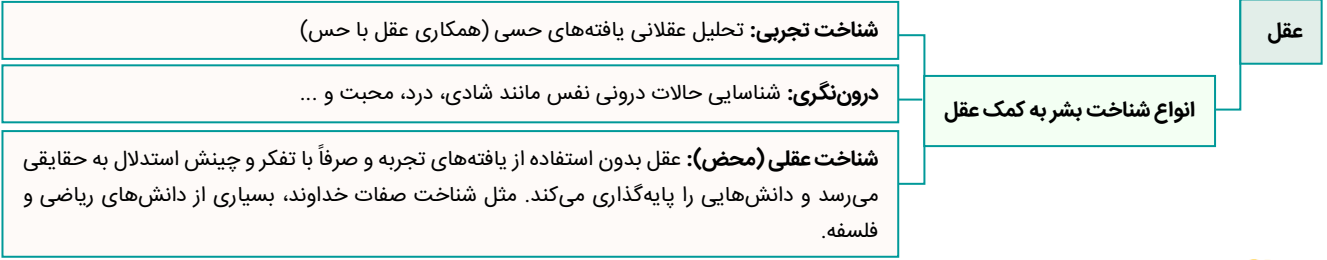
گروه آموزشی ماز

۱۳۵- عقل به عنوان یکی از ابزارهای شناخت، برخلاف حس که تنها امور محسوس را درک می‌کند .....

- ۱ به جای شناخت امور حسی، توانایی درک امور غیرمحسوس و غیرطبیعی را دارد.
- ۲ ابزاری است مختص درک امور عقلانی، غیرمحسوس و فراتر از حیطه امور تجربی.
- ۳ حقایقی از حیطه امور محسوس و غیرمحسوس را کشف می‌کند که فراتر از حس است.
- ۴ با تحلیل یافته‌های حسی که حواس در اختیارش می‌گذارد، شناختی عقلی به دست می‌آورد.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - ترکیبی - ۱۱۰۷)

درک حقایق فراتر از امور محسوس (امور غیرمحسوس) ← دایره گسترده‌تری در شناخت نسبت به حس

پاسخ تشریحی:

عقل هم می‌تواند در حیطه امور محسوس به کشف حقایق برسد (مثل شناخت تجربی) و هم حیطه امور عقلانی محض و نامحسوس.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ عقل، توانایی درک امور حسی و غیرحسی را دارد.
- ۲ شناخت عقل به شناخت عقلانی محض محدود نیست؛ بلکه اموری که در حیطه تجربی و حسی هستند را نیز شناسایی می‌کند.
- ۴ عقل، با تحلیل یافته‌هایی که حس در اختیارش می‌گذارد، شناخت تجربی را پایه‌گذاری می‌کند؛ نه شناخت عقلی را.

دام تستی:

شناخت عقلی ← استدلال عقلی محض
شناخت تجربی ← حس + عقل

گروه آموزشی ماز

۱۳۶- کدام مورد درباره تاریخ معرفت‌شناسی در یونان باستان درست است؟

- ۱) عموم متفکران پیش از سقراط، برخلاف سوفیست‌ها، عمده توجه‌شان به عقل بود و برای حس و شناخت حسی اعتبار کمی قائل بودند.
- ۲) گرچه افلاطون مانند پارمنیدس برای عقل، ارزش معرفتی زیادی قائل بود، اما برخلاف او، شناخت حسی را نیز معتبر می‌دانست.
- ۳) هراکلیتوس، برخلاف پارمنیدس، به شناخت حسی هم اهمیت می‌داد، اما معتقد بود اموری را که عقل درک می‌کند، ارزش برتری دارد.
- ۴) افلاطون مانند سقراط معتقد بود که شناخت عالم برتر و غیرمحسوس برای انسان صرفاً از طریق عقل قابل درک و شناخت است.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - ۱۱۰۸)

مشاوره:

در درس‌هایی که دیدگاه‌های فیلسوفان پیرامون یک موضوع خاص بیان شده، سعی کنید دیدگاه آن‌ها را به‌طور مقایسه‌ای یاد بگیرید.

پاسخ تشریحی:

افلاطون، شناخت حسی و شناخت عقلی را معتبر می‌دانست؛ اما پارمنیدس، صرفاً شناخت عقلی را معتبر می‌دانست.

نکته:

افلاطون، شناخت عقلی را معتبرتر از شناخت حسی می‌دانست و عقل را دارای ارزش بالاتری تلقی می‌کرد؛ اما حواس را بی‌ارزش و نامعتبر نمی‌دانست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) عموم متفکران پیش از سقراط، بیشتر به شناخت حسی توجه داشتند تا شناخت عقلی

- ۳) هراکلیتوس، حرفی از باارزش تر بودن شناخت عقلی نسبت به شناخت حسی نزده است.
- ۴) شناخت عالم برتر و حقیقی، از طریق عقل و شهود، ممکن است.

نکته: افلاطون معتقد بود سقراط عالم مُثُل را با شهود درک کرده است.

گروه آموزشی ماز

۱۳۷- کدام گزینه با دیدگاه فیلسوفان طبیعت‌گرا ناسازگار است؟

- ۱) فعل اخلاقی در فعل طبیعی ریشه دارد و در جهت رفع نیازهای طبیعی انسان انجام می‌شود.
- ۲) قواعد اخلاقی، ابداع شده‌اند تا زندگی اجتماعی که تأمین‌کننده منافع ماست را حفظ کنند.
- ۳) حفظ زندگی اجتماعی و تأمین نیازهای طبیعی انسان، بدون رعایت اخلاق امکان‌پذیر نیست.
- ۴) فضایل اخلاقی، زمانی دارای ارزش حقیقی است که در جهت حفظ منافع فرد و اجتماع باشد.

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - ۱۱۱۱)

دیدگاه فیلسوفان طبیعت‌گرا در مورد افعال اخلاقی

- جستجوی ریشه‌های فعل اخلاقی در رفتار طبیعی انسان
- انسان مانند سایر موجودات هر کاری را برای منافع طبیعی خود انجام می‌دهد.
- زندگی اجتماعی انسان ← لزوم رعایت منفعت دیگران زیرا در غیر این صورت منفعت خودش هم حفظ نمی‌شود.
- اولین قانون اخلاقی: آنچه برای خود می‌پسندی برای دیگران هم بیسند در این صورت است که می‌توانی با دیگران زیست کنی.
- قواعد اخلاقی ابداعی هستند (از زمانی که انسان، دریافته نفعش در گرو نفع دیگران است)
- اموری مثل صداقت، عدالت و امانت‌داری ارزش حقیقی ندارند، اما چون برای زندگی اجتماعی ضروری‌اند باید آن‌ها را مراعات کرد.

پاسخ تشریحی:

در نظر فیلسوفان ماتریالیست و طبیعت‌گرا، ما چیزی به‌عنوان فعل اخلاقی نداریم که حقیقتاً دارای ارزش و فضیلت باشد و هرچه هست برای رفع نیازهای طبیعی انسان است.

چرا ریشه افعال اخلاقی در افعال طبیعی است؟

زیرا انسان تنها با زندگی اجتماعی می‌تواند نیازهای طبیعی‌اش را به‌طور کامل برطرف کند؛ پس مجبور است که یکسری قواعدی را ابداع کند و اسم خوب و بد را روی برخی افعال بگذارد که بتواند منافع مادی همه افراد جامعه را حفظ کند؛ بنابراین ریشه افعال اخلاقی هم در افعال طبیعی قرار دارد.

نکته: فیلسوفان طبیعت‌گرا، لزوم رعایت اموری مثل صداقت، عدالت و ... را نفی نمی‌کنند؛ بلکه برخلاف برخی فلاسفه اروپایی و همه فلاسفه مسلمان، اصول اخلاقی را فاقد ارزش حقیقی دانسته و رعایت آن‌ها را، فضیلت نمی‌دانند.

گروه آموزشی ماز

۱۳۸- کدام گزینه، استدلالی برای «مغایرت ذهنی مفهوم وجود از مفهوم ماهیت» است؟

- ۱) آنچه در واقعیت می‌بینیم، تنها بخشی از حقیقت و ماهیت شیء را بر ملا می‌کند.
- ۲) گاهی مطمئن هستیم که چیزی در جایی هست؛ اما نمی‌دانیم آن چیز چیست.
- ۳) وجود و ماهیت دو مفهوم متفاوت و مختلف از یک واقعیت موجود هستند.
- ۴) همواره وجود یک واقعیت برابر است با شناخت چیرستی همان واقعیت موجود.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۲۰۱)

هستی و چیستی

- قدم اول:** اشیاء و موجوداتی پیرامون ما وجود دارند و می‌توانیم به آن‌ها علم پیدا کنیم (وجود واقعیت مستقل از ذهن)
- قدم دوم:** در هر چیزی که مشاهده می‌کنیم دو جنبه وجود دارد: موجود بودن و چیستی داشتن
- قدم سوم:** هستی و چیستی در ذهن مغایر و در واقعیت یک چیزاند. استدلال: برخی امور وجود دارند که از هستی‌شان خبر داریم، اما چیستی آن‌ها هنوز برای ما مشخص نیست؛ و چیستی‌های فراوانی هم در ذهن داریم که می‌دانیم حداقل تا کنون موجود نشده‌اند، مثل سیم‌رغ.
- قدم چهارم:** نیازمندی حمل وجود بر ماهیت به دلیل، خودش دلیلی برای مغایرت وجود و ماهیت است.

پاسخ تشریحی:

برای درک مغایرت وجود و ماهیت یک استدلال ساده و معروف وجود دارد: گاهی چیزی را می‌بینیم (می‌فهمیم که وجود دارد)؛ اما نمی‌دانیم چیست و گاهی ماهیت یک چیز را می‌شناسیم (مثلاً می‌دانیم سیمرغ چیست)، اما از وجودش مطلع نیستیم. این مسئله نشان می‌دهد که وجود و ماهیت با هم فرق دارند و در غیر این صورت، از وجود یک چیز به ماهیتش و از شناخت ماهیت یک چیز به وجودش پی می‌بردیم.

مثال برای «علم به وجود و جهل به ماهیت» ← از دور در جاده، نوری می‌بینیم و می‌دانیم که ماشینی وجود دارد؛ اما چپستی آن ماشین را نمی‌دانیم.

مثال برای «جهل به وجود و علم به ماهیت» ← می‌دانیم که «آدم فضایی» چیست یا «دیو» چه موجودی است؛ اما نمی‌دانیم وجود دارد یا نه.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ این عبارت، هیچ ارتباطی با مغایرت وجود و ماهیت ندارد.

۳ این گزینه تکرار و توضیح متفاوت اصطلاح «مغایرت وجود و ماهیت» است؛ نه استدلالی برای اثبات آن.

۴ گاهی ممکن است «وجود» چیزی را بدانیم؛ اما ماهیت آن را ندانیم.

میانبر:

گزینه ۲ و ۴ دقیقاً در مقابل یکدیگر هستند؛ پس احتمالاً یکی از آن‌ها پاسخ سؤال است و نیازی به بررسی گزینه ۱ و ۳ نیست.

گروه آموزشی ماز

۱۳۹- رابطه علیت یک رابطه وجودی است؛ پس می‌توان نتیجه گرفت:

- ۱) از وجود معلول به وجود علت پی می‌بریم.
- ۲) وجود هر دو طرف رابطه، به یکدیگر وابسته است.
- ۳) تا معلول نباشد، علت موجود نخواهد شد.
- ۴) وجود علت از نظر زمانی، مقدم است بر وجود معلول.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۲۰۳)

رابطه علیت

علت: چیزی که به چیزی دیگر وجود می‌دهد و آن را به وجود می‌آورد.

معلول: چیزی که وجودش را از چیزی دیگر (علت) می‌گیرد و در وجود خود نیازمند به دیگری است.

علیت: رابطه وجودبخشی میان علت و معلول

علیت رابطه‌ای وجودی است که در آن یک طرف به طرف دیگر وجود می‌دهد. به بیان دیگر وجود یک طرف قائم به وجود طرف دیگر است.

تفاوت رابطه علیت با روابط دیگر: در روابطی مانند دوستی ابتدا دو طرف رابطه وجود دارند و بعد رابطه دوستی میان آن‌ها شکل می‌گیرد، در حالی که در رابطه علیت وجود یک طرف (معلول) وابسته به وجود علت است.

پاسخ تشریحی:

در رابطه علیت، وجود معلول به وجود علت وابسته است؛ یعنی اگر علت باشد، معلول نیز موجود است و اگر علت نباشد، معلول نیز موجود نخواهد بود؛ پس می‌توانیم نتیجه بگیریم که وقتی معلول هست، علتش نیز قطعاً وجود دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ فقط وجود معلول، به وجود علت وابسته است؛ نه برعکس.

۳ این عبارت برعکس بیان شده است؛ در واقع تا علت نباشد، معلول موجود نخواهد شد.

۴ علت بر معلول، تقدم ذاتی دارد؛ نه تقدم زمانی.

چرا علت بر معلول، تقدم زمانی ندارد؟ مگر علت، زودتر از معلول پدید نمی‌آید؟

زیرا مطابق اصل «وجوب علی و معلولی»، به محض اینکه علت به وجود می‌آید، معلول نیز به وجود می‌آید و نمی‌تواند از این رابطه تخلف کند، پس از نظر زمانی، وجود «علت» و وجود «معلول»، هم‌زمان هستند؛ اما از نظر ذاتی، علت بر معلول، مقدم است.

مثال برای درک بهتر تقدم ذاتی و زمانی:

آیا کسی که در آزمون امروز ماز، به‌عنوان اولین نفر، آزمون را تمام می‌کند، رتبه ۱ کشور در رتبه‌بندی نیز می‌شود؟ خیر. پس تقدم ذاتی و زمانی متفاوت است.

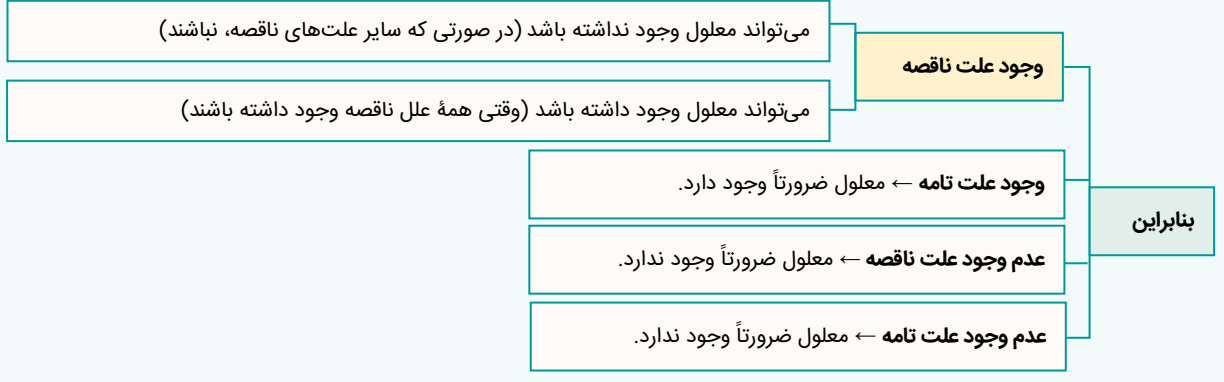
گروه آموزشی ماز

۱۴۰- کدام گزینه توصیف درستی از علت ناقصه ارائه می‌کند؟

- (۱) بخشی از وجود معلول به آن وابسته است.
- (۲) اگر نباشد، معلول پدید نمی‌آید.
- (۳) وجودش برابر است با وجود معلول.
- (۴) با معلول رابطه وجودی ندارد.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۲۰۴)

علت ناقصه: در مواردی که معلول از مجموعه از عوامل پدید می‌آید، هر یک از عوامل را «علت ناقصه» می‌نامند.
علت تامه: در مواردی که معلول از مجموعه از عوامل پدید می‌آید، مجموعه عوامل را «علت تامه» می‌نامند.

پاسخ شریعی:

ابتدا علت ناقصه را تعریف می‌کنیم:

علت ناقصه عبارت است از یکی از علت‌های مورد نیاز، برای پدید آمدن معلول

علت ناقصه برای پدید آمدن معلول، شرط لازم است یا شرط لازم و کافی؟

علت ناقصه شرط لازم است، زیرا صرفاً یکی از علت‌های مورد نیاز برای پدید آمدن معلول است؛ نه همه علت‌های مورد نیاز؛ پس اگر علت ناقصه نباشد، معلول نخواهد بود؛ ولی با صرف بودن علت ناقصه (که فقط بخشی از علت وجودی برای معلول است) معلول پدید نمی‌آید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- علت ناقصه، یکی از علت‌های مورد نیاز برای پدید آمدن معلول است و همه معلول، به آن وابسته است؛ نه اینکه بخشی از وجود معلول، به آن وابسته باشد.

مثال: نور آفتاب، علت ناقصه برای رشد گیاه است؛ اما همه گیاه به نور آفتاب نیاز دارد؛ نه اینکه صرفاً بخشی از گیاه به آفتاب، نیازمند باشد.

۳- علت ناقصه برای به وجود آمدن معلول کافی نیست که وجودش، برابر با وجود معلول باشد.

۴- رابطه علیت در هر حالتی یک رابطه وجودی است؛ خواه علت تامه باشد خواه ناقصه.

گروه آموزشی ماز

۱۴۱- در استدلال دکارت برای اثبات وجود خدا از چه مقدماتی استفاده شده است؟

- (۱) تصویری از وجودی نامتناهی و دانا و توانا در ذهن وجود دارد. - موجود متناهی توانایی ایجاد تصور موجود نامتناهی را ندارد.
- (۲) انسان توانایی درک موجود نامتناهی، دانا و توانای مطلق را ندارد. - خداوند یک موجود نامتناهی و دانا و توانای مطلق است.
- (۳) خداوند توانایی ایجاد تصور نامتناهی در ذهن انسان را دارد. - انسان موجودی متناهی و فاقد تصویری از موجود نامتناهی است.
- (۴) خداوند یک موجود نامتناهی، دانا و توانای مطلق است. - تصور یک موجود نامتناهی را خداوند به ذهن انسان داده است.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۲۰۵)

پاسخ شریعی:

استدلال دکارت بدین صورت است:

- (۱) با اینکه انسان موجودی متناهی است، ما تصویری از یک موجود نامتناهی و دانا و توانا داریم (رد بخش اول گزینه ۲ و بخش دوم گزینه ۳).
- (۲) موجود متناهی، نمی‌تواند تصویری از یک موجود نامتناهی در ذهن خود ایجاد کند و تصویری که در ذهن ما از موجودی نامتناهی وجود دارد را باید یک موجود نامتناهی پدید آورده باشد.

نتیجه: موجودی نامتناهی وجود دارد که تصویری از خودش در ذهن ما ایجاد کرده است و آن موجود خداوند است.

دام تستی:

عبارت اول در گزینه ۴، صرفاً توصیفی از خداوند است؛ نه اینکه از مقدمات برهان دکارت باشد. همچنین بخش دوم گزینه ۴، نتیجه استدلال دکارت است و از مقدمات آن نیست.

گروه آموزشی ماز

۱۴۲- فیلسوفان عقل‌گرا و تجربه‌گرای اروپایی، در کدام مورد اختلاف نظر دارند؟

- ۱) شناخت تجربی، شناختی معتبر و ارزشمند است که در حیطه طبیعت کاربرد دارد.
- ۲) عقل، این توانایی را دارد که یافته‌های حس را تحلیل و از آنها نتیجه‌گیری کند.
- ۳) عقل، بدون استفاده از دستاوردهای حواس، نمی‌تواند استدلالی معتبر ارائه کند.
- ۴) حواس، اگرچه ابزار درک اشیاء پیرامونی‌اند، اما می‌توانند دچار خطا و اشتباه شوند.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - ۱۴۰۷)

پاسخ شریعی:

نقطه اختلاف میان فیلسوفان تجربه‌گرا و عقل‌گرا در اینجاست که عقل‌گراها به استدلال عقلی محض و شناخت عقلی محض قائل‌اند، اما تجربه‌گرایان چنین چیزی را دارای اعتبار معرفتی نمی‌دانند؛ به عبارت دیگر، برخی فلاسفه معتقد هستند که عقل، صرفاً باید با داده‌های حسی همراه باشد تا به شناخت برسد و برخی دیگر از فلاسفه نیز معتقد هستند که عقل، به تنهایی و بدون استفاده از داده‌های حسی، می‌تواند به شناخت برسد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) عقل‌گرایان و تجربه‌گرایان، هر دو شناخت تجربی را برای کسب معرفت از عالم طبیعت، مفید می‌دانند.
- ۲) عقل‌گرایان و تجربه‌گرایان، هر دو شناخت تجربی را قبول دارند و از آنجا که شناخت تجربی، با تحلیل عقلی یافته‌های حسی به دست می‌آید؛ پس هیچ‌یک از این دو گروه، توانایی مذکور عقل را انکار نمی‌کنند.
- ۴) هیچکس منکر خطاپذیر بودن شناخت حسی نیست.

تعبیر:

تجربی‌گرایی ← اعتبار عقل، فقط زمانی که از حس و تجربه استفاده می‌کند.
عقل‌گرایی ← اعتبار عقل، زمانی که از حس و تجربه استفاده می‌کند - اعتبار استدلال عقلی محض - اعتبار درون‌نگری

گروه آموزشی ماز

۱۴۳- توصیف عقل فعال در دیدگاه فارابی و ابن‌سینا در کدام گزینه به‌درستی بیان شده است؟

- ۱) مرحله‌ای از عقل است که انسان مفاهیم کلی را می‌فهمد و درک می‌کند و دانش‌های انسان به مدد آن صورت می‌گیرد.
- ۲) پرتویی است از عالم عقول که اگر تربیت شود و رشد کند، می‌تواند حقایق را آن‌گونه که عقول الهی شهود می‌کنند، بیابد.
- ۳) یکی از عقول مجرد از ماده و مخلوق باواسطه خداوند است و عقل و تعقل انسانی درواقع پرتویی است از این عقل مجرد.
- ۴) اولین مخلوق خداوند و موجودی کاملاً روحانی و غیرمادی است که فیض الهی از طریق او به عقول و عوالم دیگر می‌رسد.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۴۰۸)

دهمین عقل از سلسله طولی میان عقول	عقل فعال در نظر فارابی و ابن‌سینا
عامل فیض‌رسانی به عقل انسان‌ها	
تمام ادراک‌ها و دانش‌های انسان «به مدد» این عقل صورت می‌گیرد؛ نه اینکه این عقل خودش همه چیز را درک کند.	
به واسطه آن، انسان مفاهیم کلی را می‌فهمد و درک می‌کند.	
مدرسانی در باطن وجود انسان صورت می‌گیرد و برای انسان محسوس نیست.	
تمثیل فارابی درباره نسبت عقل فعال با دستگاه ادراکی انسان: مقام و منزلت عقل فعال نسبت به انسان مانند آفتاب است نسبت به چشم	
آفتاب نوربخشی می‌کند تا چشم انسان ببیند.	
عقل فعال، چیزی به قوه عقلی آدمی می‌رساند تا فعالیت عقلی برای انسان ممکن شود و عقل شروع به فعالیت کند و به ادراک برسد.	

پاسخ تشریحی:

عقل فعال یکی از موجودات مجرد و برتر از ماده است که در عالمی به نام عالم عقول قرار دارد. این عقل در یک سلسله طولی، آخرین مخلوق در این بخش از عالم هستی است و پس از آن، عالم ماده و طبیعت قرار دارد. این عقل به عقل انسان کمک می‌کند تا مفاهیم کلی را درک و سپس به استدلال و کسب علم بپردازد.

نکته: «عقل فعال»، مخلوق با واسطه خداوند است؛ یعنی با واسطه «عقل نهم» به وجود آمده؛ اما علمش به ذات خداوند، بی‌واسطه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ عقل فعال، یک موجود مجرد از ماده است، نه اینکه یکی از مراحل عقل انسانی باشد.
- ۲ عقل فعال؛ در فعلیت محض است و نیازی به تربیت و شکوفا شدن استعداد ندارد.
- ۴ عقل اول، نخستین مخلوق خداوند است؛ نه عقل فعال.

گروه آموزشی ماز

۱۴۴- کدام عبارت، کامل‌ترین تعریف برای «طبع و ذات طبیعت در نظر ابن‌سینا» است؟

- ۱) مرتبه‌ای از هستی که دارای حرکت و مقصدی خاص است.
- ۲) منشأ حرکات و تغییرات اجزا و افراد عالم طبیعت است.
- ۳) چیزی است که هر شیء را به سوی خیر و کمالش سوق می‌دهد.
- ۴) مبدأ حرکت عالم مادی به سوی کمال مطلوبش است.

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - ۱۳۱۰)

طبیعت‌شناسی
ابن‌سینا

طبیعت ← مرتبه‌ای از هستی که دارای حرکت است و رو به مقصدی خاص دارد. این مقصد جزء ذات طبیعت و از آن جدایی‌ناپذیر است.

علت نام‌گذاری به طبیعت ← اجزای این عالم هر کدام ذات و طبع خاصی دارند که منشأ حرکات و تغییرات اجزاء و افراد عالم طبیعت می‌باشد. خود این عالم به عنوان کل هم طبع و ذاتی دارد که منشأ و مبدأ حرکات و تحولات آن است.

خلقت طبیعت ← خداوند عالم طبیعت را با لطف و عنایت خود پدید آورده و همه اجزای آن چنان ترکیب شده‌اند که بهترین نظام ممکن (نظام احسن) را تحقق می‌بخشد.

شر و بدی در طبیعت ← طبیعت هر شیء آن را به سوی کمال مطلوبش سوق می‌دهد، به شرط اینکه مانعی در راه آن قرار نگیرد. حتی آنچه ظاهراً شر و بدی به نظر می‌رسد، در یک نظم کلی جهانی تأثیر مثبت دارد و به کمال نهایی طبیعت کمک می‌کند.

نکته: ابن‌سینا، وجود پدیده‌هایی که به‌ظاهر شر هستند را نفی نمی‌کند، بلکه آن‌ها را مؤثر در نظم کلی جهان و رسیدن به کمال نهایی طبیعت می‌داند.

پاسخ تشریحی:

ذات و طبیعت هر چیز، عبارت است از منشأ حرکت و تغییر آن چیز به سوی خیر و کمال و غایت نهایی آن چیز.

مثال: طبیعت و ذات یک بذر، عبارت است از تغییر و حرکت آن به سمت تبدیل شدن به یک گیاه.

کل عالم طبیعت چطور به سمت کمال نهایی حرکت می‌کند؟

کل عالم طبیعت به‌عنوان یک کل (به‌عنوان عالمی به نام عالم طبیعت) دارای یک طبع و ذات است که منشأ حرکت عالم طبیعت به سوی غایت نهایی خودش است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ تعریف عالم طبیعت است؛ نه طبع و ذات عالم طبیعت.
- ۲ و ۳ این عبارتها، فقط شامل «طبع و ذات اشیاء و اجزای عالم طبیعت» هستند؛ نه «کل عالم طبیعت»

مشاوره: در صورت سؤال، به «کامل‌ترین تعریف» اشاره شده؛ پس باید به دنبال گزینه‌ای باشید که جامع همه افراد طبیعت و کل عالم طبیعت باشد.

گروه آموزشی ماز

۱۴۵- اگر بپذیریم که «وجود، مفهوم ذهنی انتزاعی و اعتباری است» برای تبیین کدام مورد با مشکل مواجه خواهیم شد؟

- ۱) از هر واقعیتی در خارج از ذهن می‌توان دو مفهوم متفاوت وجود و ماهیت را فهمید.
- ۲) مفهوم ماهیت در هر شیء با شیء دیگر متفاوت است؛ درخت با گربه یکی نیست.
- ۳) حقیقت عالم، واحد و مشترک است و تکررات موجود، حقیقی و واقعی نیستند.
- ۴) تفاوت این شیء با آن شیء دیگر، نه در وجودشان، بلکه در ماهیت آن‌هاست.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۲۱)

منشأ پیدایش دو مفهوم متغایر در ذهن ما، یکی است و آن هم مصداق ماهیت است.	اصالت ماهیت
ماهیت موجودات واقعی است؛ نه وجود آن‌ها.	
وجود صرفاً یک مفهوم انتزاعی ذهنی و اعتباری است.	

تعبیر صورت سؤال: کسی که باور به اصالت ماهیت دارد کدام گزینه را نمی‌تواند بپذیرد؟

جرقه ذهنی: از اصطلاح «ذهنی، اعتباری و انتزاعی» باید بفهمیم که یعنی وجود را «غیر اصیل» و در نتیجه، ماهیت را «اصیل» در نظر گرفته است. پس در گزینه‌ها باید به دنبال مسئله‌ای بگردیم که اصالت ماهیت نمی‌تواند آن را حل کند.

میانبر: وجود، جنبه مشترک میان موجودات و ماهیت، جنبه خاص میان موجودات است؛ پس اگر به اصالت ماهیت معتقد باشیم، به راحتی می‌توانیم جنبه خاص موجودات را تبیین کنیم، اما کار دشواری برای تبیین شباهت‌های جهان داریم؛ پس باید به دنبال گزینه‌ای بگردید که درباره «شباهت» حرف می‌زند.

پاسخ شریعی: در فلسفه، وجود عامل مشترک و وحدت‌بخش میان موجودات است و ماهیت و چیستی عامل تفاوت و کثرت‌بخش. برای مثال، دو موجود مثل درخت و گربه را اگر در نظر بگیریم، در وجود و وجود داشتن مشترک‌اند و تفاوتشان در ماهیت درخت‌بودن و گربه‌بودن است. بر این اساس، وقتی اصالت ماهیتی باشیم، تفاوت موجودات خودبه‌خود اثبات شده، اما وحدت و اشتراکشان دچار مشکل می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- اگر اصالت ماهیت را بپذیریم، از اشیاء جهان، دو مفهوم انتزاع می‌شود که در میان آن‌ها، ماهیت اصالت دارد.
- ماهیت، وجه تمایز موجودات است و اگر اصالت ماهیت را بپذیریم، تفاوت میان موجودات به سادگی قابل تبیین است.
- این عبارت، به وضوح درباره اصالت ماهیت سخن گفته است.

۱۴۶- یک بنگاه اقتصادی با ۱۲ نفر کارمند در طول سال گذشته هزینه‌های زیر را متحمل شده است. کدام گزینه در ارتباط با وضعیت اقتصادی این بنگاه در طول سال گذشته صحیح است؟

- حقوق ماهیانه هر نفر کارمند: ۹۰۰,۰۰۰ تومان
- میزان تولید سالیانه: ۲۴۰ دستگاه هر کدام به ارزش ۸۰۰,۰۰۰ تومان
- هزینه تمام شده سالیانه برای خرید مواد اولیه این بنگاه: ۳۰٪ حقوق سالیانه کارمندان
- هزینه اجاره ماهیانه بنگاه: $\frac{1}{5}$ درآمد ماهیانه
- هزینه استهلاک سالیانه: $\frac{1}{5}$ برابر هزینه تمام شده سالیانه برای خرید مواد اولیه
- هزینه تحصیل سالیانه فرزندان مدیر کارخانه: $\frac{2}{3}$ حقوق سالیانه کارمندان

- (۱) ۷۳,۲۰۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
- (۲) ۷۸,۷۳۰,۰۰۰ ریال سود یا منفعت
- (۳) ۷۳,۲۰۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان
- (۴) ۷۸,۷۳۰,۰۰۰ ریال ضرر یا زیان

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - محاسباتی - ۱۰۰)

سود و زیان

کل محصول $\times$ قیمت هر واحد از محصول = درآمد

$>$ هزینه = درآمد = سود

$<$ هزینه = درآمد = زیان

اجاره یا خریداری ماشین‌آلات و سایر سرمایه‌های فیزیکی + اجاره یا خریداری محلی به عنوان مغازه = هزینه‌های مستقیم
 هزینه استهلاک + هزینه خرید مواد اولیه +

هزینه فرصت = هزینه‌های غیرمستقیم

هزینه‌های مستقیم - درآمد = سود حسابداری

(هزینه‌های غیرمستقیم + هزینه‌های مستقیم) - درآمد = سود اقتصادی (سود ویژه یا سود واقعی)

تومان $192,000,000 = 240 \times 800,000 =$ درآمد سالیانه بنگاه اقتصادی

تومان $129,600,000 = 12 \times 12 \times 900,000 =$ حقوق سالیانه کارمندان

تومان $38,880,000 = \frac{30}{100} \times 129,600,000 =$ هزینه تمام شده سالیانه برای خرید مواد اولیه

نکته: اگر هزینه اجاره ماهیانه بنگاه معادل $\frac{1}{5}$ درآمد ماهیانه بنگاه باشد می‌توان گفت هزینه اجاره سالیانه بنگاه نیز معادل $\frac{1}{5}$ درآمد سالیانه بنگاه است.

تومان $38,400,000 = \frac{1}{5} \times 192,000,000 =$ درآمد سالیانه $\times$ هزینه اجاره سالیانه بنگاه

تومان $58,320,000 = \frac{1}{5} \times 38,880,000 =$ هزینه تمام شده سالیانه برای خرید مواد اولیه $\times$ هزینه استهلاک سالیانه

نکته: هزینه تحصیل سالیانه فرزندان مدیر کارخانه، جزء هزینه‌های تولید بنگاه نیست و نباید در محاسباتمان لحاظ شود.

هزینه استهلاک + اجاره‌بها + هزینه خرید مواد اولیه + حقوق کارمندان = مجموع هزینه‌های سالیانه بنگاه

تومان $265,200,000 = 38,880,000 + 38,400,000 + 58,320,000 + 129,600,000 =$

مجموع هزینه‌های بنگاه - درآمد = سود یا زیان

در این سؤال میزان هزینه‌های تولید بیشتر از میزان درآمد است و لذا بنگاه اقتصادی در طول یک سال گذشته متحمل ضرر و زیان شده است.

ریال $-73,200,000 = 192,000,000 - 265,200,000 =$ زیان $\Rightarrow$

گروه آموزشی ماز

۱۴۷- برای هر کدام از موارد زیر چه نوع کسب و کاری (شخصی یا شرکتی) را پیشنهاد می‌دهید؟

الف: دریافت پاداش مستقیم تلاش‌ها

ب: عدم تقسیم سود با دیگری

ج: نداشتن مشکل تأمین سرمایه لازم برای شروع کسب و کار جدید

د: الزامات گزارش‌دهی بیشتر

ه: تخصص‌گرایی بیشتر و امکان جذب افراد توانمندتر در زمینه‌های تخصص و ویژه

(۱) الف: شرکت، ب: شرکت، ج: شخصی، د: شخصی، ه: شرکت

(۲) الف: شخصی، ب: شخصی، ج: شرکت، د: شرکت، ه: شخصی

(۳) الف: شرکت، ب: شرکت، ج: شخصی، د: شخصی، ه: شخصی

(۴) الف: شخصی، ب: شخصی، ج: شرکت، د: شرکت، ه: شرکت

(متوسط - حفظی / مفهومی - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۴

مزایا و معایب کسب و کارهای شخصی و شرکت‌های سهامی:

مزایای کسب و کار شخصی	معایب کسب و کار شخصی
راه‌اندازی آسان و هزینه‌های نسبتاً اندک	بار سنگین مسئولیت (همه چیز به شما برمی‌گردد حتی در ناخوشی و سفر)
آزادی عمل و سهولت در تصمیم‌گیری (تصمیم‌گیری در مورد بازاربایی تغییر شرایط بازار و ...)	مشکل تأمین مالی (پس‌انداز شخصی و قرض از دوستان و خانواده)
مالکیت کامل سود	مسئولیت نامحدود در مقابل بدهی‌ها و دعاوی
منافع مالیاتی (فقط یک‌بار مالیات بر درآمد می‌دهید)	

مزایای ایجاد شرکت (سهامی)	معایب ایجاد شرکت (سهامی)
مسئولیت محدود برای سهام‌داران (ضرر و بدهی سهام‌داران محدود به میزان سهام)	هزینه‌های راه‌اندازی بالاتر
امکان افزایش سرمایه و تأمین مالی بانکی (از طریق افزایش سهام‌داران یا افزایش سرمایه آن‌ها و نیز وام‌های بانکی)	تأخیر در تصمیم‌گیری
امکان رقابت بالاتر (به دلیل مقیاس تولید بالا، امکان سرمایه‌گذاری بیشتر و قیمت پایین‌تر نسبت به رقبا)	پیچیدگی‌ها در رابطه مدیریت و مالکیت و موفقیت‌های غیرفردی
تخصیص گرای بیشتر (امکان جذب افراد توانمندتر در زمینه‌های تخصصی و ویژه)	تقسیم سود به تناسب مالکیت سهام
	قوانین پیچیده‌تر و گزارش‌دهی بیشتر

بررسی موارد

الف: دریافت پاداش مستقیم تلاش‌ها (شخصی)

ب: عدم تقسیم سود با دیگری (شخصی)

ج: رفع مشکل تأمین سرمایه لازم برای شروع کسب و کار جدید (شرکت)

د: الزامات گزارش‌دهی بیشتر (شرکت)

ه: تخصص‌گرایی بیشتر و امکان جذب افراد توانمندتر در زمینه‌های تخصصی و ویژه (شرکت)

گروه آموزشی ماز

۱۴۸- به ترتیب هر یک از عبارات زیر به کدام یک از عوامل رفتارهای غیرمنطقی اشاره دارد؟

الف: خوش‌بینی زیاد درباره درآمد آینده و پس‌انداز کمتر برای نیازهای آتی

ب: پرهیز از بررسی گزینه‌های جدید با رویکرد منطقی هزینه - فایده

ج: سراغ کارهای کم‌ارزش آتی رفتن، به جای صبر در تحصیل، یادگیری و بهره‌مندی از منافع آتی

د: ترجیح دادن کالایی ۱۶۰ هزار تومانی که ۵۰ درصد تخفیف دارد بر کالایی با قیمت ۸۰ هزار تومان

ه: رفتن به کلاس بی‌کیفیت، صرفاً به دلیل پرداخت کامل شهریه آن

۱) الف: چسبیدن به وضعیت فعلی، ب: اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن، ج: اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها، د: توجه به هزینه‌های هدررفته، ه: بی‌صبری زیاد

۲) الف: اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن، ب: چسبیدن به وضعیت فعلی، ج: توجه به هزینه‌های هدررفته، د: اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها، ه: بی‌صبری زیاد

۳) الف: اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن، ب: چسبیدن به وضعیت فعلی، ج: بی‌صبری زیاد، د: اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها، ه: توجه به هزینه‌های هدررفته

۴) الف: چسبیدن به وضعیت فعلی، ب: اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن، ج: اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها، د: بی‌صبری زیاد، ه: توجه به هزینه‌های هدررفته

(آسان - حفظی - ۱۰۰۳)

پاسخ: گزینه ۳

اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری (عوامل رفتارهای غیرمنطقی):

اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری (عوامل رفتارهای غیرمنطقی)	مثال
اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها	- ترجیح دادن کالایی ۱۶۰ هزار تومانی که ۵۰ درصد تخفیف دارد بر کالایی با قیمت ۸۰ هزار تومان - خرید صرفاً به دلیل حراج یا فروش ویژه
عدم توجه به هزینه‌های هدر رفته	- خوردن کامل غذایی که سفارش داده‌اید ولی آن را دوست ندارید، صرفاً به دلیل پول پرداخت شده بابت آن غذا - رفتن به کلاس بی‌کیفیت، صرفاً به دلیل پرداخت کامل شهریه آن
بی‌صبری زیاد	- سراغ کارهای کم‌ارزش آتی رفتن، به جای صبر در تحصیل، یادگیری و بهره‌مندی از منافع آتی - برای تأمین هزینه‌های مصرف فعلی، زیر بار سنگین انواع بدهی‌ها رفتن
اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن	- خوش‌بینی زیاد درباره درآمد آینده و پس‌انداز کمتر برای نیازهای آتی - سرمایه‌گذاری در زمینه‌های پرخطر، بدون آمادگی لازم
چسبیدن به وضعیت فعلی	- چسبیدن به وضعیت فعلی و پرهیز از بررسی گزینه‌های جدید با رویکرد منطقی هزینه - فایده

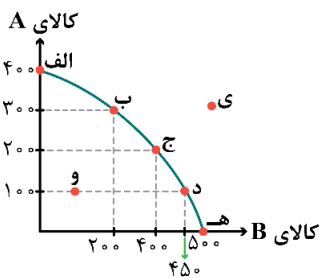

بررسی موارد:

- الف: اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن
- ب: چسبیدن به وضعیت فعلی
- ج: بی صبری زیاد
- د: اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها
- هـ: توجه به هزینه‌های هدر رفته

گروه آموزشی ماز

۱۴۹- کارخانه‌ای به تولید دو محصول A و B می‌پردازد و با توجه به آمار منتشر شده منحنی مرز امکانات تولید این کارخانه به شکل زیر است، در این صورت:

الف: کارخانه در حال حاضر ۲۰۰ واحد از کالای B را تولید می‌کند، در صورت هدف‌گذاری برای تولید ۲۵۰

واحد بیشتر از کالای B، هزینه‌ی فرصت این انتخاب چه خواهد بود؟

ب: عبارت کدام گزینه در خصوص منحنی مرز امکانات این کارخانه درست است؟

ج: کدام گزینه در خصوص تولید در نقطه (و) صحیح است؟

- ۱) الف: ۳۰۰ واحد کالای A که کمتر تولید می‌شود. ب: اگر این شرکت همه منابع کمیاب را فقط برای تولید کالای A به کار گیرد، حداکثر ۵۰۰ واحد از این کالا را می‌تواند تولید کند. ج: هر فرصتی را برای استفاده از منابع به کار می‌گیرد بدون اینکه وضع دیگران بدتر شود.
- ۲) الف: ۲۰۰ واحد کالای A که کمتر تولید می‌شود. ب: میزان تولید کالای A در نقطه (ج) ۱۰۰ واحد کمتر از میزان تولید همین کالا در نقطه (ب) است. ج: امکان تولید مقدار بیشتری از یک کالا وجود دارد بدون آن که از تولید کالای دیگر کاسته شود.
- ۳) الف: ۳۰۰ واحد کالای A که کمتر تولید می‌شود. ب: در نقطه (د) بیشتر منابع به تولید کالای B اختصاص یافته و در نقطه (ب) بیشتر صرف تولید کالای A شده است. ج: امکان تولید مقدار بیشتری از یک کالا وجود دارد بدون آن که از تولید کالای دیگر کاسته شود.
- ۴) الف: ۲۰۰ واحد کالای A که کمتر تولید می‌شود. ب: نقاط خارج از مرز (مانند نقطه ی) غیرقابل دستیابی هستند و منابع کافی برای تولید آن‌ها وجود ندارد. ج: هر فرصتی را برای استفاده از منابع به کار می‌گیرد بدون اینکه وضع دیگران بدتر شود.

(دشوار - مفهومی - ۱۰۰۴)

پاسخ: گزینه ۲

مرز امکانات تولید:

- مرز امکانات تولید نشان‌دهنده: حداکثر امکان تولید یک شرکت با توجه به منابع موجود است.
- نام اختصاری منحنی مرز امکانات تولید: PPF (Production Possibility Frontier)
- مرز امکانات تولید مرزی است بین آنچه یک کسب و کار با استفاده از منابع موجود و در دسترسش می‌تواند تولید کند و آنچه نمی‌تواند.
- هر نقطه بر روی منحنی مرز امکانات تولید، قابل انتخاب و تولید برای کسب و کار است.
- به طور کلی بهتر است یک شرکت، به جای تولید در درون مرز امکانات تولید، بر روی مرز امکانات تولید کند.
- ناحیه خارج از منحنی مرز امکانات تولید، نقاطی هستند که کشور می‌تواند آرزوی رسیدن به آن‌ها را داشته باشد. (این نقاط با فرض ثابت ماندن منابع کشور، غیر قابل دستیابی هستند، زیرا کشور منابع کافی برای تولید در آن سطح را ندارد.)
- وقتی تولید ناکارا باشد این امکان وجود دارد که حداقل بیشتر از یک کالا تولید شود؛ بدون آنکه از تولید کالاهای دیگر کاسته شود.

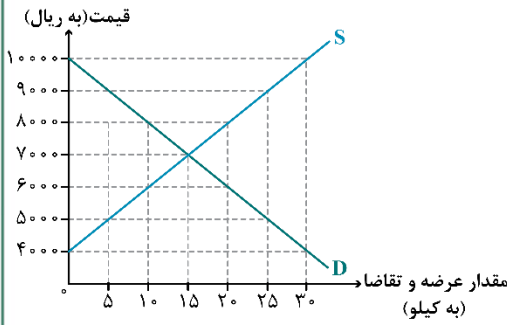
بررسی موارد:

- الف: در نقطه (ب) کارخانه می‌تواند ۲۰۰ واحد از کالای B و ۳۰۰ واحد از کالای A، تولید کند. در نقطه (د) کارخانه می‌تواند ۴۵۰ واحد از کالای B و ۱۰۰ واحد از کالای A، تولید کند.
- کارخانه در حال حاضر در نقطه (ب) قرار دارد و می‌خواهد به نقطه (د) منتقل شود، هزینه‌ی فرصت این انتقال ۲۰۰ واحد از کالای A است که از تولید آن صرف نظر شده است.
- ب: بررسی قسمت «ب» در گزینه‌ها:

- ۱) نادرست است؛ اگر این شرکت همه منابع کمیاب را فقط برای تولید کالای A به کار گیرد، حداکثر ۴۰۰ واحد از این کالا را می‌تواند تولید کند.
- ۲) صحیح است.
- ۳) صحیح است.
- ۴) صحیح است.

ج: تولید در نقطه (و) ناکارا است؛ زیرا می‌توان از یک کالا بیشتر تولید کرد بدون اینکه از تولید کالای دیگر کاسته شود.

گروه آموزشی ماز

۱۵۰- نمودار زیر، بیانگر مقادیر عرضه و تقاضای یک کالا در قیمت‌های مختلف است، با توجه به آن:
 الف: در قیمت: ۴,۰۰۰ ریال، مازاد تقاضا نسبت به مقدار تقاضای تعادلی چقدر است؟
 ب: در قیمت: ۶,۰۰۰ ریال و ۹,۰۰۰ ریال، به ترتیب بازار در چه وضعیتی قرار دارد؟
 ج: در کدام سطح از قیمت و مقدار، دریافتی تولیدکننده به حداکثر می‌رسد و مقدار آن کدام است؟
 د: کدام عامل موجب از بین رفتن فاصله بین عرضه و تقاضا و هماهنگی رفتار اقتصادی تولیدکننده و مصرف‌کننده در سطح قیمت ۱۰,۰۰۰ ریال می‌شود؟

- (۱) الف: ۱۵، ب: ۱۰ کیلو کمبود عرضه - ۲۰ کیلو مازاد عرضه، ج: ۱۰۰۰۰ و ۳۰ - ۳۰,۰۰۰، د: ۲۰۰۰ ریال افزایش قیمت
 (۲) الف: ۱۵، ب: ۱۰ کیلو مازاد تقاضا - ۲۰ کیلو کمبود تقاضا، ج: ۷۰۰۰ و ۱۵ - ۱۰۵,۰۰۰، د: ۳۰۰۰ ریال کاهش قیمت
 (۳) الف: ۳۰، ب: ۲۰ کیلو مازاد تقاضا - ۱۰ کیلو کمبود تقاضا، ج: ۷۰۰۰ و ۱۵ - ۱۰۵,۰۰۰، د: ۲۰۰۰ ریال افزایش قیمت
 (۴) الف: ۳۰، ب: ۲۰ کیلو کمبود عرضه - ۱۰ کیلو مازاد عرضه، ج: ۱۰۰۰۰ و ۳۰ - ۳۰,۰۰۰، د: ۳۰۰۰ ریال کاهش قیمت

(دشوار - مفهومی / نموداری - ۱۰۰۵)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی موارد
 الف:

کیلو $30 - 0 = 30$ = مازاد تقاضا در قیمت ۴,۰۰۰ ریال

کیلو $15 =$ مقدار تقاضای تعادلی

کیلو $30 - 15 = 15$ = مازاد تقاضا در قیمت ۴,۰۰۰ ریال

«ب»: در سطوح قیمت پایین‌تر از قیمت تعادلی، مصرف‌کنندگان به دلیل ارزان بودن کالا، مایل به خرید تعداد واحد بیشتری از کالا هستند. در این حالت در بازار این کالا، کمبود عرضه یا مازاد تقاضا وجود دارد. زیرا به دلیل ارزان بودن کالا، تقاضا برای آن زیاد است. درحالی‌که تولیدکنندگان برای تولید آن کالا به آن مقدار، انگیزه کافی ندارند؛ در نتیجه تولید و عرضه آن کم می‌شود.

کیلو $20 - 10 = 10$ = مازاد تقاضا در قیمت ۶,۰۰۰ ریال

در سطوح قیمت بالاتر از قیمت تعادلی، مصرف‌کنندگان به دلیل قیمت بالا، مایل به خرید تعداد واحد کم‌تری از کالا هستند. در این حالت در بازار این کالا، مازاد عرضه یا کمبود تقاضا وجود دارد، زیرا گروهی از تولیدکنندگان برای محصولات خود خریدار پیدا نمی‌کنند.

کیلو $25 - 5 = 20$ = کمبود تقاضا در قیمت ۹,۰۰۰ ریال

«ج»: در سطح قیمت ۷,۰۰۰ ریال (قیمت تعادلی) و مقدار ۱۵ کیلو (مقدار تعادلی) تولیدکننده بیشترین دریافتی را دارد، زیرا می‌تواند تمام تولیداتش را به فروش برساند.

ریال $7000 \times 15 = 105,000$

«د»: وقتی در بازار قیمت از سطح قیمت تعادلی بالاتر برود، مازاد عرضه به وجود می‌آید، بدین ترتیب چون گروهی از تولیدکنندگان موفق نمی‌شوند کالایشان را بفروشند، حاضر خواهند بود آن را با قیمتی پایین‌تر به فروش برسانند؛ در نتیجه، قیمت پایین می‌آید. در نتیجه در سطح قیمت ۱۰,۰۰۰ ریال، کاهش قیمت به میزان ۳,۰۰۰ ریال باعث پیشروی بازار این کالا به سوی تعادل و قیمت تعادلی ۷,۰۰۰ ریال می‌شود.

گروه آموزشی ماز

مالیات بر مصرف	۱۲۰ میلیون تومان
مالیات بر ارث	$\frac{1}{5}$ کل مالیات بر دارایی
مالیات بر دارایی	۷۰ میلیون تومان
مالیات بر درآمد	$\frac{1}{8}$ مالیات بر مصرف
مالیات بر ارزش افزوده	۲۴ میلیون تومان
عوارض گمرکی و خدماتی	۳۲ میلیون تومان
مالیات بر درآمد اشخاص	۷/۵ میلیون تومان

۱۵۱- با توجه به جدول زیر که خلاصه‌ای از میزان مالیات پرداختی در یک جامعه است:
 الف: میزان مالیات مستقیم پرداختی، کدام است؟
 ب: میزان مالیات غیرمستقیم پرداختی، کدام است؟
 ج: میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات، چقدر است؟
 د: میزان پرداختی برای مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی، کدام است؟
 هـ: در کدام نوع از مالیات، کالاها و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف هستند؟

- (۱) الف: $\frac{106}{5}$ میلیون تومان ب: ۱۶۷ میلیون تومان ج: $\frac{7}{5}$ میلیون تومان د: $\frac{7}{5}$ میلیون تومان هـ: عوارض گمرکی و خدماتی
 (۲) الف: ۸۵ میلیون تومان ب: ۱۷۶ میلیون تومان ج: $\frac{7}{5}$ میلیون تومان د: ۱۴ میلیون تومان هـ: مالیات بر ارزش افزوده
 (۳) الف: ۸۵ میلیون تومان ب: ۱۷۶ میلیون تومان ج: ۱۵ میلیون تومان د: $\frac{7}{5}$ میلیون تومان هـ: عوارض گمرکی و خدماتی
 (۴) الف: $\frac{106}{5}$ میلیون تومان ب: ۱۶۷ میلیون تومان ج: ۱۵ میلیون تومان د: ۱۴ میلیون تومان هـ: مالیات بر ارزش افزوده

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - محاسباتی - ۱۰۰۶)

بررسی موارد الف:

میلیون تومان $\frac{1}{5} \times 70 = 14$ = مالیات بر ارث
 میلیون تومان $\frac{1}{8} \times 120 = 15$ = مالیات بر مصرف
 مالیات بر درآمد + مالیات بر دارایی = مالیات مستقیم
 میلیون تومان $70 + 15 = 85$ = مالیات مستقیم

مالیات بر درآمد اشخاص جزو مالیات بر درآمد و مالیات بر ارث جزو مالیات بر دارایی است و نباید در محاسبات مربوط به محاسبه میزان مالیات مستقیم، و آنها را مجدد محاسبه کنیم.

مالیات بر ارزش افزوده + مالیات بر مصرف + عوارض گمرکی و خدماتی = مالیات غیرمستقیم
 میلیون تومان $176 = 24 + 120 + 32$ = مالیات غیرمستقیم

مهم‌ترین نوع مالیات: مالیات بر درآمد اشخاص = $\frac{7}{5}$ میلیون تومان

مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی = مالیات بر ارث = ۱۴ میلیون تومان

هـ: مالیات بر ارزش افزوده با ایجاد شفافیت، فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد و از مالیات‌ستانی مضاعف جلوگیری می‌کند؛ چراکه مالیات پرداخت شده تولیدکنندگان قبلی از مالیات بر فروش بعدی کسر می‌شود؛ به عبارت دیگر کالا و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف می‌شوند.

گروه آموزشی ماز

۱۵۲- کدام گزینه در رابطه با نهادهای بین‌المللی صحیح است؟

- (۱) کشور انگلستان در سال ۱۷۰۱ قانون ممنوعیت صادرات هر نوع پوشاک به کشورهای ایران، هند و یا چین را تصویب کرد.
 (۲) در اواخر قرن هجدهم و اوایل قرن نوزدهم، کشورهای کانادا، مکزیک و فرانسه تعرفه‌های حمایتی متعددی بر کالاهای وارداتی وضع کردند.
 (۳) کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز) در سال ۱۹۴۴ تشکیل و نتیجه آن تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول بود.
 (۴) در سال ۱۹۴۷، ۲۳ کشور قرارداد غیررسمی نفتا را امضا کردند و بعدها این قرارداد تبدیل به بانک جهانی توسعه شد.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - حفظی - ۱۰۰۷)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ کشور انگلستان در سال ۱۷۰۱ قانون ممنوعیت واردات هر نوع پوشاک با ابریشم ایرانی یا هندی یا چینی را اعلام کرد. (در جهت حمایت از صنعت منسوجات داخلی انگلستان)
 ۲ در اواخر قرن هجدهم و اوایل قرن نوزدهم، کشورهای آلمان، اروپای شرقی و ایالات متحده، تعرفه‌های حمایتی متعددی بر کالاهای وارداتی وضع کردند. (در جهت تقویت و حمایت از صنایع داخلی خود)

۴ در سال ۱۹۴۷، ۲۳ کشور قراردادی غیررسمی به نام قرارداد گات را امضا کردند. (برای جلوگیری از اقدامات حمایت گرایانه کشورها علیه یکدیگر و حفظ روابط تجاری بین خودشان) بعدها این قرارداد به سازمان دائمی تجارت جهانی تبدیل شد.

دولت‌ها و تجارت بین‌الملل:

کشور	سال وضع قرارداد - نام قرارداد	مفاد قرارداد
انگلستان	۱۷۰۱ - ممنوعیت واردات پوشاک	کشور انگلستان ممنوعیت واردات هر نوع پوشاک با ابریشم ایرانی یا هندی یا چینی را اعلام کرد. (با هدف: حمایت از صنعت منسوجات داخلی انگلستان)
آلمان، اروپای شرقی و ایالات متحده	اواخر قرن هجدهم و اوایل قرن نوزدهم	تعرفه‌های حمایتی متعددی بر کالاهای وارداتی وضع کردند. (در جهت تقویت و حمایت از صنایع داخلی خود)
ایالات متحده	در دوره بین دو جنگ جهانی	کارگران و تولیدکنندگان، کنگره آمریکا را متقاعد کردند که تعرفه‌های گمرکی را تا ۵۲ درصد افزایش دهد. (سایر کشورها نیز به تلافی، تجارت خود با آمریکا را کاهش دادند.)
ایالات متحده	در دهه ۷۰ قرن بیستم	ایالات متحده، مجدداً به سیاست‌های حمایت گرایانه در مقابل تجارت آزاد روی آورد.
چندین کشور	۱۹۴۴ - کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز)	نتیجه آن تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول بود.
۲۳ کشور	۱۹۴۷ - قرارداد گات	۲۳ کشور قراردادی غیررسمی به نام قرارداد گات را امضا کردند. (برای جلوگیری از اقدامات حمایت‌گرایانه کشورها علیه یکدیگر و حفظ روابط تجاری بین خودشان) بعدها این قرارداد به سازمان دائمی تجارت جهانی تبدیل شد.
آمریکا و کانادا و مکزیک	۱۹۹۲ - پیمان تجارت آزاد (مشهور به پیمان نفتا)	برای مطالعه: (طبق موافقتنامه نفتا تمام محدودیت‌های تجارت و سرمایه‌گذاری میان کانادا، مکزیک و آمریکا در مدت ۱۵ سال به تدریج از بین می‌رفت.)

گروه آموزشی ماز

۱۵۳- اطلاعات جدول زیر، مربوط به یک کشور فرضی است. این کشور در سال گذشته با رکود اقتصادی مواجه شد و تعداد زیادی از شرکت‌ها و کارخانه‌ها در این کشور استخدام خود را متوقف و بخشی از نیروهای خود را بیکار کردند. با توجه به اطلاعات ذکر شده:

جمعیت کل (نفر)	جمعیت زیر ۱۵ سال (نفر)	جمعیت غیرفعال (نفر)	جمعیت شاغل (نفر)
۳,۲۵۵,۰۰۰	۸۲۵,۰۰۰	۳۳۵,۰۰۰	۱,۲۵۷,۰۰۰

الف: نرخ بیکاری در این کشور چقدر است؟

ب: کدام نوع از بیکاری در این کشور رواج دارد؟

ج: برای مقابله با شرایط رکود اقتصادی، بانک مرکزی کدام سیاست پولی را اتخاذ خواهد کرد و یک نمونه از روش‌های اعمال این سیاست کدام است؟

د: حداقل چند نفر از جمعیت بیکار در این کشور باید شاغل شوند تا نرخ بیکاری برابر با ۲۰ درصد شود؟

(۱) الف: ۵۰ درصد، ب: دوره‌ای ج: سیاست پولی انبساطی - خرید اوراق مشارکت در دست مردم د: ۴۵۰ هزار نفر

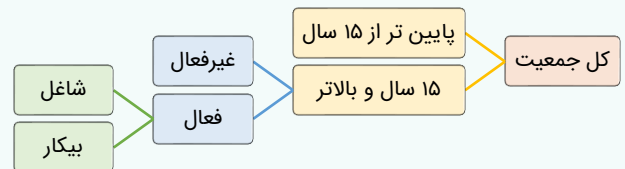
(۲) الف: ۵۰ درصد، ب: ساختاری ج: سیاست پولی انقباضی - فروش اوراق مشارکت به مردم د: ۴۱۹ هزار نفر

(۳) الف: ۴۰ درصد، ب: ساختاری ج: سیاست پولی انقباضی - فروش اوراق مشارکت به مردم د: ۴۵۰ هزار نفر

(۴) الف: ۴۰ درصد، ب: دوره‌ای ج: سیاست پولی انبساطی - خرید اوراق مشارکت در دست مردم د: ۴۱۹ هزار نفر

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - محاسباتی / مفهومی - ۱۰۰۹)

اشتغال و بیکاری:

جمعیت زیر ۱۵ سال + جمعیت ۱۵ سال و بالاتر = جمعیت کل کشور

جمعیت فعال + جمعیت غیرفعال = جمعیت ۱۵ سال و بالاتر

جمعیت شاغل + جمعیت بیکار = جمعیت فعال

نرخ بیکاری:

اساسی‌ترین شاخص ارزیابی وضعیت اشتغال کشور است. نرخ بیکاری از نسبت تعداد بیکاران به کل جمعیت فعال کشور ضرب در عدد ۱۰۰ به دست می‌آید.

درصد $\times 100 = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}}$ = نرخ بیکاری

درصد $\times 100 = \frac{\text{جمعیت شاغل}}{\text{جمعیت فعال}}$ = نرخ اشتغال

جمعیت زیر ۱۵ سال + جمعیت ۱۵ سال و بالاتر = جمعیت کل
 جمعیت زیر ۱۵ سال - جمعیت کل = جمعیت ۱۵ سال و بالاتر
 $\Rightarrow$ نفر $۳,۲۵۵,۰۰۰ - ۸۲۵,۰۰۰ = ۲,۴۳۰,۰۰۰$ جمعیت ۱۵ سال و بالاتر
 جمعیت غیرفعال + جمعیت فعال = جمعیت ۱۵ سال و بالاتر
 جمعیت غیرفعال - جمعیت ۱۵ سال و بالاتر = جمعیت فعال
 $\Rightarrow$ نفر $۲,۴۳۰,۰۰۰ - ۳۳۵,۰۰۰ = ۲,۰۹۵,۰۰۰$ جمعیت فعال
 جمعیت شاغل + جمعیت بیکار = جمعیت فعال
 $\Rightarrow$ جمعیت شاغل - جمعیت فعال = جمعیت بیکار
 نفر $۲,۰۹۵,۰۰۰ - ۱,۲۵۷,۰۰۰ = ۸۳۸,۰۰۰$ جمعیت بیکار

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100$$

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{۸۳۸,۰۰۰}{۲,۰۹۵,۰۰۰} \times 100 = ۴۰ \text{ درصد}$$

د: برای کاهش نرخ بیکاری از ۴۰ درصد به ۲۰ درصد باید میزان افراد بیکار (به میزان x واحد) کاهش پیدا کند، در نتیجه خواهیم داشت:

$$= \frac{۸۳۸,۰۰۰ - x}{۲,۰۹۵,۰۰۰} \times 100 = 20 \Rightarrow \frac{۸۳۸,۰۰۰ - x}{۲,۰۹۵,۰۰۰} = \frac{20}{100}$$

$$\frac{۸۳۸,۰۰۰ - x}{۲,۰۹۵,۰۰۰} = \frac{1}{5} \Rightarrow ۴,۱۹۰,۰۰۰ - ۵x = ۲,۰۹۵,۰۰۰ \Rightarrow ۵x = ۴,۱۹۰,۰۰۰ - ۲,۰۹۵,۰۰۰ \Rightarrow x = \frac{۲,۰۹۵,۰۰۰}{5} = ۴۱۹,۰۰۰$$

بنابراین با شاغل شدن ۴۱۹۰۰۰ نفر دیگر، نرخ بیکاری برابر با ۲۰ درصد می‌شود.

ب: بیکاری دوره‌ای: بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. در دوره رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند.

ج: در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می‌یابد. بانک مرکزی سیاست افزایش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انبساطی) را به کار می‌گیرد. بانک مرکزی می‌تواند با خرید اوراق مشارکت در دست مردم، به طور مستقیم نقدینگی بیشتری را به جامعه تزریق کند.

سیاست‌های پولی:

تعریف: به سیاست‌هایی که دولت از طریق بانک مرکزی برای «مدیریت حجم نقدینگی» و «حفظ ارزش پول» اعمال می‌کند، «سیاست‌های پولی» می‌گویند.

انواع سیاست پولی	زمان اتخاذ این سیاست	روش اعمال این سیاست
کاهش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انقباضی)	زمانی که اقتصاد کشور دچار تورم می‌شود.	سیاست بازار باز (= فروش اوراق مشارکت به مردم)، در این روش بانک مرکزی به طور مستقیم از مقدار نقدینگی در دست مردم می‌کاهد.
افزایش نقدینگی در گردش (سیاست پولی انبساطی)	زمانی که اقتصاد کشور دچار رکود می‌شود و سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش یافته است.	خرید اوراق مشارکت در دست مردم، در این روش بانک مرکزی نقدینگی بیشتری به جامعه تزریق می‌کند.

گروه آموزشی ماز

۱۵۴- جدول زیر، وضعیت تولید یک اقتصاد فرضی با دو کالای A و B را نشان می‌دهد.

الف: نرخ رشد تولید اسمی در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال قبل، چند درصد است؟

ب: نرخ رشد تولید واقعی در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال قبل، چند درصد است؟ (سال ۱۳۹۸، به عنوان سال پایه در نظر گرفته می‌شود).

کالا	سال: ۱۳۹۸		سال ۱۳۹۹	
	قیمت (به تومان)	مقدار (به کیلو)	قیمت (به تومان)	مقدار (به کیلو)
A	۱۲۰	۵۰	۲۲۰	۶۵
B	۱۱۵	۳۵	۲۰۰	۴۵

۲) الف: ۱۳۲ ب: ۲۲/۷۳

۴) الف: ۵۶ ج: ۲۲/۷۳

۱) الف: ۱۳۲ ب: ۲۹/۴۲

۳) الف: ۵۶ ب: ۲۹/۴۲

(قیمت کالای B در سال ۹۹ × مقدار کالای B در سال ۹۹) + (قیمت کالای A در سال ۹۹ × مقدار کالای A در سال ۹۹) = تولید کل به قیمت اسمی در سال ۹۹

تومان $23,300 = 14,300 + 9,000 = (45 \times 200) + (65 \times 220)$ = تولید کل به قیمت اسمی در سال ۹۹

= تولید کل به قیمت اسمی در سال ۹۸ (سال پایه)

(قیمت کالای B در سال ۹۸ × مقدار کالای B در سال ۹۸) + (قیمت کالای A در سال ۹۸ × مقدار کالای A در سال ۹۸)

تومان $10,025 = 6,000 + 4,025 = (50 \times 120) + (35 \times 115)$

$100 \times \frac{\text{تولید ناخالص داخلی اسمی سال قبل (۱۳۹۸)} - \text{تولید ناخالص داخلی اسمی سال جاری (۱۳۹۹)}}{\text{تولید ناخالص داخلی اسمی سال قبل (۱۳۹۸)}}$ = نرخ رشد تولید اسمی

درصد $132 \approx 100 \times \frac{23,300 - 10,025}{10,025}$ = نرخ رشد تولید اسمی در سال ۱۳۹۹

ب:

(قیمت کالای B در سال ۹۸ × مقدار کالای B در سال ۹۹) + (قیمت کالای A در سال ۹۸ × مقدار کالای A در سال ۹۹) = تولید کل به قیمت واقعی در سال ۹۹

تومان $12,975 = 7,800 + 5,175 = (65 \times 120) + (45 \times 115)$

تومان $10,025$ = تولید کل به قیمت اسمی در سال ۹۸ (سال پایه)

$100 \times \frac{\text{تولید ناخالص داخلی واقعی سال قبل (۱۳۹۸)} - \text{تولید ناخالص داخلی واقعی سال جاری (۱۳۹۹)}}{\text{تولید ناخالص داخلی واقعی سال قبل (۱۳۹۸)}}$ = نرخ رشد تولید واقعی

درصد $29/42 = 100 \times \frac{12,975 - 10,025}{10,025}$ = نرخ رشد تولید واقعی در سال ۱۳۹۹

گروه آموزشی ماز

۱۵۵- هریک از عبارتهای زیر مربوط به ویژگیهای اقتصادی کدام دوره از حکومتهای ایران است؟

الف: نوسازی و توسعه ایران در این زمان به صورتی ظاهری و سطحی و با صنایع مونتاژ انجام می شد.

ب: اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. حاکمان وقت تصور درستی از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود نداشتند و نتوانستند با انتخاب

روش درست و بهره برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند.

ج: راههای ارتباطی ایران با برقراری خطوط تلگراف به اروپا و راه افتادن کشتیهای تجاری در دریای خزر و خلیج فارس، تا حدی رو به بهبود گذاشت.

د: تأسیس بانکهای روسی و انگلیسی و سیل ورود کالاهای خارجی، آسیبهای توان فرسایی بر اقتصاد ایران وارد کرد.

ه: اجرای برنامههایی موسوم به انقلاب سفید، آخرین صدمه را به کشاورزی وارد کرد.

۱) الف: قاجار، ب: نیمه اول حکومت صفویه، ج: پهلوی، د: قاجار، ه: پهلوی

۲) الف: پهلوی، ب: دوره پایانی حکومت صفویه، ج: قاجار، د: قاجار، ه: پهلوی

۳) الف: پهلوی، ب: دوره پایانی حکومت صفویه، ج: پهلوی، د: قاجار، ه: قاجار

۴) الف: قاجار، ب: نیمه اول حکومت صفویه، ج: قاجار، د: پهلوی، ه: پهلوی

- نوسازی و توسعه ایران در این زمان به صورتی ظاهری و با صنایع مونتاژ انجام می شد. (الف) - اجرای برنامههایی موسوم به انقلاب سفید آخرین صدمه را به کشاورزی وارد کرد. (ه): دوران پهلوی

- حاکمان وقت تصور درستی از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود نداشتند. (ب): دوره پایانی حکومت صفویه

- راههای ارتباطی ایران با برقراری خطوط تلگراف به اروپا و راه افتادن کشتیهای تجاری تا حدی رو به بهبود گذاشت. (ج) - تأسیس بانک ملی روسی و

انگلیسی و سیل ورود کالاهای خارجی توان فرسایی به اقتصاد ایران وارد کرد. (د): دوران قاجار

گروه آموزشی ماز

۱۵۶- طبق اطلاعات جدول زیر و با توجه به این نکته که اختلاف سهم دهک دهم و دهک اول کشور D برابر با ۱۵ درصد است، آنگاه:

کشور	سهم دهک اول	سهم دهک دهم
A	۳ درصد	۲۴ درصد
B	۴/۵ درصد	۲۰ درصد
C	۴ درصد	۱۸ درصد
D	؟	۲۰ درصد

الف: کدام کشور مناسب‌ترین توزیع درآمد را دارد؟

ب: کدام گروه کم‌ترین درصد درآمد ملی را دارند؟

ج: اگر جمعیت کشور C، ۳۰ میلیون نفر و درآمد سرانه آن ۵۰ دلار باشد، سهم دهک دهم این

کشور از درآمد ملی چند میلیون دلار است؟

۱) الف: A ب: دهک اول کشور D ج: ۹۰۰

۲) الف: A ب: دهک اول کشور A ج: ۲۷۰

۳) الف: D ب: دهک اول کشور D ج: ۹۰۰

۴) الف: D ب: دهک اول کشور A ج: ۲۷۰

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - محاسباتی - ۱۰۱۱)

شاخص دهک‌ها:

یکی از معیارهای سنجش وضعیت توزیع درآمد: شاخص دهک‌ها

برای تشکیل این معیار:

۱- مردم کشور را به ده گروه جمعیتی مساوی تقسیم می‌کنند.

۲- در این طبقه‌بندی، سطح درآمد از کم‌ترین به بیشترین مدنظر قرار می‌گیرد.

۳- گروه اول که ۱۰ درصد اولیه جمعیت را تشکیل می‌دهند، کم‌ترین درصد درآمد ملی و ۱۰ درصد آخر، بیشترین درصد درآمد ملی را دارند.

۴- سهم هر دهک از سهم ماقبل خود بزرگ‌تر یا مساوی و از سهم بعدی کوچک‌تر یا مساوی آن خواهد بود.

۵- مجموع سهم تمامی دهک‌ها برابر با ۱۰۰ خواهد بود.

۶- اقتصاددانان برای به‌دست آوردن شاخص برای مقایسه وضعیت توزیع درآمد در کشورهای مختلف، روش زیر را اجرا می‌کنند:

سهم دهک دهم

سهم دهک اول

هرچه این نسبت پایین‌تر، توزیع درآمد عادلانه‌تر است و بالعکس.

۷- اقتصاددانان برای به‌دست آوردن شاخص مقایسه وضعیت توزیع درآمد روش‌های زیر را نیز می‌توانند به‌کار گیرند:

• ۲۰ درصد بالا را نسبت به ۲۰ درصد پایین جامعه می‌سنجند:

• ۱۰ درصد بالا را نسبت به ۴۰ درصد پایین جامعه می‌سنجند:

مجموع سهم دهک نهم و دهم

مجموع سهم دهک اول و دوم

سهم دهک دهم

مجموع سهم دهک اول تا چهارم

بررسی موارد «الف» و «ب»:

$$A \text{ کشور در } \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{24}{3} = 8$$

$$B \text{ کشور در } \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{20}{4/5} = 4/4$$

$$C \text{ کشور در } \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{18}{4} = 4/5$$

برای کشور D نخست باید سهم دهک اول را محاسبه کنیم، در نتیجه خواهیم داشت:

$$\text{درصد } 15 = \text{سهم دهک اول} - \text{سهم دهک دهم}$$

$$\text{درصد } 5 = 20 - 15 = \text{سهم دهک اول} \Rightarrow 15 = \text{سهم دهک اول} - 20$$

حال می‌توان شاخص دهک‌ها در کشور D را محاسبه نمود:

$$D \text{ کشور در } \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{20}{5} = 4$$

هرچه شاخص وضعیت توزیع درآمد (شاخص دهک‌ها - نسبت سهم دهک دهم به سهم دهک اول) بیشتر باشد، توزیع درآمد در آن جامعه نامناسب‌تر است و بالعکس. در نتیجه:

- وضعیت توزیع درآمد در کشور A با شاخص دهک‌های ۸، نامناسب‌تر از وضعیت توزیع درآمد در سایر کشورها است.

- وضعیت توزیع درآمد در کشور D با شاخص دهک‌های ۴، عادلانه‌تر از وضعیت توزیع درآمد در سایر کشورها است.

ب) سهم دهک اول کشور A که برابر با ۳ درصد است، در مقایسه با سایر دهک‌ها کمتر است و کمترین درصد درآمد ملی را دارد.

$$\frac{\text{درآمد ملی کشور}}{\text{جمعیت کشور}} = \text{درآمد سرانه} \Rightarrow 50 = \frac{\text{درآمد ملی کشور}}{30,000,000}$$

میلیون دلار ۱,۵۰۰ = دلار ۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۵۰ × ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ = درآمد ملی کشور ⇒

دهک دهم کشور C از ۱۸ درصد درآمد ملی برخوردار است، یعنی:

$$\text{میلیون دلار } 270 = 1,500 \times \frac{18}{100} = \text{سهام دهک دهم کشور C از درآمد ملی}$$

گروه آموزشی ماز

۱۵۷- پاسخ درست و کامل سؤالات زیر در کدام گزینه، مطرح شده است؟

- الف: دولت‌ها برای گسترش روابط اقتصادیشان با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند، چه کاری می‌کنند؟
 ب: به ترتیب هریک از موارد «سنجش گزینه‌ها بر اساس معیارهای مختلف - بیان این که واقعاً برای رفع چه مشکل یا حل چه مسئله‌ای نیاز به خرید و مصرف دارید. - مواردی که می‌تواند مشکل را رفع یا مسئله را حل کند.» مربوط به کدام مراحل خرید مقایسه‌ای می‌باشد؟
 ج: وفق دادن خود با شرایط بازار، کدام ویژگی مشترک کارآفرینان موفق می‌باشد؟

- ۱) الف: افزایش تعرفه‌ها - کمک‌های ویژه اقتصادی، ب: مرحله سوم (تعیین معیارها) - مرحله دوم (فهرست گزینه‌ها) - مرحله اول (تصمیم‌گیری)، ج: سازمان‌دهنده
 ۲) الف: کاهش تعرفه‌ها - محدودیت واردات، ب: مرحله سوم (ارزیابی) - مرحله اول (فهرست گزینه‌ها) - مرحله دوم (تعریف مسئله)، ج: سازمان‌دهنده
 ۳) الف: وضع پیمان‌های تجاری - کاهش تعرفه‌ها، ب: مرحله چهارم (ارزیابی) - مرحله اول (تعریف مسئله) - مرحله دوم (فهرست گزینه‌ها)، ج: یادگیرنده
 ۴) الف: وضع پیمان‌های تجاری - کاهش تعرفه‌ها، ب: مرحله چهارم (تعیین معیارها) - مرحله دوم (تعریف مسئله) - مرحله اول (تصمیم‌گیری)، ج: یادگیرنده

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی / حفظی - ۱۰۱۳)

ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق:

تیزبین	فرصت‌های کسب و کار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند، می‌بینند.
نوآور	ایده‌ها را به محصولات جدید، فرایندها و یا کسب و کارهای جدید تبدیل می‌کنند.
ریسک‌پذیر	پس‌انداز و خوش‌نامی‌شان را با شجاعت و تدبیر، به میدان می‌آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه‌اندازی کنند.
خوش‌بین	کارآفرینان واقع‌بین هستند اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی‌اند.
پرانگیزه	نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند.
یادگیرنده	از کارشناسان، همکاران و مشتریان می‌آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می‌دهند.
سازمان‌دهنده	منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می‌کنند.

مراحل خرید مقایسه‌ای

اول: تعریف مسئله	شامل بیان اینکه واقعاً برای چه مشکل یا حل چه مسئله‌ای نیاز به خرید و مصرف دارید، مثلاً برخی افراد بدون دانستن عکاسی برای خرید دوربین حرفه‌ای برنامه‌ریزی می‌کنند. این خرید مناسبی برای آنها نیست بلکه برای این کار یک دوربین ساده نیز کافی است.
دوم: فهرست گزینه‌ها	شامل مواردی که می‌تواند مشکل را رفع و یا مسئله را حل کند.
سوم: تعیین معیارها	معیارهایی که عملاً برای افراد هنگام انتخاب مهم است؛ مثلاً در خرید یخچال جادار بودن، مصرف انرژی، سهولت تعمیرات و زیبایی ظاهری و نیز ایرانی بودن محصول برای خرید مهم است.
چهارم: ارزیابی	شامل سنجش گزینه‌ها براساس معیارهای مختلف که اغلب براساس جدول انجام می‌شود.
پنجم: تصمیم‌گیری	انتخاب گزینه نهایی

بررسی موارد:

«الف»: دولت‌ها برای گسترش روابط اقتصادیشان با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند تعرفه‌ها را کاهش می‌دهند و پیمان‌های تجاری وضع می‌کنند.

«ب»:

- سنجش گزینه‌ها بر اساس معیارهای مختلف: مرحله چهارم (ارزیابی)
 - بیان این که برای رفع چه مشکلی نیاز به خرید دارید: مرحله اول (تعریف مسئله)
 - مواردی که می‌تواند مشکل را رفع یا مسئله را حل کند: مرحله دوم (فهرست گزینه‌ها)
 «ج»: یادگیرنده: از کارشناسان، همکاران و مشتریان می‌آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می‌دهند.

گروه آموزشی ماز

۱۵۸- کدام گزینه، متضمن پاسخ درست و کامل سؤالات زیر است؟

الف: در شاخص فقر مطلق، ارزش دلار از چه طریق محاسبه می‌شود؟

ب: بهتر است یک شرکت، به جای تولید ..... مرز امکانات تولید، ..... مرز امکانات تولید کند.

ج: نظام بیمه در کشورهای مختلف، انواع گوناگونی دارد. نظام‌های بیمه اجتماعی شامل ..... و ..... است. همچنین نظام بیمه اجتماعی شامل ..... ، ..... ، ..... ، ..... ، ..... و ..... است.

د: آن کالاهایی که وابستگی در تأمین آنها می‌تواند وسیله‌ای برای بهانه‌جویی و سلطه دشمن یا رقیب و ضعف و وابستگی کشور شوند، در اصطلاح اقتصادی چه نام دارند و نمونه‌هایی از آن کدام است؟

۱) الف: روش برابری قدرت خرید، ب: در درون - بر روی، ج: سازمان تأمین اجتماعی، سازمان بیمه سلامت - بیمه‌های بازرگانی، بیمه خودرو، بیمه منازل مسکونی، بیمه فعالیت‌های اقتصادی، بیمه‌های درمان و زندگی، بیمه حوادث، بیمه اتکایی، د: محصولات راهبردی - دارو، غذا و محصولات کشاورزی.

۲) الف: نرخ ارز رایج در بازار، ب: بر روی - در درون، ج: سازمان خدمات درمانی، بیمه‌های بازرگانی - بیمه سلامت، بیمه منازل مسکونی، بیمه فعالیت اقتصادی، بیمه‌های درمان و زندگی، بیمه حوادث، بیمه‌های اتکایی، بیمه‌های تکافل، د: محصولات کاربرد - کالاهای مورد نیاز روزمره و کالاهای نیمه‌ساخته و کالاهای بادوام.

۳) الف: روش برابری قدرت خرید، ب: بر روی - در درون، ج: سازمان تأمین اجتماعی، بیمه خدمات درمانی - بیمه حوادث، بیمه‌های اتکایی، بیمه‌های تکافل، بیمه درمان، بیمه خودرو، بیمه بازرگانی، بیمه‌های متقابل، د: محصولات راهبردی - کالاهای مورد نیاز روزمره، کالاهای بادوام و کالاهای واسطه‌ای

۴) الف: نرخ ارز رایج در بازار، ب: در درون - بر روی، ج: سازمان خدمات درمانی، سازمان بیمه سلامت - بیمه حوادث، بیمه‌های اتکایی، بیمه‌های تکافل، بیمه درمان، بیمه خودرو، بیمه بازرگانی، بیمه‌های متقابل، د: محصولات کاربرد - صنایع نظامی و دفاعی، محصولات کشاورزی

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی / حفظی - ۱۰۱۴)

بررسی موارد:

«الف»: در شاخص فقر مطلق، ارزش دلار از طریق روش برابری قدرت خرید محاسبه می‌شود.

«ب»: بهتر است یک شرکت، به جای تولید در درون مرز امکانات تولید، بر روی مرز امکانات تولید کند.

«ج»: نظام بیمه در کشورهای مختلف، انواع گوناگونی دارد. نظام‌های بیمه اجتماعی شامل سازمان تأمین اجتماعی و سازمان بیمه سلامت است.

همچنین نظام بیمه اجتماعی شامل بیمه‌های بازرگانی، بیمه خودرو، بیمه منازل مسکونی، بیمه فعالیت‌های اقتصادی، بیمه‌های درمان و زندگی، بیمه حوادث و بیمه اتکایی است.

«د»: وابستگی در تأمین کالاهای راهبردی و ضروری مثل دارو، غذا و محصولات کشاورزی، حوزه انرژی (نفت، هسته‌ای و انرژی‌های نو)، صنایع نظامی و دفاعی می‌تواند موجب بهانه‌جویی و سلطه دشمن یا رقیب و ضعف و وابستگی کشور شود.

گروه آموزشی ماز

۱۵۹- جدول زیر مربوط به مخارج سالیانه فردی با درآمد سالانه ۵۵ میلیون تومان است. به ترتیب:

الف: میزان پس‌انداز سالیانه این فرد چند میلیون تومان است؟

ب: چند درصد از مخارج سالیانه این فرد، صرف «پرداخت قبوض» شده است؟

ج: این فرد برای کدام نوع از مخارج، بیشتر از سایر مخارج هزینه کرده است؟

د: میزان خرج از بودجه فرد چند درصد است؟

ه: با فرض اینکه فرد تمامی اقلام مصرفی خریداری شده در طول یکسال را مصرف کرده است، میزان

خمس‌ی که باید پرداخت کند چقدر است؟

۱) الف: ۲۰، ب: ۱۵ درصد، ج: بیمه د: ۴۵/۴۵ درصد ه: لازم نیست خمس پرداخت کند.

۲) الف: ۲۵، ب: ۱۰ درصد، ج: غذا د: ۵۴/۵۴ درصد ه: ۵ میلیون تومان

۳) الف: ۲۵، ب: ۱۰ درصد، ج: بیمه د: ۴۵/۴۵ درصد ه: ۲۵ میلیون تومان

۴) الف: ۲۰، ب: ۱۵ درصد، ج: غذا د: ۵۴/۵۴ درصد ه: لازم نیست خمس پرداخت کند.

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - محاسباتی - ۱۰۱۲)

بررسی موارد:

«الف»:

میلیون تومان $30 = 5 + 3 + 8 + 7 + 4 + 1 + 2$ = مجموع مخارج سالیانه

مجموع مخارج - درآمد = میزان پس‌انداز

میلیون تومان $25 = 55 - 30$ = میزان پس‌انداز فرد

«ب»:

درصد $10 = \frac{3}{30} \times 100$ = درصد مخارج سالیانه صرف شده برای پرداخت قبوض

«ج»: این فرد برای غذا (۸ میلیون تومان)، بیشتر از سایر مخارج هزینه کرده است.

$$\begin{aligned} \text{میزان مخارج فرد} &= \frac{\text{میزان بودجه (درآمد) فرد}}{\text{میزان بودجه فرد}} \times 100 \\ &= \frac{30}{55} \times 100 = 54/54 \text{ درصد} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{مانده درآمد (میزان پس انداز)} &= \frac{1}{5} \times \text{مقدار خمس} \\ \text{میلیون تومان} &= \frac{1}{5} \times 25 = 5 \end{aligned}$$

گروه آموزشی ماز

۱۶۰- کدام گزینه در خصوص انواع حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری در بانک صحیح است؟

- ۱) در حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت، واریز به حساب و برداشت از آن آزاد است و بانک در هر ماه به مانده موجودی حساب سود پرداخت می‌کند.
- ۲) در حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت، برداشت از حساب تا پایان دوره سرمایه‌گذاری (یک ساله یا بیشتر) وجود ندارد.
- ۳) اگر نرخ سود عمومی افزایش یابد، سود حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت در حد توافق شده باقی می‌ماند.
- ۴) حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت نرخ سود بیشتری نسبت به حساب‌های دیگر پس‌انداز دارند.

(متوسط - مفهومی / حفظی - ۱۰۱۴)

پاسخ: گزینه ۳

حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت و بلندمدت:

الف) حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت:

مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت	معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت
پول به راحتی در دسترس است؛ مجبور نیستید پولتان را برای زمانی خاص در بانک قرار دهید. می‌توانید پولتان را بدون هیچ جریمه‌ای برداشت کنید.	این حساب‌ها نرخ سود کمتری نسبت به حساب‌های دیگر پس‌انداز دارند.
نرخ سود این سپرده‌ها می‌تواند هم‌زمان با افزایش نرخ سود عمومی بانک‌ها افزایش یابد.	نرخ سود این سپرده‌ها می‌تواند هم‌زمان با کاهش نرخ سود عمومی بانک‌ها کاهش یابد.
می‌توان با مقدار خیلی کمی پول، این حساب‌ها را باز نمود.	
می‌توان از خدمات بانکداری الکترونیک استفاده کرد.	

ب) حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت:

مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت	معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت
این سپرده‌ها سود بالاتری دریافت می‌کنند.	پول به راحتی در دسترس نیست و باید تا پایان دوره مشخص شده آن را در حساب حفظ کرد. برداشت پول مشمول جریمه از دست رفتن بخشی از سود می‌شود.
نرخ سود این سپرده‌ها تا پایان دوره قرارداد تغییری نمی‌کند.	اگر نرخ سود عمومی افزایش یابد، سود این حساب‌ها در حد توافق شده باقی می‌ماند.
	معمولاً مقدار حداقلی باید در این حساب‌ها باشد تا مشمول بستن قرارداد و دریافت سود گردد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) در حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت، واریز به حساب و برداشت از آن آزاد است و بانک در هر ماه به مانده موجودی حساب سود پرداخت می‌کند.
- ۲) در حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت، برداشت از حساب تا پایان دوره سرمایه‌گذاری (یک ساله یا بیشتر) وجود ندارد.
- ۴) حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه مدت نرخ سود کمتری نسبت به حساب‌های دیگر پس‌انداز دارند.

گروه آموزشی ماز

هر آنچه باید در باره‌ی روز قبل کنکور بدانید!

روز قبل کنکور چه کارهایی انجام بدهیم؟

- ↪ از مطالعه و تست زنی و.. خودداری کنید.
- ↪ از شرایط تنش زادوری کنید.
- ↪ پیاده روی را فراموش نکنید.
- ↪ شام مقوی و سبکی میل کنید.
- ↪ اگر درگیر استرس شدید هستید، دمنوش‌ها را فراموش نکنید؛ اما زیاده روی نکنید.
- ↪ کارت ورود به جلسه خود را به دقت نگاه کنید.
- ↪ وسایل‌های خود نظیر مداد، پاک‌کن، تراش، کارت ورود به جلسه، شناسنامه، ساعت مچی و دستمال کاغذی را جمع کنید.
- ↪ لباس مناسب و راحتی برای سر جلسه انتخاب کنید.
- ↪ دیروقت نخوابید!

در روز کنکور چه کارهایی انجام دهیم؟

- ↪ حداقل یک ساعت بیدار شوید و زودتر راه بیفتید.
- ↪ صبحانه کاملی بخورید چون ممکن است در برخی حوزه‌ها ورود خوراکی ممنوع باشد.
- ↪ از خوردن انرژی‌زا خودداری کنید!
- ↪ نگران آب و یک خوراکی کوچک نباشید.
- ↪ خدا را یاد کنید.
- تنها خداست که آرام کننده دلهاست.
- “الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ”
- ↪ نگران نتیجه نباشید.
- ↪ سوال سخت دیدید، نترسید.
- ↪ هر سوالی را حل کردید بلافاصله وارد پاسخنامه کنید.
- ↪ زمان وارد کردن جواب دقت کنید.
- ↪ هنگام نوشیدن آب دقت کنید!
- ↪ صحبت با مراقب ممنوع!
- ↪ فارغ از نتیجه آزمون شما تلاش خودتان را در طی این مسیر کرده‌اید.
- بابت نتیجه نگران نباشید و آن را به دست خدا بسپارید.

گروه آموزشی

بهترین‌ها را برایتان آرزو می‌کنیم.

کنکور پرمیوم

KONKOORPREMIUM